

Службен весник

на Република Македонија

Број 95

26 јули 2012, четврток

година LXVIII

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
2443. Закон за идентификација и регистрација на животните.....	2	2455. Решение за давање согласност на Одлуката за разрешување од должноста вршител на должноста директор на Републичкиот завод за унапредување на домаќинството - Скопје.....	113
2444. Закон за изменување и дополнување на Законот за рибарство и аквакултура.....	23	2456. Решение за разрешување и именување членови на Управниот одбор - претставници на основачот на ЈЗУ Универзитетска клиника за хирургија на лице, вилици и врат-максилофацијална хирургија - Скопје.....	113
2445. Закон за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште.....	27	2457. Решение за именување портпарол на Владата на Република Македонија.....	113
2446. Закон за изменување и дополнување на Законот за водостопанствата.....	38	2458. Решение за разрешување и именување член на Управниот одбор на ЈП за Стопанисување со објектите за спорт во сопственост на Република Македонија..	114
2447. Закон за архивски материјал.....	43	2459. Објава од Министерството за надворешни работи.....	114
2448. Закон за прогласување на споменичката целина Крушево за културно наследство од особено значење.....	58	2460. Правилник за формата, содржина и податоците кои ги содржи записникот од контрола на самото место.....	114
2449. Закон за комуналните дејности.....	67	2461. Правилник за дополнување на Правилникот за одобрување на нови моторни и приклучни возила, системи, составни делови и самостојни технички единици наменети за таквите возила.....	116
2450. Закон за вршење на сметководствени работи.....	80	2462. Решение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.....	119
2451. Закон за експропријација.....	99	2463. Решение за издавање на дозвола за работа како овластен актуар.....	119
2452. Одлука за помилување на осудени лица по повод 2-ри Август 2012 година - Националниот празник на Република Македонија.....	111		
2453. Одлука за одобрување на Годишниот извештај за работењето на Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловната навигација М-НАВ АД Скопје за 2011 година.....	112		
2454. Решение за определување членови на Комисијата за утврдување на репрезентативноста.....	113		

	Стр.		Стр.
2464. Правилник за барањата во однос на квалитетот на супите, концентратите за супа, концентратите за сосови и на додатоците за јадење и на сродните производи.....	119	2467. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за одобрување на регулиран максимален приход и цена за вршење на регулираната енергетска дејност производство на електрична енергија на АД Електрани на Македонија – Скопје за 2012 година, УП1 бр. 08-73 од 30.12.2011 година.	133
2465. Решение за изменување на Решението за зголемено ниво на официјални контроли на храна за животни и храна од неживотинско потекло при увоз во Република Македонија.....	124	2468. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за одобрување на регулиран максимален приход и цена за вршење на регулираната енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на ЕВН Македонија АД Скопје за 2012 година, УП1 бр. 08 – 74/1 од 30.12.2011 година.....	134
2466. Одлука за укинување на Одлуката за набавка на електрична енергија за потребите на тарифните потрошувачи бр. 02-1698/1 од 13 декември 2011 година...	133	Огласен дел	1-56

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2443.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И РЕГИСТРАЦИЈА НА ЖИВОТНИТЕ

Се прогласува Законот за идентификација и регистрација на животните, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3441/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И РЕГИСТРАЦИЈА НА ЖИВОТНИТЕ

Глава I Општи одредби

Член 1

Предмет на Законот

Со овој закон се уредува системот за идентификација и регистрацијата на фармските и другите животни.

Член 2

Примена на Законот

Овој закон се применува на фармски животни и други животни и на одгледувалишта на кои се одгледуваат фармски и други животни согласно со овој закон.

Член 3

Дефиниции

(1) Поимите дефинирани со Законот за ветеринарно здравство и Законот за безбедност на храната се применуваат и во овој закон, доколку со овој закон поинаку не се дефинирани.

(2) Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Фармско животно“ е животно од видот говеда, вклучувајќи ги видовите биволи (*Bubalus bubalis*) и бизони (*Bison bison*), свињи (животни од фамилијата *Suidae*) со исклучок на диви свињи и овци и кози кои се одгледуваат на одгледувалиште;

2. „Друго животно“ е животно кое не е опфатено со терминот фармско животно;

3. „Одгледувач“ е правно или физичко лице кое е сопственик на фармско или друго животно или кое било лице овластено од сопственикот и одговорно за чување на животните, дури и привремено;

4. „Одгледувалиште“ е објект, градба или во случај на отворено, место во кое животните опфатени со овој закон се чуваат, одгледуваат или држат вклучително и добиточни пазари;

5. „Регистар на одгледувалиште“ е посебен регистар за секој вид животно кој содржи податоци за одгледувалиштето, одгледувачот, животните и промените кои се случуваат на одгледувалиштето, утврдени со овој закон;

6. „Централна електронска база на податоци за идентификација и регистрација на животни“ е централна база на податоци во која се внесуваат податоци за регистрираните одгледувалишта, одгледувачот, животните на одгледувалиштата, промените кои се случуваат на одгледувалиштата и други податоци утврдени со овој закон;

7. „Документи за движење“ се пасошот за говеда и домашни миленици и Ветеринарно-здравствениот сертификат согласно со Законот за ветеринарно здравство со кои животните се придружени при нивното движење.

8. „Пчелно семејство“ е рој од пчели на восочно саќе во пчелно живеалиште (кошница, трмка и друго) кое се состои од една матица, пчели работнички во текот на целата година и трутови во текот на производната сезона;

9. „Средства за идентификација“ се ушни маркици, тетоважи, средства за електронска идентификација и други средства за индивидуална или групна идентификација на животните;

10. „Регистерски број на одгледувалиште (РБО)“ е единствен регистерски број на одгледувалиштето доделен од Агенцијата за храна и ветеринарство со кој одгледувалиштето се идентификува;

11. „Копитари“ се домашни животни од видовите equine и asinine или нивен подмладок добиен со нивно вкрстување и

12. „Превозник“ е секое физичко или правно лице кое врши превоз на животни за сопствени потреби или за потреби на трета страна.

Член 4

Субсидијарна примена

(1) На постапките за спроведување на одредбите од овој закон соодветно се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) На постапките за спроведување на инспекцискиот надзор соодветно се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор, Законот за безбедност на храна и Законот за ветеринарно здравство, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 5

Надлежен орган

Надлежен орган за спроведување на стручните и управните работи утврдени со овој закон е Агенцијата за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: Агенцијата).

Член 6

(1) Заради одржување или унапредување на нивото на заштита на луѓето и животните во Република Македонија, директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: директорот на Агенцијата) може да донесе мерки на здравствена заштита на луѓето и животните, да пропише дополнителни услови, да објави листи или даде одобрение врз основа на критериумите и стандардите кои се применуваат во Европската унија, а кои се донесени врз основа на процена на можните ризици по здравјето на луѓето и животните и согласно со научни докази, по спроведената постапка од страна на Европската комисија со која Комисијата е овластена да постапува за работи кои се однесуваат на безбедност на храната и ветеринарната политика.

(2) Директорот на Агенцијата може да одобри во случај на елементарни непогоди и вонредна состојба, да се продолжат роковите во однос на системот за идентификација и регистрација на животните пропишани со овој закон.

Глава II

Систем за идентификација и регистрација на животни

Член 7

Обврски на одгледувачот

(1) Одгледувачот е должен навремено и уредно да го регистрира одгледувалиштето, животните, промените и да ги исполнува другите обврски кои произлегуваат од овој закон, на начин и во согласност со роковите утврдени со овој закон и подзаконските прописи донесени врз основа на овој закон.

(2) Одгледувачите вклучително и превозниците се должни да дадат потребна помош за да се обезбеди ефикасно спроведување на официјалните контроли кои ги врши Агенцијата, и тоа:

- да дозволи пристап до сите животни, објекти, простории, опрема, средства за превоз или друга инфраструктура и
- да овозможи достапност до секој документ и евиденција на барање на Агенцијата.

Член 8

Елементи на системот за идентификација и регистрација на животните

(1) Системот за идентификација и регистрација на животни го сочинуваат:

1) Централна електронска база на податоци за идентификација и регистрација на животните (во натамошниот текст: Електронската база на податоци);

2) средства за поединечна и групна идентификација на животните;

3) индивидуални регистри за секое одгледувалиште за животните;

4) документи за движење на животните и

5) други документи за индивидуална идентификација.

(2) Идентитетот на животните се утврдува со средствата за идентификација и документите за движење.

Член 9

Регистрација на одгледувалишта

(1) Одгледувачот на фармски животни, со исклучок на превозниците, треба да го регистрира своето одгледувалиште.

(2) Одгледувачот на други животни, со исклучок на превозниците и одгледувачи на домашни миленици, треба да го регистрира своето одгледувалиште само во случај кога тоа е потребно и практично изводливо и кога животните може да претставуваат закана за здравјето на луѓето и животните.

(3) Одгледувачите од ставовите (1) и (2) на овој член до Агенцијата доставуваат барање за регистрирање на одгледувалиштето на животни.

(4) Врз основа на поднесеното барање од ставот (3) на овој член Агенцијата издава единствен регистарски број на одгледувалиштето и карта за идентификација на одгледувалиштето.

(5) По регистрацијата секоја промена на податоците во однос на одгледувалиштето и одгледувачот треба да биде пријавена до Агенцијата во рок од 25 дена.

(6) По исклучок од ставот (1) на овој член одгледувачите на свињи кои одгледуваат само една свиња наменета за домашна употреба не треба да го регистрираат своето одгледувалиште.

(7) Во случај на неповолна епидемиолошка состојба, односно заради потребите за унапредување на системот за идентификација и регистрација на животните, директорот на Агенцијата може да одлучи одгледувалиштата од ставот (6) на овој член да се регистрираат.

(8) Одгледувачите на фармски и други животни Агенцијата ги евидентира во Електронската база на податоци при што особено се внесуваат следниве податоци: единствен регистарски број на одгледувалиштето, име и презиме, матичен број на граѓанинот, адреса на живеење и телефонски број.

(9) Личните податоци од регистарот од ставот (8) на овој член се чува најмалку три години од денот на напуштањето на последното животно на одгледувалиштето.

(10) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот за регистрација, формата и содржината на образецот на барањето за регистрирање на одгледувалишта, формата и содржината на картата за идентификација на одгледувалиштето, начинот за пријавување и евидентирање на промените на одгледувалиштето и одгледувачот, како и видовите на други животни од ставот (2) на овој член.

Член 10

Документ за движење

При движење фармските животни и другите животни треба да бидат придружени со документ за движење, кој служи и за пријавување на движењето во Електронската база на податоци.

Член 11

Електронска база на податоци

(1) Агенцијата воспоставува и води Електронската база на податоци во која се внесуваат податоци за одгледувалиштата и одгледувачите на фармски и други животни, податоците од членот 9 став (8) од овој закон, податоци за животните, податоци за движењата на животните, податоци за пописот на одредени видови животни и други податоци утврдени во прописот од ставот (7) на овој член.

(2) Одгледувачот треба да ја извести Агенцијата за движењата на фармските животни во и од одгледувалиштето, вклучително со датумите на овие настани и податоци за животните, во рок од седум дена откако настанот се случил.

(3) За животните од видот говеда, покрај податоците од ставот (2) на овој член, одгледувачот треба да ја извести Агенцијата и за секое раѓање и утинување на животни на одгледувалиштето во рок од седум дена.

(4) По исклучок од ставот (2) на овој член, одгледувачот на животни од видот свињи е должен да ги пријави ознаките на животните во Електронската база на податоци, но само при првото движење.

(5) Одгледувалиштето треба да остане регистрирано во Електронската база на податоци најмалку три последователни години од денот на напуштањето на последното животно на одгледувалиштето.

(6) Податоците во Електронската база на податоци се чуваат најмалку три години, и тоа за:

- животните од денот на утинување, колење или извоз и
- одгледувалиштата од денот на напуштање на последното животно на одгледувалиштето.

(7) Директорот на Агенцијата ги пропишува содржината и начинот на водење на Електронската база на податоци за одделните видови на животни, податоците кои одгледувачот треба да ги достави до Агенцијата за одделните видови животни, како и начинот за известување до Електронската база на податоци.

Член 12

Средства за идентификација на животни

Животните треба да бидат идентификувани со средства за идентификација, и тоа:

1) за секое животно од видот говеда со:

- ушни маркици или
- електронско средство за идентификација;

- 2) за секое животно од видовите овци и кози со:
 - електронски средства за идентификација,
 - ушни маркици или
 - алтернативни средства;
- 3) за секое животно од видот свињи со ушна маркица или тетоважа на левата страна од телото, при што левата страна од телото на животното не смее да содржи други ознаки;
- 4) за секој домашен миленик со:
 - микрочип во согласност со ИСО стандардите 11.784 и 11.785 и
 - пасош (документ за идентификација);
- 5) за пчеларници со идентификациска табла на одгледувалиште и
- 6) со средства за идентификација на други видови животни.

(2) Средствата за идентификација не смеат да се злоупотребуваат, да се отстрануваат или заменуваат без дозвола на Агенцијата.

(3) Директорот на Агенцијата го пропишува изгледот и податоците кои ги содржат средствата за идентификација од ставот (1) на овој член, како и другите барања кои средствата за идентификација треба да ги исполнат за одделни видови на животни.

Член 13

Регистар на одгледувалишта

(1) Одгледувачите на фармски животни и на други животни во случај кога тоа е потребно и практично изводливо, односно кога животните може да претставуваат закана за здравјето на луѓето и животните, треба да води и тековно да надополнува регистар на одгледувалиште, рачно или електронски кој ги содржи сите податоци за одгледувалиштето и животните утврдени согласно со прописот од ставот (7) на овој член.

(2) Одгледувачи на животни од видот свињи, овци и кози и пчели, а доколку е потребно заради унапредување на системот за идентификација и регистрација на животните или потреби за здравствена заштита на животните и одгледувачите на други видови на животни, треба да извршат попис на животните на нивното одгледувалиште и податоците да ги внесат во регистарот на одгледувалиште.

(3) Податоците од извршениот попис од ставот (2) на овој член, одгледувачот треба да ги достави до Електронската база на податоци во рок од 30 дена.

(4) Регистарот на одгледувалиште треба да е достапен на барање на Агенцијата.

(5) Податоците од регистарот на одгледувалиштето се чуваат во период кој не смее да е пократок од три години.

(6) По исклучок од ставот (1) на овој член директорот на Агенцијата може за одгледувалиштата на овци и кози да одобри регистарот на одгледувалиште да биде факултативен штом Електронската база на податоци, ќе биде оперативна.

(7) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата, содржината и начинот на водење на регистарот на одгледувалишта за оделните видови на фармски животни и на други животни, начинот, содржината и зачестеноста на вршење на пописот од ставот (2) на овој член и начинот на пријавување до Агенцијата.

Глава III

Посебни одредби за идентификација и регистрација на фармски животни

Член 14

Идентификација и регистрација на животните од видот говеда

(1) Одгледувач на животни од видот говеда треба да ги идентификува животните на своето одгледувалиште со средства за идентификација согласно со членот

12 став (1) точка 1 од овој закон, во рок кој не е подолг од 20 дена од нивното раѓање, но во секој случај пред животните да го напуштат одгледувалиштето.

(2) Доколку средството за идентификација станало нечитливо, се оштети или изгуби, одгледувачот треба во рок од седум дена да побара замена на средството за идентификација со ново кое го има истиот код како оригиналот. Заменетото средство за идентификација треба да содржи ознака за редниот број на замената.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член говедата наменети за културни и спортски настани, со исклучок на саеми и изложби, може да се идентификуваат на начин кој ќе овозможи внесување и следење на животното во системот за идентификација и регистрација на животни кој треба да биде одобрен од страна на Агенцијата.

(4) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на идентификација и регистрација на животните од видот говеда.

Член 15

Пасош за говеда

(1) Животно од видот говеда кое се идентификува Агенцијата му издава пасош во рок од 14 дена од известувањето за неговото раѓање.

(2) При секое движење говедото треба да е придружено со пасош издаден согласно со ставот (1) на овој член.

(3) Во случај на набавка на говедо, новиот сопственик е должен да го ажурира пасошот со внесување на своите податоци и податоците за своето одгледувалиште и истиот да го потпише.

(4) Во случај на угинување на говедото, одгледувачот треба да го внесе датумот на угинувањето и да го врати пасошот на Агенцијата во рок од седум дена од угинувањето на говедото.

(5) Во случај кога говедата се пратени на колење, кланицата е одговорна за внесување на датумот на колење во пасошот и Електронската база на податоци и е должна да го врати пасошот до Агенцијата во рок од седум дена од денот на колењето.

(6) Во случај пасошот да е изгубен, оштетен, нечитлив, уништен или украден, одгледувачот на говеда треба во рок од седум дена да побара дупликат на пасошот.

(7) Доколку теле помладо од 21 ден се движи од едно во друго одгледувалиште и доколку за него не е издаден пасош, за него се издава привремен документ кој содржи исти податоци како пасошот за говеда.

(8) Теле придружено со привремен документ за движење не смее да се движи меѓу повеќе од две одгледувалишта. Движење меѓу две одгледувалишта преку добиточен пазар или собирен центар се смета како едно движење, под услов добиточниот пазар или собирниот центар да обезбеди целосни податоци за извршените движења во рамките на пазарот или центарот.

(9) Одгледувачот е должен документот од ставот (7) на овој член да го предаде на Агенцијата пред телето да наврши 28 дена по што ќе се издаде пасош во рок од 14 дена и во случај кога телето е угинато или заклано во рок од седум дена.

(10) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината на пасошот и привремениот документ за движење, како и начинот за издавање на пасош за говеда.

Член 16

Идентификација и регистрација на животните од видовите овци и кози

(1) Одгледувачите на животни од видовите овци и кози треба да ги идентификува животните на неговото одгледувалиште во рок кој не е подолг од шест месеци од раѓањето на животното, односно во рок од девет ме-

сеци во случај кога животните се одгледуваат екстензивно или слободно се напасуваат, но во секој случај пред животното да го напушти одгледувалиштето.

(2) Идентификацијата на животните од видовите овци и кози се врши со електронски средства за идентификација од членот 12 став (1) точка 2 алинеја 1 од овој закон како прво средство за идентификација.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член животните наменети за колење кои не се постари од 12 месеци можат да бидат идентификувани на начин со кој се обезбедува следливост до одгледувалиштето на потекло.

(4) Доколку средството за идентификација станало нечитливо, се оштети или изгуби, одгледувачот треба во рок од седум дена да побара замена на средството за идентификација со ново и да го идентификува животното во рок од 30 дена. Податоците од заменетото средство за идентификација треба да се внесат во регистарот на одгледувалиштето и во Електронската база на податоци на начин кој овозможува идентификација на претходната ознака на животното.

(5) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на идентификација и регистрација на животните од видовите овци и кози.

Член 17

Идентификација и регистрација на животните од видот свињи

(1) Секој одгледувач на животни од видот свињи треба да ги идентификува животните на неговото одгледувалиште пред животните да го напуштат одгледувалиштето со средства за идентификација согласно со членот 12 став (1) точка 3 од овој закон.

(2) Доколку средството за идентификација станало нечитливо, се оштети или изгуби, одгледувачот треба во најкраток рок, но не подоцна од 30 дена да го замени средството за идентификација со ново. Податоците од заменетото средство за идентификација треба да се внесат во регистарот на одгледувалиштето на начин кој овозможува поврзување со претходната ознака на животното.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член свињите наменети за културни и спортски настани, со исклучок на саеми и изложби, може да се идентификуваат на начин кој ќе овозможи внесување и следење на животното во системот за идентификација и регистрација на животни.

(4) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на идентификација и регистрација на животните од видот свињи.

Член 18

Идентификација и регистрација на домашни миленици

(1) Одгледувачот на домашен миленик треба да го идентификува животното во рок од шест месеци од раѓањето со средства за идентификација согласно со членот 12 став (1) точка 4 од овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член кучињата за кои не може да се утврди сопственоста и се движат слободно ќе се обележуваат согласно со прописите од областа за благосостојба на животните.

(3) Одгледувачите кои набавиле идентификуван домашен миленик треба да ги ажурираат податоците во пасошот на домашни миленици и да ја пријават промената до Агенцијата во рок од 30 дена.

(4) На секој домашен миленик по апликацијата на средството за идентификација му се издава пасош со податоците за животното и одгледувачот на животното.

(5) Податоците од пасошот од ставот (4) на овој член се внесуваат и во Електронската база на податоци од членот 11 од овој закон.

(6) Доколку средството за идентификација се оштети или е неупотребливо, одгледувачот треба во рок од 30 дена да го замени средството за идентификација со ново. Податоците од заменетото средство за идентификација треба да се внесат во Електронската база на податоци од членот 11 од овој закон на начин кој овозможува идентификација на претходната ознака на животното по што се издава нов пасош за животното.

(7) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката за идентификација и регистрација на други видови животни.

Член 19

Идентификација и регистрација на други животни

(1) Други животни и одгледувалиштата на кои животните се чуваат се идентификуваат и регистрираат во системот за идентификација и регистрација во случај определен со овој закон и подзаконските прописи донесени врз основа на овој закон согласно со членот 9 став (2) од овој закон и во случај кога производите од животинско потекло се ставаат во промет.

(2) Регистрирањето на одгледувалиштата од ставот (1) на овој член се врши врз основа на информации обезбедени од лицето одговорно за одгледувалиштето.

(3) Во случај на идентификација на одгледувалишта во кои се чуваат кокошки несилки, регистарскиот број доделен на одгледувалиштето треба да овозможи следење на јајцата ставени во промет.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката за идентификација и регистрација на други видови животни.

Член 20

Идентификација и регистрација при увоз

(1) Секое увезено фармско и друго животно за кои во Република Македонија се спроведува систем за идентификација и регистрација, кое го поминало ветеринарниот преглед на граничната ветеринарна инспекција треба да се идентификува во првото одгледувалиште на истовар согласно со овој закон и да се внесе во системот за идентификација и регистрација на животните, и тоа за:

- говеда во рок од 20 дена,
- овци и кози во рок од 14 дена,
- свињи во рок од 30 дена и
- кучиња во рок од 30 дена.

(2) При увоз на животни од земји членки на Европската унија кои се обележани на начин и средства што се користат и во Република Македонија, животните ги задржуваат оригиналните средства за идентификација, при што во случај увоз на животни од видот говеда Агенцијата издава пасош за говеда.

(3) Оригиналната идентификација воспоставена од земјата на потекло треба да се регистрира во Електронската база на податоци.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член животно кое е наменето за колење не се идентификува, доколку директно се превезува од граничен премин до кланицата и се заколе во рок од:

- 20 дена по извршените ветеринарни контроли од ставот (1) на овој член, за животни од видот говеда,
- пет дена по извршените ветеринарни контроли од ставот (1) на овој член, за животни од видот овци и кози и
- 30 дена по извршените ветеринарни контроли од ставот (1) на овој член, за животни од видот свињи.

(5) Во случај на увоз на говеда од земја членка на Европската унија пасошот кој го следи животното се предава на надлежниот орган на земјата членка извозничка.

(6) При увоз на животни од земја членка на Европската унија која применува систем на електронска идентификација, треба да се потврди дека индивидуал-

ниот број на електронската идентификација и карактеристиките на употребеното средство се наведени во соодветниот сертификат.

Глава IV Примена на овој закон

Член 21

Надоместоци и трошоци

(1) Трошоците кои произлегуваат од системот за идентификација и регистрација на животните се на товар на одгледувачите на животни.

(2) Кога Агенцијата ќе утврди одредена неусогласеност од која произлегуваат дополнителни официјални контроли, кои ги надминуваат вообичаените контролни активности на Агенцијата утврдени со овој закон и прописите донесени со овој закон, трошоците настанати при нивното спроведување ќе бидат на товар на одгледувачот на животни.

(3) Висината на надоместоците од ставовите (1) и (2) на овој член и начинот на наплата, освен трошоците за средствата за идентификација, ги пропишува Владата на Република Македонија врз основа на реално потребните трошоци за нивно спроведување.

(4) Средствата од надоместоците од ставот (2) на овој член се уплаќаат на сметка на Буџетот на Република Македонија.

(5) Кога Агенцијата врши неколку официјални контроли во исто време во еден објект, сите се сметаат за една активност и се наплаќа единствен надоместок.

Глава V Право на пристап и заштита на податоците

Член 22

Право на пристап

(1) Агенцијата и овластените ветеринарни друштва согласно со овој закон имаат право на пристап до одгледувалиштата, животните, објектите каде што се чуваат животните, како и до податоците во врска со животните, одгледувачите и одгледувалиштата утврдени со овој закон.

(2) Агенцијата презема мерки за да се обезбеди пристап до податоците од Електронската база на податоци од ставот (1) на овој член на секое лице кое има право на интерес утврден со закон, вклучувајќи ги и здруженијата на потрошувачи, притоа обезбедувајќи тајност и заштита на тие податоци во согласност со прописите за класифицирање на информации.

Член 23

Заштита на податоците

(1) Личните податоци кои се чуваат во регистрите и Електронската база на податоци, според овој закон, треба да бидат заштитени согласно со прописите за заштита на личните податоци.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член податоците можат да се користат за ветеринарни и зоотехнички студии и програми чие спроведување се смета за неопходно со претходна согласност на одгледувачите на животни.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член податоците можат да се користат на барање на здруженијата на потрошувачи по претходна согласност од Советот на потрошувачите.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член податоците од Електронската база на податоци можат да се користат за обележување на говедското месо и месото од други видови на животни, како и за производи од говедско месо и производи од месо од други животни, без согласност на одгледувачите на животни.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член податоците можат да се користат за имплементација на национални програми за поддршка во сточарството, без согласност на одгледувачите, но со претходно одобрување од Владата на Република Македонија.

(6) По исклучок од ставот (1) на овој член податоците можат да се дадат во случаи предвидени со закон.

(7) Агенцијата наплаќа надоместок за издавање на податоците од ставовите (2), (3), (5) и (6) на овој член кои треба да се во висина на реално направените трошоци за нивно издавање.

(8) Податоците од ставовите (2), (3), (4) и (5) на овој член не смеат да се објавуваат, доколку постои опасност дека правата за заштита на податоците нема да се применуваат.

(9) Директорот на Агенцијата ја пропишува висината на надоместоците и од ставот (7) на овој член.

Глава VI Организација и вршење на идентификација и регистрација на животните

Член 24

Овластени ветеринарни друштва

(1) Спроведувањето на системот за идентификација и регистрацијата на животните го вршат ветеринарни друштва кои се овластени од Агенцијата и имаат склучено договори со одгледувачите на животни согласно со Законот за ветеринарно здравство.

(2) Овластените ветеринарни друштва од ставот (1) на овој член треба да се одобрени од Агенцијата и да работат согласно со Законот за ветеринарно здравство.

(3) Овластените ветеринарни друштва се должни:

1) да го идентификуваат новороденото теле и да ги внесат податоците во Електронската база на податоци веднаш, но не подоцна од 20 дена од денот на раѓањето на животното;

2) да издаде пасош за говедото во рок од 14 дена од регистрацијата на раѓањето на телето, односно во случај на увоз од извршената идентификација согласно со членот 19 став (1) од овој закон, а во случај на увоз од земја членка на Европската унија согласно со членот 19 став (2) од овој закон од денот на регистрацијата во Електронската база на податоци;

3) да ги внесуваат податоците во Електронската база на податоци и да ги доставуваат документите до Агенцијата за промените на одгледувалиштата и животните веднаш, но не подоцна од пет дена од приемот на податоците, и тоа:

- за животни: идентификување на животни, движење, угинување и слично и

- за одгледувалиште: промена на податоци на одгледувалиште, регистрација на ново одгледувалиште, попис на одгледувалиште, прекин на работа на одгледувалиште и друго;

4) да ги изготват и предадат документите од системот за идентификација и регистрација на животните до одгледувачот, документи за движење, регистар на одгледувалиште, легитимација за одгледувалиште, привременiot документ за движење и друго, во рок од десет дена и

5) совесно да ги чува и да води евиденција за средствата за идентификација и на другите документи од системот за идентификација и регистрација на животните.

(4) Овластените ветеринарни друштва не смеат да ги злоупотребуваат средствата за идентификација, Електронската база на податоци и други документи или материјали кои произлегуваат од системот за идентификација и регистрација на животните, како и да ги надминуваат овластувањата согласно со овој член.

Член 25

Овластени одгледувачи

(1) По исклучок од членот 24 став (1) од овој закон одгледувачите на говеда, овци и кози и свињи, по претходно овластување од Агенцијата, може да вршат апликација на средствата за идентификација на животните согласно со овој закон и внесување на податоците во Електронската база на податоци исклучиво на животните од своето одгледувалиште.

(2) По исклучок од членот 24 став (1) од овој закон кланиците, добиточните пазари и собирните центри, можат сами да ги внесуваат податоците за движењата на животните на нивните одгледувалишта.

(3) За да добијат овластување одгледувачите од ставовите (1) и (2) на овој член треба да поднесат барање до Агенцијата и да ги исполнат следниве услови:

- да имаат успешно завршено обука организирана од страна на Агенцијата согласно со програмата за обука на одгледувачи,
- редовно да ги исполнувале обврските кои произлегуваат од Законот за ветеринарно здравство и Законот за идентификација и регистрација на животните во последните три години и
- да поседуваат соодветна опрема за спроведување на системот за идентификација и регистрација.

(4) На одгледувачите кои поднеле барање, Агенцијата им издава овластување за вршење на активностите од ставот (1) на овој член, доколку ги исполните условите од ставот (3) на овој член.

(5) Овластениот одгледувач не смее да ги продава, отуѓува или на кој било друг начин злоупотребува средствата за идентификација или да внесува неточни податоци или на кој било друг начин да ја злоупотреби Електронската база на податоци.

(6) Овластувањето на одгледувачот од ставот (4) на овој член ќе биде одземено во случај:

- на барање на одгледувачот,
- кога одгледувалиштето се затвора,
- одгледувачот престане да ги исполнува условите од ставот (3) на овој член,
- одгледувачот не работи согласно со упатствата за спроведување на системот за идентификација и регистрација дадени од Агенцијата и
- одгледувачот работи спротивно на одредбите од ставот (5) на овој член.

(7) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите во поглед на соодветната опрема за опремата за спроведување на системот за идентификација и регистрација, начинот за овластување на одгледувачите на животни, кланиците, собирните центри и добиточните пазари, содржината на програмата, начинот за спроведување на обуката која треба да ја поминат одгледувачите за да бидат овластени, како и начинот на внесување на податоците и роковите за внес на податоците во Електронската база на податоци за животните на своите одгледувалишта.

Член 26

(1) Агенцијата во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за овластување од членот 25 став (4) од овој закон, донесува решение со кое одлучува по барањето за овластување на одгледувачите од членот 25 ставови (1) и (2) од овој закон.

(2) Доколку Агенцијата не го одобри барањето, односно не донесе решение за одбивање на барањето во рокот од ставот (1) на овој член, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на директорот на Агенцијата за донесување на решение по поднесеното барање. Доколку директорот на Агенцијата нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Агенцијата.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува директорот на Агенцијата.

(4) Кон барањето за издавање решение од ставот (2) на овој член подносителот на барањето доставува и копија од барањето од членот 25 став (4) од овој закон.

(5) Директорот на Агенцијата е должен во рок од пет работни дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член да донесе решение со кое барањето за издавање на решение за овластување е уважено или одбиено.

(6) Доколку директорот на Агенцијата не донесе решение во рокот од ставот (5) на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(7) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (6) на овој член да изврши надзор во Агенцијата дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето.

(8) Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува директорот на Агенцијата во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и да го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање.

(9) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи во рокот од ставот (8) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој директорот на Агенцијата ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(10) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (9) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(11) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (7) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(12) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена да го разгледа приговорот од ставот (11) на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето согласно со ставовите (7) и (8) и/или не поднесе пријава согласно со ставовите (9) и (10) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Агенцијата дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(13) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (12) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(14) Во случајот од ставот (13) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(15) Во случаите од ставот (14) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето.

(16) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (12) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

(17) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи во рокот од ставот (10) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(18) Постапката пред Управниот суд е итна.

Член 27

Овластување на правни лица за ставање во промет на средства за идентификација

(1) Средства за идентификација на животните се ставаат во промет од страна на правни лица кои се претходно овластени од страна на Агенцијата.

(2) За да бидат овластени правните лица од ставот (1) на овој член треба да поднесат барање до Агенцијата по што Агенцијата издава овластување и пристап до системот за идентификација и регистрација на животните.

(3) Овластените правни лица од ставот (1) на овој член може да ставаат во промет само средства за идентификација согласно со членот 12 од овој закон.

(4) Во текот на работата, овластеното правно лице треба да се придржува до условите и роковите пропишани со овој закон и прописот од ставот (8) на овој член да назначат лице за контакт и да ги исполнат условите во однос на:

- просториите за складирање на средствата за идентификација и
- опремата.

(5) Овластувањето од ставот (2) на овој член ќе биде одземено доколку правното лице не ги исполнува условите од ставот (4) на овој член.

(6) Во случај кога ниту едно правно лице не ја врши работата од ставот (1) на овој член, Агенцијата го презема вршењето на работите до овластување на правно лице.

(7) Овластените правни лица не смеат да ги злоупотребуваат средствата за идентификација на животните или Електронската база на податоци, како и да ги надминуваат овластувањата согласно со овој член.

(8) Директорот на Агенцијата ги пропишува обврските и условите кои треба да ги исполнуваат правните лица за ставање во промет на средствата за идентификација на животните во однос на простории, опрема, како и условите и роковите за ставање во промет на средствата за идентификација.

Член 28

(1) Агенцијата во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за овластување од членот 27 став (2) од овој закон, донесува решение со кое одлучува по барањето за овластување на правни лица за ставање во промет на средства за идентификација.

(2) Доколку Агенцијата не го одобри барањето, односно не донесе решение за одбивање на барањето во рокот од ставот (1) на овој член, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на директорот на Агенцијата за донесување на решение по поднесеното барање. Доколку директорот на Агенцијата нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Агенцијата.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува директорот на Агенцијата.

(4) Кон барањето за издавање решение од ставот (2) на овој член подносителот на барањето доставува и копија од барањето од членот 27 став (2) од овој закон.

(5) Директорот на Агенцијата е должен во рок од пет работни дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член да донесе решение со кое барањето за издавање на решение за овластување е уважено или одбиено.

(6) Доколку директорот на Агенцијата не донесе решение во рокот од ставот (5) на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(7) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (6) на овој член да изврши надзор во Агенцијата дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето.

(8) Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува директорот на Агенцијата во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и да го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање.

(9) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи во рокот од ставот (8) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој директорот на Агенцијата ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(10) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (9) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(11) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (7) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(12) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена да го разгледа приговорот од ставот (11) на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето согласно со ставовите (7) и (8) и/или не поднесе пријава согласно со ставовите (9) и (10) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Агенцијата дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(13) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (12) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(14) Во случајот од ставот (13) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(15) Во случаите од ставот (14) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето.

(16) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (12) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

(17) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи во рокот од ставот (10) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(18) Постапката пред Управниот суд е итна.

Глава VII

Надзор

Член 29

Надлежност за вршење надзор

(1) Надзор на спроведување на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него ги врши Агенцијата.

(2) Работите на инспекцискиот надзор ги вршат официјалните ветеринари.

Член 30

Права и обврски на официјалниот ветеринар

(1) Официјалниот ветеринар има право на непречен пристап до сите одгледувалишта, средства за превоз, кланици, собирни центри, добиточни пазари и сите места каде што се држат животни постојано или привремено, овластени ветеринарни друштва, овластени правни лица за дистрибуција на средства за идентификација на животни, животни, документи и податоци за нив за контрола на спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени во согласност со овој закон.

(2) Официјалниот ветеринар заради утврдување на усогласеност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши:

- инспекциски контроли на самото место (одгледувалишта, кланици, движење на животни, средство за превоз, пасишта итн.) и

- надзор на активностите на овластените ветеринарни друштва и овластени правни лица за дистрибуција на средствата за идентификација на животните кои произлегуваат од спроведувањето на овој закон.

(3) Надзорот меѓу другото вклучува проверка на стручната работа и исполнителност на обврските кои произлегуваат од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон на овластените ветеринарни друштва, одгледувачите, овластените правни лица за дистрибуција на средства за идентификација на животни, како и кланиците, собирните центри и добиточните пазари, вклучувајќи и препораки и рокови за отстранување на утврдените неправилности.

(4) При вршење на надзорот официјалниот ветеринар има право и должност да:

- бара податоци и известувања од одговорните лица, сведоци, вештаци и други лица за ефикасно извршување на својата работа,

- нареди да се отстранат утврдените неправилности и недостатоци согласно со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон,

- нареди мерки и рокови во кои утврдените неправилности и недостатоци треба да се отстранат,

- изрече казна во случаи утврдени со овој закон,

- поднесе кривична пријава и пријава за прекршок кога извршеното дејствие има карактер на кривично дело, односно прекршок,

- одзема документи, средства за идентификација на животни согласно со овој закон,

- одзема животни согласно со овој закон,

- забрани движење и

- врши и други работи пропишани со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 31

Задолжителни контроли

(1) Агенцијата спроведува задолжителни инспекциски контроли кои се вршат со цел да се обезбеди правилно спроведување на системот за идентификација и регистрација на животните. За извршените контроли Агенцијата изготвува годишен извештај кој се објавува на официјалната интернет страница на Агенцијата.

(2) Инспекциските контроли по правило претходно не се најавуваат. Во случај на нивно претходно најавување, тие мора да се ограничат на што е можно краток период кој не смее да надмине 48 часа.

(3) За секоја извршена инспекциска контрола се составува стандардизиран записник пропишан од директорот на Агенцијата во кој се наведуваат резултатите од контролите, причината за контролите и утврдените неправилности. На одгледувачот или неговиот претставник мора да му се даде можност да го потпише извештајот и, каде што е соодветно, да се дадат нејзини/негови забелешки на содржината на истиот.

(4) Копија од записниците наведени во ставот (7) на овој член треба, без одлагање, да се достават до Агенцијата.

(5) Агенцијата изготвува годишен план за задолжителни инспекциски контроли вклучително и зачестеноста врз основа на анализи на ризик во кои се земаат предвид сите фактори, вклучувајќи ги бројот на животните на едно одгледувалиште, вклучувајќи податоци за присутните и идентификуваните животни, здравјето на луѓето и здравјето на животните особено земајќи ги предвид претходните жаришта на болести, побараните и исплатени субвенции по животното во споредба со претходните години, значителни промени во споредба со претходните години, резултатите од контролите спроведени во претходните години, а особено соодветното водење на регистрите на одгледувалиштата согласно со овој закон, соодветно чување на пасошите за говеда, за животните кои се присутни на одгледувалиштето и соодветно пријавување и доставување на податоци до Агенцијата, како и други критериуми.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува содржината и формата на записникот за инспекциска контрола, начинот на извршување на инспекциската контрола и годишниот извештај од извршените контроли.

Член 32

Мерки

(1) Доколку едно или повеќе животни на одгледувалиштето не исполнуват ниту една од одредбите на членовите 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 19 од овој закон, официјалниот ветеринар изрекува мерка забрана на движењето на сите животни во и од тоа одгледувалиште.

(2) Доколку одгледувачот на животното не може да го докаже идентитетот и потеклото на животното во рок од два работни дена, официјалниот ветеринар земајќи го предвид ризикот по здравјето на животните, луѓето и безбедноста на храната изрекува мерка уништување на животното, под надзор на официјалниот ветеринар без надоместок, на трошок на одгледувачот.

(3) Во случај кога животните не исполнуваат барем еден од условите за идентификација и регистрација пропишани со членовите 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 19 од овој закон, официјалниот ветеринар веднаш изрекува мерка ограничување на движењето за тие животни, додека не се исполнат условите во целост.

(4) Доколку бројот на животните на едно одгледувалиште кои не исполнуваат барем еден од условите за идентификација и регистрација пропишани со членовите 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 19 од овој закон надминува 20% од вкупниот број на животни на тоа одгледувалиште, официјалниот ветеринар веднаш изрекува мерка ограничување на движењето на сите животни кои се наоѓаат на тоа одгледувалиште, а за одгледувалиште со помалку од десет животни, овие мерки мора да се преземат доколку повеќе од две животни не се идентификувани во согласност со одредбите од овој закон.

(5) Доколку одгледувачот не ја извести Агенцијата за движењето во и од одгледувалиштето согласно со членовите 10, 11 и 13 од овој закон, официјалниот ветеринар ќе изрече мерка ограничување на движењето на сите животни во и од тоа одгледувалиште.

(6) Доколку одгледувачот не исполнува барем еден од условите во однос на раѓање или смрт на животното согласно со членовите 11 став (3), 13, 14, 16, 16 и 17 од овој закон, официјалниот ветеринар ќе изрече мерка ограничување на движењето на сите животни во и од тоа одгледувалиште.

(7) Доколку одгледувачот не го плати надоместокот на трошоците кои произлегуваат од спроведувањето на одредбите од овој закон, Агенцијата може да го одложи или да го одбие издавањето на документите за движење на тој одгледувач. Во случај на постојан пропуст од страна на одгледувачот да го плати надоместокот, официјалниот ветеринар може да изрече мерка ограничување на движењето на животните во и од тоа одгледувалиште.

(8) Во итни случаи официјалниот ветеринар може да издаде и усна наредба, а најдоцна во рок од три дена од денот на издавањето на усната наредба е должен да издаде решение во писмена форма.

Член 33 Жалба

(1) Против решението на официјалниот ветеринар може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(2) По жалбата против одлуките на официјалниот ветеринар одлучува Комисија составена од три члена кои ги именува директорот на Агенцијата. Претседателот на Комисијата треба да биде од редовите на раководните државни службеници кој не учествувал во вршењето на надзорот.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член одлуката по жалбата ја носи во рок од 30 дена од денот на приемот на жалбата.

(4) Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Член 34

Постапка за едукација

(1) Доколку при вршење на инспекцискиот надзор инспекторот утврди дека за прв пат е сторена неправилност од членот 36 од овој закон, е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на поканата за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршење на инспекцискиот надзор.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува директорот на Агенцијата.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Агенцијата во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата се јави на закажаната едукација и истата ја заврши ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку инспекторот при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекцискиот надзор.

(8) Доколку инспекторот при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка.

(9) Агенцијата води евиденција за спроведената едукација која особено содржи име и презиме на учесникот на едукацијата и име и презиме на инспекторот кој ја извршил едукацијата.

(10) Личните податоци од евиденцијата од ставот (9) на овој член се чува три години сметано од денот на нивното внесување.

(11) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на водење на евиденцијата за спроведената едукација.

Глава VIII Прекршочни одредби

Член 35

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1) не обезбеди ефикасно спроведување на официјалните контроли (член 7 став (2));

2) не регистрира одгледувалиште на фармски животни (член 9 став (1));

3) не регистрира одгледувалиште на други животни (член 9 став (2));

4) ги отстранува или заменува средствата за идентификација на животното без дозвола на Агенцијата или врши нивна злоупотреба (член 12 став (2));

5) ги злоупотребува средствата за идентификација, Електронската база на податоци и други документи или материјали кои произлегуваат од системот за идентификација и регистрација на животните или ги надминува овластувањата (член 24 став (4));

6) ги злоупотребува средствата за идентификација или Електронската база на податоци (член 25 став (5));

7) става во промет средства за идентификација на животните кои не се пропишани од Агенцијата (член 27 став (3));

8) ги злоупотребува средствата за идентификација на животните или Електронската база на податоци и ги пречекорува овластувањата (член 27 став (7)) и

9) одбие или не спроведе некоја од мерките од членот 30 од овој закон.

(2) Глоба од 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.

(3) За прекршоците од ставот (1) на овој член покрај глобата на правното лице, прекршочниот орган за поведување и водење на прекршочната постапка може да изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на дејност за време од три до 15 дена.

(4) За прекршоците од ставот (1) на овој член покрај глобата на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на професија или должност за време од три до најмногу 15 дена.

(5) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако стори некое од дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 36

(1) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1) не пријави до Агенцијата промени во однос на податоците за одгледувалиштето (член 9 став (5));

2) се движат животни без документ за движење (член 10);

3) не ја извести Агенцијата за секое движење во и од одгледувалиштето (член 11 став (2));

4) не ја извести Агенцијата за секое раѓање и угинување на животни на одгледувалиштето во предвидениот рок (член 11 став (3));

5) не изврши попис на животните на одгледувалиште и не ги внесе податоците во регистарот на одгледувалиште (член 13 став (2));

6) не достави податоци за извршениот попис до Електронската база на податоци во предвидениот рок (член 13 став (3));

7) не чува податоци согласно со предвидениот рок (член 13 став (5));

8) не го идентификува говедото (член 14 став (1));

9) не ги идентификува овците и козите (член 16 став (1));

10) не ги идентификува свињите (член 17 став (1));

11) не го идентификува домашниот миленик (член 18 став (1));

12) не ги идентификува другите животни (член 19 став (1));

13) не ги внесува податоците од членот 25 став (2) од овој закон и

14) не се придржува до условите и роковите пропишани со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 27 став (4)).

(2) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 80 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако стори некое од дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 37

(1) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на самото место за прекршок на правното лице, ако:

1) не води и тековно не го надополнува регистарот на одгледувалиштето (член 13 став (1));

2) не го даде на увид регистарот на одгледувалиштето (член 13 став (4));

3) не побара замена на средството за идентификација во предвидениот рок (член 14 став (2));

4) не го потполни и потпише пасошот (член 15 став (3));

5) не го внесе датумот на угинување и не го врати пасошот (член 15 став (4));

6) не го внесе датумот на колење и не го врати пасошот (член 15 став (5));

7) не побара дупликат на пасош за говедо (член 15 став (6));

8) го користи привремениот документ за движење повеќе од два пати (член 15 став (8));

9) не го предаде привремениот документ за движење (член 15 став (9));

10) не побара замена на средството за идентификација во предвидениот рок (членови 16 став (4) и 17 став (2));

11) не пријави промена на статусот на миленикот во предвидениот рок (член 18 став (4));

12) не го замени средството за идентификација во предвидениот рок (член 18 став (6));

13) не го идентификува новороденото теле и не ги внесе податоците во Електронската база на податоци во предвидениот рок (член 24 став (3) точка 1);

14) не издаде пасош за говедо во предвидените рокови (член 24 став (3) точка 2);

15) не внесе податоци во Електронската база на податоци и не достави информации до Агенцијата во предвидениот рок (член 24 став (3) точка 3);

16) не ги изготви и предаде документите од системот за идентификација и регистрација на животните до одгледувачот во предвидениот рок (член 24 став (3) точка 4) и

17) несовесно ја чува и води евиденцијата за средствата за идентификација и на другите документи од системот за идентификација и регистрација на животните (член 24 став (3) точка 5).

(2) За прекршоците од ставот (1) на овој член ќе му се изрече глоба, на самото место, во износ од 100 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во правното лице.

(3) Глоба, на самото место, во износ од 30 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на самото место за прекршок на физичко лице ако стори некое од дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 38

Прекршочен орган

(1) За прекршоците утврдени во членовите 35 и 36 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Агенцијата (во натамошниот текст: Прекршочниот орган).

(2) Прекршочната постапка од ставот (1) на овој член пред Прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок (во натамошниот текст: Прекршочната комисија) формирана од страна на директорот на Агенцијата.

(3) Прекршочната комисија е составена од овластени службени лица вработени во Агенцијата од кои едно ја врши функцијата на претседател на Прекршочната комисија.

(4) Прекршочната комисија е составена од три члена од кои:

- двајца дипломирани правници од кои еден со положен правосуден испит со пет години работно искуство во својата област и

- еден со висока стручна подготовка од областа на општествените науки со пет години работно искуство од својата област.

(5) Прекршочната комисија се избира за времетраење од три години со право на реизбор на членовите.

(6) За претседател на Прекршочната комисија може да биде избран само дипломиран правник со положен правосуден испит.

(7) Покрај членовите на Прекршочната комисија директорот на Агенцијата може да определи секретар на Прекршочната комисија кој врши административни работи за Комисијата и заменици-членови кои, по исклучок, учествуваат во работата на Прекршочната комисија во случај на отсуство на некој од членовите.

(8) Прекршочната комисија донесува деловник за својата работа.

(9) Против решенијата на Прекршочната комисија, со кои се изрекува прекршочна санкција, може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежниот суд.

Член 39

Работа на Прекршочната комисија

(1) Член на Прекршочната комисија може да се реши:

- 1) со истекот на времето за кое е именуван за член;
- 2) по негово барање;
- 3) со исполнување на условите за старосна пензија согласно со закон;
- 4) ако му се утврди трајна неспособност;
- 5) ако се утврди прекршување на прописите за водење на прекршочна постапка со правосилна одлука;
- 6) ако се утврди прекршување на прописите за водење на прекршочна постапка со правосилна одлука;
- 7) ако не ги исполнува условите и обврските кои произлегуваат од работењето во Прекршочната комисија и

8) ако не пријавил постојење на конфликт на интереси за случај за кој решава Прекршочната комисија.

(2) Предлог за разрешување на член на Комисијата за случаите од ставот (1) точки 3 до 8 на овој член поднесува претседателот на Прекршочната комисија до директорот на Агенцијата.

(3) Разрешување на претседателот на Комисијата за случаите од ставот (1) точки 3 до 8 на овој член го врши директорот на Агенцијата.

(4) Прекршочната комисија има право да изведува докази и собира податоци кои се неопходни за утврдување на прекршокот, како и да врши други работи и да презема дејствија утврдени со овој закон, Законот за прекршоците и/или со друг закон.

(5) Членовите на Прекршочната комисија се самостојни и независни во работата на Прекршочната комисија и одлучуваат врз основа на своето стручно знаење и самостојно убедување.

(6) Прекршочната комисија работи во совет, а одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

(7) Прекршочната комисија води единствена евиденција за прекршоците, изречените санкции и донесените одлуки.

(8) Евиденцијата од ставот (6) на овој член особено содржи податоци за сторителот на прекршокот физичко лице, односно одговорно лице во правното лице - име и презиме, матичен број на граѓанинот, адреса на живеење, за физичко лице - странец и бројот на патниот исправа.

(9) Лични податоци од евиденцијата од ставот (6) на овој член се чуваат три години, сметано од денот на внесувањето.

Член 40

Порамнување

(1) За прекршоците во членовите 35 и 36 од овој закон официјалните ветеринари се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување пред да поднесат барање за прекршочна постапка.

(2) Официјалниот ветеринар составува записник во кој се забележуваат битните елементи на прекршокот, времето, местото и начинот на сторување на прекршокот, описот на дејствието на прекршокот и лицата затекнати на самото место.

(3) Во записникот се определува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторувањето на прекршокот.

(4) Официјалниот ветеринар во постапката за порамнување на сторителот на прекршокот му дава платен налог.

(5) Се смета дека сторителот на прекршокот со потписот на приемот на платниот налог се согласува да ја плати глобата, и истото се забележува во записникот.

(6) Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и платниот налог го потпишува службеното, односно одговорното лице кое се нашло

на самото место при инспекцискиот надзор или друго службеното или одговорно лице кое изјавило дека има право да го потпише записникот и да го прими платниот налог.

(7) Изјавата од ставот (6) на овој член се забележува во записникот.

(8) Официјалните ветеринари се должни да водат евиденција за покренатите постапки за порамнување и за нивниот исход.

(9) Евиденцијата од ставот (8) на овој член особено содржи податоци за сторителот на прекршокот - име и презиме, матичен број на граѓанинот, адреса на живеење, податоци за вработување, за физичко лице - странец и бројот на патната исправа и државјанство.

(10) Личните податоци од евиденцијата од ставот (9) на овој член се чува три години, сметано од денот на внесувањето.

Глава IX

Преодни и завршни одредби

Член 41

(1) Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член прописите од членовите 26, 28 и 34 од овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 42

(1) По исклучок од членот 21 став (1) од овој закон трошоците за идентификација и регистрација на овци и кози до истекот на 2012 година во висина од 50% ќе бидат на товар на Буџетот на Република Македонија, а останатите 50% се на товар на одгледувачот.

(2) По исклучок од членот 21 став (1) од овој закон во првата година при воспоставување на системот за идентификација и регистрација на свињи и пчели трошоците настанати при воспоставување на системот, со исклучок на апликација на средствата за идентификација на свињи и внесување на податоците во Електронската база на податоци за одгледувачи кои сами ги вршат овие активности, се покриваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 43

По исклучок од членот 16 став (2) од овој закон до пристапувањето на Република Македонија во Европската унија како прво средство за идентификација ќе се користат ушни маркици.

Член 44

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за идентификација и регистрација на животните („Службен весник на Република Македонија“ број 69/2004 и 81/2007) и членот 12 од Законот за заштита и благосостојба на животните („Службен весник на Република Македонија“ број 113/2007 и 136/11).

Член 45

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR IDENTIFIKIMIN DHE REGJISTRIMIN E KAFSHEVE

Kapitulli I Dispozita të përgjithshme

Neni 1

Lenda e ligjit

Me kete ligj rregullohet sistemi për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve të fermave dhe kafsheve tjera.

Neni 2

Zbatimi i ligjit

(1) Ky ligj zbatohet për kafshet e fermave dhe kafshe tjera dhe për vendrritje, ku rriten kafshe të fermave dhe kafshe tjera në pajtim me kete ligj.

Neni 3

Perkufizime

(1) Nocionet e perkufizuara me Ligjin për shendetesi veterinar dhe Ligjin për siguri të ushqimit, zbatohen edhe në kete ligj, nese me kete ligj nuk jane perkufizuar ndryshe.

(2) Nocionet e vecanta të perdorura në kete ligj, e kane domethenien si vijojne:

1. "Kafshe e fermave" eshte kafsha e llojit të gjedheve, perfshire edhe llojet e buajve (*Bubalus bubalis*) dhe bizoneve (*Bison bison*), derrave (kafshe të familjes *Suidae*) me perjashtim të derrave të eger dhe dhenve e dhive të cilat rriten në vendrritje;

2. "Kafshe tjeter" eshte kafsha që nuk perfshihet me termin kafshe e fermave;

3. "Rrites" eshte personi fizik ose juridik i cili eshte pronar i kafshes së fermes ose kafshes tjeter ose cילו person i autorizuar nga pronari dhe pergjegjes për rritjen e kafsheve, qofte edhe perkohesisht;

4. "Vendrritje" eshte objekti, ndertimi ose në rastin e vendit të hapur, vendi ku kafshet e perfshira me kete ligj, ruhen, rriten ose mbahen perfshire edhe tregjet e shtazeve;

5. "Regjister i vendrritjes" eshte regjistri i vecante për secilin lloj të kafsheve që permban të dhena për vendrritjen, rritesin, kafshet dhe ndryshimet që ndodhin në vendrritje, të percaktuara me kete ligj;

6. "Baze elektronike qendrore e të dhenave për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve" eshte baza qendrore e të dhenave në të cilin futen të dhena lidhur me vendrritjet e regjistruara, rritesit, kafshet e vendrritjeve, ndryshimet që ndodhin në vendrritje dhe të dhena tjera të percaktuara me kete ligj;

7. "Dokumente për qarkullim": jane pasaporta për gjedhe dhe manare dhe Certifikata shendetesore veterinarë në pajtim me Ligjin për shendetesi veterinarë, me të cilin kafshet shoqerohen gjate qarkullimit të tyre;

8. "Familje e bleteve", eshte roj bletesh në hoje dylli në vendin ku jetojne bletet (koshere, zgjua etj) që perbehet nga një amë, bletet punetore gjate gjithë vitit dhe brumbujt gjate sezonit të prodhimit;

9. "Mjete për identifikim" jane pulla veshi, tatuazhe, mjete për identifikim elektronik dhe mjete tjera për identifikim individual ose identifikim grupor të kafsheve;

10. Numer regjistruar i vendrritjes (NRV) eshte numri unik i regjistrimit të vendrritjes, i dhene nga Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarise me të cilin identifikohet vendrritja;

11. "Thundrake" jane kafshe shtepiace të llojit equine dhe asinine ose të vegjlit e tyre të lindur me kryqezim dhe

12. "Transportues" eshte secili person fizik ose juridik që e kryen transportin e kafsheve për nevoja të veta ose për nevojat e pales së trete.

Neni 4

Zbatimi subsidiar

(1) Për procedurat e zbatimit të dispozitave të ketij ligji në menyre perkatese zbatohen dispozitat e Ligjit për procedure të pergjithshme administrative, nese me kete ligj nuk eshte rregulluar ndryshe.

(2) Për procedurat e zbatimit të mbikeqyrjes inspektuese në menyre perkatese zbatohen dispozitat e Ligjit për mbikeqyrje inspektuese, Ligjit për siguri të ushqimit dhe Ligji për shendetesi veterinarë, nese me kete ligj nuk eshte rregulluar ndryshe.

Neni 5

Organi kompetent

Organ kompetent për zbatimin e puneve profesionale dhe administrative të percaktuara me kete ligj, eshte Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarise (në tekstin e metejme: Agjencia).

Neni 6

(1) Për mbajtje ose avancim të nivelit të mbrojtjes së njerezve dhe kafsheve në Republiken e Maqedonise, drejtori i Agjencise së Ushqimit dhe Veterinarise (në tekstin e metejme: drejtori i Agjencise) mund të marre masa për mbrojtje shendetesore të njerezve dhe kafsheve, të percaktoje kushte plotesuese, të publikoje lista ose të jape pelqim në baze të kriterëve dhe standardeve që zbatohen në Bashkimin Evropian, të cilat jane miratuar në baze të vlereve të rreziqeve të mundshme mbi shendetin e njeriut dhe kafsheve dhe në pajtim me deshmite shkencore, pas procedurës së realizuar nga Komisioni Evropian me të cilen Komisioni eshte autorizuar të veproje për pune që kane të bejne me sigurine e ushqimit dhe politiken veterinarë.

(2) Drejtori mund të lejoje që në rast të fatkeqesive elementare ose rasteve të jashtezakonshme, të vazhdohen afatet lidhur me sistemin e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve të percaktuara me kete ligj.

Kapitulli II

Sistemi për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve

Neni 7

Obligimet e rritesit

(1) Rritesi detyrohet që në menyre të rregullt t'i regjistroje vendrritjen, kafshet, ndryshimet dhe t'i plotesoje obligimet tjera që dalin nga ky ligj, në menyre dhe në pajtim me afatet e percaktuara me kete ligj dhe dispozitat nenligjore të miratuara në baze të ketij ligji.

(2) Rritesit perfshire edhe transportuesit detyrohen të ofrojne ndihmen e nevojshme për të siguruar zbatim efikas të kontroleve zyrtare që i kryen Agjencia, si vijon:

- të lejoje qasje te të gjitha kafshet, objektet, lokalet, pajisjet, mjetet e transportit ose infrastruktura tjeter dhe
- të mundesoje qasje te çdo dokument dhe evidence me kerkese të Agjencise.

Neni 8

Elemente të sistemit për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve

(1) Sistemin për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve e perbejne:

1) Baza qendrore elektronike e të dhenave për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve (në tekstin e metejme: baza elektronike e të dhenave);

2) mjetet për identifikimin individual dhe grupor të kafsheve;

3) regjistrat individuale për çdo vendrritje të kafsheve,

4) dokumentet për qarkullimin e kafsheve dhe

5) dokumente tjera për identifikim individual.

(2) Identiteti i kafsheve percaktohet me mjete për identifikim dhe dokumente për qarkullim.

Neni 9

Regjistrimi i vendrritjeve të kafsheve

(1) Rritesi i kafsheve të fermave, me perjashtim të transportuesve duhet ta regjistrojë vendrritjen e vet.

(2) Rritesi i kafsheve tjera, me perjashtim të transportuesve dhe rritesve të manareve duhet të regjistrojë vendrritjen e tyre, vetem në rast se është e nevojshme dhe praktikisht e realizueshme dhe kur kafshet mund të paraqesin kercenim për shendetin e njerezve dhe kafsheve.

(3) Rritesit nga paragrafi (1) dhe (2) të ketij neni, në Agjenci paraqesin kerkese për regjistrimin e vendrritjes së kafsheve.

(4) Në baze të kerkeseve së paraqitur nga paragrafi (3) i ketij neni, Agjencia leshon numer unik të regjistrimit për vendrritjen dhe karte identifikimi të vendrritjes.

(5) Pas regjistrimit, secili ndryshim i të dhenave lidhur me vendrritjen dhe rritesin duhet të paraqiten në Agjenci në afat prej 25 ditësh.

(6) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni, rritesit e derrave që rrisin vetem një derr të dedikuar për përdorim shtëpiak nuk duhet ta regjistrojnë vendrritjen e tyre.

(7) Në rast të gjendjes së pavolitshme epidemiologjike, respektivisht për nevoja të avancimit të sistemit për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve, drejtori i Agjencise mund të vendosë që vendrritjet nga paragrafi (6) i ketij neni të regjistrohen.

(8) Rritesit e kafsheve të fermave dhe kafsheve tjera, Agjencia i evidenton në Bazen elektronike të të dhenave, me ç'rast vecnerisht perfshihen të dhenat si vijojne: numri unik i regjistrimit të vendrritjes, emri dhe mbiemri, numri amë i qytetarit, adresa e vendbanimit dhe numri i telefonit.

(9) Të dhenat personale të regjistrimit nga paragrafi (8) i ketij neni ruhen së paku tre vite nga dita e largimit të kafshes së fundit nga vendrritja.

(10) Drejtori i Agjencise e percakton menyren e regjistrimit, formen dhe përmbajtjen e formularit të kerkeseve për regjistrimin e vendrritjeve, formen dhe përmbajtjen e kartes së identifikimit të vendrritjes, menyren e paraqitjes dhe evidentimin e ndryshimeve të vendrritjeve dhe rritesve, si dhe llojet e kafsheve tjera nga paragrafi (2) i ketij neni.

Neni 10

Dokumenti për qarkullim

Gjate qarkullimit kafshet e fermave dhe kafshet tjera duhet të shoqerohen me dokument për qarkullim, që shërben edhe për paraqitjen e qarkullimit në Bazen elektronike të të dhenave.

Neni 11

Baza elektronike e të dhenave

(1) Agjencia vendos dhe mban Baze elektronike të të dhenave në të cilën futen të dhenat për vendrritjen dhe rritesit e kafsheve të fermave dhe kafsheve tjera, të dhenat nga neni 9 paragrafi (8) të ketij ligji, të dhenat për kafshet, të dhenat për qarkullimin e kafsheve, të dhena për regjistrimin e llojeve të caktuara të kafsheve dhe të dhena tjera të percaktuara në dispoziten e paragrafit (7) të ketij neni.

(2) Rritesi duhet ta njoftojë Agjencine për qarkullimin e kafsheve të fermave në vendrritje dhe nga vendrritja, perfshire datat e ketyre ngjarjeve dhe të dhenat për kafshet, në afat prej shtate ditësh pasi që ka ndodhur ngjarja.

(3) Për kafshet e llojit gjedhe, pervec të dhenave nga paragrafi (2) i ketij neni, rritesi duhet ta njoftojë Agjencine për çdo lindje ose ngordhje të kafsheve në vendrritje në afat prej shtate ditësh.

(4) Me perjashtim të paragrafit (2) të ketij neni, rritesi i kafsheve të llojit derra detyrohet që t'i paraqesë shenjat e kafsheve në Bazen elektronike të të dhenave, por vetem gjate qarkullimit të pare.

(5) Vendrritja duhet të mbetet e regjistruar në Bazen elektronike të të dhenave, të pakten tre vite me radhe nga dita e largimit të kafshes së fundit nga vendrritja e kafsheve.

(6) Të dhenat e Bazes elektronike të të dhenave ruhen së paku tre vite:

- për kafshet, nga dita e ngordhjes, therjes ose eksportit dhe

- për vendrritjet, nga dita e leshimit të kafshes së fundit të vendrritjes.

(7) Drejtori i Agjencise i percakton përmbajtjen dhe menyren e mbajtjes së Bazes elektronike të të dhenave, për lloje të caktuara të kafsheve, të dhena që rritesi duhet t'i paraqesë në Agjenci për lloje të caktuara të kafsheve si dhe menyren e njoftimit në Bazen elektronike të të dhenave.

Neni 12

Mjete për identifikimin e kafsheve

(1) Kafshet duhet të identifikohen me mjete për identifikim, si vijojne:

1) për secilen kafshë të llojit gjedhe me:

- pulla për vesh ose

- mjet elektronik për identifikim;

2) për secilen kafshë të llojeve dhen dhe dhi me:

- mjet elektronik për identifikim,

- pulla për vesh ose

- mjete alternative;

3) për çdo kafshë të llojit derra me pulle veshi ose tatuazh në anen e majte të trupit, me ç'rast ana e majte e trupit të kafshes nuk guxon të ketë shenja tjera;

4) për secilin manar me:

- mikrocip në pajtim me ISO standardet 11.784 dhe 11.785 dhe

- pasaporte (dokument identifikimi);

5) për bletore me tabele identifikuese të vendrritjes dhe

6) me mjete për identifikimin e llojeve tjera të kafsheve.

(2) Mjetet për identifikim nuk guxojnë të keqperdoren, të menjahen ose zevendesohen pa lejen e Agjencise.

(3) Drejtori i Agjencise i percakton pamjen dhe të dhenat që i përmbajnë mjetet për identifikim nga paragrafi (1) i ketij neni, si dhe kerkesat tjera që duhet t'i plotesojnë mjetet për identifikim për lloje të vecanta të kafsheve.

Neni 13

Regjistri i vendrritjeve

(1) Rritesit e kafsheve të fermave dhe kafsheve tjera në rast se është e nevojshme dhe praktikisht e realizueshme, respektivisht kur kafshet mund të paraqesin kercenim për shendetin e njeriut dhe kafsheve, duhet ta mbajnë dhe rrjedhimisht ta plotesojnë regjistrin e vendrritjes, me dore ose në menyre elektronike që i perfshin të gjitha të dhenat për vendrritjen dhe kafshet e percaktuara në pajtim me dispoziten e paragrafit (7) të ketij neni.

(2) Rritesit e kafsheve të llojit derra, dhen dhe dhi e blete, e nese nevojitet për avancimin e sistemit për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve ose nevoja për mbrojtje shendetesore të kafsheve dhe rritesve të llojeve tjera të kafsheve, duhet të kryejnë regjistrim të kafsheve në vendrritjen e tyre dhe të dhenat t'i fusin në regjistrin e vendrritjes.

(3) Të dhenat nga regjistrimi i kryer nga paragrafi (2) i ketij neni, rritesi duhet t'i paraqesë në Bazen elektronike të të dhenave në afat prej 30 ditësh.

(4) Regjistri i vendrritjes duhet të jete i kapshem me kerkese të Agjencise.

(5) Të dhenat e regjistrimit të rritesve të kafsheve ruhen gjate periudhes jo më të shkurter se tre vjet.

(6) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni, drejtori i Agjencise për vendrritjet e dhenve dhe dhive, mund të lejojë që regjistri i vendrritjes të jete fakultativ, sapo Baza elektronike e të dhenave të jete operative.

(7) Drejtori i Agjencise i percakton formen, përmbajtjen dhe menyren e mbajtjes së regjistrimit të vendrritjeve për lloje të caktuara të kafsheve të fermave dhe kafsheve tjera, menyren, përmbajtjen dhe shpeshesine e kryerjes së regjistrimit nga paragrafi (2) i ketij neni dhe menyren e paraqitjes në Agjenci.

Kapitulli III

Dispozita të vecanta për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve të fermave

Neni 14

Identifikimi dhe regjistrimi i kafsheve të llojit gjedhe

(1) Rritesi i kafsheve të llojit gjedhe duhet t'i identifikojë kafshet e vendrritjes së tij me mjete për identifikim në pajtim me nenin 12 paragrafi (1) pika 1 të këtij ligji, në afat jo më të gjatë se 20 dite nga lindja e tyre, por në çdo rast para se kafshet ta leshojnë nga vendrritja.

(2) Nese mjeti për identifikim nuk është funksional, demtohet ose humbet, rritesi duhet në afat prej shtate ditësh të kërkojë zëvendesimin e mjetit për identifikim me të ri i cili e ka kodin e njejtë si origjinali. Mjeti i zëvendësuar për identifikim duhet ta përmbajë shenjen për numrin rendor të zëvendësimit.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni gjedhet e dedikuar për evenimente kulturore dhe sportive, me përjashtim të panairëve dhe ekspozitave, mund të identifikohen në mënyrë e cila do të mundësojë futjen dhe percjelljen e kafshes në sistemin e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve që duhet të lejohet nga Agjencia.

(4) Drejtori i Agjencisë i percakton mënyrën e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve të llojit gjedhe.

Neni 15

Pasaporta për gjedhe

(1) Kafshes së llojit gjedhe që identifikohet, Agjencia i leshon pasaportë në afat prej 14 ditësh nga dita e njoftimit për lindjen e saj.

(2) Gjate çdo qarkullimi gjedhi duhet të shoqërohet me pasaportën e leshuar në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Në rast të blerjes së gjedhit, pronari i ri detyrohet që ta azhurnojë pasaportën me futjen e të dhenave të tij dhe të dhenave për vendrritje dhe ta nënshkruajë atë.

(4) Në rast të ngordhjes së gjedhit, rritesi duhet ta tregojë datën e ngordhjes dhe ta kthejë pasaportën në Agjenci në afat prej shtate ditësh nga dita e ngordhjes së gjedhit.

(5) Në rastin kur gjedhet janë dërguar për therje, thertorja është përgjegjëse për venien e dates së therjes në pasaportë dhe Bazen elektronike të të dhenave dhe detyrohet ta kthejë pasaportën në Agjenci në afat prej shtate ditësh nga dita e therjes.

(6) Në rast se pasaporta humb, demtohet, nuk lexohet, shkaterrohet ose vidhet, rritesi i gjedhit në afat prej shtate ditësh duhet të kërkojë dublikatë të pasaportes.

(7) Nese vici më i ri se 21 dite qarkullon nga njera vendrritje në tjetren dhe nese për të nuk është leshuar pasaportë, i jepet dokument i perkohshëm që i përmban të njëjtat të dhëna si pasaporta e gjedhit.

(8) Vici i shoqëruar me dokument të perkohshëm për qarkullim nuk guxon të qarkullojë ndërmjet më tepër se dy vendrritjeve. Levizja ndërmjet dy vendrritjeve përmes tregut të kafsheve ose qendres së grumbullimit, konsiderohet si një qarkullim, me kusht që tregu i kafsheve ose vendi i grumbullimit të sigurojë të dhëna të plota për qarkullimin e kryer në kuader të tregut ose qendres.

(9) Rritesi detyrohet që dokumentin nga paragrafi (7) i këtij neni ta dorëzojë në Agjenci para se vici t'i mbushë 28 dite pas kësaj jepet pasaportë në afat prej 14 ditësh dhe në rastin kur vici ka ngordhur ose është therur në afat prej shtate ditësh.

(10) Drejtori i Agjencisë i percakton formën dhe përmbajtjen e pasaportes dhe dokumentacionin e perkohshëm për qarkullim si dhe mënyrën e leshimit të pasaportes për gjedhe.

Neni 16

Identifikimi dhe regjistrimi i kafsheve të llojeve dhen dhe dhi

(1) Rritesit e kafsheve të llojit dhen dhe dhi duhet t'i identifikojnë kafshet e vendrritjes së tij në afat jo më të gjatë se gjashtë muaj nga lindja e kafshes, perkatesisht në afat prej nente muajsh në rastin kur kafshet rriten në mënyrë ekstensive ose lihen lirisht të kullosin, por në çdo rast para se kafsha të largohet nga vendrritja.

(2) Identifikimi i kafsheve të llojeve dhen dhe dhi bëhet me mjete elektronike për identifikim nga neni 12 paragrafi (1) pika 2 alineja 1 të këtij ligji si mjet i parë për identifikim.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni kafshet e dedikuara për therje që nuk janë më të vjetra se 12 muaj, mund të identifikohen në mënyrë me të cilën sigurohet qasje deri në vendrritjen e origjinës.

(4) Nese mjeti për identifikim bëhet i palexueshëm, demtohet ose humbet, rritesi në afat prej shtate ditësh duhet të kërkojë zëvendesimin e mjetit për identifikim me të ri dhe ta identifikojë kafshën në afat prej 30 ditësh. Të dhenat nga mjeti i zëvendësuar për identifikim duhet të futen në regjistrin e vendrritjes dhe në Bazen elektronike të të dhenave në mënyrë që do të mundësojë identifikimin e shenjes paraprake të kafshes.

(5) Drejtori i Agjencisë e percakton mënyrën e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve të llojeve dhen dhe dhi.

Neni 17

Identifikimi dhe regjistrimi i kafsheve të llojit derra

(1) Secili rrites i kafsheve të llojit derra duhet t'i identifikojë kafshet e vendrritjes së tij para se kafsha ta leshojë vendrritjen, me mjete për identifikim në pajtim me nenin 12 paragrafi (1) pika 3 të këtij ligji.

(2) Nese mjeti për identifikim nuk lexohet, demtohet ose humbet, rritesi duhet që në afat më të shkurtër por jo më pak se 30 dite ta zëvendësojë mjetin e identifikimit me të ri. Të dhenat nga mjetet e identifikimit të zëvendësuar duhet të futen në regjistrin e vendrritjes në mënyrë që do të mundësojë lidhjen me shenjen paraprake të kafshes.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni gjedhet e dedikuar për evenimente kulturore dhe sportive, me përjashtim të panairëve dhe ekspozitave, mund të identifikohen në mënyrë që do të mundësojë futjen dhe percjelljen e kafshes në sistemin e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve.

(4) Drejtori i Agjencisë percakton e mënyrën e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve të llojit derra.

Neni 18

Identifikimi dhe regjistrimi i manareve

(1) Rritesi i manareve duhet ta identifikojë kafshën në afat prej gjashtë muajsh nga lindja me mjete për identifikim në pajtim me nenin 12 paragrafin (1) pika 4 të këtij ligji.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, qente për të cilët nuk mund të percaktohet pronësia dhe levizin lirshëm, do të shenohen në pajtim me dispozitat e fushe së mireqenies së kafsheve.

(3) Rritesit që kanë blerë manar të identifikuar duhet t'i azhurnojnë të dhenat në pasaportën e manarit dhe ta paraqesin ndryshmin në Agjenci në afat prej 30 ditësh.

(4) Secilit manar pas aplikimit të mjetit për identifikim i jepet pasaportë me të dhenat për kafshën dhe rritesin e kafshes.

(5) Të dhenat e pasaportes nga paragrafi (4) i këtij neni futen edhe në Bazen elektronike të të dhenave nga neni 11 i këtij ligji.

(6) Nese mjeti për identifikim demtohet ose është i papërdorshëm, rritesi në afat prej 30 ditësh duhet ta zëvendësojë mjetin e identifikimit me të ri. Të dhenat e mjetit të zëvendësuar për identifikim duhet të futen në bazën elektro-

nike të të dhenave nga neni 11 i ketij ligji, në menyren që do të mundesoje identifikimin e shenjes paraprake të kafshes pas kesaj jepet pasaporte e re për kafshen.

(7) Drejtori i Agjencise i percakton menyren dhe proceduren e identifikimit dhe regjistrimit të manareve.

Neni 19

Identifikimi dhe regjistrimi i kafsheve tjera

(1) Kafshet tjera dhe vendrritjet në të cilat kafshet ruhen, identifikohen dhe regjistrohen në sistemin për identifikim dhe regjistrim në rastin e percaktuar me kete ligj dhe aktet nenligjore të miratuara në baze të ketij ligji në pajtim me nenin 9 paragrafi (2) të ketij ligji dhe në rast kur produktet me origjine shtazore leshohen në qarkullim.

(2) Regjistrimi i vendrritjeve nga paragrafi (1) i ketij neni kryhet në baze të informatave të siguruar nga personi pergjegjes për vendrritje.

(3) Në rast të identifikimit të vendrritjeve në të cilat ruhen pula që bejne veze, numri i regjistrit i ndare për vendrritje duhet të mundesoje percjelljen e vezeve të leshuara në qarkullim.

(4) Drejtori i Agjencise i percakton menyren dhe proceduren e identifikimit dhe regjistrimit të llojeve tjera të kafsheve.

Neni 20

Identifikimi dhe regjistrimi gjate importit

(1) Secila kafshe e importuar dhe kafshe tjetër për të cilat në Republikën e Maqedonise zbatohet sistemi i identifikimit dhe regjistrimit, që e ka kaluar kontrollin veterinar të inspeksionit kufitar veterinar, duhet identifikuar në vendrritjen e pare pas shkarkimit, në pajtim me kete ligj dhe të futet në sistemin e identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve, për:

- gjedhe në afat prej 20 ditesh,
- dhen dhe dhi në afat prej 14 ditesh,
- derra në afat prej 30 ditesh dhe
- qen në afat prej 30 ditesh.

(2) Gjate importit të kafsheve nga vendet anetare të Bashkimit Evropian që jane shenuar në menyre dhe me mjete që perdoren në Republikën e Maqedonise, kafshet mbajne mjetet origjinale për identifikim, me ç'rast në rast importi të kafsheve të llojit gjedhe Agjencia leshon pasaporte për gjedhe.

(3) Identifikimi origjinal i vendosur nga shteti i origjines duhet të regjistrohet në Bazen elektronike të të dhenave.

(4) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni, kafsha që dedikohet për therje nuk identifikohet nese drejtperdrejt transportohet nga vendkalimi kufitar në therore dhe theret në afat prej:

- 20 ditesh pas kontrollit veterinar të kryer nga paragrafi (1) i ketij neni, për kafshe të llojit gjedhe,
- pese ditesh pas kontrollit të kryer veterinar nga paragrafi (1) i ketij neni, për kafshe të llojit dhen dhe dhi dhe
- 30 ditesh pas kontrollit të kryer veterinar nga paragrafi (1) i ketij neni, për kafshe të llojit derra.

(5) Në rast të importit të gjedheve nga shteti anetar i Bashkimit Evropian, pasaporta që e shoqeron kafshen dorëzohet te organet kompetente të shtetit anetar eksportues.

(6) Gjate importit të kafsheve nga shteti anetar i Bashkimit Evropian i cili zbaton sistem të identifikimit elektronik, duhet të konfirmohet se numri individual i identifikimit elektronik dhe karakteristikat e mjetit të perdorur jane shenuar në certifikaten perkatese.

Kapitulli IV Zbatimi i ketij ligji

Neni 21

Kompensime dhe shpenzime

(1) Shpenzimet që rezultojne nga sistemi i identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve jane në llogari të rritesve të kafsheve.

(2) Kur Agjencia do të konstatoje mosharmonizim nga i cili rezultojne kontrole zyrtare plotesuese, që i tejkalojne aktivitetet e zakonshme kontrolluese të Agjencise të percaktuara me kete ligj dhe dispozitat e miratuara me kete ligj, shpenzimet e shkaktuara gjate zbatimit të tyre do të jene në llogari të rritesve të kafsheve.

(3) Lartesine e kompensimeve nga paragrafet (1) dhe (2) të ketij neni, dhe menyren e arketimit pervec shpenzimeve për mjetet për identifikim, i percakton Qeveria e Republikës së Maqedonise në baze të shpenzimeve reale të nevojshme për zbatimin e tyre.

(4) Mjetet e kompensimeve nga paragrafi (2) i ketij neni paguhet në llogari të Buxhetit të Republikës së Maqedonise.

(5) Kur Agjencia kryen disa kontrole zyrtare njekoheisht në një objekt, të gjitha konsiderohen si një aktivitet dhe arketohet një kompensim.

Kapitulli V

E drejta e qasjes dhe mbrojtja e të dhenave

Neni 22

E drejta e qasjes

(1) Agjencia dhe shoqerite e autorizuar veterinarë në pajtim me kete ligj kane të drejte qasjeje te vendrritjet, kafshet, objektet ku ruhen kafshet, si dhe të dhenat në lidhje me kafshet, rritesit dhe vendrritjet të percaktuara me kete ligj.

(2) Agjencia merr masa për sigurimin e qasjes te informatat e Bazes elektronike të të dhenave nga paragrafi (1) i ketij neni, të ketij neni për secilin person i cili ka të drejte interesi të percaktuar me ligj, perfshire edhe shoqatat e konsumatoreve, duke e siguruar me kete rast sekretin dhe mbrojtjen e të dhenave në pajtim me dispozitat për informata të klasifikuara.

Neni 23

Mbrojtja e të dhenave

(1) Të dhenat personale që ruhen në regjistra dhe Bazen elektronike të të dhenave, sipas ketij ligji, duhet të mbrohen në pajtim me dispozitat e të dhenave personale.

(2) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni të dhenat mund të perdoren për veterinarin dhe studime zooteknike dhe programe zbatimi i të cilave konsiderohet si i domosdoshem me pelqim paraprak të rritesve të kafsheve.

(3) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni, të dhenat mund të perdoren me kerkese të shoqatave të konsumatoreve me pelqim paraprak të Keshillit të Konsumatoreve.

(4) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni të dhenat e bazes elektronike të të dhenave mund të perdoren për shenimin e mishit të gjedheve dhe mishit të llojeve tjera të kafsheve, si dhe për produkte nga mishi i gjedheve dhe produkte të mishit nga kafshe tjera, pa pelqimin e rritesve të kafsheve.

(5) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni të dhenat mund të perdoren për implementimin e programeve nacionale për mbeshtetje të blegtorise, pa pelqimin e rritesve, por me pelqim paraprak të Qeverise së Republikës së Maqedonise.

(6) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni të dhenat mund të jepen në rastet e parashikuara me ligj.

(7) Agjencia arketon kompensim për leshimin e të dhenave nga paragrafet (2), (3), (5) dhe (6) të ketij neni që duhet të jete në lartesine e shpenzimeve reale të bera për leshimin e tyre.

(8) Të dhenat nga paragrafet (2), (3), (4) dhe (5) të ketij neni nuk mund të publikohen, nese ekziston rrezik se të drejtat për mbrojtjen e të dhenave nuk do të zbatohen.

(9) Drejtori i Agjencise e percakton lartesine e kompensimeve edhe nga paragrafi (7) i ketij neni.

Kapitulli VI
Organizimi dhe kryerja e identifikimit dhe
regjistrimit të kafsheve

Neni 24

Shoqerite e autorizuarra veterinarë

(1) Zbatimi i sistemit për identifikim dhe regjistrim të kafsheve kryhet nga shoqerite veterinarë që janë të autorizuar nga Agjencia dhe kanë lidhur marreveshje me rritesit e kafsheve në pajtim me Ligjin për shendetesi veterinarë.

(2) Shoqerite veterinarë të autorizuarra nga paragrafi (1) i ketij neni duhet të miratohen nga Agjencia dhe të punojnë në pajtim me Ligjin për shendetesi veterinarë.

(3) Shoqerite veterinarë të autorizuarra detyrohen që:

1) ta identifikojnë vicin e sapolindur dhe t'i fusin të dhenat në bazen elektronike të të dhenave menjehere, por jo më vonë se 20 dite nga dita e lindjes së kafshes;

2) të leshojnë pasaporte për gjedh në afat prej 14 ditësh nga regjistrimi i lindjes së vicit, respektivisht në rast të importit nga identifikimi i kryer në pajtim me nenin 19 paragrafin (1) të ketij ligji dhe në rast të importit nga vendi anëtar i Bashkimit Evropian në pajtim me nenin 19 paragrafin (2) të ketij ligji nga dita e regjistrimit në bazen elektronike të të dhenave.

3) t'i fusin të dhenat në Bazen elektronike të të dhenave dhe t'i dorezojnë dokumentet në Agjenci për ndryshimet e vendrritjeve dhe kafsheve menjehere, por jo më vonë se pese dite nga pranimi i të dhenave si vijonj:ë

- për kafshe: identifikimin e kafsheve, qarkullimin, ngordhjen dhe ngjashem dhe

- për vendrritjen: ndryshimin e të dhenave për vendrritjen, regjistrimin e vendrritjes së re, regjistrimin e vendrritjeve, ndërprerjen e punës së ndonje vendrritjeje etj.;

4) të perpiltojnë dhe dorezojnë dokumente nga sistemi për identifikim dhe regjistrim të kafsheve te rritesi, dokumente për qarkullim, regjister të vendrritjeve, legjitimacion për vendrritjet, dokumentacion të perkohshem për qarkullim etj, në afat prej dhjetë ditësh pune dhe

5) në menyre të ndërgjegjshme t'i ruaje evidencen lidhur me mjetet për identifikim dhe dokumentet tjera nga sistemi për identifikim dhe regjistrim të kafsheve.

(4) Shoqerite e autorizuarra veterinarë nuk guxojnë t'i keqperdorin mjetet për identifikim, Bazen elektronike të të dhenave dhe dokumentet ose materialet tjera që rezultojnë nga sistemi i identifikimit dhe regjistrimit të kafsheve si dhe të tejkalojnë autorizimet në pajtim me kete nen.

Neni 25

Rrites të autorizuar

(1) Me perjashtim të nenit 24 paragrafi (1) të ketij ligji, rritesit e gjedheve, dhenve dhe dhive dhe derrave, me autorizim paraprak të Agjencise, mund të kryejnë aplikim të mjeteve për identifikim e kafsheve në pajtim me kete ligj dhe futjen e të dhenave në Bazen elektronike të të dhenave vetem për kafshet që i rrisin në vendrritjen e vet.

(2) Me perjashtim të nenit 24 paragrafi (1) të ketij ligji, thertoret, tregjet për bageti dhe qendrat e grumbullimit, vet mund t'i fusin të dhenat për qarkullimin e kafsheve në vendrritjet e tyre.

(3) Që të marre autorizim, rritesi nga paragrafet (1) dhe (2) të ketij neni duhet të paraqesin kerkese në Agjenci dhe t'i plotesojnë kushtet si vijojnë:

- të kete kryer trajnim të suksesshem të organizuar nga Agjencia në pajtim me programin për trajnimin e rritesve të kafsheve,

- rregullisht t'i kete plotesuar obligimet që rezultojnë nga Ligji për shendetesi veterinarë dhe Ligji për identifikim dhe regjistrim të kafsheve gjate tre viteve të fundit dhe

- të posedojë pajisje perkatese për zbatimin e sistemit të identifikimit dhe regjistrimit.

(4) Rritesve që kanë paraqitur kerkese, Agjencia u jep autorizim për kryerjen e aktiviteteve nga paragrafi (1) i ketij neni nese i kane plotesuar kushtet nga paragrafi (3) i ketij neni.

(5) Rritesi i autorizuar nuk guxon t'i shese, tjetersoje ose në cilendo menyre tjeter keqperdore mjetet për identifikim ose të fuse të dhena të pasakta ose në cilendo menyre ta keqperdore Bazen elektronike të të dhenave.

(6) Autorizimi, rritesit nga paragrafi (4) i ketij neni do t'i hiqet në rast:

- të kerkeses së rritesit të kafsheve,

- kur vendrritja mbyllet,

- rritesi pushon t'i plotesojë kushtet nga paragrafi (3) i ketij neni,

- rritesi nuk punon në pajtim me udhezimet për zbatimin e sistemit për identifikim dhe regjistrim të dhene nga Agjencia dhe

- rritesi punon në kundërshtim me dispozitat e paragrafit (5) të ketij neni.

(7) Drejtori i Agjencise më afersisht i percakton kushtet lidhur me pajisjen perkatese, për pajisjen për zbatimin e sistemit për identifikim dhe regjistrim, menyren e autorizimit të rritesve të kafsheve, thertoreve, qendrave për grumbullim dhe tregjeve të kafsheve, permbajtjen e programit, menyren e zbatimit të trajnimit që duhet ta kalojnë rritesit që të behen të autorizuar, si dhe menyren e futjes së të dhenave dhe afatet për futjen e të dhenave në Bazen elektronike të të dhenave për kafshet në vendrritjet e tyre.

Neni 26

(1) Agjencia, në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kerkeses për autorizim nga nenit 25 paragrafi (4) të ketij ligji, merr vendim me të cilin vendos lidhur me kerkesen për autorizim të rritesve nga neni 25 paragrafet (1) dhe (2) të ketij ligji.

(2) Nese Agjencia nuk miraton kerkese, respektivisht nuk merr vendim për refuzimin e kerkeses në afat nga paragrafit (1) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses ka të drejte që në afat prej tri ditësh pune nga kalimi i atij afati të paraqese kerkese te sekretaria e drejtorit të Agjencise, për miratimin e vendimit lidhur me kerkesen. Nese drejtori i Agjencise nuk ka sekretari, kerkesa paraqitet në sekretarine e selise së Agjencise.

(3) Formen dhe permbajtjen e kerkeses nga paragrafi (2) i ketij neni i percakton drejtori i Agjencise.

(4) Me kerkese për dhenien e vendimit nga paragrafi (2) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses paraqet edhe kopje të kerkeses nga neni 25 paragrafi (4) të ketij neni.

(5) Drejtori i Agjencise detyrohet që në afat prej pese ditësh pune nga dita e pranimit të kerkeses nga paragrafi (2) i ketij neni, të miratoje aktvendim me të cilin kerkesa për leshimin e aktvendimit për autorizim pranohet ose refuzohet.

(6) Nese drejtori i Agjencise nuk miraton aktvendim në afatin nga paragrafit (5) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund ta njoftoje Inspektoratin Shtetëror Administrativ në afat prej pese ditësh pune.

(7) Inspektorati Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej dhjetë ditësh pune nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (6) i ketij neni të kryejë mbikeqyrje te Agjencia nese eshte realizuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditësh pune nga dita e mbikeqyrjes së kryer ta informojë parashtruesin e kerkeses.

(8) Inspektori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ pas mbikeqyrjes së kryer në pajtim me ligjin merr vendim me të cilin i ngarkon drejtorin e Agjencise që në afat prej dhjetë ditësh të vendose lidhur me kerkesen e parashtruar, respektivisht ta pranoje ose refuzojë kerkesen dhe ta njoftojë inspektorin lidhur me aktin e marre. Bashke me njoftimin paraqitet edhe kopje e aktit me të cilin ka vendosur lidhur me kerkesen e parashtruar.

(9) Nese drejtori i Agjencise nuk vendos në afatin nga paragrafi (8) i ketij neni, inspektori do të paraqese kerkese për ngritjen e procedurës kundërvajtje për kundërvajtje të percaktuar me Ligjin për inspeksion administrativ dhe do të percaktojë afat plotesues prej pese ditësh pune gjate të

cilave drejtori i Agjencise do të vendose lidhur me kerkesen për çfare në afatin e njejte do ta njoftoje inspektorin lidhur me aktin e miratuar. Bashke me njoftimin paraqitet edhe kopje e aktit me të cilin është marre vendim lidhur me kerkesen e paraqitur. Inspektori në afat prej tri ditësh pune, do ta informoje parashtruesin e kerkeses lidhur me masat e marra.

(10) Nese drejtori i Agjencise nuk vendos edhe në afatin plotësues nga paragrafi (9) i ketij neni, inspektori në afat prej pesë ditësh pune ka të drejtë të paraqesë ankese te sekretaria e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nese drejtori nuk ka sekretari, kerkesa paraqitet në sekretarine e selisë së Inspektoratit Shtetëror Administrativ.

(11) Nese inspektori nuk vepron lidhur me njoftimin nga paragrafi (7) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses në afat prej pesë ditësh pune ka të drejtë të paraqesë ankese te sekretaria e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nese drejtori nuk ka sekretari, kerkesa paraqitet në sekretarine e selisë së Inspektoratit Shtetëror Administrativ.

(12) Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej tri ditësh pune ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (11) i ketij neni dhe nese konstaton se inspektori nuk ka vepruar lidhur me njoftimin e parashtruesit të kerkeses në pajtim me paragrafet (7) dhe (8) dhe/ose nuk paraqet kalëzim në pajtim me paragrafet (9) dhe (10) të ketij neni, Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të paraqesë kerkese për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të percaktuar në Ligjin për inspeksion administrativ edhe për inspektorin dhe do të percaktohet afat plotësues prej pesë ditësh pune gjatë të cilave inspektori do të kryejë mbikeqyrje në Agjenci nese është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditësh pune nga dita e mbikeqyrjes së kryer do ta informojë parashtruesin e kerkeses lidhur me masat e marra.

(13) Nese inspektori nuk vepron edhe gjatë afatit plotësues nga paragrafi (12) i ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të paraqesë kerkese te prokurori publik kompetent kundër inspektorit dhe në afat prej tri ditësh pune do ta informojë parashtruesin e kerkeses lidhur me masat e marra.

(14) Në rastin nga paragrafi (13) i ketij neni drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër që ta zbatojë mbikeqyrjen menjëherë.

(15) Në rastet nga paragrafi (14) i ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ në afat prej tri ditësh pune do ta informojë parashtruesin e kerkeses.

(16) Nese drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ nuk vepron në pajtim me paragrafin (12) të ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund të paraqesë kalëzim te prokurori publik kompetent, në afat prej tete ditësh pune.

(17) Nese drejtori i Agjencise nuk vendos në afatin nga paragrafi (10) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund të ngreje kontekst administrativ në gjykatën kompetente.

(18) Procedura në Gjykatën Administrative është urgjente.

Neni 27

Autorizimi i personave juridike për leshimin në qarkullim të mjeteve për identifikim

(1) Mjetet për identifikimin e kafshëve leshohen në qarkullim nga personat juridike të cilet paraprakisht janë autorizuar nga Agjencia.

(2) Që të autorizohen personat juridike nga paragrafi (1) i ketij neni duhet të paraqesë kerkese në Agjenci me ç'rast Agjencia leshon autorizim dhe qasje në sistemin për identifikim dhe regjistrim të kafshëve.

(3) Personat e autorizuar juridike nga paragrafi (1) i ketij neni, mund të leshojnë në qarkullim vetëm mjete për identifikim në pajtim me nenin 12 të ketij ligji.

(4) Gjatë punës, personi i autorizuar juridik duhet t'u permbahet kushteve dhe afateve të percaktuara me kete ligj dhe dispoziten nga paragrafi (8) i ketij neni, të caktojne person për kontakt dhe t'i plotësojnë kushtet lidhur me:

- lokalet për magazinimin e mjeteve për identifikim dhe - pajisjen.

(5) Autorizimi nga paragrafi (2) i ketij neni do të hiqet nese personi juridik nuk i plotëson kushtet nga paragrafi (4) i ketij neni.

(6) Në rast kur asnjë person juridik nuk e kryen punën nga paragrafi (1) i ketij neni, Agjencia e merr persipër kryerjen e punëve deri në autorizimin e personit juridik.

(7) Personat e autorizuar juridike nuk guxojnë t'i keqperdorin mjetet për identifikim të kafshëve ose Bazen elektronike të të dhënave dhe t'i tejkalojnë autorizimet në pajtim me kete nen.

(8) Drejtori i Agjencise i percakton obligimet dhe kushtet që duhet t'i plotësojnë personat juridike për leshimin në qarkullim të mjeteve për identifikim të kafshëve lidhur me lokalet, pajisjen, si dhe kushtet dhe afatet për leshimin në qarkullim të mjeteve për identifikim.

Neni 28

(1) Agjencia, në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kerkeses për autorizim nga neni 27 paragrafi (2) të ketij ligji, miraton aktvendim, me të cilin vendos për kerkesen për autorizim të personave juridike për leshimin në qarkullim të mjeteve për identifikim.

(2) Nese Agjencia nuk e miraton kerkesen, perkatesisht nuk miraton aktvendim për refuzimin e kerkeses në afatin nga paragrafi (1) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses ka të drejtë që në afat prej tri ditësh pune nga kalimi i ketij afati të paraqesë kerkese në sekretarine e drejtorit të Agjencise, për miratimin e aktvendimit për kerkesen e parashtruar. Nese drejtori i Agjencise nuk ka sekretari, kerkesa parashtrohet në sekretarine në seline e Agjencise.

(3) Formen dhe permbajtjen e kerkeses nga paragrafi (2) i ketij neni i percakton drejtori i Agjencise.

(4) Me kerkesen për leshimin e aktvendimit nga paragrafi (2) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses dorezon edhe kopje të kerkeses nga neni 27 paragrafi (2) të ketij neni.

(5) Drejtori i Agjencise detyrohet që në afat prej pesë ditësh pune nga dita e pranimit të kerkeses nga paragrafi (2) i ketij neni, të miratojë aktvendim me të cilin kerkesa për leshimin e aktvendimit për autorizim është pranuar ose refuzuar.

(6) Nese drejtori i Agjencise nuk miraton aktvendim në afatin nga paragrafi (5) i ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund ta njoftojë Inspektoratin Shtetëror Administrativ në afat prej pesë ditësh pune.

(7) Inspektorati Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej dhjete ditësh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (6) i ketij neni të kryejë mbikeqyrje në Agjenci nese është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditësh pune nga dita e mbikeqyrjes së kryer ta informojë parashtruesin e kerkeses.

(8) Inspektori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ pas mbikeqyrjes së kryer në pajtim me ligjin miraton aktvendim me të cilin e ngarkon drejtorin e Agjencise që në afat prej dhjete ditësh të vendosë për kerkesen e parashtruar, perkatesisht ta pranojë ose refuzojë kerkesen dhe ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me kerkese dorezohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kerkesen e parashtruar.

(9) Nese drejtori i Agjencise nuk vendos në afatin nga paragrafi (8) i ketij neni, inspektori do të paraqesë kerkese për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të percaktuar në Ligjin për inspeksion administrativ dhe do të caktojë afat plotësues prej pesë ditësh pune në të cilin drejtori i Agjencise do të vendosë për kerkesen e parashtruar për çfare në afatin e njejte do të njoftohet inspektori për aktin e miratuar. Me njoftim dorezohet kopje nga akti me të cilin ka vendosur për kerkesen e parashtruar. Inspektori në afat prej tri ditësh pune do ta informojë parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarra.

(10) Nese drejtori i Agjencise nuk vendos edhe në afatin plotesues nga paragrafi (9) i ketij neni, inspektori në afat prej tri ditesh pune do të parashtroje fletëparaqitje te prokurori publik kompetent dhe në kete afat do ta informoje parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarra.

(11) Nese inspektori nuk vepron për njoftimin nga paragrafi (7) i ketij neni, parashtruesi i kerkese në afat prej pese ditesh pune ka të drejte të parashtroje kundërshtim në sekretarine e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nese drejtori nuk ka sekretari, kerkesa parashtrohet në sekretarine e selise së Inspektoratit Shtetëror Administrativ.

(12) Drejtori i Inspektori Shtetëror Administrativ është i detyruar që në afat prej tri ditesh pune ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (11) i ketij neni dhe nese konstaton se inspektori nuk ka vepruar për njoftimin nga parashtruesi i kerkeses në pajtim me paragrafet (7) dhe (8) dhe/ose nuk parashtron fletëparaqitje në pajtim me paragrafet (9) dhe (10) të ketij neni, Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtroje kerkese për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të percaktuara në Ligjin për inspeksion administrativ dhe për inspektorin të caktojë afat plotesues prej pese ditesh pune në të cilin inspektori do të kryejë mbikeqyrje në Agjenci nese është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditesh pune nga dita e mbikeqyrjes së kryer e informon parashtruesin e kerkeses për masat e ndermarra.

(13) Nese inspektori nuk vepron edhe në afatin plotesues nga paragrafi (12) i ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtroje kallezim te prokurori publik kompetent kundër inspektorit dhe në afat prej tri ditesh pune do ta informojë parashtruesin e kerkese për masat e ndermarra.

(14) Në rastin nga paragrafi (13) i ketij neni drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër për të kryer mbikeqyrje menjëherë.

(15) Në rastet nga paragrafi (14) i ketij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ në afat prej tri ditesh pune e informon parashtruesin e kerkeses.

(16) Nese drejtori i Inspektoratit administrativ shtetëror nuk vepron në pajtim me paragrafin (12) të ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund të parashtroje kallezim te prokurori publik kompetent, në afat prej tete ditesh pune.

(17) Nese drejtori i Agjencise nuk vendos në afatin nga paragrafi (10) i ketij neni, parashtruesi i kerkese mund të ngreje kontest administrativ në gjykatën kompetente.

(18) Procedura në gjykatën administrative është urgjente.

Kapitulli VII Mbikeqyrja

Neni 29

Kompetenca për kryerjen e mbikeqyrjes

(1) Mbikeqyrjen e zbatimit të dispozitave të ketij ligji dhe rregullat e miratuara në baze të tij, i kryen Agjencia.

(2) Punet e mbikeqyrjes inspektuese i kryejnë veterineret zyrtare.

Neni 30

Të drejtat dhe obligimet e veterinerit zyrtar

(1) Veterineri zyrtar ka të drejte për qasje pa pengese të gjitha vendrritjet, mjetet e transport, thertoret, qendrat e grumbullimit, tregjet e kafsheve dhe në të gjitha vendet ku kafshet mbahen vazhdimisht ose perkohesisht, shoqërite veterinarë të autorizuar, personat juridike të autorizuar për ndarjen e mjeteve për identifikimin e kafsheve, kafshet, dokumentet dhe të dhenat për to, për kontrollin e zbatimit të dispozitave të ketij ligji dhe rregullat e miratuara në pajtim me kete ligj.

(2) Veterineri zyrtar për percaktimin harmonizimit me dispozitat e ketij ligji dhe rregullat e miratuara në baze të ketij ligji kryen:

- kontrolle inspektuese në vendngjarje (vendrritje, thertore, qarkullim të kafsheve, mjete për transport dhe kullota, etj.) dhe

- mbikeqyrje të aktiviteteve të shoqërive të autorizuar veterinarë dhe personave të autorizuar juridike për ndarjen e mjeteve për identifikimin e kafsheve që dalin nga zbatimi i ketij ligji.

(3) Mbikeqyrja mes tjerash i përfshin: kontrollin e punës profesionale dhe plotesimin e obligimeve që dalin nga ky ligj dhe dispozitat e miratuara në baze të ketij ligji për shoqërite e autorizuar veterinarë, rritesit e kafsheve, personat e autorizuar juridike për ndarjen e mjeteve për identifikimin e kafsheve, si dhe thertoreve, qendrave të grumbullimit dhe tregjeve të kafsheve, duke përfshirë edhe kontrolle dhe afate për menjanimin e parregullsive të percaktuara.

(4) Gjate kryerjes së mbikeqyrjes veterineri zyrtar ka të drejte dhe obligim që:

- të kerkojë të dhëna dhe njoftime nga personat përgjegjes, deshmimet dhe personat tjerë, për kryerjen efikase të punës së vet,

- të urdherojë që të menjahen parregullsitë dhe mangësitë e percaktuara në pajtim me dispozitat e ketij ligji dhe rregullat e miratuara në baze të ketij ligji,

- të urdherojë masa dhe afate në të cilat parregullsitë dhe mangësitë e percaktuara duhet të menjahen,

- të shqiptojë denim në rastet e percaktuara më kete ligj,

- të ngreje kallezim penal dhe kallezim për kundërvajtje kur veprimi i kryer ka karakter të vepres penale, respektivisht kundërvajtjes,

- të konfiskoje dokumente, mjete për identifikimin e kafsheve në pajtim me kete ligj,

- të konfiskoje kafshe në pajtim me kete ligj,

- të ndalojë qarkullimin dhe

- të kryejë pune tjera të percaktuara me kete ligj dhe me dispozitat e miratuara në baze të ketij ligji.

Neni 31

Kontrollet e detyrueshme

(1) Agjencia zbaton kontrolle të obligueshme inspektuese që kryhen me qëllim që të sigurohet zbatimi i drejte i sistemit për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve. Për kontrollet e kryera, Agjencia pergatit raport vjetor i cili shpallet në ueb faqen zyrtare të Agjencise.

(2) Kontrollet inspektuese sipas rregullës nuk paralajmërohen paraprakisht. Në rast të paralajmërimit të tyre paraprakisht, ato duhet të kufizohen në periudhe sa më të shkurtra të mundur që nuk guxon t'i kalojë 48 orë.

(3) Për çdo kontroll inspektues të kryer perpilohet procesverbal i standardizuar nga drejtori i Agjencise, në të cilin theksohen rezultatet e kontrolleve, arsyeja për kontrollet dhe parregullsitë e percaktuara. Rritesit ose perfaqësuesit të tij doemos duhet t'i jepet mundësi ta nënshkruajë raportin dhe ku është adekuate, të jepen verejtjet e tij/saj për përmbytjen e tij.

(4) Kopje nga procesverbalet e theksuara në paragrafin (7) të ketij neni, duhet pa prolongim të dorezohen në Agjenci.

(5) Agjencia pergatit plan vjetor për kontrolle të obligueshme inspektuese duke përfshirë edhe shpeshësinë në baze të analizave të rrezikut, ku merren parasysh të gjithë faktorët, duke përfshirë numrin e kafsheve në një vendrritje, duke përfshirë të dhenat për kafshet e pranishme dhe të identifikuar, shëndetin e njerezve dhe shëndetin e kafsheve në vecanti duke marrë parasysh vatrat e semundjeve, subvencionet e kerkuara dhe të paguara për kafshe në krahësim me vitet e kaluara, rezultatet e kontrolleve të zbatuara në vitet paraprake dhe në vecanti mbajtjen në mënyrë adekuate të regjistrave në vendrritje në pajtim me kete ligj, ruajtjen adekuate të pasaportave të kafsheve për kafshet që janë të pranishme në vendrritje dhe paraqitjen dhe dorezimin adekuat të të dhenave në Agjenci si dhe kritere tjera.

(6) Drejtori i agjencise i percakton permbajtjen dhe formen e procesverbalit për kontrollin inspektues, menyren e realizimit të kontrollit inspektues dhe raportin vjetor nga kontrollet e kryera.

Neni 32

Masa

(1) Nese një apo më shumë kafshe e vendrritjes nuk e plotesojne asnjeren nga dispozitat e neneve 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 dhe 19 të ketij ligji, veterineri zyrtar shqipton mase ndalimi të levizjes së të gjitha kafsheve në vendrritje dhe nga vendrritja.

(2) Nese rritesi nuk mund ta vertetoje identitetin dhe origjinen e kafshes në afat prej dy ditesh pune, veterineri zyrtar duke e marre parasysh rrezikun për shendetin e kafsheve, njerezit dhe sigurine e ushqimit shqipton mase asgjeksi të kafshes, nën mbikeqyrje të veterinerit zyrtar pa kompensim, me shpenzim të rritesit.

(3) Në rast kur kafshet nuk e plotesojne së paku një nga kushtet për identifikim dhe regjistrim, të percaktuara me nenet 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 dhe 19 të ketij ligji, veterineri zyrtar menjehere e shqipton masen kufizim i levizjes për ato kafshe, derisa nuk plotesohen kushtet në tere-si.

(4) Nese numri i kafsheve të një vendrritjeje që nuk e plotesojne së paku një nga kushtet për identifikim dhe regjistrim të percaktuara me nenet 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 dhe 19 të ketij ligji, e tejkalon 20% nga numri i pergjithshem i kafsheve të asaj vendrritjeje, veterineri zyrtar menjehere e shqipton masen kufizim i levizjes së kafsheve që gjinden në atë vendrritje, ndersa për vendrritje me më pak se dhjete kafshe, keto masa doemos duhet të merren nese më shumë se dy kafshe nuk jane identifikuar në pajtim me dispozitat e ketij ligji.

(5) Nese rritesi nuk e njofton Agjencine për levizjen në vendrritje dhe nga vendrritja në pajtim me nenet 10, 11 dhe 13 të ketij ligji, veterineri zyrtar do të shqiptoje mase për kufizimin e levizjes së të gjitha kafsheve në vendrritje dhe nga ai vendrritja.

(6) Nese rritesi nuk e oteson s paku jë nga kushtet lidhur me lindjen ose vdekjen e kafshes në pajtim me nenet 11 paragrafi (3), 13, 14, 15, 16 dhe 17 të ketij ligji, veterineri zyrtar do ta shqiptoje masen kufizim i levizjes së të gjitha kafsheve në vendrritje dhe nga vendrritja.

(7) Nese rritesi nuk e paguan kompensimin e shpenzimeve që rezultojne nga zbatimi i dispozitave të ketij ligji, Agjencia mund ta anulroje ose refuzoje leshimin e dokumenteve për levizje të atij rritesi. Në rast të leshimit të pershem nga rritesi që ta paguaje kompensimin, veterineri zyrtar mund të shqiptoje mase për kufizimin e levizjes së kafsheve në vendrritje dhe nga vendrritja.

(8) Në raste urgjente veterineri zyrtar mund të leshojë edhe urdher gojor, e më së voni në afat prej tri ditesh nga dita e dhenies së urdhrat gojor detyrohet të leshojë aktvendim me shkrim.

Neni 33

Ankesa

(1) Kunder aktvendimit të veterinerit zyrtar mund të paraqitet ankesa në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(2) Për ankesen kunder vendimeve të veterinerit zyrtar vendos Komisioni i perbere prej tre anetaresh që i emeron drejtori i Agjencise. Kryetari i Komisionit duhet të jete nga radhet e nepunesve shtetore udheheqes që nuk kane marre pjese në kryerjen e mbikeqyrjes.

(3) Komisioni nga paragrafi (2) i ketij neni, vendimin për ankesen e miraton në afat prej 30 ditesh dita e pranimit të ankeses.

(4) Ankesa nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

Neni 34

Procedura për edukim

(1) Nese gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese inspektori konstaton se për here të pare eshte kryer parregullsi nga neni 36 i ketij ligji, detyrohet të perpiloje procesverbal në të cilin do të percaktohet parregullsia e bere me sugjerim për menjanimin e parregullsise në afat prej tete ditesh dhe me dorezimin e njekohshem të fteses për zbatimin e edukimit të personit ose subjektit ku eshte percaktuar parregullsia gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese.

(2) Formen dhe permbajtjen e fteses për edukim, si dhe menyren e zbatimit të edukimit, i percakton drejtori i Agjencise.

(3) Edukimin e organizon dhe zbaton Agjencia, në afat jo më të gjate se tete dite nga dita e zbatimit të mbikeqyrjes inspektuese.

(4) Edukimi mund të zbatohet për më shumë parregullsi të percaktuara të njeja ose të ngjashme për një ose më shumë subjekte.

(5) Nese në kohen e caktuar personi ose subjekti për të cilin zbatohet edukimi nuk paraqitet në edukim, do të konsiderohet se edukimi eshte zbatuar.

(6) Nese personi ose subjekti për të cilin zbatohet edukimi paraqitet në edukimin e caktuar dhe të njejtin e perfundon, do të konsiderohet se eshte edukuar lidhur me parregullsine e percaktuar.

(7) Nese inspektori gjate zbatimit të mbikeqyrjes kontrolluese konstaton se jane menjanuar parregullsite e percaktuara nga paragrafi (1) i ketij neni, miraton konkluzion me të cilin e nderpret proceduren e mbikeqyrjes inspektuese.

(8) Nese inspektori gjate zbatimit të mbikeqyrjes kontrolluese konstaton se nuk jane menjanuar parregullsite e percaktuara nga paragrafi (1) i ketij neni, parashtron kerkesë për ngritjen e procedures kundervajtese.

(9) Agjencia mban evidence për edukimin e zbatuar i cili vecanerisht i permban: emrin dhe mbiemrin e pjese-marresit në edukim dhe emrin dhe mbiemrin e inspektorit që e ka kryer edukimin.

(10) Të dhenat personale të evidences nga paragrafi (9) i ketij neni ruhen tre vite duke llogaritur nga dita e futjes së tyre.

(11) Drejtori i Agjencise e percakton menyren e mbajtjes së evidences për edukimin e zbatuar.

Kapitulli VIII

Dispozita kundervajtese

Neni 35

(1) Gjobe në shumë prej 3 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit juridik, nese:

1) nuk siguron zbatim efikas të kontrolleve zyrtare (neni 7 paragrafi (2));

2) nuk regjistron vendrritje të kafsheve të fermave (neni 9 paragrafi (1));

3) nuk regjistron vendrritje të kafsheve tjera (neni 9 paragrafi (2));

4) menjanon ose zevendeson mjete për identifikimin e kafshes pa leje nga Agjencise ose bën keqperdorim të tyre (neni 12 paragrafi (2));

5) i keqperdor mjetet për identifikim, bazen elektronike të të dhenave dhe dokumentet ose materialet tjera që dalin nga sistemi për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve ose i tejkalon autorizimet (neni 24 paragrafi(4));

6) i keqperdor mjetet për identifikim ose Bazen elektronike të të dhenave (neni 25 paragrafi(5));

7) leshojne në qarkullim mjete për identifikimin e kafsheve që nuk jane percaktuar nga Agjencia (neni 27 paragrafi (3));

8) i keqperdor mjetet për identifikimin e kafsheve ose bazen e të dhenave si dhe i tejkalon autorizimet (neni 27 paragrafi (7)) dhe

9) refuzon ose nuk zbaton ndonje nga masat nga neni 30 i ketij ligji.

(2) Gjobe prej 1 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i kumtohet edhe personit pergjegjes te personi juridik për kundervajtje nga paragrafi (1) i ketij neni.

(3) Për kundervajtjet nga paragrafi (1) i ketij neni krahas gjobes personit juridik, organi kundervajtes për ngritjen dhe mbajtjen e procedures kundervajtese mund të shqiptoje edhe sanksion kundervajtes, ndalim për kryerjen e veprimtarise në kohezgjatje prej tri deri në 15 dite.

(4) Për kundervajtjet nga paragrafi (1) i ketij neni krahas gjobes personit pergjegjes te personi juridik do t'i shqiptohet edhe sanksion kundervajtes, ndalim për kryerjen e profesionit ose detyres në kohezgjatje prej tri deri më së shumti 15 dite.

(5) Gjobe në shume prej 500 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit fizik nese kryen ndonje nga veprimet nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 36

(1) Gjobe në shume prej 1 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit juridik, nese:

1) nuk i paraqet në Agjenci ndryshime lidhur me të dhenat për vendrritjen (neni 9 paragrafi (5));

2) qarkullojne kafshe pa dokument për qarkullim (neni 10);

3) nuk e njofton Agjencine për çdo qarkullim në vendrritje dhe nga vendrritja (neni 11 paragrafi (2));

4) nuk e njofton Agjencine për secilen lindje dhe vdekje të kafsheve në vendrritje në afatin e parapare (neni 11 paragrafi (3));

5) nuk e kryen regjistrimin e kafsheve në vendrritje dhe nuk i fut të dhenat në regjistrin e vendrritjes (neni 13 paragrafi (2));

6) nuk dorezon të dhena për regjistrimin e kryer në Bazen elektronike të të dhenave në afatin e parapare (neni 13 paragrafi (3));

7) nuk ruajne të dhena në pajtim me afatin e parapare (neni 13 paragrafi (5));

8) nuk e identifikon gjedhin (neni 14 paragrafi (1));

9) nuk i identifikon dhente dhe dhite (neni 16 paragrafi (1));

10) nuk i identifikon derrat (neni 17 paragrafi (1));

11) nuk e identifikon manarin (neni 18 paragrafi (1));

12) nuk i identifikon kafshet tjera (neni 19 paragrafi (1));

13) nuk i fusin të dhenat nga neni 25 paragrafi (2) të ketij ligji dhe

14) nuk u permbahet kushteve dhe afateve të percaktuara me kete ligj dhe rregullave të miratuara në baze të ketij ligji (neni 27 paragrafi (4)).

(2) Gjobe në shume prej 300 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes te personi juridik për kundervajtje nga paragrafi (1) i ketij neni.

(3) Gjobe në shume prej 80 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit fizik nese kryen ndonje nga veprimet nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 37

(1) Gjobe në shume prej 300 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet aty për aty për kundervajtje personit juridik, nese:

1) nuk mban dhe në menyre rrjedhese nuk e ploteson regjistrin e vendrritjes (neni 13 paragrafi (1));

2) nuk e jep për shikim regjistrin e vendrritjes (neni 13 paragrafi (4));

3) nuk kerkon zevendesim të mjetit për identifikim në afatin e parapare (neni 14 paragrafi (2));

4) nuk e ploteson dhe nenshkruan pasaporten (neni 15 paragrafi (3));

5) nuk e fut daten e vdekjes dhe nuk e kthen pasaporten (neni 15 paragrafi (4));

6) nuk e fut daten e therjes dhe nuk e kthen pasaporten (neni 15 paragrafi (5));

7) nuk kerkon dublikate të pasaportes për gjedh (neni 15 paragrafi (6));

8) e shfrytezon dokumentin e perkohshem për qarkullim më shume se dy here (neni 15 paragrafi (8));

9) nuk e dorezon dokumentin e perkohshem për qarkullim (neni 15 paragrafi (9));

10) nuk kerkon zevendesimin e mjetit për identifikim në afatin e parapare (nenet 16 paragrafi (4) dhe 17 paragrafi (2));

11) nuk e ka paraqitur ndryshimin e statusit të manarit në afatin e parapare (neni 18 paragrafi (4));

12) nuk e zevendeson mjetin për identifikim në afatin e parapare (neni 18 paragrafi (6));

13) nuk e identifikojne vicin e sapolindur dhe nuk i fut të dhenat në bazen elektronike të të dhenave në afatin e parapare (neni 24 paragrafi (3) pika 1);

14) nuk leshon pasaporte për gjedhe në afatet e parapara (neni 24 paragrafi (3) pika 2);

15) nuk i fut të dhenat në Bazen elektronike të të dhenave dhe nuk dorezon informata në Agjenci në afatin e parapare (neni 24 paragrafi (3) pika 3);

16) nuk i perpilon dhe dorezon dokumentet nga sistemi për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve te rritesi në afatin e parapare (neni 24 paragrafi (3) pika 4) dhe

17) në menyre të pandergjegjshme e ruan dhe mban evidencen e mjeteve për identifikim edhe të dokumenteve tjera nga sistemi për identifikimin dhe regjistrimin e kafsheve (neni 24 paragrafi (3) pika 5).

(2) Për kundervajtjet nga paragrafi (1) i ketij neni do t'i shqiptohet gjobe aty për aty, në shume prej 100 eurosh në kundervlere me denare edhe personit pergjegjes te personi juridik.

(3) Gjobe aty për aty në shume prej 30 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet aty për aty për kundervajtje personit fizik nese kryen ndonje nga veprimet nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 38

Organi kundervajtes

(1) Për kundervajtjet e percaktuara në nenet 35 dhe 36 të ketij ligji, procedure kundervajtese mban edhe sanksion për kundervajtje shqipton Agjencia (në tekstin e metejme Organi Kundervajtes).

(2) Proceduren kundervajtese nga paragrafi (1) i ketij neni para organit për kundervajtje e mban Komisioni për Vendimmarrje për Kundervajtje (në tekstin si vijon: Komisioni për Kundervajtje) i formuar nga Drejtori i Agjencise.

(3) Komisioni për Kundervajtje perbehet nga personat e autorizuar zyrtare të punesuar në Agjenci, prej të cileve njeri e kryen funksionin e kryetarit të komisionit për Kundervajtje.

(4) Komisioni për Kundervajtje perbehet prej tre anetareve nga të cilet:

- dy jane juriste të diplomuar, nga të cilet një me provim të dhene të jurisprudences me pese vite pervoje pune në sferen e vet dhe

- një me perгатitje të larte profesionale nga sfera e shkencave shoqerore me pese vite pervoje pune nga sfera e vet.

(5) Komisioni për Kundervajtje zgjidhet për kohezgjatje prej tre vitesh me të drejte për rizgjedhje të anetareve.

(6) Kryetar i Komisionit për Kundervajtje mund të zgjidhet vetem juristi i diplomuar me provim të dhene të jurisprudences.

(7) Krahas anetareve të Komisionit për Kundervajtje Drejtori i Agjencise mund të caktojte sekretar të Komisionit për Kundervajtje i cili kryen pune administrative për Komisionin dhe zevendesanetare, të cilet me perjashtim, marrin pjese në punen e Komisionit për Kundervajtje në raste të mungeses së ndonjerit prej anetareve.

(8) Komisioni për Kundervajtje miraton rregullore për punen e vet.

(9) Kunder aktvendimeve të Komisionit për Kunder-vajtje me të cilat shqiptohet sanksion për kundervajtje, mund të parashtrohet padi për ngritjen e kontestit juridik në gjykatën kompetente.

Neni 39

Puna e Komisionit për Kundervajtje

(1) Anetari i Komisionit për Kundervajtje mund të shkarkohet:

1) me kalimin e kohës për të cilën është emruar si anetar;

2) me kerkese të tij;

3) me plotesimin e kushteve për pension të pleqerise në pajtim me ligjin;

4) nese i konstatohet paaftesi e perhershme;

5) nese konstatohet shkelje e dispozitave për mbajtjen e procedurës për kundervajtje me vendim të plotfuqishëm;

6) nese konstatohet shkelje e dispozitave për mbajtjen e procedurës për kundervajtje me vendim të plotfuqishëm;

7) nese nuk i ploteson kushtet dhe obligimet që dalin nga puna në Komisionin për Kundervajtje dhe

8) nese nuk e ka paraqitur ekzistimin e konfliktit të interesave për rastin për të cilin vendos Komisioni për Kundervajtje.

(2) Propozim për shkarkim të anetarit të Komisionit për rastet nga paragrafi (1) pikat 3 deri në 8 të këtij neni para-shtron kryetari i Komisionit për Kundervajtje të drejtori i Agjencise.

(3) Shkarkimin e kryetarit të Komisionit për rastet nga paragrafi (1) pikat 3 deri në 8 të këtij neni e kryen drejtori i Agjencise.

(4) Komisioni për Kundervajtje ka të drejte të nxjerre deshmi dhe të grumbulloje të dhëna që janë të domosdosh-me për percaktimin e kundervajtjes, si dhe të kryejë pune tjera dhe të ndermarre veprime të percaktuara me kete ligj, Ligjin për kundervajtje dhe/ose me ligj tjetër.

(5) Anetaret e Komisionit për Kundervajtje janë të pa-varur në punën e Komisionit për Kundervajtje dhe vendosin në bazë të dëturisë së vet profesionale dhe bindjes per-sonale.

(6) Komisioni për Kundervajtje punon në Keshill, nder-sa vendos me shumice votash nga numri i përgjithshëm i anetareve.

(7) Komisioni për Kundervajtje mban evidence unike për kundervajtjet, sanksionet e shqiptuara dhe vendimet e miratuara.

(8) Evidenca nga paragrafi (6) i këtij neni vecanerisht i permban: të dhënat për kryerimin e kundervajtjes personin fizik, respektivisht për personin përgjegjës në person juri-dik - emrin dhe mbiemrin, numrin amë të qytetarit, adresen ku jeton, për personin fizik - të huaj dhe numrin e doku-mentit të udhëtimit.

(9) Të dhënat personale të evidences nga paragrafi (6) i këtij neni ruhen tre vite, duke llogaritur nga dita e futjes.

Neni 40

Barazimi

(1) Për kundervajtjet në nenet 35 dhe 36 të këtij ligji, veterineret zyrtar detyrohen që kryerësit të kundervajtjes t'i propozojnë procedure për barazim para se të parashtroj-ne kerkese për procedure për kundervajtje.

(2) Veterineri zyrtar perpilon procesverbal në të cilin shenohen elementet e rendesishme të kundervajtjes, koha, vendi dhe menyra e kryerjes së kundervajtjes, pershkrimi i veprimit të kundervajtjes dhe personat e hasur në vendng-jarje.

(3) Në procesverbal percaktohet menyra me të cilën do të menjahen pasojat e demshme nga kundervajtja, si dhe menyra e tejkalimit të pasojave nga kryerja e kundervajtjes.

(4) Veterineri zyrtar në procedure për barazim kryerësit të kundervajtjes i jep urdherpagese.

(5) Konsiderohet se kryerësi i kundervajtjes me nensh-krimin e pranimit të urdherpageses pajtohet që ta paguaje gjoben dhe kjo shenohet në procesverbal.

(6) Kur si kryerës i kundervajtjes paraqitet personi juri-dik, procesverbalin dhe urdherpagesen e nenshkruan perso-ni zyrtar respektivisht përgjegjës i cili është hasur në vendngjarje gjate mbikeqyrjes inspektuese ose personi tje-ter zyrtar ose përgjegjës i cili ka deklaruar se ka të drejte ta nenshkruaje procesverbalin dhe ta pranoje urdherpagesen.

(7) Deklarata nga paragrafi (6) i këtij neni shenohet në procesverbal.

(8) Veterineret zyrtarë detyrohen që të mbajnë evidence për procedurat e ngritura për barazim dhe për rezultatin e tyre.

(9) Evidenca nga paragrafi (8) i këtij neni në vecanti permban: të dhëna për kryerimin e kundervajtjes - emrin dhe mbiemrin, numrin amë të qytetarit, adresen e banimit, të dhëna për punesimin, për personin fizik - të huaj edhe numrin e dokumentit të udhëtimit dhe shtetësinë.

(10) Të dhënat personale të evidences nga paragrafi (9) i këtij neni ruhen tre vite, duke llogaritur nga dita e futjes së tyre.

Kapitulli IX

Dispozita kalimtare dhe të fundit

Neni 41

(1) Aktet nenligjore të parapara me kete ligj do të mira-tohen në afat prej një viti nga hyrja në fuqi të këtij ligji.

(2) Me perjashtim të paragrafit (1) të këtij neni dispozi-tat e neneve 26, 28 dhe 34 të këtij ligji do të miratohen në afat prej 30 ditësh nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

Neni 42

(1) Me perjashtim të nenit 21 paragrafi (1) të këtij ligji, shpenzimet për identifikimin dhe regjistrimin e dheneve dhe dhive deri në mbarimin e vitit 2012 në lartësi prej 50% do të jenë në llogari të Buxhetit të Republikës së Maqedonise ndërsa 50% të tjera janë në llogari të rritesit.

(2) Me perjashtim të nenit 21 paragrafi (1) të këtij ligji, në vitin e parë gjate vendosjes së sistemit për identifikimin dhe regjistrimin e derrave dhe bleteve, shpenzimet e kriju-a gjate vendosjes së sistemit, me perjashtim të aplikacionit të mjeteve për identifikimin e derrave dhe futjes së të dhe-nave në Bazen elektronike të të dhënave për rritesit që vete i kryejnë keto aktivitete, mbulohen nga Buxheti i Republi-kes së Maqedonise."

Neni 43

Me perjashtim të nenit 16 paragrafit (2) të këtij ligji, deri në aderimin e Republikës së Maqedonise në Bashki-min Evropian si mjet i parë për identifikim do të shfrytëzo-hen pullat e vesheve.

Neni 44

Me hyrjen në fuqi të këtij ligji shfuqizohet Ligji për identifikim dhe regjistrim të kafsheve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 69/2004 dhe 81/2007) dhe neni 12 i Ligjit për mbrojtje dhe mireqenie të kafsheve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 113/2007 dhe 136/11).

Neni 44

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

2444.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за рибарство и аквакултура, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3442/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРА

Член 1

Во Законот за рибарство и аквакултура („Службен весник на Република Македонија“ број 7/2008, 67/10, 47/11 и 53/11), во членот 26 став 1 зборовите: „јавен конкурс на начин и под услови утврдени со овој закон“ се заменуваат со зборовите: „јавен повик на начин и под услови утврдени со овој закон и Законот за концесии и јавно приватно партнерство“.

Ставот 2 се брише.

Ставот 3 кој станува ставот 2 се менува и гласи:

„Јавниот повик од ставот 1 на овој член особено содржи:

- предмет на концесијата (природа и елементи на концесијата и место и локација за кои се доделува концесијата),
- период за кој се доделува концесијата,
- рок за поднесување на пријави,
- адреса на која се доставуваат понудите,
- јазик на кој треба да бидат напишани понудите,
- надоместок за тендерската документација,
- лични, технички и финансиски услови кои треба да ги исполнат кандидатите,
- критериуми според кои се врши изборот на најповолна понуда,
- минималниот износ на надоместок за концесија и
- име и адреса на надлежниот орган за одлучување по жалба и информации за крајни рокови за поднесување на жалби.“

Ставовите 4 и 5 се бришат.

Член 2

Во членот 27 став 1 во воведната реченица зборот „конкурс“ се заменува со зборот „повик“, а по зборот „закон“ се става записка и се додаваат зборовите: „освен условите пропишани со Законот за концесии и јавно приватно партнерство“.

Член 3

Членот 28 се менува и гласи:

„Почеток и времетраење на концесија

Врз основа на спроведениот јавен повик од членот 26 од овој закон, Владата на Република Македонија донесува одлука за избор на најповолна понуда.

Врз основа на одлуката од ставот 1 на овој член, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство по овластување на Владата на Република Македонија со избраниот понудувач склучува договор за концесија.

Како почеток на концесијата се смета денот утврден во договорот од ставот 2 на овој член.

Рибите од риболовните подрачја се даваат на концесија за период од шест години.“

Член 4

Членот 29 се менува и гласи:

„Содржина на договорот

Меѓусебните односи за користењето на рибите од риболовните подрачја се уредуваат со договорот за концесија за период од шест години.

Договорот од ставот 1 на овој член содржи:

- 1) вовед;
 - 2) договорни страни;
 - 3) дефиниција на поимите;
 - 4) цел и предмет на договорот;
 - 5) период за кој договорот е склучен;
 - 6) имотните права на договорните страни;
 - 7) поделбата на ризикот и придружните трошоци;
 - 8) финансиски гаранции;
 - 9) плаќања на договорните страни;
 - 10) настани кои можат да предизвикаат штета и начинот на постапување на договорните страни во случаи на нивно настанување;
 - 11) договорна казна;
 - 12) полиси за осигурување;
 - 13) последици од неисполнување на договорните обврски;
 - 14) право на надзор од страна на концедентот;
 - 15) виша сила;
 - 16) престанок на договорот;
 - 17) заштита на животната средина;
 - 18) доставување на известување во текот на договорниот период;
 - 19) заштита на интелектуална сопственост;
 - 20) стандарди за квалитетот при извршување на концесијата;
 - 21) склучување поддоговори;
 - 22) важечко право;
 - 23) јазик на договорот;
 - 24) решавање на спорите што произлегуваат од договорот и
 - 25) влегување во сила на договорот.
- Кон договорот од ставот 2 на овој член се приложуваат и:
- 1) додаток за стандарди на квалитет на извршување на договорот;
 - 2) матрица за поделба на ризикот;
 - 3) одлука за изборот на најповолна понуда;
 - 4) тендерска документација;
 - 5) понуда на избраниот понудувач;
 - 6) извод од трговскиот регистар и статутот (основачкиот акт) на приватниот партнер;
 - 7) гаранција за навремено и квалитетно извршување на договорот;
 - 8) гаранција на матичната компанија за Друштвото за посебна намена и
 - 9) деловен план на концесионерот.“

Член 5

Членот 30 се менува и гласи:

„Престанок на концесијата

Концесијата престанува да важи во следниве случаи:

- истекот на рокот на важење на договорот за концесија,
- едностран раскин на договорот за концесија од страна на концедентот,

- едностран раскин на договорот за концесија од страна на концесионерот,
- спогодбено раскинување на договорот за концесија,
- стечај или ликвидација на концесионерот, ако со договорот за концесија не е поинаку уредено и
- други случаи предвидени со закон и договорот за концесија.“

Член 6

Членот 31 се менува и гласи:

„Измена и еднострано раскинување на договорот за концесија

Договорот за концесија покрај во случаите утврдени во членот 41 од Законот за концесии и јавно приватно партнерство може да се изменува и во случај на:

- промена на намената на одделни делови од риболовното подрачје,
- привремени ограничувања, прекини или приспособувања на водното право и
- заштита на природата или за изградба на објект или извршување на дејност од јавен интерес.

Договорот за концесија покрај во случаите утврдени во членот 44 од Законот за концесии и јавно приватно партнерство може еднострано да се раскине од страна на концедентот и во случај концесионерот да:

- не ги спроведува мерките предвидени во риболовната основа од членот 16 и годишниот план од членот 17 од овој закон и
- неоправдано не доставува податоци пропишани со одредбите од членот 33 од овој закон.“

Член 7

Во членот 35 став 1 зборот „конкурс“ се заменува со зборот „повик“.

Член 8

Во членот 42 ставови 1 и 3 зборот „конкурс“ се заменува со зборот „повик“.

Во ставот 2 зборот „конкурс“ се заменува со зборот „повик“, а зборовите: „ја спроведува комисијата од членот 26 став 4 на овој закон“ се заменуваат со зборовите: „се спроведува согласно со членот 26 од овој закон“.

Ставот 3 се менува и гласи:

„Одлуката од ставот 2 на овој член особено содржи:

- образложение за оправданоста за доделување на концесијата,
- назначување на целите на концесијата,
- предмет на концесијата,
- начинот и рокот во кој ќе биде спроведена постапката и
- висината на надоместокот за издавање на тендерската документација.“

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Јавниот повик од ставот 1 на овој член особено содржи:

- предмет на концесијата (природа и елементи на концесијата и место и локација за кои се доделува концесијата),
- период за кој се доделува концесијата,
- рок за поднесување на пријави,
- адреса на која се доставуваат понудите,
- јазик на кој треба да бидат напишани понудите,
- надоместок за тендерската документација,
- лични, технички и финансиски услови кои треба да ги исполнат кандидатите,
- критериуми според кои се врши изборот на најповолна понуда,
- минималниот износ на надоместок за концесија и

- име и адреса на надлежниот орган за одлучување по жалба и информации за крајни рокови за поднесување на жалби.“

Член 9

Во членот 43 став 1 зборот „конкурс“ се заменува со зборот „повик“.

Член 10

Членот 44 се менува и гласи:

„Содржина на договорот

Меѓусебните односи за користење на рибите од риболовните ревири и рекреативни зони се уредуваат со договор, кој особено содржи:

- 1) вовед;
 - 2) договорни страни;
 - 3) дефиниција на поимите;
 - 4) цел и предмет на договорот;
 - 5) период за кој договорот е склучен;
 - 6) имотните права на договорните страни;
 - 7) поделбата на ризикот и придружните трошоци;
 - 8) финансиски гаранции;
 - 9) плаќања на договорните страни;
 - 10) настани кои можат да предизвикаат штета и начинот на постапување на договорните страни во случаи на нивно настанување;
 - 11) договорна казна;
 - 12) полиси за осигурување;
 - 13) последици од неисполнување на договорните обврски;
 - 14) право на надзор од страна на концедентот;
 - 15) виша сила;
 - 16) престанок на договорот;
 - 17) заштита на животната средина;
 - 18) доставување на известување во текот на договорниот период;
 - 19) заштита на интелектуална сопственост;
 - 20) стандарди за квалитетот при извршување на концесијата;
 - 21) склучување поддоговори;
 - 22) важечко право;
 - 23) јазик на договорот;
 - 24) решавање на споровите што произлегуваат од договорот и
 - 25) влегување во сила на договорот.
- Кон договорот од ставот 2 на овој член се приложуваат и:
- 1) додаток за стандарди на квалитет на извршување на договорот;
 - 2) матрица за поделба на ризикот;
 - 3) одлука за изборот на најповолна понуда;
 - 4) тендерска документација;
 - 5) понуда на избраниот понудувач;
 - 6) извод од трговскиот регистар и статутот (основачкиот акт) на приватниот партнер;
 - 7) гаранција за навремено и квалитетно извршување на договорот;
 - 8) гаранција на матичната компанија за Друштвото за посебна намена и
 - 9) деловен план на концесионерот.“

Член 11

Членот 45 се менува и гласи:

„Почеток и времетраење на концесија

Врз основа на спроведениот јавен повик од членот 42 од овој закон, Владата на Република Македонија до-несува одлука за избор на најповолна понуда.

Врз основа на одлуката од ставот 1 на овој член, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство по овластување на Владата на Република Македонија со избраниот понудувач склучува договор за концесија.

Како почеток на концесијата се смета денот утврден во договорот од ставот 2 на овој член.“

Член 12

Членот 47 се менува и гласи:

„Измена и еднострано раскинување на договорот за концесија за рекреативен риболов

Договорот за концесија за рекреативен риболов, покрај во случаите предвидени со членот 41 од Законот за концесии и јавно приватно партнерство може да се изменува и во случај на:

- промена на намената на одделни делови од риболовното подрачје,
- привремени ограничувања, прекини или приспособувања на водното право и
- заштита на природата или за изградба на објект или извршување на дејност од јавен интерес.

Договорот за концесија за рекреативен риболов, покрај во случаите предвидени со членот 44 од Законот за концесии и јавно приватно партнерство може еднострано да се раскине од страна на концедентот и во случај концесионерот да:

- не ги спроведува мерките предвидени во риболовната основа од членот 16 и годишниот план од членот 17 од овој закон и
- со незаконски начин на стопанисување ги влошува хидролошките, физичко-хемиските и биолошките особини на водата.“

Член 13

Во членот 83 алинејата 2 се брише.

Член 14

Во членот 106 став 3 на крајот од реченицата точката се брише и се додаваат зборовите: “и записник за констатирана состојба по однос на видовите риби, објектите и опремата изготвен од Државниот инспекторат за земјоделство”.

Член 15

Во членот 110 точката 22 се менува и гласи:

“поседува, набавува и врши продажба на мрежи спротивно на членот 94 ставови 1, 2 и 3 од овој закон;”.

Член 16

Во членот 112 точката 18 се менува и гласи:

“поседува, набавува и врши продажба на мрежи спротивно на членот 94 ставови 1, 2 и 3 од овој закон;”.

Член 17

На постапките за доделување на концесија на рибите, како и на договорите склучени до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се применуваат одредбите од Законот за рибарство и аквакултура („Службен весник на Република Македонија“ број 7/2008, 67/10, 47/11 и 53/11).

Член 18

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E
LIGJIT PËR PESHKATARI DHE AKUAKULTURE

Neni 1

Në Ligjin për peshkatari dhe akuakulture ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numer 7/2008, 67/10, 47/11 dhe 53/11) në nenin 26 paragrafi 1 fjalet: "konkursit publik në menyre dhe në kushte të percaktuara me kete ligj" zevendesohen me fjalet: "thirrjes publike në menyre dhe në kushte të percaktuara me kete ligj dhe Ligjin për koncesione dhe partneritet privat publik,".

Paragrafi 2 shlyhet.

Paragrafi 3 që behet paragraf 2 ndryshohet si vijon:

"Thirrja publike nga paragrafi 1 i ketij neni, vecanerisht i permban:

- lenden e koncesionit (natyren dhe elementet e koncesionit dhe vendin dhe lokacionin për të cilin ndahet koncesioni),
- periudhen për të cilin ndahet koncesioni,
- afatin për parashtrim të fletëparaqitjeve,
- adresen në të cilin dorezohen ofertat,
- gjuhen në të cilin duhen të shkruhen ofertat,
- kompensimin për dokumentacionin e tenderit,
- kushtet personale, teknike dhe financiare, që duhet t'i plotesojne kandidatet,
- kriteret sipas të cilave behet zgjedhja e ofertes më të volitshme,
- shumen minimale të kompensimit për koncesion dhe
- emrin dhe adresen e organit kompetent për vendim-marrje për ankese dhe informata për afatet e fundit për parashtrim të ankesave."

Paragrafet 4 dhe 5 shlyhen.

Neni 2

Në nenin 27 paragrafi 1 në fjaline hyrese fjala "konkursin" zevendesohet me fjalën "thirrjen", ndersa pas fjales "ligji" shtohen fjalet: "pervec kushteve të percaktuara me Ligjin për koncesione dhe partneritet privat publik,".

Neni 3

Neni 28 ndryshohet si vijon:

"Fillimi dhe kohezgjatja e koncesionit

Në baze të thirrjes së realizuar publike nga neni 26 i ketij ligji, Qeveria e Republikës së Maqedonisë miraton vendim për zgjedhje të ofertes më të volitshme.

Në baze të vendimit nga paragrafi 1 i ketij neni, ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujërave me autorizim të Qeverise së Republikës së Maqedonisë me ofertesin e zgjedhur lidh marreveshje për koncesion.

Si fillim i koncesionit konsiderohet dita e percaktuar në marreveshjen nga paragrafi 2 i ketij neni.

Peshqit nga rajonet e peshkimit jepen në koncesion për periudhe prej gjashte vitesh".

Neni 4

Neni 29 ndryshohet si vijon:

"Permbajtja e marreveshjes

Marredheniet reciproke për shfrytëzimin e peshqve nga rajonet e peshkimit rregullohen me marreveshje për koncesion për periudhe prej gjashte vitesh.

Marreveshja nga paragrafi 1 i ketij neni i permban:

- 1) hyrjen;
- 2) palet kontraktuese;
- 3) definicionin e nocioneve;
- 4) qellimin dhe lenden e marreveshjes;
- 5) periudhen për të cilin marreveshja eshte lidhur;
- 6) të drejtat pronesore të paleve kontraktuese;
- 7) ndarjen e rrezikut dhe shpenzimet percjellese;
- 8) garancite financiare;
- 9) pagesat e paleve kontraktuese;
- 10) ngjarjet që mund të shkaktotjne dëm dhe menyren e veprimit të paleve kontraktuese në raste të shkaktimit të tyre;
- 11) denimin kontraktues;
- 12) policat e sigurimit;
- 13) pasojat nga mospermbushja e obligimeve kontraktuese;
- 14) të drejten e mbikeqyrjes nga koncedenti;
- 15) fuqine madhore;
- 16) nderprerjen e marreveshjes;
- 17) mbrojtjen e mjedisit jetesor;
- 18) dergimin e njoftimit gjate periudhes kontraktuese;
- 19) mbrojtjen e pronesise intelektuale;
- 20) standardet për kualitet gjate realizimit të koncesionit;

21) lidhjen e nenmarreveshjeve;
22) të drejten e vlefshmerise;
23) gjuhen e marreveshjes;
24) zgjidhjen e kontesteve që dalin nga marreveshja dhe
25) hyrjen në fuqi të marreveshjes;
Marreveshjes nga paragrafi 2 i ketij neni i bashkengjiten edhe:
1) shtojca për standarde të kualitetit të zbatimit të marreveshjes;
2) matrica për ndarje të rrezikut;
3) vendimi për zgjedhjen e ofertes më të volitshme;
4) dokumentacioni i tenderit;
5) oferta e ofertuesit të zgjedhur;
6) ekstrakti nga regjistri tregtar dhe statuti (akti themelues) i partnerit privat;
7) garancia për zbatimin në kohe dhe në menyre cilesore të marreveshjes;
8) garancia e kompanise amë për Shoqerine për dedikim të posacem dhe
9) plani afarist i koncesionarit.“

Neni 5

Neni 30 ndryshohet si vijon:
"Nderprerja e koncesionit
Koncesioni shfuqizohet në raste si vijojne:
- kalimi të afatit të vlefshmerise së marreveshjes për koncesion,
- prishje të njeanshme të marreveshjes për koncesion nga koncedenti,
- prishje të njeanshme të marreveshjes për koncesion nga koncesionari,
- prishje të marreveshjes për koncesion me ujdi,
- falimentimi ose likuidimi të koncesionarit, nese me marreveshjen për koncesion nuk eshte rregulluar ndryshe dhe
- raste tjera të parapara me ligj dhe marreveshjen për koncesion."

Neni 6

Neni 31 ndryshohet si vijon:
"Ndryshimi dhe prishja e njeanshme e marreveshjes për koncesion
Marreveshja për koncesion pervec në rastet e percaktuara në nenin 41 të Ligjit për koncesione dhe partneritet privat publik mund të ndryshohet edhe në rast:
- të ndryshimit të dedikimit të pjeseve të vecanta të rajonit të peshkimit,
- të kufizimeve të perkohshme, nderprerjeve ose pershatjeve të së drejtes së ujerave dhe
- të mbrojtjes së natyres ose për ndertim të objektit ose kryerjes së veprimtarise me interes publik.
Marreveshja për koncesion pervec në rastet e percaktuara në nenin 44 të Ligjit për koncesione dhe partneritet privat publik në menyre të njeanshme mund të prishet nga koncedenti edhe në rast kur koncesionari:
- nuk i zbaton masat e parapara në bazen e peshkimit nga neni 16 dhe planin vjetor nga neni 17 i ketij ligji dhe
- pa arsye nuk dorezon të dhena të percaktuara me dispozitat nga neni 33 i ketij ligji."

Neni 7

Në nenin 35 paragrafi 1 fjala: "konkursit" zevendesohet me fjalen: "thirrjes".

Neni 8

Në nenin 42 paragrafet 1 dhe 3 fjala "konkursit" zevendesohet me fjalen " thirrjes".

Në paragrafin 2 fjala "konkursit" zevendesohet me fjalen " thirrjes", ndersa fjalet: "e zbaton komisioni nga neni 26 paragrafi 4 i ketij ligji" zevendesohen me fjalet: "zbatohet në pajtim me nenin 26 të ketij ligji."

Paragrafi 3 ndryshohet si vijon:

"Vendimi nga paragrafi 2 i ketij neni, vecanerisht i permban:

- arsyetimin për arsyeshmerine e ndarjes së koncesionit,
- shenimin e qellimeve të koncesionit,
- lenden e koncesionit,
- menyren dhe afatin në të cilin do të zbatohet procedura dhe
- lartesine e kompensimit për leshimin e dokumentacionit të tenderit."

Pas paragrafit 3 shtohet paragraf i ri 4, si vijon:

"Thirrja publike nga paragrafi 1 i ketij neni, vecanerisht i permban:

- lenden e koncesionit (natyren dhe elementet e koncesionit dhe vendin dhe lokacionin për të cilin ndahet koncesioni),
- periudhen për të cilin ndahet koncesioni,
- afatin për parashtrim të fletparaqitjeve,
- adresen në të cilin dorezohen ofertat,
- gjuhen në të cilin duhen të shkruhen ofertat,
- kompensimin për dokumentacionin e tenderit,
- kushtet personale, teknike dhe financiare, që duhet t'i plotesojne kandidatet,
- kriteret sipas të cilave behet zgjedhja e ofertes më të volitshme,
- shumen minimale të kompensimit për koncesion dhe
- emrin dhe adresen e organit kompetent për vendosje

për ankese dhe informata për afatet e fundit për parashtrim të ankesave."

Neni 9

Në nenin 43 paragrafi 1 fjala "konkursin" zevendesohet me fjalen "thirrjen".

Neni 10

Neni 44 ndryshohet si vijon:

"Permbajtja e marreveshjes

Marredheniet reciproke për shfrytezimin e peshqve nga rivierat e peshkimit dhe zonat rekreative rregullohen me marreveshje, që vecanerisht i permban:

- 1) hyrjen;
- 2) palet kontraktuese;
- 3) definicionin e nocioneve;
- 4) qelimin dhe lenden e marreveshjes;
- 5) periudhen për të cilin marreveshja eshte lidhur;
- 6) të drejtat pronesore të paleve kontraktuese;
- 7) ndarjen e rrezikut dhe shpenzimet percjellese;
- 8) garancite financiare;
- 9) pagesat e paleve kontraktuese;
- 10) ngjarjet që mund të shkaktojne dëm dhe menyren e veprimit të paleve kontraktuese në raste të shkaktitimit të tyre;
- 11) denimin kontraktues;
- 12) policat e sigurimit;
- 13) pasojat nga mospermbushja e obligimeve kontraktuese;
- 14) të drejten e mbiqyryjes nga koncedenti;
- 15) fuqine madhore;
- 16) nderprerjen e marreveshjes;
- 17) mbrojtjen e mjedisit jetesor;
- 18) dergimin e njoftimit gjate periudhes kontraktuese;
- 19) mbrojtjen e pronesise intelektuale;
- 20) standardet për kualitet gjate realizimit të koncesionit;

21) lidhjen e nenmarreveshjeve;

22) të drejten e vlefshmerise;

23) gjuhen e marreveshjes;

24) zgjidhjen e kontesteve që dalin nga marreveshja dhe

25) hyrjen në fuqi të marreveshjes;

Marreveshjes nga paragrafi 2 i ketij neni i bashkengjiten edhe:

1) shtojca për standarde të kualitetit të zbatimit të marreveshjes;

- 2) matrica për ndarje të rrezikut;
- 3) vendimi për zgjedhjen e ofertës më të volitshme;
- 4) dokumentacioni i tenderit;
- 5) oferta e ofertuesit të zgjedhur;
- 6) ekstrakti nga regjistri tregtar dhe statuti (akti themelues) i partnerit privat;
- 7) garancia për zbatimin në kohe dhe në menyre cilesore të marreveshjes;
- 8) garancia e kompanisë amë për Shoqërinë për dedikim të posaçëm dhe
- 9) plani afarist i koncesionarit."

Neni 11

Neni 45 ndryshohet si vijon:

"Fillimi dhe kohezgjatja e koncesionit

Në baze të thirrjes së realizuar publike nga neni 42 i këtij ligji, Qeveria e Republikës së Maqedonise miraton vendim për zgjedhje të ofertës më të volitshme.

Në baze të vendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave me autorizim të Qeverisë së Republikës së Maqedonise me ofertuesin e zgjedhur lidh marreveshje për koncesion.

Si fillim i koncesionit konsiderohet dita e percaktuar në marreveshje nga paragrafi 2 i këtij neni."

Neni 12

Neni 47 ndryshohet si vijon:

"Ndryshimi dhe prishja e njeanshme e marreveshjes për koncesion për peshkim rekreativ

Marreveshja për koncesion për peshkim rekreativ, pervec në rastet e parapara me nenin 41 të Ligjit për koncesione dhe partneritet privat publik mund të ndryshohet edhe në rast:

- të ndryshimit të dedikimit të pjeseve të vecanta të rajonit të peshkimit,
- të kufizimeve të perkohshme, ndërprerjeve ose pershatjeve të së drejtës së ujërave dhe
- të mbrojtjes së natyrës ose për ndertim të objektit ose kryerjes së veprimtarisë me interes publik.

Marreveshja për koncesion për peshkim rekreativ, pervec në rastet e parapara me nenin 44 të Ligjit për koncesione dhe partneritet privat publik në menyre të njeanshme mund të prishet nga koncedenti edhe në rast kur koncesionari:

- nuk i zbaton masat e parapara në bazen e peshkimit nga neni 16 dhe planin vjetor nga neni 17 i këtij ligji dhe
- me menyre të paligjshme të ekonomizimit i perkeqeson cilesite hidrologjike, fizike-kimike dhe biologjike të ujit."

Neni 13

Në nenin 83 alineja 2 shlyhet.

Neni 14

Në nenin 106 paragrafi 3 në fund të fjalise pika shlyhet dhe shtohen fjalet: "dhe procesverbal për gjendjen e konstatuar lidhur me llojet e peshqve, objektet dhe pajisjen, i perpiluar nga Inspektorati Shtetëror i Bujqësisë".

Neni 15

Në nenin 110 pika 22 ndryshohet si vijon:

"Posedon, blen dhe kryen shitje të rrjetave në kundërshtim me nenin 94 paragrafet 1, 2 dhe 3 të këtij ligji;"

Neni 16

Në nenin 112 pika 18 ndryshohet si vijon:

"Posedon, blen dhe kryen shitje të rrjetave në kundërshtim me nenin 94 paragrafet 1, 2 dhe 3 të këtij ligji;"

Neni 17

Për procedurat për ndarje të koncesionit të peshqve, si dhe për marreveshjet e lidhura deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të zbatohen dispozitat e Ligjit për peshkatarin dhe akuakulture ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 7/2008, 67/10, 47/11 dhe 53/11).

Neni 18

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

2445.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3443/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗА К О Н

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

Во Законот за земјоделското земјиште ("Службен весник на Република Македонија" број 135/2007, 18/11 и 148/11), во членот 4 точките 10, 11 и 12 се менуваат и гласат:

"10. "Оранжерии" се градби за произведување на примарни земјоделски производи од растително потекло во заштитен простор поставени на земјоделско земјиште, вклучително и за сместување на опрема за одржување, со контролирани услови за производство во заштитениот простор;

11. "Помошни објекти" се градби кои служат за засолнување на луѓе и добиток, чување на земјоделска механизација и опрема, храна за животни и за времено сместување на земјоделски производи со површина до 500 метри квадратни и максимална висина од 5,5 метри;

12. "Објекти за примарна обработка на земјоделски производи" се градби наменети за одгледување на добиток и риби, за сместување на опрема за одржување на квалитетот на водата и животната средина, за преработка на примарни сточарски производи и риби, за складирање, чување и пакување на примарни земјоделски производи, за производство на вино, собирни центри за млеко, печурки и лековити растенија и кланички капацитети и";

По точката 12 се додава нова точка 13, која гласи:

"13. "Градба", е се што настанало со изградба и е поврзано со земјоделското земјиште, а претставува физичка и техничко-технолошка целина заедно со изградените инсталации, односно опрема."

Член 2

Во членот 15-а по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„По исклучок од ставот 1 на овој член, земјоделското земјиште во приватна и државна сопственост може да биде предмет на физичка делба меѓу сопствениците или заедничките сопственици и доколку катастарската парцела е со површина помала од 2 хектара, ако на земјиштето има изградено бесправен објект за кој е поднесено барање за утврдување на правен статус согласно со Законот за постапување со бесправно изградени објекти.“

Член 3

Во членот 16 став 3 на крајот од реченицата по зборот „размената“ се става записка и се додаваат зборовите: „освен во случаите утврдени во ставот 4 на овој член и членот 16-б став 2 од овој закон“.

Член 4

По членот 16 се додаваат два нови наслова и два нови члена 16-а и 16-б, кои гласат:

“Постапка за консолидација на земјоделско земјиште во приватна сопственост

Член 16-а

При размена на земјоделско земјиште заради окрупнување на земјоделските парцели, Министерството по барање на десет или повеќе сопственици на земјоделско земјиште во една или повеќе соседни катастарски општина или по службена должност спроведува постапка за консолидација на земјоделско земјиште.

Постапката за консолидација од ставот 1 на овој член започната по поднесено барање, опфаќа советодавна помош за постигнување правична спогодба за размена на земјоделското земјиште меѓу подносителите на барањето, како и посредување со Агенцијата за катастар на недвижности, единицата на локалната самоуправа и Управата за јавни приходи.

Доколку постапката за консолидација на земјоделско земјиште се спроведува по службена должност, истата опфаќа советодавна помош за жителите на една или повеќе катастарски општини за оправданоста и потребата од окрупнување на земјоделското земјиште, како и советодавна помош за постигнување правична спогодба за размена на земјоделското земјиште меѓу сопствениците на земјоделско земјиште учесници во постапка за консолидација започната по службена должност и посредување со Агенцијата за катастар на недвижности, единицата на локалната самоуправа и Управата за јавни приходи.

Кон барањето од ставот 1 на овој член се доставува документација за земјоделското земјиште предмет на постапката за консолидација и докази за сопственост и местоположбата на земјоделското земјиште предмет на постапката.

Начинот на давање на советодавната помош и начинот на посредувањето од ставовите 2 и 3 на овој член, формата и содржината на образецот на барањето од ставот 2 на овој член, како и потребната документација ги пропишува министерот.

На постапката по барањата за спроведување на постапка за консолидација кои не се поднесени согласно со ставовите 1 и 5 на овој член се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка.

Постапка за консолидација на земјоделско земјиште во државна сопственост

Член 16-б

Доколку во постапката за консолидација спроведена согласно со членот 16-а од овој закон, предмет на размена е и земјоделско земјиште во државна сопственост,

размената на земјоделското земјиште во државна сопственост со земјоделското земјиште во приватна сопственост се спроведува во постапка согласно со членот 16 од овој закон.

Размената на земјоделското земјиште во државна сопственост со земјоделското земјиште во приватна сопственост во постапка спроведена согласно со ставот 1 на овој член може да се изврши и без да биде исполнет условот од членот 16 став 3 од овој закон.

Доколку размената на земјоделското земјиште во државна сопственост со земјоделското земјиште во приватна сопственост се спроведува согласно со ставовите 1 и 2 на овој член, Министерството по службена должност утврдува дали размената е произлезена од претходно спроведена постапка за консолидација согласно со членот 16-а од овој закон.”

Член 5

Во членот 19 став 1 зборовите: “до 31 декември во тековната година” се заменуваат со зборовите: “до 31 јули во тековната година за претходната година”.

Член 6

Во членот 38 став 6 по бројот “1” се става записка и се додаваат зборовите: „односно од сопствениците од ставот 3”.

Член 7

Членот 48 се менува и гласи:

“Земјоделското земјиште може да се пренамени во градежно согласно со членот 49 од овој закон или да се користи за неземјоделски цели согласно со членот 51 од овој закон.

Земјоделското земјиште под култура пасишта може да се пренамени во градежно или да се користи за неземјоделски цели согласно со овој закон.”

Член 8

Членот 49 се менува и гласи:

“Доколку при изработка на урбанистичко планската документација, односно проект за инфраструктура предвидени согласно со Законот за просторно и урбанистичко планирање се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планската програма за урбанистички план, државна и локална урбанистичко планска документација, односно за одобрување на проектот за инфраструктура, пред одобрување на истите, до Министерството поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Кон барањето од ставот 1 на овој член се поднесува:

- предлог на планска програма за изработка на урбанистички план, државна и локална урбанистичко планска документација, односно предлог на проект за инфраструктура и

- список на индикации за катастарските парцели со вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат издаден од Агенцијата за катастар на недвижности, кој го прибавува подносителот на барањето за одобрување на планска програма за изработка на урбанистичкиот план и урбанистичко планската документација, односно подносителот на барањето за одобрување на проект за инфраструктура.

Министерството во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето од ставот 2 на овој член, утврдува дали за земјоделското земјиште во државна сопственост предмет на барањето има склучено договор за закуп и дали се користи од страна на закупецот согласно со договорот.

Доколку во рокот од ставот 3 на овој член Министерството утврди дека за земјоделското земјиште во државна сопственост предмет на барањето има склучено

но договор за закуп кое се користи согласно со договорот од страна на закупецот, Министерството го известува органот од ставот 1 на овој член.

Органот од ставот 1 на овој член во рок од пет работни дена од денот на приемот на известувањето може да го повлече или да го измени барањето во однос на земјоделското земјиште од ставот 4 на овој член.

Доколку органот во рокот од ставот 5 на овој член не го повлече или измени барањето во однос на земјоделското земјиште, Министерството по претходно доставена процена на евентуалната штета од престанување на договорот за закуп согласно со овој закон, извршена од страна на Бирото за судски вештачења, односно овластен проценувач по барање на органот од ставот 1 на овој член, ја информира Владата на Република Македонија со податоците за катастарските индикации за земјоделското земјиште, површината на опфатот, бројот и описот на договорите за закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост која е предмет за давање согласност за пренамена на земјоделското земјиште во градежно и за проценетата штета.

Владата на Република Македонија на предлог на Министерството донесува одлука за давање согласност за трајна пренамена на земјоделското земјиште во градежно која содржи број на катастарска парцела, катастарска општина, викано место, катастарска култура, катастарска класа и вкупната површина на земјиштето во планскиот опфат.

За донесената, односно одобрената урбанистичко планска документација и проектот за инфраструктура, Министерството по претходно известување на органот од ставот 1 на овој член во рок од пет дена од денот на приемот на известувањето за донесување, односно одобрување на истите согласно со овој закон го утврдува престанувањето на договорот за закуп на земјоделското земјиште во државна сопственост кое е пренаменето во градежно.

Органот од ставот 1 на овој член е должен да ја надомести штетата што може да ја претрпи органот надлежен за располагање со земјоделското земјиште во државна сопственост поради престанување на важењето на договорот за закуп по сила на овој закон заради трајна пренамена на земјоделското земјиште во државна сопственост во градежно.

Во случаите кога се врши трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно поради донесување на државна и локална урбанистичка планска документација, урбанистичко-планска документација за туристичка развојна зона и урбанистичко-планска документација за автокамп и проект за инфраструктура, подносителот на барањето за одобрување на државната и локалната урбанистичка планската документација, односно проектот за инфраструктура е должен да ја надомести настаната штета поради трајна пренамена на земјоделско земјиште во државна сопственост согласно со ставот 8 на овој член, најдоцна во рок од 15 дена од денот на исплатата.

По исклучок од ставот 1 на овој член за објекти од јавен интерес и за објекти од значење за Републиката, утврдени како такви со закон, барањето за согласност за трајна пренамена може да се поднесе и по одобрување на планската програма за изработка на урбанистичко планската документација, а најдоцна до донесувањето, односно одобрувањето на урбанистичко планската документација.”

Член 9

Насловот на членот 51 се менува и гласи: „Користење на земјоделско земјиште за неземјоделски цели“.

Во членот 51 став 1 зборовите: “времена пренамена на” се бришат, а зборот “врши” се заменува со зборовите: “користи за неземјоделски цели”.

Во ставот 2 зборовите: “времена пренамена” се заменуваат со зборот “користењето”.

Во ставот 4 зборовите: “времена пренамена” се заменуваат со зборот “користење”, а по зборот “земјиште” се додаваат зборовите: “за неземјоделски цели”.

Член 10

Во членот 51-а став 6 по зборот “ставовите” броевите “3, 4 и 5” се заменуваат со броевите “2 и 3”, а во алинејата 5 зборот “поставување” се заменува со зборот “градење”.

Во ставот 7 по зборот “пет” се додава зборот “работни”.

По ставот 10 се додаваат два нови става 11 и 12, кои гласат:

“Уредувањето на земјоделско земјиште кое, во смисла на овој закон, е изградба на објекти на комунална инфраструктура, заради обезбедување на непречен пристап од јавен пат до земјоделско земјиште за кое е издадено одобрение за градење, поставување на водоводна, канализациона (фекална и атмосферска), електрична, ПТТ и друга инсталација со приклучоци до местото каде што ќе се гради објектот, во целост го врши инвеститорот на свој трошок.

Формата и содржината на образецот на барањето од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот.”

Член 11

Во членот 51-б став 2 зборот “изградба” се заменува со зборот “градење”, процентот “0,5” се заменува со процентот “0,2”, зборот “поставување” се заменува со зборот “градење”, а зборовите: „и најмногу за еден објект во една катастарска општина по барател“ се бришат.

Член 12

Изградени објекти

Оранжериите, помошните објекти и објектите за примарна обработка на земјоделски производи кои се бесправно изградени на земјоделско земјиште до 14 февруари 2011 година може да се издаде одобрение за потврдување на објектот или оранжеријата, доколку ги исполнуваат условите од членовите 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 19 од овој закон.

Постапката од ставот 1 на овој член ја спроведуваат единиците на локалната самоуправа на чие подрачје е изграден помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи.

Одобрението за потврдување од ставот 1 на овој член издадено во постапка согласно со овој закон претставува основ за запишување на правото на сопственост на објектот, односно оранжеријата во јавната книга за запишување на правата на недвижности.

Запишувањето на правото на сопственост од ставот 3 на овој член во јавната книга за запишување на правата на недвижности, се врши согласно со членот 51-в од овој закон.

Член 13

Барање за потврдување

За потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште се поднесува барање за потврдување од страна на имателот на бесправен помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи до единицата на локалната самоуправа на чие подрачје е изграден бесправниот објект или оранжерија.

Рокот за поднесување на барањето од ставот 1 на овој член изнесува 12 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Формата и содржината на барањето за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 14

Потребна документација

Подносител на барање за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште може да биде физичко лице - државјанин на Република Македонија, правно лице регистрирано во Централниот регистар на Република Македонија и институции кои се иматели на бесправните објекти. Странски правни и физички лица можат да бидат баратели, доколку ги исполнуваат условите за стекнување на право на сопственост утврдени со Законот за сопственост и други стварни права.

Барателот од ставот 1 на овој член е должен со барањето за потврдување на помошен објект, оранжерија или објекти за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште да достави:

- уверение за државјанство или копија од лична карта за домашно физичко лице, односно копија од патна исправа за странско физичко лице, а за домашно и странско правно лице извод од Централниот регистар на Република Македонија, односно од соодветната институција во државата во која странското правно лице има седиште,

- доказ за приклучок на комунална инфраструктура и/или сметки за јавни услуги (струја, вода итн.), а доколку бесправниот објект нема инфраструктурни приклучоци, изјава заверена на нотар дадена под кривична и материјална одговорност со која барателот ќе потврди дека бесправниот објект е изграден пред 14 февруари 2011 година и

- геодетски елаборат за утврдување на фактичката состојба на бесправен објект со имотен лист за земјиштето на кое е изграден бесправниот објект.

Доколку помошниот објект, оранжерија или објектот за примарна обработка на земјоделски производи бесправно се изградени на земјоделско земјиште кое не е сопственост на барателот, односно земјиштето е сопственост на Република Македонија, или на друго физичко или правно лице, барателот покрај доказите од ставот 2 на овој член е должен да достави и договор за закуп или користење на земјиштето склучен со сопственикот на земјиштето во времетраење од најмалку 15 години, односно пет години за земјоделско земјиште во сопственост на Република Македонија под култура паша и изјава за согласност од сопственикот на земјиштето заверена на Нотар доколку земјиштето е во приватна сопственост.

Доколку е поднесено барање за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изграден на земјоделско земјиште кој е изграден на земјиште со нерасчистени имотни односи, поради тоа што не е спроведена оставинска постапка, барателот е должен покрај доказите од ставот 2 на овој член да достави и известување од нотарот, повереник на оставинскиот суд дека се води оставинска постапка за предметното земјиште.

Доколку е поднесено барање за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изграден на земјоделско земјиште во сопственост на Република Македонија, а за кое барателот нема склучено договор за закуп, барателот е должен да поднесе барање согласно со членот 23 од овој закон за доделување на

користење на земјиштето на кое е изграден бесправниот помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи и за тоа да достави доказ.

Член 15

Увид на самото место

По приемот на барањето за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште, комисијата формирана од градоначалникот на единицата на локалната самоуправа ја утврдува фактичката состојба на самото место и составува записник за извршен увид на самото место со технички податоци за бесправниот објект или оранжерија и фотографии од истиот.

Комисијата од ставот 1 на овој член се состои од лица кои се вработени во општинската администрација и истата е составена од три члена од кои најмалку еден со завршено високо образование градежен инженер.

Формата и содржината на записникот за извршен увид на самото место од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 16

Согласност

По извршениот увид, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон, по службена должност доставува барање до Министерството за добивање на согласност за издавање на одобрение за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште.

Согласноста од ставот 1 на овој член Министерството ја дава во зависност од видот на објектот, од големината на површината на земјоделското земјиште со кое располага имателот на бесправниот објект изграден на земјоделско земјиште, бројот на објекти изградени на земјоделско земјиште во сопственост на имателот во иста катастарска општина и постоечката соодветна патна, комунална и електрична инфраструктура.

По барањето за согласноста од ставот 1 на овој член Министерството одлучува најдоцна во рок од десет дена од денот на приемот на барањето од ставот 1 на овој член.

Постапката за издавање на согласноста од ставот 1 на овој член и поблиските услови од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот.

Член 17

Прекин на постапката

Доколку со барањето за потврдување на бесправно изграден помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи не е доставен некој од потребните докази или земјоделското земјиште на кое е изграден бесправниот помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи е со незапишани права, надлежниот орган во рок од десет работни дена од денот на приемот на барањето донесува заклучок за прекин на постапката и доставува известување до барателот за дополнување на барањето, односно ги упатува барателите да поведат постапка пред Агенцијата за катастар на недвижности за спроведување на соодветна постапка за запишување на правата врз предметното земјиште согласно со Законот за катастар на недвижности.

Доколку со барањето за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште е доставено и известување од нотарот повереник на оставинскиот суд дека се води оставинска постапка за земјиштето на кое е изграден бес-

правниот објект или оранжерија, надлежниот орган во рок од десет работни дена од денот на приемот на барањето донесува заклучок за прекин на постапката.

Во случај на поднесени повеќе спротивставени барања за потврдување на еден помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште од страна на повеќе баратели, надлежниот орган во рок од десет работни дена од денот на приемот на барањето донесува заклучок за прекин на постапката, а ги упатува барателите на парничната постапка пред надлежен суд.

Во случајот од ставот 1 на овој член постапката за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште ќе продолжи по дополнување на барањето, односно по спроведување на постапката за запишување на правата врз предметното земјиште, во случајот од ставот 2 на овој член по доставување на правосилно оставинско решение, во случајот од ставот 3 на овој член по доставување на правосилна судска пресуда.

Член 18

Услови за издавање на одобрение за потврдување на бесправен објект изграден на земјоделско земјиште

Одобрение за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште се издава доколку се исполнети следниве услови:

- барањето за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште е поднесено во рокот од членот 13 став 2 од овој закон и е доставена документацијата од членот 13 од овој закон,
- изготвен е записник за извршен увид на самото место согласно со членот 8 од овој закон,
- бесправниот објект да е помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи и да е изграден пред 14 февруари 2011 година,
- бесправниот објект или оранжерија е изграден на земјиште на кое барателот има право на сопственост или право на користење или на земјиште сопственост на Република Македонија или на земјиште за кое барателот има склучено договор за долготраен закуп со сопственикот на земјиштето и
- дадена согласност од Министерството.

Доколку бесправниот објект или оранжерија е изграден во подрачје на археолошки локалитети заштитени со закон, како и во подрачје прогласено за споменичка целина, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон, по службена должност прибавува согласност од Управата за заштита на културното наследство.

Доколку бесправниот објект или оранжерија е изграден во подрачје во кое се врши или е планирана експлоатација на минерални сировини, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон, по службена должност, прибавува согласност од Министерството за економија.

Доколку бесправниот објект или оранжерија е изграден во заштитни зони на аеродроми, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон, по службена должност, прибавува согласност од Агенцијата за цивилно воздухопловство.

Доколку бесправниот објект или оранжерија е изграден во зони на гранични премини во радиус од 100 метри од граничната линија, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон, по службена должност прибавува согласност од Министерството за внатрешни работи и од Министерството за одбрана.

Доколку бесправниот објект или оранжерија е изграден во подрачје на кое со урбанистичките планови е предвидена изградба на инфраструктурни објекти и водови, како и други објекти од јавен интерес, утврдени со закон, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон, по службена должност, прибавува согласност од органот во чија надлежност е изградбата на инфраструктурните објекти и водови.

Член 19

Постапка за издавање на одобрение за потврдување на бесправен објект изграден на земјоделско земјиште

По исполнувањето на условите од членот 18 од овој закон, во рок од пет работни дена, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон е должен да изготви пресметка за плаќање на надоместок за издавање на согласност од Министерството и издавање на одобрение за потврдување на бесправен објект или оранжерија изграден на земјоделско земјиште. Висината на надоместокот изнесува 61.00 денар по м2 од изградена површина на бесправниот објект, а 10 денари по м2 од изградена површина оранжерија, која површина е утврдена со геодетскиот елаборат за утврдување на фактичката состојба.

Средствата од надоместокот од ставот 1 на овој член во висина од 50% се приход на Буџетот на Република Македонија, а во висина од 50% се приход на буџетот на локалната самоуправа од членот 12 став 2 од овој закон. Надоместокот од ставот 1 на овој член барателот може да го плати во рок од десет работни дена од денот на приемот на пресметката.

Доколку не се исполнети условите од членот 18 од овој закон, надлежниот орган е должен во рок од 15 дена од истекот на рокот од ставот 2 на овој член за дополнување на барањето, односно од денот на приемот на известувањето од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за одбивање на барањето за издавање на согласност да донесе решение за одбивање на барањето за потврдување помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште.

Доколку се исполнети условите од членот 18 од овој закон, надлежниот орган од членот 12 став 2 од овој закон е должен во рок од пет работни дена од денот на доставувањето на доказ за платен надоместок од ставот 1 на овој член да донесе одобрение за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште.

Со одобрение за потврдување помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште се потврдува дека бесправниот објект ги исполнува условите за запишување во јавните книги за запишување на правата на недвижности.

Доколку единицата на локалната самоуправа во рокот определен во ставот 1 на овој член не изготви пресметка за плаќање на надоместок, барателот има право да поднесе жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Одлучувајќи по жалбата од ставот 6 на овој член министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на единицата на локалната самоуправа ќе ги определи рок не подолг од десет дена да изготви пресметка за плаќање на надоместок.

Доколку единицата на локалната самоуправа не изготви пресметка за плаќање на надоместок во рокот од ставот 7 на овој член, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе ги побара списите од предметот и ќе изготви пресметка за плаќање на надоместок.

Член 20

Барање за донесување на решение

Доколку единицата на локалната самоуправа во рокот определен во членот 19 став 4 од овој закон не донесе одобрение за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште или не донесе решение за одбивање на барањето во рокот од членот 19 став 3 од овој закон, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена да поднесе барање до архивата на градоначалникот на единицата на локалната самоуправа за градоначалникот да донесе решение.

Формата и содржината на барањето од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Градоначалникот на единицата на локалната самоуправа е должен во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот 1 на овој член до архивата на градоначалникот на општината да донесе одобрение за потврдување или решение со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за потврдување.

Кон барањето од ставот 1 на овој член барателот доставува и копија од барањето од членот 13 став 2 од овој закон.

Доколку градоначалникот на единицата на локалната самоуправа не донесе одобрение за потврдување, односно решение со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за потврдување, во рокот од ставот 3 на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот 5 на овој член да изврши надзор во единицата на локалната самоуправа дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира граѓанинот.

Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува градоначалникот на единицата на локалната самоуправа во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го одобри или одбие барањето и да го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање.

Доколку градоначалникот на единицата на локалната самоуправа не одлучи во рокот од ставот 7 на овој член инспекторот ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител.

Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот 5 на овој член, подносителот на барањето во рок од пет дена има право да поднесе приговор до архивата на директорот на Државниот управен инспекторат.

Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена да го разгледа приговорот од ставот 9 на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето од ставот 5 на овој член и/или не поднел пријава согласно со ставот 8 на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот.

Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот 10 на овој член граѓанинот може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од три дена.

Доколку градоначалникот на единицата на локалната самоуправа не одлучи во рокот од ставот 7 на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

Постапката пред Управниот суд е итна.

Член 21

Жалбена постапка

Против одобрението на градоначалникот на единицата на локалната самоуправа за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште и за одбивање на барањето за потврдување на помошен објект, оранжерија или објектите за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 22

Отстранување на бесправни објекти

Бесправниот помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште за кои нема да се поднесе барање во рокот од членот 13 став 2 од овој закон и кои нема да ги исполнат условите за издавање на одобрение за потврдување на бесправен објект изграден на земјоделско земјиште ќе се отстранат во постапка согласно со Законот за градење.

Доколку се утврди дека по поднесувањето на барање за потврдување на помошен објект, оранжерија или објектите за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште се извршени доградби и надградби на бесправен оранжерија или објект за кој е поднесено барањето, ќе се донесе решение за одбивање на барањето за потврдување на бесправен објект изграден на земјоделско земјиште без оглед дали бесправниот објект или оранжерија ги исполнува условите за потврдување на бесправен објект изграден на земјоделско земјиште.

Член 23

Регулирање на корисничко право врз земјоделско земјиште врз кој е изграден бесправен објект

На барателот од членот 14 став 5 од овој закон, по претходно поднесено барање, Министерството во рок од шест месеци по издавањето на одобрението за потврдување, по претходна согласност на Владата со непосредна спогодба му го доделува на користење под закуп земјоделското земјиште на кое е изграден бесправниот помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи за период од 30 години.

Висината на закупнината во случајот од ставот 1 на овој член се пресметува во висина на просечна закупнина по катастарска класа во регионот за давање на земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп во последните 12 месеци, сметано до денот на поднесувањето на барањето за склучување на договор согласно со овој член.

Правото на сопственост на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи во јавната книга за запишување на правата на недвижности на барателот од членот 14 став 5 од овој закон се запишува врз основа на одобрението за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи и на непосредната спогодба од ставот 1 на овој член.

Формата и содржината на барањето од ставот 1 на овој член и потребната документација ги пропишува министерот.

Член 24

Подзаконски акти

Прописите утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 25

Започнати постапки

Министерството во рок од десет месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон до физичките и правните лица кои до денот на влегувањето во сила на овој закон имаат склучено договор за закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост, ќе достави анекс на договорот за закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост за измена на рокот за плаќање на закупнината.

Физичките и правните лица од ставот 1 на овој член во рок од два месеца од приемот на анексот на договорот од ставот 1 на овој член можат да го потпишат договорот за измена на рокот за плаќање на закупнината.

Започнатите постапки за размена, пренамена и закуп на земјоделското земјиште во градежно до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат согласно со законот кој важи до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Започнатите постапки за потврдување на помошен објект, оранжерија или објект за примарна обработка на земјоделски производи бесправно изградени на земјоделско земјиште до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат согласно со овој закон.

Член 26

Престанување на важење

Со денот на влегување во сила на овој закон престанува да важи членот 51 од Законот за изменување и дополнување на законот за земјоделското земјиште ("Службен весник на Република Македонија" број 18/11).

Член 27

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J**PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT
PËR TOKE BUJQESORE**

Neni 1

Në Ligjin për toke bujqesore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 135/2007, 18/11 dhe 148/11) në nenin 4, pikat 10, 11 dhe 12 ndryshojne si vijojne:

"10. "Oranzheri" jane ndertimet për prodhimin e produkteve primare bujqesore me origjine bimore në hapësire të mbrojtur të vendosura në toke bujqesore, duke përfshirë edhe vendosjen e pajisjeve për mirembajtje me kushte të kontrolluara për prodhim në hapësiren e mbrojtur.

11. "Objekte ndihmese" jane ndertimet që shërbejne për strehimin e njerezve dhe bagetise, ruajtjen e mekanizmit dhe pajisjeve bujqesore, ushqimit të kafsheve dhe për vendosjen e perkohshme të produkteve bujqesore me siperfaqe deri në 500 metra katrore dhe lartesi maksimale prej 5,5 metra dhe

12. "Objekte për perpunimin primar të prodhimeve bujqesore" jane ndertimet e dedikuara për ruajtjen e bagetise dhe peshqve, për vendosjen e pajisjes për mirembajtjen e cilesise së ujit dhe mjedisit jetesor, për perpunimin e prodhimeve blegtorale primare dhe peshqve, për magazinimin, ruajtjen dhe paketimin e produkteve primare bujqesore, për prodhimin e veres, qendrat e grumbullimit të qumështit, kerpudhave, dhe bimeve sheruese dhe kapacitete të therjes".

Pas pikes 12 shtohet pika e re 13 si vijon:

"13. "Ndertim" eshte gjithcka që ka ndodhur me ndertimin dhe eshte i lidhur me token bujqesore, ndersa paraqet teresi fizike dhe teknike teknologjike bashkë me instalimet, perkatesisht pajisjen e ndertuar."

Neni 2

Në nenin 15-a pas paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 2, si vijon:

"Me perjashtim nga paragrafi 1 i ketij neni, toka bujqesore në pronesi private dhe shtetere mund të jete lende e ndarjes fizike ndermjet pronareve ose të bashkepronareve dhe nese parcela kadastrale eshte me siperfaqe më të vogel se 2 hektare, nese në toke eshte ndertuar objekt pa leje për të cilin eshte parashtruar kerkese për percaktimin e statusit ligjor sipas ligjit për veprim me objekte të ndertuara pa leje."

Neni 3

Në nenin 16 paragrafi 3 në fund të fjalise pas fjalet "shkembimi" vendoset presje dhe shtohen fjalet: "pervec në rastet e percaktuara në paragrafin 4 të ketij neni dhe nenin 16-b paragrafi 2 të ketij ligji."

Neni 4

Pas nenit 16 shtohen dy tituj të rinj dhe dy nene të reja 16-a dhe 16-b, si vijojne:

"Procedura për konsolidim të tokes bujqesore në pronesi private

Neni 16-a

Gjate shkembimit të tokes bujqesore për zmazhimin e tokes bujqesore, Ministria me kerkesen e dhjete ose më shume pronareve të tokes bujqesore në një ose më shume komuna kadastrale fqinje ose me detyre zyrtare zbaton procedura për konsolidimin e tokes bujqesore.

Procedura për konsolidim nga paragrafi 1 i ketij neni e filluar me parashtrimin e kerkeses, perfshin ndihme keshilledhenese për arritje të marreveshjes së barabarte për shkembimin e tokes bujqesore ndermjet parashtruesve të kerkeses si dhe ndermjetesimin me Agjencine për Kadaster të Patundshmerive, njesine për vetadministrim lokal dhe Drejtorine e të Hyrave Publike.

Nese procedura për konsolidimin e tokes bujqesore zbatohet me detyre zyrtare, ajo perfshin ndihme keshilledhenese për banoret e një ose më shume komunave kadastrale për arsyeshmerine dhe nevojën për zmazhimin e tokes bujqesore, si dhe ndihme keshilledhenese për arritjen e marreveshjes së drejte për shkembimin e tokes bujqesore ndermjet pronareve të tokes bujqesore pjesemarres në procedure për konsolidim të filluar me detyre zyrtare dhe ndermjetesim me Agjencine për Kadaster të Patundshmerive, njesine e vetadministrimit lokal dhe Drejtorine e të Hyrave Publike.

Me kerkesen nga paragrafi 1 i ketij neni, dorezohen dokumentacioni për token bujqesore lende e procedures për konsolidim dhe deshmite për pronesi dhe vendndodhje të tokes bujqesore lende e procedures.

Menyren e dhenies së ndihmes keshilledhenese dhe menyren e ndermjetesimit nga paragrafi 2 dhe 3 të ketij neni, formen dhe permbajtjen e formularit të kerkeses nga paragrafi 2 të ketij neni, si dhe dokumentacionin e nevojshem i percakton ministri.

Në procedure për kerkesat për zbatimin e procedures për konsolidim që nuk jane parashtruar në pajtim me paragrafet 1 dhe 5 të ketij neni, zbatohen dispozitat e Ligjit për procedure të pergjithshme administrative.

Procedura për konsolidim të tokes bujqesore në pronesi shtetere

Neni 16-b

Nese në proceduren për konsolidim të zbatuar në pajtim me nenin 16-a të ketij ligji, lende e shkembimit eshte edhe toka bujqesore në pronesi shtetere, shkembimi i tokes bujqesore në pronesi shtetere me token bujqesore në pronesi private zbatohet në procedure në pajtim me nenin 16 të ketij ligji.

Shkembimi i tokes bujqesore në pronesi shtetore me token bujqesore në pronesi private në procedure të zbatuar në pajtim me paragrafin 1 të ketij neni, mund të kryhet edhe pa u permbushur kushti nga neni 16 paragrafi 3 të ketij ligji.

Nese shkembimi i tokes bujqesore në pronesi shtetore me token bujqesore në pronesi private zbatohet në pajtim me paragrafet 1 dhe 2 të ketij neni, Ministria me detyre zyrtare konstaton nese shkembimi ka rezultuar nga procedura e zbatuar paraprake për konsolidim në pajtim me nenin 16-a të ketij ligji."

Neni 5

Në nenin 19 paragrafi 1 fjalet: "deri më 31 dhjetor në vitin rrjedhes" zevendesohen me fjalet: "deri më 31 korrik në vitin rrjedhes për vitin paraprak".

Neni 6

Në nenin 38 paragrafi 6 pas numrit "1" vihet presje shtohen fjalet: "perkatesisht nga pronaret nga paragrafi 3".

Neni 7

Neni 48 ndryshohet si vijon:

"Toka bujqesore mund të ridedikohet në toke ndertimore në pajtim me nenin 49 të ketij ligji ose të shfrytezohet për qellime jobujqesore në pajtim me nenin 51 të ketij ligji. Toka bujqesore me kulture kullota mund të ridedikohet në ndertimore ose të shfrytezohet për qellime jobujqesore në pajtim me kete ligj."

Neni 8

Neni 49 ndryshohet si vijon:

"Nese gjate perpilimit të dokumentacionit të planit urbanistik respektivisht të projektit për infrastrukture të parapare në pajtim me Ligjin për planifikim hapesor dhe urbanistik perfshihen siperfaqe të reja bujqesore, organi kompetent për miratimin e programit të planit për plan urbanistik, dokumentacionit shtetor dhe lokal të planit urbanistik respektivisht për miratimin e projektit për infrastrukture, para miratimit të tyre, në Ministri parashtrohet kerkese për pelqim për ridedikim të perhershëm të tokes bujqesore në toke ndertimore."

Me kerkesen nga paragrafi 1 i ketij neni parashtrohet:

- propozimprogrami i planit për perpunimin e planit urbanistik, dokumentacioni shtetor dhe lokal i planit urbanistik respektivisht propozimprojekti për infrastrukture, dhe

- lista e treguesve për parcelat kadastrale me siperfaqe të pergjithshme të tokes në perfshirjen e planit të leshuar nga Agjencia për Kadaster të Patundshmerive, të cilin e siguron parashtuesi i kerkeses për miratimin e programit të planit për perpilimin e planit urbanistik dhe të dokumentacionit të planit urbanistik, respektivisht parashtuesi i kerkeses për miratimin e projektit për infrastrukture.

Ministria në afat prej 15 ditesh nga dita e pranimit të kerkeses nga paragrafi 2 i ketij neni, konstaton nese për token bujqesore në pronesi shtetore lende e kerkeses ka lidhur marreveshje për qira dhe nese shfrytezohet nga qiramarresi në pajtim me marreveshjen.

Nese në afatin nga paragrafi 3 i ketij neni Ministria konstaton se për token bujqesore në pronesi shtetore lende e kerkeses ka lidhur marreveshje për qira që shfrytezohehet në pajtim me marreveshjen nga qiramarresi, Ministria e njofton organin nga paragrafi 1 i ketij neni.

Organi nga paragrafi 1 i ketij neni në afat prej pese diteve të punes nga dita e pranimit të njoftimit mund ta terheqe ose ta ndryshoje kerkesen në lidhje me token bujqesore nga paragrafi 4 i ketij neni.

Nese organi në afatin nga paragrafi 5 i ketij neni nuk e terheq ose ndryshon kerkesen në lidhje me token bujqesore, Ministria me vleresim të dorezuar paraprakisht të demit eventual nga nderpererja e marreveshjes për qira në pajtim me kete ligj, të kryer nga Byroja për Ekspertiza Gjyqesore

respektivisht nga vleresuesi i autorizuar me kerkese të organit nga paragrafi 1 i ketij neni, e informon Qeverine e Republikes së Maqedonise me të dhenat për indikacionet kadastrale për token bujqesore, siperfaqen e perfshirjes, numrin dhe pershkrimin e marreveshjeve për qira të tokes bujqesore në pronesi shtetore e cila eshte lende për dhenien e pelqimit për ridedikim të tokes bujqesore në toke ndertimore dhe për demin e percaktuar.

Qeveria e Republikes së Maqedonise me propozim të Ministrise miraton vendim për dhenien e pelqimit për ridedikim të perhershëm të tokes bujqesore në toke ndertimore e cila permban numer të parceles kadastrale, komunes kadastrale, vendit të quajtur, kultures kadastrale, klases kadastrale dhe siperfaqes së pergjithshme të tokes në perfshirjen e planit.

Për dokumentacionin e miratuar perkatesisht të lejuar të planit urbanistik dhe të projektit për infrastrukture, Ministria me njoftim paraprak të organit nga paragrafi 1 i ketij neni në afat prej pese ditesh nga pranimi i njoftimit për miratimin respektivisht lejimin e tyre në pajtim me kete ligj, e konstaton nderperrenjen e marreveshjes për qira të tokes bujqesore me pronesi shtetore e cila eshte ridedikuar në toke ndertimore.

Organi nga paragrafi 1 i ketij neni detyrohet që ta kompensoje demin që mund ta pesoje organi kompetent për disponim me token bujqesore në pronesi shtetore për shkak të shfuqizimit të marreveshjes për qira me fuqi të ketij ligji për ridedikim të perhershëm të tokes bujqesore me pronesi shtetore në toke ndertimore.

Në rastet kur kryhet ridedikim i perhershëm i tokes bujqesore në toke ndertimore për shkak të miratimit të dokumentacionit të planit urbanistik shtetor dhe lokal, dokumentacionit të planit urbanistik për zone zhvillimore turistike dhe dokumentacionit urbanistik të planit për autokamp dhe projekt për infrastrukture, parashtuesi i kerkeses për miratimin e dokumentacionit të planit urbanistik shtetor dhe lokal respektivisht projektit për infrastrukture detyrohet që ta kompensoje demin e shkaktuar për ridedikim të perhershëm të tokes bujqesore me pronesi shtetore në pajtim me paragrafin 8 të ketij neni, më së voni në afat prej 15 ditesh nga dita e pagimit.

Me perjashtim të paragrafit 1 të ketij neni, për objekte me interes publik dhe për objekte me rendesi për Republikën të percaktuara si të atilla me ligj, kerkesa për harmonizim për ridedikim të perhershëm mund të parashtrohet edhe pas miratimit të programit të planit për perpunimin e dokumentacionit të planit urbanistik, e më së voni deri në miratimin respektivisht lejimin e dokumentacionit të planit urbanistik."

Neni 9

Titulli i nenit 51 ndryshohet si vijon: "Shfrytezimi i tokes bujqesore për qellime jobujqesore"

Në nenin 51 paragrafi 1 fjalet: "ridedikim i perkohshëm" shlyhen, fjala "kryhet" zevendesohet me fjalet: "shfrytezohet për qellime jobujqesore".

Në paragrafin 2 fjalet: "ridedikim i perkohshëm" zevendesohet me fjalen "shfrytezimi".

Në paragrafin 4 fjalet: "ridedikim të perkohshëm" zevendesohen me fjalen "shfrytezim" pas fjaleve: "toke bujqesore" shtohen fjalet: "për qellime bujqesore".

Neni 10

Në nenin 51-a paragrafi 6 pas fjales "paragrafet" numrat 3, 4 dhe 5" zevendesohen me numrat "2 dhe 3", ndersa në alinene 5 fjala "veprim" zevendesohet me fjalen "ndertim".

Në paragrafin 7 pas fjales "pese" shtohet fjala "të punes".

Pas paragrafit 10 shtohen dy paragrafe të rinj 11 dhe 12, si vijojne:

"Rregullimi i tokes ndertimore e cila sipas ketij ligji eshte ndertim i objekteve të infrastruktures komunale, për sigurimin e qasjes së papenguar nga rruga publike te toka bujqesore për të cilen eshte leshuar leje për ndertim, vendosjen e instalimit të ujesjellesit, kanalizimit, (fekal dhe atmosferik), energjiise elektrike, PTT-së dhe instalimeve tjera me lidhje deri në vendin ku do të ndertohet objekti, në tere-si e kryen investuesi me shpenzim të tij.

Formen dhe permbajtjen e formularit të kerkeses nga paragrafi 2 i ketij neni i percakton ministri."

Neni 11

Në nenin 51-b paragrafi 2 fjala "ngritje" zevendesohet me fjalën "ndertim", "numri 0,5" zevendesohet me numrin "0,2", fjala "veprim" zevendesohet me fjalën "ndertim", ndersa fjalet: "dhe më së shumti për një objekt në një ko-mune të kadastres për kerkues" shlyhen.

Neni 12

Objektet e ndertuara

Për oranzherite, objektet ndihmese dhe objektet për perpunim primar të prodhimeve bujqesore që jane ndertuar pa leje në token bujqesore deri më 14 shkurt 2011, mund të leshohet leje për vertetimin e objektit ose oranzherise, nese i plotesojne kushtet nga nenet 13, 14, 15, 16, 17, 18 dhe 19 të ketij ligji

Proceduren nga paragrafi 1 i ketij neni e zbatojne njesi-te e vetadministrit lokal në rajonin e të cilit eshte ndertuar objekt ndihmes, oranzheria ose objekti për perpunim primar të prodhimeve bujqesore.

Leja për vertetim nga paragrafi 1 i ketij neni e leshuar në procedure në pajtim me kete ligj paraqet baze për regjistrimin e të drejtes së pronesisë së objektit respektivisht oranzherise në librin publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmerive.

Regjistrimi i të drejtes së pronesisë nga paragrafi 3 i ketij neni në librin publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmerive, kryhet në pajtim me nenin 51-v të ketij ligji.

Neni 13

Kerkesa për vertetim

Për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore, parashtrohet kerkese për vertetim nga poseduesi i objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore pa leje, te njesia e vetadministrit lokal në rajonin e së ciles eshte ndertuar objekti ose oranzheria pa leje.

Afati i paraqitjes së kerkeses nga paragrafi 1 i ketij neni eshte 12 muaj nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Formen dhe permbajtjen e kerkeses për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore, i percakton ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave.

Neni 14

Dokumentacioni i nevojshe

Parashtruesi i kerkeses për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuar pa leje në token bujqesore mund të jete personi fizik-shtetas i Republikes së Maqedonise, personi juridik i regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikes së Maqedonise dhe institucionet që jane poseduese të objekteve pa leje. Personat e huaj juridike dhe fizike mund të jene parashtrues, nese i plotesojne kushtet për marrjen e së drejtes së pronesisë të percaktuara me Ligjin për pronesi dhe të drejta tjera reale.

Kerkuesi nga paragrafi 1 i ketij neni detyrohet që me kerkesen për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore të dorezoje:

- vertetim për shtetesi ose kopje të leternjoftimit për personin fizik vendas, respektivisht kopje të dokumentit të udhetimit për personin e huaj fizik, ndersa për personin juridik vendas dhe të huaj, certificate nga Regjistri qendror i Republikes së Maqedonise, respektivisht nga institucioni adekuat në shtetin në të cilin personi juridik i huaj ka seli,

- deshmi për lidhjen e infrastruktures komunale dhe/ose llogarise për sherbime publike (rryme, ujë etj.), dhe nese objekti pa leje nuk ka lidhje infrastrukturore, deklarate të verifikuar te noteri të dhene nën pergjegjesi penale dhe materiale me të cilin kerkuesi do të vertetoje se objekti pa leje eshte ndertuar para 14 shkurtit 2011 dhe

- elaborat gjeodezik për percaktimin e gjendjes faktike të objektit pa leje me aktzoterim për token në të cilin eshte ndertuar objekti pa leje.

Nese objekti ndihmes, oranzheria ose objekti për perpunim primar të prodhimeve bujqesore i cili eshte ndertuar pa leje në token bujqesore që nuk eshte pronesi e kerkuesit, respektivisht toka eshte pronesi e Republikes së Maqedonise, ose e personit tjetër fizik ose juridik, kerkuesi krahas deshmive nga paragrafi 2 i ketij neni detyrohet të dorezoje edhe marreveshje për qira ose për shfrytezim të tokes të lidhur me pronarin e tokes në kohezgjatje prej së paku 15 vitesh respektivisht pese vitesh për toke bujqesore në pronesi të Republikes së Maqedonise me kulture kullota dhe deklarate për pelqim nga pronari i tokes të verifikuar te noteri nese toka eshte në pronesi private.

Nese eshte parashtruar kerkese për percaktimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuar pa leje në token bujqesore që eshte ndertuar në toke me marredhenie të parregulluara pronesore, për shkak se nuk eshte zbatuar procedura e trashegimise, kerkuesi detyrohet që krahas deshmive nga paragrafi 2 i ketij neni të dorezoje edhe njoftim nga noteri i autorizuar i gjykates së trashegimise se mbahet procedure e trashegimise për token në fjale.

Nese eshte parashtruar kerkese për percaktimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore në pronesi të Republikes së Maqedonise për të cilin kerkuesi nuk ka lidhur marreveshje për qira, kerkuesi detyrohet që të parashtroje kerkese në pajtim me nenin 23 të ketij ligji për ndarjen e shfrytezimit të tokes ku eshte ndertuar objekti ndihmes, oranzheria ose objekti për perpunim primar të prodhimeve bujqesore pa leje dhe të dorezoje deshmi për kete.

Neni 15

Inspektim në vendin e ngjarjes

Pas pranimi të kerkeses për percaktimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore, komisioni i formuar nga kryetari i njesise së vetadministrit lokal, e konstaton gjendjen faktike në vendin e ngjarjes dhe perpilon procesverbal për inspektim të kryer në vendin e ngjarjes me të dhena teknike për objektin ose oranzherine pa leje dhe fotografi nga i njejt.

Komisioni nga paragrafi 1 i ketij neni perbehet nga personat që jane punesuar në administraten komunale dhe i njejt perbehet prej tre anetareve prej të cileve së paku një me arsim të larte të kryer inxhinier i ndertimtarise.

Formen dhe permbajtjen e procesverbalit për mbikeqyrjen e kryer në vendin e ngjarjes nga paragrafi 1 i ketij neni, i percakton ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave.

Neni 16

Pelqimi

Pas inspektimit të kryer, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 të ketij ligji, me detyre zyrtare dorezon kerkese në Ministri për marrjen e pelqimit për leshimin e lejes për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise, ose objektit për perpunimin e prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore.

Pelqimin nga paragrafi 1 i ketij neni, Ministria e jep varsisht nga lloji i objektit, nga madhesia e siperfaqes së tokes bujqesore me të cilën disponon poseduesi i objektit të ndertuar pa leje në token bujqesore, numri i objekteve të ndertuara në token bujqesore në pajtim me poseduesin në komune të njejte kadastrale dhe infrastruktura ekzistuese adekuate rrugore, komunale dhe elektrike.

Për kërkesen për pelqim nga paragrafi 1 i ketij neni, Ministria vendos më së voni në afat prej 10 ditësh nga pranimi i kërkeses nga paragrafi 1 i ketij neni.

Proceduren për leshimin e pelqimit nga paragrafi 1 i ketij neni dhe kushtet më të aferta nga paragrafi 2 i ketij neni, i percakton ministri.

Neni 17

Nderprerja e procedures

Nese me kërkesën për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise, ose objektit për perpunimin e prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje nuk eshte dorezuar ndonje nga deshmite e nevojshme ose toka bujqesore në të cilën eshte ndertuar objekti ndihmes, oranzheria, ose objekti për perpunimin e prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje eshte me të drejta të pa regjistruara, organi kompetent në afat prej dhjete ditësh pune nga dita e pranimit të kërkeses miraton konkluzion për nderprerjen e procedures dhe dorezon njoftim te parashtruesit për plotesimin e kërkeses respektivisht i udhezoon kerkuesit të ngreje procedure te Agjencia për Kadaster të Patundshmerive me procedure adekuate për regjistrimin e të drejtave mbi token për të cilën behet fjale në pajtim me Ligjin për kadaster të patundshmerive.

Nese me kërkesën për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore eshte dorezuar edhe njoftim nga noteri i autorizuar i gjykates së trashegimise se mbahet procedure e trashegimise për token në të cilën eshte ndertuar objekti ose oranzheria pa leje, organi kompetent në afat prej dhjete ditësh pune nga pranimi i kërkeses miraton konkluzion për nderprerjen e procedures.

Në rast të paraqitjes së më shume kërkesave të kunderta për vertetimin e një objekti ndihmes, oranzherie, ose objekti për perpunimin e prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore, nga më shume kerkues, organi kompetent në afat prej dhjete ditësh pune nga pranimi i kërkeses miraton konkluzion për nderprerjen e procedures dhe i udhezoon kerkuesit të procedures kontestimore në gjykatën kompetente.

Në rastin nga paragrafi 1 i ketij neni procedura për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise, ose objektit për perpunimin e prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në token bujqesore do të vazhdoje me plotesimin e kërkeses respektivisht me zbatimin e procedures për regjistrimin e të drejtave mbi token në fjale, në rastin nga paragrafi 2 i ketij neni pas dorezimit të vendimit të plotfuqishem të trashegimise, në rastin nga paragrafi 3 i ketij neni pas dorezimit të aktgjykimit të plotfuqishem gjyqesor.

Neni 18

Kushtet për leshimin e lejes për vertetimin e objektit të ndertuar pa leje në toke bujqesore

Leje për vertetim të objektit ndihmes, oranzherise, ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore leshohet nese jane plotësuar kushtet në vijim:

- kërkesa për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore eshte parashtruar në afatin nga neni 13 paragrafi 2 i ketij ligji dhe eshte dorezuar dokumentacioni nga neni 13 i ketij ligji,

- eshte perpiluar procesverbal për inspektimin e kryer në vendin e ngjarjes në pajtim me nenin 8 të ketij ligji,

- objekti pa leje të jete objekt ndihmes, oranzheri ose objekt për perpunim primar të prodhimeve bujqesore dhe të jete ndertuar para 14 shkurtit 2011,

- objekti pa leje ose oranzheria eshte ndertuar në toke në të cilën kerkuesi ka të drejte të pronesise ose të drejte të shfrytëzimit ose në toke pronesi e Republikës së Maqedonise ose në toke për të cilën kerkuesi ka lidhur marreveshje për qira afatgjate me pronarin e tokes dhe

- pelqim të dhene nga ministria.

Nese objekti pa leje ose oranzheria eshte ndertuar në rajonin e lokaliteteve arkeologjike të mbrojtura me ligj, si dhe në rajonin e shpallur si teresi monumentale, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, me detyre zyrtare merr pelqim nga Drejtoria për Mbrojtjen e Trashegimise Kulturore.

Nese objekti pa leje ose oranzheria eshte ndertuar në rajonin në të cilin kryhet ose eshte planifikuar eksploatimi i lendeve të para minerale, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, me detyre zyrtare merr pelqim nga Ministria e Ekonomise.

Nese objekti pa leje ose oranzheria eshte ndertuar në zonat e mbrojtura të aeroporteve, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, me detyre zyrtare merr pelqim nga Agjencia për Aviacion Civil.

Nese objekti pa leje ose oranzheria eshte ndertuar në zona të vendkalimeve kufitare në radius prej 100 metrash nga vija kufitare, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, me detyre zyrtare merr pelqim nga Ministria e Puneve të Brendshme dhe nga Ministria e Mbrojtjes.

Nese objekti pa leje ose oranzheria eshte ndertuar në rajon në të cilin me planet urbanistike eshte parapare ndertimi i objekteve infrastrukturore dhe percuesve, si edhe objekteve tjera me interes publik të percaktuara me ligj, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, me detyre zyrtare merr pelqim nga organi në kompetence të të cilit eshte ndertimi i objekteve infrastrukturore dhe percuesve.

Neni 19

Procedura për leshimin e lejes për vertetim të objektit të ndertuar pa leje në toke bujqesore

Pas plotesimit të kushteve nga neni 18 i ketij ligji, në afat prej pese diteve të punes, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, detyrohet që të perpiloje perllogaritje për pagese të kompensimit për dhenien e pelqimit nga Ministria dhe dhenien e lejes për vertetim të objektit ose oranzherise së ndertuar pa leje në toke bujqesore. Lartesia e kompensimit eshte 61,00 denare për m² nga siperfaqe e ndertuar e objektit pa leje, ndersa 10 denare për m² nga siperfaqja e ndertuar e oranzherise, siperfaqe e cila eshte percaktuar me elaborat gjeodezik për percaktimin e gjendjes faktike.

Mjetet nga kompensimi nga paragrafi 1 i ketij neni në lartesi prej 50% jane të hyra të Buxhetit të Republikës së Maqedonise, ndersa në lartesi prej 50% jane të hyra të buxhetit të vetadministrimit lokal nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji. Kompensimin nga paragrafi 1 i ketij neni, kerkuesi mund ta paguaje në afat prej 10 diteve të punes nga pranimi i perllogaritjes.

Nese nuk jane plotësuar kushtet nga neni 18 i ketij ligji, organi kompetent detyrohet që në afat prej 15 ditësh nga kalimi i afatit nga paragrafi 2 i ketij neni, për plotesimin e kërkeses perkatesisht nga dita e pranimit të njoftimit nga Ministria e Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujërave për refuzimin e kërkeses për dhenien e pelqimit, të miratoje aktvendim për refuzimin e kërkeses për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore.

Nese jane plotësuar kushtet nga neni 18 i ketij ligji, organi kompetent nga neni 12 paragrafi 2 i ketij ligji, detyrohet që në afat prej pese diteve të punes nga dita e dorezimit të deshmise për kompensim të paguar nga paragrafi 1 i ketij neni, të miratoje leje për vertetim të objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore.

Me leje për vertetim të objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore, vertetohet se objekti pa leje i ploteson kushtet për regjistrim në librat publike për regjistrim të të drejtave të patundshmerive.

Nese njesia e vetadministrimit lokal në afatin e caktuar në paragrafin 1 të ketij neni, nuk perpilon perllogaritje për pagese të kompensimi, kerkuesi ka të drejte të parashtroje anekse të ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave.

Duke vendosur për ankesen nga paragrafi 6 i ketij neni, ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave, njesise së vetadministrimit lokal do t'i percaktoje afat jo më të gjate se dhjete dite që të perpiloje perllogaritje për pagese të kompensimit.

Nese njesia e vetadministrimit lokal nuk perpilon perllogaritje për pagese të kompensimit në afatin nga paragrafi 7 i ketij neni, ministria e Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave do t'i kerkoje shkresat nga lenda dhe do të perpiloje perllogaritje për pagese të kompensimit.

Neni 20

Kerkesa për miratim të aktvendimit

Nese njesia e vetadministrimit lokal në afatin e caktuar në neni 19 paragrafi 4 të ketij ligji, nuk miraton leje për vertetim të objektit ndihmes, oranzherise ose objekteve për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore ose nuk miraton aktvendim për refuzimin e kerkeses në afatin nga neni 19 paragrafi 3 i ketij ligji, parashtruesi i kerkeses ka të drejte që në afat prej tri diteve të punes të parashtroje kerkese te arkivi i kryetarit të njesise së vetadministrimit lokal, që kryetari i komunes të miratoje aktvendim.

Formen dhe permbajtjen e kerkeses nga paragrafi 1 i ketij neni, i percakton ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave.

Kryetari i njesise së vetadministrimit lokal detyrohet që në afat prej pese diteve të punes nga dita e parashtrimit të kerkeses nga paragrafi 1 i ketij neni, në arkivin e kryetarit të komunes, të miratoje leje për vertetim ose aktvendim me të cilin refuzohet kerkesa për dhenien e lejes për vertetim.

Me kerkesen nga paragrafi 1 i ketij neni, kerkuesi dorezon edhe kopje të kerkeses nga neni 13 paragrafi 2 i ketij ligji.

Nese kryetari i njesise së vetadministrimit lokal nuk miraton leje për vertetim, perkatesisht aktvendim me të cilin refuzohet kerkesa për dhenien e lejes për vertetim, në afatin nga paragrafi 3 i ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund ta njoftoje Inspektoratin Shteteror Administrativ në afat prej pese diteve të punes.

Inspektorati Shteteror Administrativ detyrohet që në afat prej dhjete ditesh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi 5 i ketij neni, të kryeje mbikeqyrje në njesine e vetadministrimit lokal nese eshte zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri diteve të punes nga dita e mbikeqyrjes së kryer e informon qytetarin.

Inspektori i Inspektoratit Shteteror Administrativ pas mbikeqyrjes së kryer në pajtim me ligjin miraton aktvendim me të cilin e ngarkon kryetarin e njesise të vetadministrimit lokal që në afat prej dhjete ditesh të vendose për kerkesen e parashtruar, perkatesisht ta miratoje ose refuzoje kerkesen dhe ta njoftoje inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftim dorezohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kerkesen e parashtruar.

Nese kryetari i njesise së vetadministrimit lokal nuk vendos në afatin nga paragrafi 7 i ketij neni, inspektori do të paraqese kallezim te prokurori kompetent publik.

Nese inspektori nuk vepron pas njoftimit nga paragrafi 5 i ketij neni, parashtruesi i kerkeses në afat prej pese ditesh ka të drejte të parashtroje kundershtrim në arkivin e drejtorit të Inspektoratit Shteteror Administrativ.

Drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ detyrohet që në afat prej tri diteve të punes ta shqyrtoje kundershtrimin nga paragrafi 9 i ketij neni dhe nese konstaton se inspektori nuk ka vepruar pas njoftimit nga parashtruesi i kerkeses nga paragrafi 5 i ketij neni dhe/ose nuk ka paraqitur kallezim në pajtim me paragrafin 8 të ketij neni, Drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ do të paraqese kallezim te prokurori kompetent publik kunder inspektorit.

Nese drejtori i Inspektoratit Shteteror Administrativ nuk vepron në pajtim me paragrafin 10 të ketij neni, qytetari mund të paraqese kallezim te prokurori kompetent publik në afat prej tri ditesh.

Nese kryetari i njesise së vetadministrimit lokal, nuk vendos në afatin nga paragrafi 7 i ketij neni, parashtruesi i kerkeses mund të ngrite kontest administrativ në gjykaten kompetente.

Procedura në Gjykaten Administrative eshte urgjente.

Neni 21

Procedura ankimore

Kunder lejes së kryetarit të njesise së vetadministrimit lokal për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore dhe për refuzimin e kerkeses për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objekteve për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore, mund të paraqitet anekse në afat prej 15 ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit, te ministri i Bujqesise, Pylltarise dhe Ekonomise së Ujerave.

Neni 22

Menjanimi i objekteve pa leje

Objekti ndihmes, oranzheria ose objekti për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore për të cilet nuk do të parashtrohet kerkese në afatin nga neni 13 paragrafi 2 i ketij ligji dhe të cilet nuk do t'i plotesojne kushtet për leshimin e lejes për vertetimin e objektit të ndertuar pa leje në toke bujqesore, do të menjano-hen në procedure në pajtim me Ligjin për ndertim.

Nese konstatohet se pas parashtrimit të kerkeses për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objekteve për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në toke bujqesore jane bere ndertime shtese dhe mbindertime të oranzherise pa leje ose objektit për të cilin eshte parashtruar kerkese, do të miratohet aktvendim për refuzimin e kerkeses për vertetimin e objektit të ndertuar pa leje në toke bujqesore pa marre parasysh nese objekti pa leje ose oranzheria i ploteson kushtet për vertetimin e objektit të ndertuar pa leje në toke bujqesore.

Neni 23

Rregullimi i të drejtes së shfrytezimit të tokes bujqesore në të cilin eshte ndertuar objekti pa leje

Kerkuesit nga neni 14 paragrafi 5 i ketij ligji, pas kerkeses së parashtruar paraprakisht, Ministria në afat prej gjashte muajsh pas leshimit të lejes për vertetim, me pel-qim paraprak të Qeverise me marreveshje të drejtperdrejte, ia ndan për shfrytezim me qira token bujqesore në të cilin eshte ndertuar objekt ndihmes, oranzheri ose objekt për perpunim primar të prodhimeve bujqesore pa leje, për peri-udhe prej 30 vitesh.

Lartesia e qirase në rastin nga paragrafi 1 i ketij neni llogaritet në lartesi të qirase mesatare për klase kadastrale në rajon për dhenien e tokes bujqesore në pronesi shteterore me qira në 12 muajt e fundit, duke llogaritur deri në diten e parashtrimit të kerkeses për lidhjen e marreveshjes në pajtim me kete nen.

E drejta e pronesise së objekti ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore në librin publik për regjistrim të të drejtave të patundshmerive e kerkuesit nga neni 14 paragrafi 5 i ketij ligji regjistrohet në baze të lejes për vertetimin e objektit ndihmes, oranzhe-

rise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore dhe marrevshjes së drejtperdrejte nga paragrafi 1 i ketij neni.

Formen dhe permbytjen e kerkeses nga paragrafi 1 i ketij neni dhe dokumentacionin e nevojshem, i percakton ministri.

Neni 24

Akte nenligjore

Rregullat e percaktuara me kete ligj do të miratohen në afat prej 30 ditesh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 25

Procedurat e filluara

Ministria në afat prej dhjete muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji, personave fizike dhe juridike të cilet deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji kanë lidhur marrevshje për qiramarrje të tokës bujqesore në pronesi shtetërore, do t'u dorezoje aneks të marrevshjes për qiramarrje të tokës bujqesore në pronesi shtetërore për ndryshimin e afatit për pagesen e qirase.

Personat fizike dhe juridike nga paragrafi 1 i ketij neni në afat prej dy muajsh nga pranimit i aneksit të marrevshjes nga paragrafi 1 i ketij neni, mund ta nenshkruajne marrevshjen për ndryshimin e afatit për pagesen e qirase.

Procedurat e filluara për shkëmbim, ridedikim dhe qiramarrje të tokës bujqesore në ndertimore deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji, do të perfundojnë në pajtim me ligjin në fuqi deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Procedurat e filluara për vertetimin e objektit ndihmes, oranzherise ose objektit për perpunim primar të prodhimeve bujqesore të ndertuara pa leje në tokë bujqesore deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji, do të perfundojnë në pajtim me kete ligj.

Neni 26

Shfuqizimi

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet neni 51 i Ligjit për ndryshimin dhe plotesimin e Ligjit për tokë bujqesore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 18/11).

Neni 27

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

2446.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОДОСТОПАНСТВАТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за водостопанствата,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3445/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗА КОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОДОСТОПАНСТВАТА

Член 1

Во Законот за водостопанствата ("Службен весник на Република Македонија" број 85/2003, 95/2005, 103/2008, 97/10 и 1/12), во членот 8 зборовите: „имаат потреба од одводнување и“ се бришат.

Член 2

Во членот 42 став 3 по зборот „исправа“ се додаваат зборовите: „и се извршува согласно со одредбите од Законот за извршување“.

Член 3

Членот 42-а се брише.

Член 4

Членот 59 се менува и гласи:

“Вработените во водостопанството кои вршат работи од јавен интерес согласно со овој закон, имаат статус на јавни службеници.

Вработените во водостопанството кои вршат помошни и технички работи немаат статус на јавни службеници и во однос на нивните права, обврски и одговорности од работниот однос се применуваат одредбите на Законот за работните односи.”

Член 5

Членот 60 се менува и гласи:

“За вработените во водостопанството кои имаат статус на јавни службеници за прашањата кои се однесуваат на вработувањето, правата и должностите, одговорноста, оценувањето, престанокот на вработувањето, заштитата и одлучувањето за правата и обврските на јавниот службеник се применуваат одредбите од овој закон и Законот за јавните службеници.”

Член 6

По членот 60 се додаваат 20 нови члена 60-а, 60-б, 60-в, 60-г, 60-д, 60-е, 60-ж, 60-з, 60-с, 60-и, 60-ј, 60-к, 60-л, 60-љ, 60-м, 60-н, 60-њ, 60-о и 60-п, кои гласат:

Член 60-а

Во водостопанството за вршење на работи од јавен интерес може да се вработи лице кое ги исполнува општите и посебните услови утврдени со Законот за јавните службеници, како и другите услови пропишани со актот за систематизација на работни места на водостопанството.

За пополнување на слободно работно место за вршење работи од јавен интерес во водостопанството, директорот на водостопанството донесува одлука за потребата од вработување на јавен службеник.

Со одлуката од ставот 2 на овој член се определува дали пополнувањето на слободното работно место се врши преку вработување на лице по пат на објавување на јавен оглас, со објавување на интерен оглас, со распоредување од вработените јавни службеници или со преземање на јавен службеник од друга институција.

Доколку пополнувањето на слободното работно место се врши по пат на објавување на јавен оглас, водостопанството доставува барање до Агенцијата за администрација заради објавување на јавен оглас за вработување.

Објавувањето на огласот од ставот 4 на овој член и спроведувањето на постапката за избор се вршат согласно со Законот за јавните службеници.

Во случаите кога пополнувањето на слободното работно место се врши по пат на објавување на интерен оглас, интерниот оглас се објавува на веб страницата

на водостопанството. Огласот содржи податоци за работното место кое треба да се пополни, посебните услови утврдени со членовите 15 и 19 од Законот за јавните службеници, условите пропишани во актот за систематизација на работните места кои треба да ги исполнува јавниот службеник и рокот за пријавување.

Член 60-б

Јавен службеник вработен во водостопанството кој има соодветно образование, потребно работно искуство во структурата и ги исполнува и другите услови утврдени во актот за систематизација на работните места, по потреба на водостопанството или по негово барање може да се распореди на друго работно место согласно со актот за систематизација на работните места, или да се преземе во друга институција ако за тоа има негова согласност и согласност на одговорните лица на институциите.

Вработен во водостопанството кој нема статус на јавен службеник, а има соодветно образование, потребно работно искуство и ги исполнува и другите услови утврдени во актот за систематизација на работните места на водостопанството, по потреба или по негово барање, по претходно положен испит за јавен службеник, може да биде распореден на работно место со соодветно звање во водостопанството и да се стекне со статус на јавен службеник.

Лицата кои за прв пат се вработуваат во водостопанството за вршење на работи од јавен интерес и лицата кои се вработуваат на повисоко работно место од претходното во водостопанството, задолжително извршуваат пробна работа. Пробната работа за избраниот кандидат за јавен службеник со високо образование трае 12 месеци, а за избраниот кандидат со средно образование и лицето кое се вработува на повисоко работно место од претходното, пробната работа трае шест месеци.

На начинот на вршење на пробната работа и вработувањето на избраните лица од ставот 3 на овој член се применуваат одредбите од членот 21-в од Законот за јавните службеници.

Член 60-в

Јавниот службеник во водостопанството лично е одговорен за вршењето на работите и работните задачи од работното место.

Член 60-г

Секој јавен службеник и друго лице, во согласност со закон има право да поднесе иницијатива за покренување на дисциплинска постапка против јавен службеник во водостопанството која треба да биде образложена.

Предлог за покренување на дисциплинска постапка против јавниот службеник поднесува непосредно претпоставениот јавен службеник, односно раководниот службеник или директорот на водостопанството.

Член 60-д

Предлог за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност по правило ги содржи следниве елементи:

- лично име на јавниот службеник за кого се поднесува предлогот за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност,
- работно место на кое е распореден јавниот службеник за кого се поднесува предлогот,
- опис на дејствието/та со кое е извршено кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски,

- наведување на квалификација на дејствието/та од ставот 1 алинеја 3 на овој член со конкретно наведување дали тоа според оценка претставува полесно, односно потешко кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски,

- време, начин и место на вршење на дејствието со кое е извршено кршењето на работниот ред и дисциплина и неисполнување на работните обврски,

- последици што настанале на работниот ред и дисциплина и неисполнување на работните обврски,

- наведување на доказ/и од кои се потврдува таквото однесување, односно доказ што е во прилог на фактот дека е извршено комплетно дејствие (службена белешка, писмен извештај, информација, пријави, изјави од сведоци и слично),

- наведување на лично име на лице кое може да биде повикано во својство на сведок,

- податок дали јавниот службеник за кого се поднесува предлогот дотогаш одговарал за кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски во водостопанството и

- податок во врска со претходни наградувања на јавниот службеник.

Во прилог на предлогот од ставот 1 на овој член се доставуваат доказите што се наведени во истиот и други документи што според оценка на предлагачот се од значење за конкретниот случај.

Член 60-ѓ

Директорот на водостопанството формира комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот за покренување на дисциплинска постапка.

Комисијата од ставот 1 на овој член е составена од три члена и тоа еден раководен јавен службеник и двајца јавни службеници од кои еден со звање од истата група на звање, како и јавниот службеник против кого се води дисциплинската постапка. Членовите на комисијата имаат заменици.

Претседателот на комисијата е од редот на раководните државни службеници.

Комисијата од ставот 1 на овој член, по спроведената дисциплинска постапка, му предлага соодветна дисциплинска мерка на директорот на водостопанството.

Ако комисијата од ставот 1 на овој член утврди дека јавниот службеник не е одговорен или не се исполнети условите за донесување на решенија за изрекување на дисциплинска мерка му предлага на директорот да го отфрли предлогот, односно да ја запре постапката.

Член 60-е

Дисциплинските мерки против јавниот службеник во водостопанството ги изрекува директорот на водостопанството, а по претходен писмен извештај од непосредно претпоставениот јавен службеник.

Пред изрекување на дисциплинската мерка јавниот службеник се известува писмено за наводите на извештајот од ставот 1 на овој член што постојат против него и истиот има право да даде усмен или писмен одговор во рок кој не може да биде пократок од пет дена.

Доколку јавниот службеник не сака да го прими известувањето за наводите во извештајот од ставот 1 на овој член во рок од три дена, истото ќе биде објавено на огласната табла во седиштето на водостопанството.

Директорот на водостопанството во рок од 60 дена од денот на започнување на постапката донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка.

Член 60-ж

Против решението за изрекување на дисциплинска мерка, јавниот службеник во водостопанството има право на жалба во рок од осум дена до Агенцијата за администрација.

Член 60-з

Јавниот службеник во водостопанството е одговорен за штетата која на работа или во врска со работата намерно или од крајна небрежност ја предизвикал на водостопанството.

Директорот на водостопанството формира комисија за утврдување на материјална одговорност на јавниот службеник.

Комисијата од ставот 2 на овој член е составена од претседател и два члена од кои еден е јавен службеник, а еден е претставник на синдикатот и нивни заменици. Претседателот на комисијата е раководен јавен службеник или јавен службеник кој не е со пониско звање од звањето на јавниот службеник против кој се води постапка за материјалната одговорност.

Комисијата од ставот 2 на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

Комисијата од ставот 2 на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај врз основа на кој директорот на водостопанството донесува решение за надоместок на штетата.

Член 60-с

Предлог за покренување на постапка за утврдување на материјална одговорност против јавниот службеник во водостопанството поднесува непосредно претпоставениот јавен службеник, односно раководниот службеник или директорот на водостопанството.

Член 60-и

Против решението од членот 60-е став 4 од овој закон јавниот службеник во водостопанството има право да изјави жалба до Агенцијата за администрација во рок од осум дена од денот на врачувањето на решението.

Член 60-ј

Јавниот службеник во водостопанството врз основа на континуирано следење на работењето се оценува од непосредно претпоставениот раководен јавен службеник во водостопанството.

Член 60-к

Оценувањето на јавниот службеник во водостопанството се врши со цел да се добие реална слика за стручноста, квалитетот, ефикасноста и ефективната во извршувањето на работи од јавен интерес утврдени со закон.

Член 60-л

Оценувањето на јавниот службеник во водостопанството се врши врз основа на податоците за резултатите од работата и личните квалитети имајќи ги предвид податоците за обуките, наградите, дисциплинските мерки и отсуствата во претходната година.

Член 60-љ

При оценување на резултатите од работата, се врши оценување на познавање и примена на прописите и практиките, остварување на работните цели, навремено извршување на работата, квалитетно извршување на работата и организирање на работата во водостопанството.

Член 60-м

При оценување на личните квалитети се врши оценување на креативност, иницијативност и заинтересираност за работата, способноста за тимска работа, способноста за работа под притисок и комуникациските вештини.

Член 60-н

Оценувањето се врши на објективен и непристрасен начин, без влијание и притисок од непосредни претпоставени и раководни јавни службеници во водостопанството врз оценувачот.

Член 60-њ

Оценувањето се врши како шестмесечен континуиран процес на вреднување на резултатите од работата и личните квалитети на оценуваниот, кој опфаќа:

- утврдување на работни цели и активности,
- следење и прибирање на податоците во работењето на јавниот службеник во водостопанството,
- давање инструкции и совети за подобрување на работењето и
- интервју со јавниот службеник.

Член 60-о

Оценувачот во текот на периодот на оценување, постојано ја следи работата на јавниот службеник во водостопанството и прибира податоци што се од суштествено значење за оценувањето.

Следењето и прибирањето на податоците подразбира проверка и евидентирање на квалитетот и квантитетот во остварување на работните задачи.

При следењето на работата, оценувачот постојано го мотивира јавниот службеник во водостопанството и му дава инструкции и совети за подобрување на работењето, му укажува на конкретни детали во работата, на постапките што водат кон успешно работење и на недостатоците во неговото работење.

Член 60-п

При оценувањето на работата на јавниот службеник во водостопанството се применува образецот за оценување на јавниот службеник пропишан согласно со Законот за јавните службеници.

Член 7

Во членот 78 ставот 2 се брише.

Член 8

Во членот 82 став 1 зборовите: „и кои имаат потреба од одводнување“ се бришат.

Член 9

Статутот и актот за систематизација на работите и задачите на водостопанството ќе се усогласат со одредбите од овој закон во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 10

Во членот 4 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за водостопанствата („Службен весник на Република Македонија“ број 1/12) зборот „најмалку“ се брише.

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR EKONOMITE E UJERAVE

Neni 1

Në Ligjin për ekonomite e ujerave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numer 85/2003, 95/2005, 103/2008, 97/10 dhe 1/12), në nenin 8 fjalet: "kane nevojë për kullim dhe" shlyhen.

Neni 2

Në nenin 42 paragrafi 3, pas fjaleve: "dokument permbarues" shtohen fjalet: "dhe permbarohet në perputhje me dispozitat e Ligjit për permbarim".

Neni 3

Neni 42 –a shlyhet.

Neni 4

Nenin 59 ndryshohet si vijon:

"Të punësuarit në ekonomie ujore që kryejnë punë me interes publik në pajtim me ligjin, kanë status të nepunesve publike.

Të punësuarit në ekonomie ujore që kryejnë punë ndihmese dhe teknike nuk kanë status të nepunesve publike dhe lidhur me të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e tyre nga marrëdhënia e punës zbatohen dispozitat e Ligjit për marrëdhënie pune."

Neni 5

Neni 60 ndryshohet si vijon:

"Për të punësuarit në ekonomie ujore që kanë status të nepunesve publike për ceshtjet që kanë të bëjnë me punësimin, të drejtat dhe detyrat, përgjegjësinë, vlerësimin, ndërprerjen e punësimit, mbrojtjen dhe vendosjen për të drejtat dhe detyrat e nepunesve publike, zbatohen dispozitat e këtij ligji dhe Ligjit për nepunes publike."

Neni 6

Pas nenit 60 shtohen 20 nene të reja: nenet 60-a, 60-b, 60-v, 60-g, 60-d, 60-gj, 60-e, 60-zh, 60-z, 60-x, 60-i, 60-j, 60-k, 60-ll, 60-l, 60-m, 60-n, 60-nj, 60-o dhe 60-p, si vijojne:

Neni 60-a

Në ekonomie ujore për kryerjen e punëve me interes publik mund të punësohet person që i plotëson kushtet e përgjithshme dhe të vecanta të percaktuara me Ligjin për nepunes publike, si dhe kushtet tjera të percaktuara me aktin për sistematizimin e vendeve të punës në ekonomie ujore.

Për plotësimin e vendit të lire të punës për kryerjen e punëve me interes publik në ekonomie ujore, drejtori i ekonomise ujore miraton vendim për nevojën për punësim të nepunesit publik.

Me vendimin nga paragrafi 2 i këtij neni percaktohet nese plotësimi i vendit të lire të punës kryhet përmes punësimit të personit me shpallje të konkursit publik, me shpallje të konkursit intern, me sistemim nga nepunesit e punësuar publike ose me marrje të nepunesit publik nga institucioni tjetër.

Nese plotësimi i vendit të lire të punës behet me shpallje të konkursit publik, ekonomia ujore dorezon kerkese në Agjencinë e Administratës për shpallje të konkursit për punësim.

Shpallja e konkursit nga paragrafi 4 i këtij neni dhe zbatimi i procedurës për zgjedhje kryhen në pajtim me Ligjin për nepunes publike.

Në rastet kur plotësimi i vendit të lire të punës kryhet me shpallje të konkursit intern, konkursi intern publikohet në faqen e internetit të ekonomise ujore. Konkursi i permbar të dhenat për vendin e punës që duhet të plotësohet, kushtet e vecanta të percaktuara në nenet 15 dhe 19 të Lig-

jit për nepunes publike, kushtet e percaktuara në aktin për sistematizimin e vendeve të punës që duhet t'i plotësoje nepunesi publik dhe afatin për paraqitje.

Neni 60-b

Nepunesi publik i punësuar në ekonomie ujore që ka arsimim perkates, pervoje të nevojshme të punës në profesion dhe i plotëson edhe kushtet tjera të percaktuara në aktin për sistematizim të vendeve të punës, sipas nevojës së ekonomise ujore ose me kerkese të tij, mund të sistemohet në vend tjetër të punës në pajtim me aktin për sistematizimin e vendeve të punës, ose të merret në institucion tjetër nese për kete ka pelqim prej tij dhe pelqim prej personave përgjegjes të institucioneve.

I punësuar i në ekonomie ujore që nuk ka status të nepunesit publik, por ka arsimim perkates, pervoje të nevojshme të punës në profesion dhe i plotëson edhe kushtet tjera të percaktuara në aktin për sistematizim të vendeve të punës, sipas nevojës ose me kerkese të tij, pas provimit të dhene paraprakisht për nepunes publik mund të sistemohet në vendin e punës me titull perkates në ekonomie ujore dhe ta marre statusin e nepunesit publik.

Personat që punësohen për here të pare në ekonomie ujore për kryerjen punëve me interes publik dhe personat që punësohen në vend më të lartë të punës nga ai paraprak në ekonomie ujore, detyrimisht kryejnë punë provuese. Puna provuese për kandidatin e zgjedhur për nepunes publik me arsimim të lartë zgjat 12 muaj, ndersa për kandidatin e zgjedhur me arsimim të mesem dhe personin që punësohet në vend më të lartë të punës nga ai paraprak, puna provuese zgjat gjashtë muaj.

Në menyren e kryerjes së punës provuese dhe punësimin e personave të zgjedhur nga paragrafi 3 i këtij neni, do të zbatohen dispozitat nga neni 21-v të Ligjit për nepunes publike.

Neni 60-v

Nepunesi publik në ekonomie e ujerave eshte personalisht përgjegjes për kryerjen e punëve dhe detyrave të punës nga vendi i punës.

Neni 60-g

Çdo nepunes publik ose person tjetër, në perputhje me ligjin, ka të drejtë të parashtrorje iniciative për ngritje të procedurës disiplinore kunder nepunesit publik në ekonomie ujore, që duhet të jete e arsyetuar.

Propozim për ngritje të procedurës disiplinore kunder nepunesit publik parashtron nepunesi publik eprior i drejtperdrejte, perkatesisht nepunesi udheheqes ose drejtori i ekonomise ujore.

Neni 60-d

Propozimi për ngritje të procedurës për percaktimin e përgjegjesise disiplinore sipas rregulles i permbar elementet në vijim:

- emrin personal të nepunesit publik për të cilin parashtrorhet propozimi për ngritje të procedurës për percaktimin e përgjegjesise disiplinore,

- vendin e punës në të cilin eshte sistemuar nepunesi publik për të cilin parashtrorhet propozimi,

- pershkrimin e veprimit/eve me të cilin eshte kryer shkelja e rendit të punës dhe disiplina ose mosplotësimi i detyrave të punës,

- shenimin e kualifikimit të veprimit/eve nga alineja 3 e paragrafit 1 të këtij neni, me shenim konkret nese kjo sipas vlerësimit paraqet shkelje më të lehte, perkatesisht më të rende të rendit dhe disipline së punës ose mosplotësim të detyrave të punës,

- kohen, menyren dhe vendin e kryerjes së veprimit me të cilin eshte kryer shkelja e rendit dhe disipline së punës ose mosplotësimi i detyrave të punës,

- pasojat që jane shkaktuar në rendin dhe disiplinën e punës dhe mosplotësimi i detyrave të punës,

- shenimin e deshmise/ve nga të cilat vertetohet sjellja e tille, perkatesisht deshmimi që është në shtojce të faktit se është kryer veprim i plote (shenim zyrtar, raport me shkrim, informate, fletparaqitje, deklaratat nga deshmitare dhe ngjashem),

- shenimin e emrit personal të personit që mund të thirret në çilesi të deshmitarit,

- të dhenen nese nepunesi publik për të cilin parashtrohet propozimi deri atehere është pergjigjur për shkelje të rendit dhe disiplines së punes ose mosplotesim të detyrave të punes në ekonomine e ujrave dhe

- të dhenen lidhur me shperblimet e meparshme të nepunesit publik.

Në shtojce të propozimit nga paragrafi 1 i ketij neni, dorezohen deshmite që janë theksuara në të dhe dokumente tjetra që sipas vleresimit të propozuesit janë me rendesi për rastin konkret.

Neni 60-gj

Drejtori i ekonomise së ujerave formon Komision për udheheqje të procedures disiplinore për shkelje disiplinore në afat prej tete ditesh nga dita e parashtrimit të propozimit për ngritje të procedures disiplinore.

Komisioni nga paragrafi 1 i ketij neni, perbehet nga tre anetare si vijojne, një nepunes publik udheheqes dhe dy nepunes publike nga të cilet njeri me titull nga grupi i njetje i titullit si nepunesi publik kunder të cilit udhehiqet procedura disiplinore. Anetaret e Komisionit kane zevendes.

Kryetari i Komisionit është nga radhet e nepunesve udheheqes shtetere.

Komisioni nga paragrafi 1 i ketij neni, pas procedures së zbatuar disiplinore i propozon mase perkatese disiplinore drejtorit të ekonomise së ujerave.

Nese Komisioni nga paragrafi 1 i ketij neni, konstaton se nepunesi publik nuk është pergjegjes ose nuk janë plotesuar kushtet për miratim të aktvendimeve për shqiptim të mases disiplinore, i propozon drejtorit që ta hedh poshte propozimin, perkatesisht ta nderpreje proceduren.

Neni 60-e

Masat disiplinore kunder nepunesit publik në ekonomine e ujerave i shqipton drejtori i ekonomise së ujerave, pas raportit me shkrim paraprak nga nepunesi publik epror i drejteperdrejte.

Para shqiptimit të mases disiplinore nepunesi publik njoftohet me shkrim për provat e raportit nga paragrafi 1 i ketij neni, që ekzistojne kunder tij dhe ai ka të drejte të jape pergjigje me goje apo me shkrim në afat që nuk mund të jete më i shkurter se pese dite.

Nese nepunesi publik nuk deshiron që ta marre njoftimin për provat në raportin nga paragrafi 1 i ketij neni, në afat prej tri ditesh, ai do të publikohet në tabelen e shpalljeve në seline e ekonomise së ujerave.

Drejtori i ekonomise së ujerave në afat prej 60 ditesh nga dita e fillimit të procedures miraton aktvendim për shqiptim të mases disiplinore.

Neni 60-zh

Kunder aktvendimit për shqiptim të mases disiplinore, nepunesi publik në ekonomine e ujerave ka të drejte ankese në afat prej tete ditesh në Agjencine e Administrates.

Neni 60-z

Nepunesi publik në ekonomine e ujerave është pergjegjes për demin që ia ka shkaktuar në pune ose lidhur me punen me qellim apo nga pakujdesia e skajshme ekonomise së ujrave.

Drejtori i ekonomise të ujrave formon Komision për percaktimin e pergjegjesise materiale të nepunesit publik.

Komisioni nga paragrafi 2 i ketij neni, perbehet nga kryetari dhe dy anetare nga të cilet një është nepunes publik, e një është perfagesues i sindikates dhe zevendesit e tyre. Kryetari i Komisionit është nepunes publik udheheqes ose

nepunes publik që nuk është me titull më të ulet nga titulli i nepunesit publik, kunder të cilit udhehiqet procedura për pergjegjesi materiale.

Komisioni nga paragrafi 2 i ketij neni, e percakton pergjegjesise materiale për ekzistimin e demit të shkaktuar material, lartesine e tij dhe menyren e shkaktimit, kush e ka shkaktuar demin dhe kush do ta kompensoje.

Komisioni nga paragrafi 2 i ketij neni, për gjendjen e konstatuar faktike parashtron raport në baze të të cilit drejtori i ekonomise së ujerave miraton aktvendim për kompsim të demit.

Neni 60-x

Propozim për ngritje të procedures për percaktimin e pergjegjesise materiale kunder nepunesit publik në ekonomine e ujerave parashtron nepunesi publik epror i drejteperdrejte, perkatesisht nepunesi udheheqes ose drejtori i ekonomise së ujerave.

Neni 60-i

Kunder aktvendimit nga neni 60-e paragrafi 4 i ketij ligji, nepunesi publik në ekonomine e ujerave ka të drejte të paraqese ankese në Agjencine e Administrates në afat prej tete ditesh nga dita e dorezimit të aktvendimit.

Neni 60-j

Nepunesi publik në ekonomine e ujerave në baze të ndjekjes së vazhdueshme të punes vleresohet nga nepunesi publik udheheqes epror i drejteperdrejte në ekonomine e ujerave.

Neni 60-k

Vleresimi i nepunesit publik në ekonomine e ujerave kryhet me qellim që të fitohet pasqyre reale për profesionalizmin, cilesine, efikasitetin dhe efektivitetin në kryerjen puneve me interes publik të percaktuara me ligj.

Neni 60-ll

Vleresimi i nepunesit publik në ekonomine e ujerave kryhet në baze të të dhenave për rezultatet e punes dhe kualiteteve personale, duke i marre parasysh të dhenat për trajnimet, shperblimet, masat disiplinore dhe mungesat në vitin paraprak.

Neni 60-l

Gjate vleresimit të rezultateve të punes, kryet vleresimi i njohjes dhe zbatimit të rregullave dhe praktikave, realizimit të qelimeve të punes, kryerjes me kohe të punes, kryerjes cilesore të punes dhe organizimit të punes në ekonomine e ujerave.

Neni 60-m

Gjate vleresimit të kualiteteve personale kryhet vleresimi i kreativitetit, iniciatives dhe interesit për pune, aftesise për pune në ekip, aftesise për pune nën presion dhe aftesive komunikative.

Neni 60-n

Vleresimi kryhet në menyre objektive dhe të paanshme, pa ndikim dhe presion nga nepunesit publike epreore të drejteperdrejte dhe nepunesit udheheqes në ekonomine e ujerave mbi vleresuesin.

Neni 60-nj

Vleresimi kryhet si proces i vazhdueshem gjashtemujor i vleresimit të rezultateve të punes dhe kualiteteve personale të të vleresuarit, që i perfshin:

- percaktimin e qelimeve dhe aktiviteteve të punes,
- ndjekjen dhe grumbullimin e të dhenave në punen e nepunesit publik në ekonomine e ujerave,
- dhenien e instruksioneve dhe keshillave për permiresimin e punes dhe
- intervisten me nepunesin publik.

Neni 60-о

Vleresuesi gjate periudhes së vleresimit, vazhdimisht e ndjek punen e nepunesit publik në ekonomine e ujerave dhe grumbullon të dhena që jane me rendesi thelbesore për vleresimin.

Ndjekja dhe grumbullimi i të dhenave nenkupton kontroll dhe evidentim të kualitetit dhe kuantitetit në arritjen e detyrave të punes.

Gjate ndjekjes së punes, vleresuesi vazhdimisht e motivon nepunesin publik në ekonomine e ujerave dhe i jep instruksione dhe keshilla për permiresimin e punes, i sugjeron për detaje konkrete në pune, për procedurat që cojne në pune të suksesshme dhe për mangesite në punen e tij.

Neni 60-п

Gjate vleresimit të punes së nepunesit publik në ekonomine e ujerave aplikohet formulari për vleresim të nepunesit publik, i percaktuar në pajtim me Ligjin për nepunes publike."

Neni 7

Në nenin 78 paragrafi 2 shlyhet.

Neni 8

Në nenin 82 paragrafi 1 fjalet: "dhe që kane nevoje për kullim" shlyhen.

Neni 9

Statuti dhe akti për sistematizim të puneve dhe detyrave të ekonomise së ujerave do të harmonizohen me dispozitat e ketij ligji, në afat prej 60 ditesh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 10

Në nenin 4 paragrafi 2 të Ligjit për ndryshimin dhe plotesimin e Ligjit për ekonomite e ujerave ("Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise" numer 1/12), fjalet: "së paku" shlyhen.

Neni 11

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikes së Maqedonise".

2447.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АРХИВСКИ МАТЕРИЈАЛ

Се прогласува Законот за архивски материјал, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3448/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА АРХИВСКИ МАТЕРИЈАЛ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува заштитата, чувањето, обработката и користењето на архивскиот материјал, инспекцискиот надзор и надлежностите на Државниот архив на Република Македонија (во натамошниот текст: Државниот архив).

Член 2

Заштитата, чувањето, обработката и користењето на архивскиот материјал е од јавен интерес.

Член 3

Одделните поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Архивскиот материјал** е целокупниот изворен и репродуциран (пишуван, цртан, печатен, фотографира, филмуван, аудиовизуелизиран, механографиран, електронски, дигитално, оптички или на друг начин забележан) документарен материјал од трајна вредност кој е од значење за Републиката, науката, културата, имателите, како и за други потреби;

2. **Документарниот материјал**, како извор на архивскиот материјал, го сочинува целокупниот изворен и репродуциран (пишуван, цртан, печатен, фотографира, филмуван, аудиовизуелизиран, механографиран, електронски, дигитално, оптички или на друг начин забележан) материјал и книги и други евиденции за тој материјал создадени во работата на имателите, додека тој е од значење за нивната тековна работа и сè додека од него не е издвоен архивскиот материјал;

3. **Документ/запис** е забележана информација создадена или примена во текот на покренувањето, извршувањето или завршувањето на активност на одреден орган, правно или физичко лице и ги опфаќа во доволна мера содржината, контекстот и структурата, така што без оглед на обликот или носачот на записот, дава доказ за таа активност.

Основни карактеристики на документот/записот се автентичност, веродостојност, целовитост и употребливост:

а) автентичен е оној документ за кого може да се докаже дека е тоа што во него се тврди дека е, дека го создал или испратил оној за кое се тврди дека го создал или испратил и дека е создаден или испратен во времето во кое се тврди дека е создаден или испратен;

б) веродостоен е оној документ на чија содржина може да и се верува дека потполно и точно ги изразува активностите или фактите кои ја сочинуваат таа содржина;

в) целовит е оној документ кој е потполн и неизменет и

г) употреблив е оној документ кој овозможува да се идентификува, лоцира, пребара, претстави и интерпретира;

4. **Конвенционален архивски и документарен материјал** е оној материјал кој е запишан на хартија и за кое читање не е потребен специјален уред;

5. **Неконвенционален архивски и документарен материјал** е оној материјал кој е запишан на посебен медиум (микрофилм, оптичко-магнетен медиум (цврст диск), компакт диск (CD), DVD, Flash меморија или холографски диск). За читање на содржината на овој материјал се потребни посебни уреди. Во неконвенционален материјал спаѓаат: електронски документи креирани со помош на компјутери и други електронски уреди во дигитален облик; податоци евидентирани во бази на податоци врз основа на кои преку нивна обработка се

креираат конвенцијални документи и дигитални слики добиени со некоја постапка на дигитализација на конвенцијалните документи;

6. **Архивски фонд** претставува целина на архивскиот и документарниот материјал, без оглед на нивниот облик или носач на записите, кој го создал, при-мил и користел имателот во вршењето на својата активност. Архивскиот фонд се чува како целина и не може да се дели;

7. **Имател на архивски и документарен материјал** е орган, правно или физичко лице со чие дејствување тој настанува или е носител на правото на владение над архивскиот и документарниот материјал;

8. **Доступност** е состојба на архивскиот и документарниот материјал, при која тој е достапен за употреба;

9. **Достапност и користење** претставува правото на увид во информациите содржани во архивскиот и документарниот материјал;

10. **Микрофилмување** е репродуцирање на архивскиот материјал заради негова заштита и користење;

11. **Дигитализација** претставува пренесување на архивскиот материјал од физички и аналогни облици во електронски облик;

12. **Архивски примерок** претставува архивски материјал кој е означен, официјализиран и определен како архивски примерок;

13. **Канцелариско работење** претставува прием, прегледување и распоредување на документ/запис, заведување на документот/записот, доставување на документот/записот во работа, административно-техничко обработување на документот/записот, испраќање на документот/записот, разведување и класифицирање на документот/записот и одлагање на решениот документ/запис во писарницата и

14. **Архивско работење** претставува одбирање на архивскиот од документарниот материјал, средување на архивскиот и документарниот материјал, евидентирање (попис и опис) на архивскиот материјал, категоризација на архивскиот материјал, попишување на документарниот материјал на кого му изминал рокот за чување, уништување на предложениот документарен материјал, сместување, чување, заштита, обезбедување и користење на архивскиот и документарниот материјал во соодветен простор, стандардна опрема, техничко-технолошки средства и предавање на архивскиот материјал на трајно чување во Државниот архив.

Член 4

Архивскиот материјал и документарниот материјал се заштитуваат според одредбите од овој закон, независно од времето, местото и начинот на нивното создавање, сопственоста и евидентирањето.

Архивскиот материјал од посебно културно и историско значење, како добро од општ интерес, посебно се заштитува и според прописите за заштита на културното наследство.

Член 5

Документарниот материјал од којшто не е извршено одбирање на архивскиот материјал, без оглед на тоа кој го создал и каде се наоѓа, претставува и се чува како целина и од него не смеат да се издвојуваат делови.

Член 6

Архивскиот материјал кој е создаден во електронска, дигитална, оптичка или друга форма (запис), се пренесува во хартиена форма.

Архивскиот материјал од ставот 1 на овој член, доколку не е можно да се пренесе во хартиена форма, останува во изворна форма во која е создаден.

Член 7

Канцелариското и архивско работење го уредува Владата на Република Македонија.

Начинот и техниката на постапување со архивскиот и документарниот материјал во канцелариското и архивското работење го пропишува директорот на Државниот архив.

II. ЕЛЕКТРОНСКИ АРХИВСКИ И ДОКУМЕНТАРЕН МАТЕРИЈАЛ

Член 8

Електронска архива опфаќа чување на електронски документи во изворен облик во кој се креирани, испратени, примени и архивирани, облик со кој изворната содржината не се менува.

Член 9

Електронските документи се чуваат во изворна форма во информацискиот систем на медиуми кои овозможуваат трајност на електронскиот запис во текот на неговиот пропишан рок на траење и се дел од електронската архива.

Електронските документи треба да бидат во секој момент достапни во читлив облик за оние лица кои имаат право на пристап до нив.

Електронските документи треба да се заверени со електронски потпис.

Електронските документи треба да бидат архивирани во соодветен облик, со соодветна технологија и постапки, кои заедно со електронскиот потпис ќе дадат гаранција за нивната веродостојност и целокупност за време на чувањето, како и гаранција дека не можат да бидат менувани или неовластено избришани.

Електронските документи треба да овозможуваат веродостојно да се утврди потеклото, креаторот, времето, начинот и обликот во кој се ставени во системот за чување.

Постапките за одржување и измена на медиумите за архивирање на електронските документи не треба да ја менуваат целокупноста и неповредливоста на електронските документи.

Електронските документи треба со сигурност, доверливо и веродостојно да се задржат во периодот на чување, како и соодветните документи на хартија, дефинирани со закон или друг пропис.

Член 10

Податоците евидентирани во дигитални бази на податоци и дигиталните слики на документи добиени со дигитализација на конвенцијални документи, се чуваат на начин кој ги обезбедува од неовластен пристап, бришење, менување или губење на податоците, во согласност со закон и други прописи за управување и заштита на информациските системи (правее на бекап копии секојдневно на компакт диск, DVD, магнетна трака, мобилен цврст диск или на сервер од некој провајдер кој дава услуги за чување на база на податоци во согласност со законските прописи).

Член 11

Имателот на архивски и документарен материјал е должен да направи план за реконструкција и обнова на податоците во случај на хаварија.

Процедурите за изработка на сигурносни копии и за обнова на податоците треба да овозможуваат сигурна и целокупна обнова на податоците во најкраток рок.

Член 12

Електронските записи се архивираат и чуваат на начин со кој се обезбедува обнова на податоците, нивно прегледување и користење во случај на губење и оштетување на податоците во компјутерскиот систем во кој се врши обработка и запис на податоците, односно оштетување или уништување на инфраструктурата која овозможува користење на податоците.

Член 13

Целовитоста, читливоста и исправноста на архивските копии на електронските записи редовно се проверува во согласност со декларираниот животен век на траење на медиумот од страна на производителот и условите за чување на архивските копии.

Член 14

Пред истекот на периодот од членот 13 од овој закон, во зависност од промената на информатичко-комуникациската опрема електронските записи се преснимуваат (мигрираат) на нови медиуми (формати).

Член 15

Имателот на електронски архивски материјал во аналоген формат, е должен да направи дигитална копија за секој електронски документ.

III. ЈАВЕН АРХИВСКИ И ДОКУМЕНТАРЕН МАТЕРИЈАЛ

Член 16

Архивскиот и документарниот материјал создаден во работата на државните органи, институции, јавните установи и служби, јавните претпријатија, единици на локалната самоуправа и градот Скопје, трговските друштва основани од државата или во кои доминантен капитал има државата, единиците на локалната самоуправа и градот Скопје и правните и физичките лица на кои со закон им се доверени јавни овластувања (во натамошниот текст: иматели) претставува јавен архивски и документарен материјал и е сопственост на Република Македонија.

Имателот на јавен архивски и документарен материјал е должен за своето основање, статусна измена, надлежност и престанување со работа да го извести Државниот архив.

Државниот архив утврдува попис на иматели на јавен архивски и документарен материјал.

Член 17

Јавниот архивски и документарен материјал е неотуѓив.

Приватните правни и физички лица не смеат да собираат, стекнуваат, чуваат и поседуваат јавен архивски и документарен материјал.

1. Права и обврски на имателите

Член 18

Имателот на архивски и документарен материјал има право на:

- користење на материјалот согласно со одредбите од овој закон и
- стручна помош во поглед на заштитата, чувањето и користењето на материјалот.

Член 19

Имателот на архивски и документарен материјал е должен да:

- го заштитува, чува и одржува архивскиот и документарниот материјал во изворна и безбедна состојба да не се оштети, исчезне или уништи,
- го користи архивскиот и документарниот материјал согласно со закон и други прописи или општи акти,
- води евиденција за архивскиот и документарниот материјал,
- дава податоци и информации за архивскиот и документарниот материјал на Државниот архив,

- му дозволи на овластено лице од Државниот архив увид во состојбата на архивскиот и документарниот материјал, истражување, проучување, снимање, користење и преземање мерки за заштита на архивскиот и документарниот материјал,

- обезбеди достапност на архивскиот и документарниот материјал на јавноста, согласно со закон и други прописи,

- го известува Државниот архив за сите правни и фактички промени на архивскиот и документарниот материјал,

- обезбедува услови за сместување и обезбедување на архивскиот и документарниот материјал,

- врши и да го определува начинот на прием, прегледување и распоредување на архивскиот и документарниот материјал,

- го обележува, датира и води основна евиденција за архивскиот и документарниот материјал и да врши негова административно техничка обработка,

- обезбедува навремено враќање на решените предмети, да го класифицира и средува архивскиот и документарниот материјал и да врши негово одлагање во писарницата,

- врши тековно одбирање на архивскиот од документарниот материјал,

- врши издвојување и попис на документарниот материјал за уништување,

- води евиденција (опис и попис) на архивскиот материјал,

- го обележува и чува архивскиот примерок,

- обезбедува соодветен простор, стандардна опрема и техничко-технолошки средства за чување, заштита и обезбедување на архивскиот и документарниот материјал и

- го предава архивскиот материјал на Државниот архив во состојба и рокови утврдени со овој закон.

Член 20

Имателот на архивски и документарен материјал е должен да преземе посебни мерки за заштита на материјалот за време на воена или вонредна состојба.

Посебните мерки за заштита на материјалот во смисла на став 1 на овој член ги уредува Владата на Република Македонија.

2. Одбирање на архивски и уништување на документарен материјал

Член 21

Распоредувањето на документарниот материјал се врши според планот на архивски знаци.

Одбирањето на архивскиот од документарниот материјал и издвојувањето на документарниот материјал се врши редовно според листа на архивски материјал, односно листа на документарен материјал со рокови на негово чување.

Имателот донесува план на архивски знаци, листа на архивски материјал и листа на документарен материјал со рокови за негово чување и ги доставува до Државниот архив заради добивање на согласност за примена на планот и листите.

Директорот на Државниот архив дава согласност за примена на планот на архивски знаци, листата на архивски материјал и листата на документарен материјал со рокови за негово чување, доколку се во согласност со законските и подзаконските прописи.

При одбирањето на архивскиот материјал посебно се обележува архивскиот примерок.

Член 22

Одбирање на архивскиот од документарниот материјал создаден до 31 декември 1946 година може да врши само Државниот архив.

Одбирање и средување на јавен архивски и документарен материјал, освен имателот, може да врши само Државниот архив.

Член 23

Трошоците во врска со одбирањето, евидентирањето, средувањето и предавањето на архивскиот материјал ги поднесува имателот на архивскиот и документарниот материјал.

Член 24

Документарниот материјал, по истекот на рокот за чување, се предава на уништување на правно лице регистрирано за откуп и промет на отпаден материјал или се уништува кај имателот согласно со утврдена постапка.

Имателот е должен да изврши попис на предложениот документарен материјал за уништување и пописот со барање го доставува до Државниот архив заради добивање на согласност за уништување.

Доколку Државниот архив констатира дека во предложениот документарен материјал за уништување нема архивски материјал или документарен материјал на кој не му истекол рокот за чување издава согласност за негово уништување.

Државниот архив нема да даде согласност за уништување на предложениот документарен материјал, доколку имателот нема извршено попис и опис на архивскиот материјал за периодот за кој се предлага уништувањето на документарниот материјал.

Против решението од ставот 4 на овој член имателот има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 25

Ако имателот на јавен архивски и документарен материјал го чува несовесно и нестручно материјалот и заради тоа постои опасност од оштетување или уништување, Државниот архив со решение ќе му наложи на имателот да спроведе потребни мерки за заштита.

Против решението од ставот 1 на овој член имателот има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 26

Кога имателот на јавен архивски и документарен материјал ќе престане со работа неговите материјал во изворна, комплетна, одбрана, средена и евидентирана состојба се предава на имателот кој ги презема неговите права и должности.

Ако имателот на јавен архивски и документарен материјал нема правен наследник односно нема имател кој ги презема неговите права и должности, јавниот архивски материјал и јавниот документарен материјал на кој не му изминал рокот на чување, во одбрана, средена и евидентирана состојба се предава на Државниот архив.

3. Предавање на архивски материјал

Член 27

Архивскиот материјал записнички се предава на Државниот архив во изворна, комплетна, одбрана и средена состојба, со попис и опис на материјалот, сместен во архивски кутии на начин и во рокови утврдени спогодбено меѓу имателот на материјалот и Државниот архив.

Рокот за предавање на јавниот архивски материјал не може да биде подолг од 20 години од неговото создавање.

Член 28

Архивскиот материјал кој е создаден во електронска форма (фотографиран, филмуван, аудиовизуелизиран, механографиран, електронски, дигитално, оптички или на друг начин забележан) се предава во Државниот архив освен во изворната форма и во хартиена официјализирана форма, доколку е можно создавање на хартиена копија.

Носачот на архивскиот материјал создаден во електронска форма, кој се предава во Државниот архив мора да биде унифициран согласно со закон, односно носачот на архивскиот материјал мора да биде читлив за постоечките информатичко-комуникациски уреди, во спротивно имателот е должен да го мигрира на соодветен медиум.

Член 29

Вработените кај имателот и во Државниот архив не смеат за себе или за други лица да собираат јавен архивски и документарен материјал.

IV. ПРИВАТЕН АРХИВСКИ И ДОКУМЕНТАРЕН МАТЕРИЈАЛ

Член 30

Приватен архивски и документарен материјал е материјал кој настанал во работата на приватните правни и физички лица (иматели), односно е во сопственост на приватни правни и физички лица.

Член 31

Државниот архив утврдува попис на иматели на приватен архивски и документарен материјал за кој ќе оцени дека е од интерес за Република Македонија.

1. Должности на имателите на приватен архивски и документарен материјал

Член 32

Имателите на приватен архивски и документарен материјал се должни да:

- го известат Државниот архив за поседувањето на архивскиот и документарниот материјал,
- го чуваат и заштитуваат архивскиот и документарниот материјал,
- водат основна евиденција за архивскиот и документарниот материјал,
- донесуваат и до Државниот архив да доставуваат план на архивски знаци, листа на архивски материјал и листа на документарен материјал,
- вршат и да го определат начинот на приемот, прегледувањето и распоредувањето на материјалот,
- го обележуваат, датираат и водат основна евиденција за материјалот и да ја вршат неговата административно-техничка обработка,
- обезбедуваат навремено враќање на решените предмети, да го класифицираат и средуваат материјалот и да го вршат неговото одлагање во писарницата,
- вршат тековно одбирање на архивскиот од документарниот материјал,
- вршат издвојување и попис на документарниот материјал за уништување,
- водат евиденција (опис и попис) на архивскиот материјал и
- го чуваат трајно архивскиот материјал.

2. Промет со приватен архивски материјал

Член 33

Имателот може приватниот архивски материјал да го подари, продаде или даде на чување на трето лице.

Приватниот архивски материјал не смее да се отуѓува или на друг начин отстапува на странски физички и правни лица.

Приватниот архивски материјал кој по пат на подарок, продажба или на чување дојде во владение на Државниот архив е достапен за користење под услови и на начин определени за јавниот архивски материјал, доколку со договорот поинаку не е определено.

3. Документарни центри

Член 34

Документарни центри се трговски друштва кои вршат заштита, чување и користење на приватниот архивски и документарен материјал.

Документарниот центар врши прием и времено чување на приватен архивски и документарен материјал од имателите, вреднување, средување и евидентирање на материјалот, го дава материјалот на користење на друго правно или физичко лице со одобрение на имателот.

Имателот е одговорен за не преземањето на должностите определени со ставот 2 на овој член од страна на документарниот центар.

Документарните центри во врска со заштитата, чувањето и користењето на приватниот архивски и документарен материјал се должни да исполнат определени кадровски, технички и просторни услови.

Условите од ставот 4 на овој член ги пропишува директорот на Државниот архив, во зависност од видот и обемот на архивскиот и документарниот материјал.

Член 35

Државниот архив има право на првенство на купување на приватниот архивски материјал.

Имателот кој има намера да го продаде приватниот архивски материјал, е должен материјалот прво да му го понуди на Државниот архив, а во понудата ги определува условите и цената на продажбата.

Ако Државниот архив во рок од 45 дена не ја прифати понудата, имателот може да го продаде материјалот на трето лице, но не по пониска цена и под поповолни услови од оние содржани во понудата до Државниот архив.

Ако имателот на архивскиот материјал постапи спротивно на одредбите од ставот 3 на овој член, Државниот архив има право со тужба против продавачот и купувачот да бара поништување на договорот за купопродажба, најдоцна во рок од три години од денот на склучувањето на договорот.

V. НАДЛЕЖНОСТ НА ДРЖАВНИОТ АРХИВ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 36

Државниот архив ги врши следниве работи:

- презема јавен архивски материјал на трајно чување,
- презема приватен архивски материјал по пат на подарок, откуп и на чување, доколку процени дека тој е од интерес за Републиката,
- врши инспекциски надзор врз имателите на архивски и документарен материјал,
- врши сигурносно и заштитно снимање на архивскиот материјал,
- одбира архивски од документарен материјал и го средува и обработува,
- води евиденција на имателите на јавен и приватен архивски и документарен материјал, за архивскиот материјал од интерес за Републиката што се наоѓа во странство, за истражениот и снимениот материјал од странство, за работата на домашни и странски истражувачи во Државниот архив,

- дава податоци, копии од документи, извадоци и заверени преписи од документи на барање на корисниците,

- соработува со архиви во странство и со нив разменува копии на документи,

- ги следи и проучува прашањата во врска со заштита, чување и користење на архивскиот и документарниот материјал кај имателите и во Државниот архив,

- врши стручен надзор и дава стручна помош на имателите на јавен архивски и документарен материјал,

- врши дополнително одбирање, ревизија на средноста и категоризација на архивскиот материјал,

- чува, стручно одржува и презема техничко - технолошки и безбедносни мерки за заштита на архивскиот материјал (копирање, дигитализација, микрофилмување, конзервација, реставрација и друго),

- истражува архивски материјал со цел за комплетирање на архивските фондови и врши научно-стручна истражувачка работа од областа на архивистиката,

- организира служба за информации, достапност и користење на архивскиот материјал,

- објавува архивски материјал, научно-информативни средства и други публикации за унапредување на заштитата и користењето на материјалот,

- организира предавања, изложби и други облици на културна, образовна и научна дејност,

- организира стручно усовршување и оспособување на работниците кои работат на канцелариски и архивски работи кај имателите,

- дава консултантски услуги на имателите во поглед на одбирањето, средувањето, евидентирањето, заштитата, чувањето, користењето, автоматската обработка на податоци и слично на архивскиот и документарниот материјал,

- води регистар на архивските фондови и збирки на Република Македонија,

- води евиденција на сопственици на приватен архивски материјал во Република Македонија и

- врши и други стручни и управни работи согласно со закон.

Член 37

Работите од членот 36 од овој закон Државниот архив ги врши како управна организација во својство на правно лице.

Работите во врска со архивскиот и документарниот материјал од интерес за работењето на Македонската академија на науките и уметностите врши стручна единица во состав на Академијата.

Член 38

За разгледување на определени прашања од стручно-научен карактер во Државниот архив се образува стручно-научен совет.

Во работата на стручно-научниот совет учествуваат и стручни и научни лица кои не се во работен однос во Државниот архив.

Делокругот и составот на стручно-научниот совет, поблиску се уредуваат со општ акт на Државниот архив.

1. Истражување, размена и изнесување на архивски материјал

Член 39

За пополнување на архивските фондови и збирки Државниот архив врши архивски истражувања во државата и странство.

Државниот архив е координатор на архивските истражувања во странство што се вршат со средства од Буџетот на Република Македонија.

Член 40

Истражувач кој има намера да истражува архивски материјал во странство со средства од Буџетот на Република Македонија е должен да направи увид во Државниот архив дали односниот материјал е истражен, за што добива мислење од Државниот архив.

Истражувачот кој користел средства од Буџетот на Република Македонија по извршеното истражување во странство е должен во рок од 30 дена да го предаде истражениот и снимен материјал на Државниот архив со извештај чиј составен дел е копија од порачката за снимање на материјалот.

Истражувачот има право на публикување на материјалот кој го истражил во рок од три години од денот на предавањето на материјалот на Државниот архив.

Член 41

За пополнување на архивските фондови и збирки Државниот архив може да врши размена и отстапување на архивска граѓа на/со сродни организации во земјата и странство, со одобрение на Владата на Република Македонија.

Архивскиот материјал може привремено да се изнесува во странство заради излагање, експертиза и во други оправдани случаи со одобрение на Владата на Република Македонија.

Архивскиот материјал може привремено да биде изложен во музеи и други институции.

VI. КОРИСТЕЊЕ НА ЈАВЕН АРХИВСКИ МАТЕРИЈАЛ

Член 42

Право на користење на јавниот архивски материјал имаат сите корисници под еднакви услови.

Јавниот архивски материјал во Државниот архив се дава на користење за остварување на функциите на државните органи, јавните установи и служби, јавните претпријатија, единиците на локалната самоуправа, за научни истражувања, публицистички потреби, за потреби на наставата, за изложби и објавување, за остварување и заштита на слободите и правата на граѓаните и за други потреби.

За користење на приватен архивски материјал што се чува во Државниот архив се применуваат одредбите за користење на јавен архивски материјал ако со закон или други прописи поинаку не е предвидено или ако поинаку не е предвидено со договорот за предавање на архивскиот материјал во Државниот архив.

Член 43

Јавниот архивски материјал е достапен за користење по 20 години од неговото создавање.

Јавниот архивски материјал може да биде достапен за користење и пред истекот на рокот од 20 години, ако од создавањето е наменета за јавност или ако така определил имателот.

Архивскиот и документарниот материјал кој содржи податоци што се однесуваат на одбраната, меѓународните односи, на работите од национална безбедност вклучувајќи ги и тие за одржување на јавниот ред и мир, разузнавачката и безбедносната дејност, на економските интереси на Република Македонија, даночните тајни, а со чие откривање би настапиле штетни последици за националната безбедност и националните интереси на Република Македонија, се достапни за користење по истекот на 100 години од нивното настанување, ако со закон или посебни прописи поинаку не е определено.

Член 44

Архивскиот и документарен материјал кој содржи податоци за геолошки и геодетски истражувања на природните ресурси и економијата на земјата, е достапен за користење по 70 години од неговото создавање.

Архивскиот и документарниот материјал кој содржи податоци за објектите и капацитетите од стратешко значење за државата, е достапен за користење по 100 години од неговото создавање.

Архивскиот и документарниот материјал кој содржи податоци кои претставуваат деловна тајна, технолошки усовршувања и иновации, е достапен за користење по 50 години од неговото создавање.

Член 45

Архивскиот и документарниот материјал што содржи податоци кои со својата содржина ги ограничуваат или можат да нанесат негативни последици на правата и слободите на граѓанинот и на интегритетот на личноста и семејството се користат по истекот на определен временски период, и тоа:

- документи кои ги навредуваат националните чувства, ги ограничуваат слободите и правата на човекот, документи што содржат чувствителни лични податоци, податоци за расно, национално потекло, политичко, верско или филозофско убедување, здравствена состојба, сексуален живот, упис или бришење во или од казнената евиденција што се води врз основа на законот, кои предизвикуваат национална и расна нетрпеливост и дискриминација, го ограничуваат или понижуваат физичкиот и моралниот интегритет на човекот, се достапни за користење по истекот на 70 години од создавањето или 20 години по смртта на лицето, ако со други прописи поинаку не е предвидено,

- здравствени досиеја и податоци за лицето се достапни за користење по истекот на 20 години од смртта на лицето или 100 години од неговото раѓање,

- персонални досиеја и податоци со карактеристики и изјави се достапни за користење по истекот на 100 години од раѓањето на лицето, освен во случаи предвидени со закон,

- документи настанати во судска постапка се достапни за користење по истекот на 50 години од правосилноста на одлуката,

- податоци од статистички пописи и анкети се достапни за користење по 100 години од пописот - анкетата и

- документи кои содржат доверливи информации за физички лица и нивните наследници (силување, вонбрачно раѓање, посвојување, малолетничка деликвенција и слично) се достапни за користење по истекот на 20 години од смртта на лицето или 100 години од неговото раѓање.

Член 46

Архивскиот и документарниот материјал со подолги рокови на користење може да биде достапен за користење и пред изминувањето на определениот рок, во службени и други цели за што на предлог на имателот, односно корисникот одлучува Владата на Република Македонија на начин и под услови кои гарантираат заштита на јавните интереси, заштита на приватните интереси, односно приватноста и интересите на трети лица.

За документи за геолошки и геодетски истражувања на природните ресурси и економијата на земјата од членот 44 став (1) од овој закон, на предлог на заинтересирана странка, Државниот архив овозможува пристап до документите во рок од три дена од денот на поднесувањето на барањето.

Член 47

Достапноста до бараните документи во Државниот архив може привремено да биде ограничена во случаи кога:

- документите се во несредена и необработена состојба,
- физичката состојба на документот не дозволува негово користење,
- документот е доставен на користење на друг корисник и
- документот се реставрира, конзервира, микрофилмува, дигитализира и слично.

Член 48

Начинот на користење на архивскиот материјал во Државниот архив го пропишува директорот на Државниот архив.

Член 49

Корисникот на архивски и документарен материјал пред користењето пополнува изјава дека е запознат со тоа дека злоупотребата на тајни податоци е санкционирана во Кривичниот законик и други закони и дека ќе ги користи само во согласност со закон.

Член 50

Имателот на јавен архивски материјал при предавањето на материјалот на Државниот архив е должен да ги одбележи подолгите рокови за користење на материјалот определени со овој или друг закон.

Начинот на одбележување на документите со подолги рокови на користење го пропишува директорот на Државниот архив.

Член 51

Заради достапност на архивските фондови и архивски материјал Државниот архив изработува научно-информативни средства кои се јавни и тоа сумарни и аналитички инвентари, водичи, регистри, индекси и слично.

Член 52

Правото на увид и добивање на информации за архивскиот и документарниот материјал од Државниот архив е без надоместок.

Користењето на материјалот е со надоместок кога Државниот архив, по барање на корисникот, врши фотокопирање, микрофилмување, издавање на преписи и изводи, скенирање, дигитализација и слично.

Член 53

Правото на користењето на архивскиот и документарниот материјал во Државниот архив може да биде ограничено или одземено со решение во случаи ако корисникот при користењето го попречува користењето на други корисници или може да го оштети документот, како и при обид на присвојување на документот.

Против решението од ставот 1 на овој член корисникот има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 54

Странски физички и правни лица можат да користат архивски и документарен материјал во Државниот архив, во согласност со овој или друг закон, општите акти на Државниот архив и меѓународните договори ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија.

VII. НАДЗОР

Член 55

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон врши Државниот архив.

Државниот архив врши инспекциски надзор над работата на имателите на јавен и приватен архивски и документарен материјал во врска со архивското работење на имателите.

Државниот архив врши инспекциски надзор над работата на имателите на приватен архивски и документарен материјал во врска со канцелариското и архивското работење.

Член 56

Во постапката при вршење на инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка и Законот за инспекциски надзор, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 57

Инспекцискиот надзор над спроведувањето и примената на овој закон, како и други прописи од областа на архивското работење го вршат инспектори.

Инспекторот работите на инспекцискиот надзор ги врши во организациона единица на Државниот архив.

Инспектор може да биде лице кое покрај општите услови за засновање работен однос на државен службеник определени со закон треба да има завршено високо образование и да има работно искуство од најмалку три години во струката.

Член 58

Инспекторот има легитимација.

Инспекторот е должен пред вршењето на инспекцијата да се легитимира.

Образецот на легитимацијата и начинот на нејзино издавање и одземање ги пропишува директорот на Државниот архив.

Член 59

Инспекторот врши надзор над работењето на имателите на архивски и документарен материјал утврден со членот 55 од овој закон.

Инспекторот може да изврши инспекциски надзор без да го извести субјектот на надзорот за почетокот на вршење на инспекцискиот надзор.

Член 60

За извршениот инспекциски надзор инспекторот составува записник со наод за утврдената состојба, а за утврдените неправилности и недостатоци во работата на имателот изготвува решение во кое ги определува мерките и рокот за нивно отстранување.

Со решението од ставот 1 на овој член инспекторот ги определува соодветните мерки и активности од членовите 19, 20, 21 и 25 од овој закон кои треба да ги преземе имателот кај кој се врши инспекцискиот надзор.

Член 61

Против решението на инспекторот може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

По жалбата на решението на инспекторот одлучува посебна комисија составена од претседател и два члена назначени од директорот на Државниот архив.

Комисијата одлучува во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата.

Член 62

Директорот на Државниот архив донесува годишна програма за работа на организационата единица за вршење на инспекцискиот надзор до 31 декември во тековната година за наредната година.

Член 63

Ако при спроведувањето на инспекциски надзор од страна на Државниот архив се утврди дека е сторен прекршок од членовите 64 и 65 од овој закон со сториелот ќе се спроведе постапка за порамнување пред поднесувањето на барање за поведување на прекршочна постапка.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 64

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното или службеното лице кај имателот на јавен архивски и документарен материјал и против правното лице и одговорното лице кај имателот на приватен архивски и документарен материјал, ако:

- не го заштитува, чува и одржува архивскиот и документарниот материјал во изворна и безбедна состојба да не се оштети, исчезне или уништи (член 19 алинеја 1),
- не го користи архивскиот и документарниот материјал согласно со овој или друг закон и други прописи или општи акти (член 19 алинеја 2),
- не води евиденција за архивскиот и документарниот материјал (член 19 алинеја 3),
- не дава податоци, информации за архивскиот и документарниот материјал на Државниот архив (член 19 алинеја 4),
- не му дозволи на овластено лице од Државниот архив увид во состојбата на архивскиот и документарниот материјал, истражување, проучување, снимање, користење и преземање мерки за заштита на материјалот (член 19 алинеја 5),
- не обезбеди достапност на архивскиот и документарниот материјал на јавноста, според одредбите од овој или друг закон и други прописи (член 19 алинеја 6),
- не го известува Државниот архив за сите правни и фактички промени на архивскиот и документарниот материјал (член 19 алинеја 7),
- не обезбедува услови за сместување и обезбедување на архивскиот и документарниот материјал (член 19 алинеја 8),
- не врши и не го определува начинот на прием, прегледување и распоредување на архивскиот и документарниот материјал (член 19 алинеја 9),
- не го обележува, датира и не води основна евиденција за архивскиот и документарниот материјал и врши негова административно-техничка обработка (член 19 алинеја 10),
- не обезбедува навремено враќање на решените предмети, не го класифицира и средува архивскиот и документарниот материјал и не врши негово одлагање во писарницата (член 19 алинеја 11),
- не врши тековно одбирање на архивскиот од документарниот материјал (член 19 алинеја 12),
- не врши издвојување и попис на документарниот материјал за уништување (член 19 алинеја 13),
- не води евиденција (опис и попис) на архивскиот материјал (член 19 алинеја 14),
- не го обележува и чува архивскиот примерок (член 19 алинеја 15),
- не обезбедува соодветен простор, стандардна опрема и техничко-технолошки средства за чување, заштита и обезбедување на архивскиот и документарниот материјал (член 19 алинеја 16),

- не го предава архивскиот материјал на Државниот архив во состојба и рокови утврдени со овој закон (член 19 алинеја 17),

- не планира и не спроведува мерки за заштита на архивскиот и документарниот материјал во случај на воена или вонредна состојба (член 20 став 1),

- не постапи по решението донесено во вршење на инспекциски надзор (член 60),

- не донесе план на архивски знаци, листа на архивски материјал и листа на документарен материјал со рокови за негово чување и не ги достави до Државниот архив заради добивање на согласност (член 21 став 3),

- уништи документарен материјал на кој му истекол рокот за чување без согласност од Државниот архив (член 24 став 2) и

- дозволи на трето лице кое не е вработено во правното лице или органот да одбира и средува јавен архивски и документарен материјал (член 22 став 2).

Член 65

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице имател на приватен архивски и документарен материјал, ако:

- не го известува Државниот архив за поседувањето на архивскиот и документарниот материјал (член 32 алинеја 1),
- не го чува и заштитува архивскиот и документарниот материјал (член 32 алинеја 2),
- не води основна евиденција за архивскиот и документарниот материјал (член 32 алинеја 3),
- не донесува и до Државниот архив не доставува план на архивски знаци, листа на архивски материјал и листа на документарен материјал (член 32 алинеја 4),
- не врши и не го определува начинот на приемот, прегледувањето и распоредувањето на материјалот (член 32 алинеја 5),
- не го обележува, датира и не води основна евиденција за материјалот и не врши негова административно-техничка обработка (член 32 алинеја 6),
- не обезбедува навремено враќање на решените предмети, не го класифицира и средува материјалот и не врши негово одлагање во писарницата (член 32 алинеја 7),
- не врши тековно одбирање на архивскиот од документарниот материјал (член 32 алинеја 8),
- не врши издвојување и попис на документарниот материјал за уништување (член 32 алинеја 9),
- не води евиденција (опис и попис) на архивскиот материјал (член 32 алинеја 10),
- трајно не го чува архивскиот материјал (член 32 алинеја 11) и
- не постапи по решението донесено во вршење на инспекциски надзор (член 60).

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице кај правното лице за прекршокот од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице и физичко лице кое врши дејност, услуги или слободни занимања за прекршокот од ставот 1 на овој член.

Член 66

Прекршочната постапка за прекршоците предвидени во овој закон ја води надлежниот суд.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 67

Имателите на архивски и документарен материјал се должни да го усогласат своето работење согласно со овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Започнатите постапки кај имателите на архивски и документарен материјал пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се довршат согласно со Законот за архивска граѓа („Службен весник на СРМ“ број 36/90 и „Службен весник на Република Македонија“ број 36/95 и 86/2008).

Член 68

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До влегувањето во сила на подзаконските акти од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски акти.

Член 69

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за архивска граѓа („Службен весник на СРМ“ број 36/90 и „Службен весник на Република Македонија“ број 36/95 и 86/2008) и зборовите: „и архивската граѓа во изворна, комплетна и средена состојба со попис и опис, како и документарниот материјал со подолги рокови на чување, платни списоци, ЕВТ-2 картони, обрасци М-4 и пријави и одјави на вработените да ги предаде во Државниот архив на Република Македонија“ од членот 200 став 5 точка 2 од Законот за стечај („Службен весник на Република Македонија“ број 34/2006, 126/2006, 84/2007 и 47/11).

Член 70

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR MATERIAL ARKIVOR

DISPOZITA TË PERGJITHSHME

Neni 1

Me kete ligj rregullohet mbrojtja, ruajtja, перpunimi dhe shfrytezimi i materialit arkivor, mbiqeqrja inspektuese dhe kompetencat e Arkivit Shtetor të Republikes së Maqedonise (në tekstin e metejme: Arkivi Shtetor).

Neni 2

Mbrojtja, ruajtja, перpunimi dhe shfrytezimi i materialit arkivor eshte me interes publik.

Neni 3

ocione të caktuara të перdорura në kete ligj e kane kup-timin si vijojne:

1. **Material arkivor** eshte material i tere burimor dhe i riprodhuar (i shkruar, i vizatuar, i shtypur, i fotografuar, i filmuar, audiovizuel, mekanografik, elektronik, digjital, optik ose i shenuar në menyre tjeter) dokumentar me vlere të perhershme që eshte me rendesi për Republiken, shken-cen, kulturen, poseduesit, si dhe për nevoja tjera;

2. **Material dokumentar**, si burim i materialit arkivor, e перben materialin e plote burimor dhe të riprodhuar (тë shkruar, vizatuar, shtypur, fotografuar, filmuar, audiovizuel, mekanografik, elektronik, digjital, optik ose i shenuar në menyre tjeter) dhe libra dhe evidenca tjera për atë mate-rial të krijuara në punen e poseduesve, derisa ai eshte me rendesi për punen e tyre rrjedhese dhe derisa nga ai nuk eshte ndare material i arkivor;

3. **Dokument/shkresе** eshte informata e shenuar e kri-juar ose e pranuar gjate ngritjes, kryerjes ose perfundimit të aktivitetit të organit të caktuar, personit juridik ose fizik dhe i перfshin në mase të mjaftueshme перmbajtjen, kon-tekstin dhe strukturen, keshu që pa dallim të formes ose bartesit të shkreses, jep deshmi për atë aktivitet.

Karakteristikat themelore të dokumentit/shkreses jane: autenticiteti, besueshmeria, терesia dhe перdорimi:

a) **autentik** eshte ai dokument për të cilin mund të desh-mohet se eshte ajo që në të pohohet se eshte, se e ka krijuar ose дегуар ai për të cilin pohohet se e ka krijuar ose дер-гуар dhe se eshte krijuar ose дегуар në kohen në të cilen pohohet se eshte krijuar ose дегуар;

b) **besueshem** eshte ai dokument перmbajtjes së të cilit mund t'i бесohet se plotesisht dhe sakte i shpreh aktivitetet ose faktet që e перbejne atë перmbajtje;

v) i **plote** eshte ai dokument i cili eshte i plote dhe i pandryshueshem dhe

g) i **перdорshem** eshte ai dokument që mundeson të identifikohet, lokalizohet, kerkohet, презantohet dhe inter-pretohet;

4. **Material konvencional arkivor dhe dokumentar** eshte ai material i cili eshte regjistruar në leter dhe për leximin e të cilit nuk nevojitet aparat i vecante;

5. **Material jokonvencional arkivor dhe dokumentar** eshte ai material i cili eshte shenuar në medium të posacem (mikrofilm, medium optik-magnetik (disk i forte), kompakt disk, (CD), DVD, memorie Flash ose disk holografik). Për leximin e перmbajtjes së ketij materiali nevojiten apa-rate të vecanta. Në material jokonvencional bejne pjese: Dokumentet elektronike të krijuara me ndihmen e компju-tereve dhe aparateve tjera elektronike në forme digjitale; Тë dhenat e evidentuara në bazen e të dhenave, në baze të të cilave nepermjet перpunimit të tyre krijohen dokumente konvencionale; Fotografite digjitale të fituara me ndonje procedure të digjitalizimit të dokumenteve konvencionale;

6. **Fondi arkivor** paraqet терси të materialit arkivor dhe dokumentar, pa dallim të formes së tyre ose bartesit të shenimeve, të cilin e ka krijuar, pranuar dhe shfrytezuар poseduesi në kryerjen e активитетит të vet. – **Fondi arkivor** руhet si терси dhe nuk mund të ndahet;

7. **Posedues i materialit arkivor dhe dokumentar** eshte organi, personi juridik ose fizik me veprimin e të cilit ai behet ose eshte bartes i të drejtes së зотеримит me mate-rialit arkivor dhe dokumentar;

8. **Kategorizim i materialit arkivor** eshte vleresimi i tij те poseduesi ose në Arkivin Shtetor;

9. **Qasje dhe shfrytezim** paraqet të drejte për shikim në informatat e перmbajtura në materialin arkivor dhe do-kumentar;

10. **Mikrofilmim** eshte riprodhimi i materialit arkivor për mbrojtjen dhe shfrytezimin e tij;

11. **Digjitalizim** paraqet bartje të materialit arkivor nga format fizike dhe analoge në forme elektronike;

12. **Ekzemplar arkivor** paraqet material arkivor i cili eshte shenuar, зыrtаризуар dhe перcaktuar si екзemplar ар-кивор;

13. **Puna në зyre** paraqet: праним, контролл dhe siste-mim të документит/шкreses, регjistrим të документит/шкreses, дорезим të документит/шкreses në pune, перпу-nim административ/техник të документит/шкreses, дегими i документит/шкreses, ndarje dhe класификим i докумен-тит/шкreses, prolongим i документит/шкreses së згjidhur në секретари dhe

14. **Puna arkivore** paraqet: згjedhjen e materialit арки-вор nga ai документар, ррегullимин e materialit arkivor dhe документар, евидентимин (регjistrимин dhe першкримин) e materialit arkivor, категоризимин e materialit arkivor, регji-strимин e materialit документар të cilit i ka kaluar аfати për ruajtje, асгjesимин e materialit të пропозуар документар, vendosjen, ruajtjen, mbrojtjen, сигуримин dhe shfrytezимин e materialit arkivor dhe документар në локал адекуат, па-

jisje të standardizuar, mjete teknike-teknologjike dhe dorezimin e materialit teknologjik për ruajtje të përhershme në Arkivin Shtetëror.

Neni 4

Materiali arkivor dhe dokumentar mbrohen sipas dispozitave të këtij ligji, pavaresisht kohës, vendit dhe mënyrës së krijimit të tyre, pronesisë dhe evidentimit. Materiali arkivor me rendesi të vecante kulturore dhe historike, si e mire me interes të përgjithshëm, në vecanti mbrohet edhe sipas rregullave për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.

Neni 5

Materiali dokumentar, prej të cilit nuk është kryer zgjedhje e materialit arkivor, pa dallim se kush e ka krijuar dhe ku gjendet, paraqet dhe ruhet si teresi dhe prej tij nuk guxon të ndahen pjesë.

Neni 6

Materiali arkivor i cili është krijuar në forme elektronike, digjitale, optike ose në forme tjeter (shkreses), bartet në leter.

Materiali arkivor nga paragrafi 1 i këtij neni nese nuk mund të bartet në leter mbetet në forme burimore në të cilën është krijuar.

Neni 7

Punën në zyrë dhe punën arkivore e rregullon Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Mënyrën dhe tekniken e veprimit me materialin arkivor dhe dokumentar në punën në zyrë dhe arkivore, i përcakton drejtori i Arkivit Shtetëror.

II. MATERIALI ELEKTRONIK ARKIVOR DHE DOKUMENTAR

Neni 8

Arkivi elektronik përfshin ruajtjen e dokumenteve elektronike në forme burimore në të cilën janë krijuar, dërguar, pranuar dhe arkivuar, forme me të cilën përmbajtja burimore nuk ndryshon.

Neni 9

Dokumentet elektronike ruhen në forme burimore në sistemin informativ të medieve të cilat mundësojnë kohezgjatje të shkresës elektronike gjatë afatit të saj të përcaktuar të kohezgjatjes dhe janë pjesë e arkivit elektronik.

Dokumentet elektronike duhet të jenë në çdo moment të kapshme në forme të lexueshme për ata persona të cilët kanë të drejtë qasjeje te ato.

Dokumentet elektronike duhet të jenë të verifikuara me nënshkrim elektronik.

Dokumentet elektronike duhet të jenë të arkivuara në forme adekuate, me teknologji dhe procedura adekuate, të cilat së bashku me nënshkrimin elektronik do të japin garanci për besueshmërinë dhe teresinë e tyre gjatë kohës së ruajtjes, si dhe garanci se nuk mund të ndryshohen ose të shlyhen në mënyrë të paautorizuar.

Dokumentet elektronike duhet të mundësojnë që në mënyrë të besueshme të caktohet origjina, krijuesi, koha, mënyra dhe forma në të cilën janë vene në sistemin për ruajtje.

Procedurat për ruajtjen dhe ndryshimin e medieve për arkivimin e dokumenteve elektronike nuk duhet ta ndryshojnë teresinë dhe pacenueshmërinë e dokumenteve elektronike.

Dokumentet elektronike, në mënyrë të sigurtë, autentike dhe të besueshme duhet të mbahen në periudhën e ruajtjes, si dhe dokumentet perkatese në leter, të definuara me ligj ose rregull tjetër.

Neni 10

Të dhënat e evidentuara në baza digjitale të të dhënave dhe fotografite digjitale të dokumenteve të marra me digjitalizim të dokumenteve konvencionale, ruhen në mënyrën që i siguron nga qasja e paautorizuar, shlyerja, ndryshimi ose humbja e të dhënave, në pajtim me ligjin dhe rregullat tjera për menaxhim dhe mbrojtje të sistemeve informative (berja e kopjeve rezerve çdo ditë në kompakt disk, DVD, shirit magnetik, disk të forte mobil ose në server nga ndonjë provajder që jep shërbime për ruajtjen e bazës së të dhënave në pajtim me rregullat ligjore).

Neni 11

Poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar detyrohet që të perpiqet plan për rekonstrukcion dhe perteritje të të dhënave në rast të avarisë.

Procedurat për përpunimin e kopjeve të sigurisë dhe për perteritjen e të dhënave duhet të mundësojnë perteritje të sigurt dhe të plote të të dhënave në afat sa më të shkurtër.

Neni 12

Shkresat elektronike arkivohen dhe ruhen në mënyrën me të cilën sigurohet perteritja e të dhënave, kontrollimi dhe shfrytëzimi i tyre në rast të humbjes dhe demtimit të të dhënave në sistemin kompjuterik në të cilin kryhet përpunimi dhe shenimi i të dhënave, perkatesisht demtimit ose asgjësimit të infrastruktures që e mundëson shfrytëzimin e të dhënave.

Neni 13

Teresia, lexueshmëria dhe rregullshmëria e kopjeve arkivore të shkresave elektronike, kontrollohet rregullisht në pajtim me afatin e deklaruar të mediumit nga prodhuesi dhe kushtet për ruajtjen e kopjeve arkivore.

Neni 14

Para kalimit të periudhës nga neni 13 i këtij ligji, vare-sisht nga ndryshimi i pajisjes informatike-komunikuese shkresat elektronike riincizohen (migrojnë) në medime tjera (formate).

Neni 15

Poseduesi i materialit elektronik arkivor në format analog, detyrohet që të bëjë kopje digjitale për çdo dokument elektronik.

III. MATERIALI PUBLIK ARKIVOR DHE DOKUMENTAR

Neni 16

Materiali arkivor dhe dokumentar i krijuar në punën e organeve shtetërore, institucione, institucionet publike dhe shërbimet, ndërmarrjet publike, njesitë e vetadministrimit lokal dhe qyteti i Shkupit, shoqëritë tregtare të themeluara nga shteti ose në të cilat kapitali dominues ka shteti, njesitë e vetadministrimit lokal dhe qyteti i Shkupit dhe personat juridike dhe fizike të cilëve me ligj u janë besuar autorizime publike (në tekstin e metejme: posedues) paraqet material publik arkivor dhe dokumentar dhe është prone e Republikës së Maqedonisë.

Poseduesi i materialit publik arkivor dhe dokumentar detyrohet që për themelimin e tij, ndryshimin statusor, kompetencën dhe pushimin nga puna, ta njoftojë Arkivin Shtetëror.

Arkivi Shtetëror përcakton regjistrim të poseduesve të materialit publik arkivor dhe dokumentar.

Neni 17

Materiali publik arkivor dhe dokumentar është i patjetërsueshem.

Personat private juridike dhe fizike nuk guxojne të grumbullojne, marrin, ruajne dhe posedojne material publik arkivor dhe dokumentar.

1. Të drejtat dhe obligimet e poseduesve

Neni 18

Poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar ka të drejte të:

- shfrytëzimit të materialit në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe
- ndihmes profesionale në pikepamje të mbrojtjes, ruajtjes dhe shfrytëzimit të materialit.

Neni 19

Poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar detyrohet:

- ta mbroje, ruaje dhe mirembaje materialin arkivor dhe dokumentar në gjendje burimore dhe të sigurt që të mos demtohet, humbet ose asgjesohet,
- ta shfrytëzoje materialin arkivor dhe dokumentar në pajtim me ligin dhe rregullat tjera ose aktet e përgjithshme,
- të mbaje evidence për materialin arkivor dhe dokumentar,
- t'i jape të dhena dhe informata për materialin arkivor dhe dokumentar, Arkivit Shtetëror,
- t'i lejoje personit të autorizuar të Arkivit Shtetëror shikim në gjendjen e materialit arkivor dhe dokumentar, hulumtim, studim, incizim, shfrytëzim dhe marrje të masave për mbrojtjen e materialit arkivor dhe dokumentar,
- t'i siguroje qasje në materialin arkivor dhe dokumentar publikut, në pajtim me ligin dhe rregulla tjera,
- ta njoftoj Arkivin Shtetëror për të gjitha ndryshimet juridike dhe faktike të materialit arkivor dhe dokumentar,
- të siguroje kushte për vendosjen dhe sigurimin e materialit arkivor dhe dokumentar,
- ta kryeje dhe caktojë menyrën e pranimit, kontrollimit dhe sistemit të materialit arkivor dhe dokumentar,
- ta shenoje, datojë dhe të mbaje evidence themelore për materialin arkivor dhe dokumentar dhe të kryeje perpunim të tij administrativ teknik,
- ta siguroje me kohe kthimin e lendeve të zgjidhura, ta klasifikojë dhe rregullojë materialin arkivor dhe dokumentar dhe ta kryeje vendosjen e tij në sekretari,
- të kryeje zgjedhje të vazhdueshme të materialit arkivor nga ai dokumentar,
- të kryeje ndarje dhe regjistrim të materialit dokumentar për asgjesim,
- të mbaje evidence (pershkrim dhe regjistrim) të materialit arkivor,
- ta shenoje dhe ruaje ekzemplarin arkivor,
- të siguroje lokal, pajisje, standarde dhe mjete tekniko-teknologjike adekuate për ruajtje, mbrojtje dhe sigurim të materialit arkivor dhe dokumentar dhe
- ta dorezoje materialin arkivor në Arkivin Shtetëror në gjendje dhe afate të percaktuara me kete ligj.

Neni 20

Poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar detyrohet që të marre masa të posacme për mbrojtjen e materialit në kohe lufte ose gjendje të jashtezakonshme.

Masat e posacme për mbrojtjen e materialit sipas paragrafit 1 të këtij neni, i rregullon Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

2. Zgjedhja e materialit arkivor dhe asgjesimi i materialit dokumentar

Neni 21

Sistemi i materialit dokumentar kryhet sipas Planit të shenjave arkivore.

Zgjedhja e materialit arkivor nga ai dokumentar dhe ndarja e materialit dokumentar, kryhet rregullisht sipas listës së materialit arkivor, perkatesisht listës së materialit dokumentar me afate të ruajtjes së tij.

Poseduesi miraton Plan për shenja arkivore, Liste të materialit arkivor dhe Liste të materialit dokumentar me afate për ruajtje të tij dhe i dorezon në Arkivin Shtetëror për marrje të pelqimit për zbatimin e planit dhe listave.

Drejtori i Arkivit Shtetëror jep pelqim për zbatimin e Planit të shenjave arkivore, Listës së materialit arkivor dhe Listës së materialit dokumentar me afate për ruajtje të tij, nese jane në pajtim me rregullat ligjore dhe nenligjore.

Gjate zgjedhjes së materialit arkivor në menyre të vecante shenohet ekzemplari arkivor.

Neni 22

Zgjedhjen e materialit arkivor nga ai dokumentar të krijuar deri më 31 dhjetor 1946 mund ta kryeje vetem Arkivi Shtetëror.

Zgjedhje dhe rregullim të materialit publik arkivor dhe dokumentar pervec poseduesit, mund të kryeje vetem Arkivi Shtetëror.

Neni 23

Shpenzimet lidhur me zgjedhjen, evidentimin, rregullimin dhe dorezimin e materialit arkivor, i bart poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar.

Neni 24

Materiali dokumentar, pas kalimit të afatit për ruajtje, dorezohet për asgjesim te personi juridik i regjistruar për grumbullim dhe qarkullim të materialit të hedhur, ose asgjesohet në pajtim me procedurën e percaktuar.

Poseduesi detyrohet të kryeje regjistrim të materialit dokumentar të propozuar për asgjesim dhe me kerkese regjistrimin e dorezon te Arkivi Shtetëror për marrjen e pelqimit për asgjesim.

Nese Arkivi Shtetëror konstaton se në materialin dokumentar të propozuar për asgjesim nuk ka material arkivor ose material dokumentar të cilit nuk i ka kaluar afati për ruajtje leshon pelqim për asgjesimin e tij.

Arkivi Shtetëror nuk do të jape pelqim për asgjesimin e materialit të propozuar dokumentar nese poseduesi nuk ka kryer regjistrim dhe pershkrim të materialit arkivor për periudhen për të cilën propozohet asgjesimi i materialit dokumentar.

Kunder aktvendimit nga paragrafi 4 i këtij neni poseduesi ka të drejte ankese te Komisioni Shtetëror për Vendim-marrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte.

Neni 25

Nese poseduesi i materialit publik arkivor dhe dokumentar e ruan materialin në menyre të përgjegjshme dhe joprofesionale dhe për kete shkak ekziston rrezik nga demtimi ose asgjesimi, Arkivi Shtetëror me aktvendim do t'i urdherojë poseduesit që të zbatoje masa të nevojshme për mbrojtje.

Kunder aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni poseduesi ka të drejte ankese te Komisioni Shtetëror për Vendim-marrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte.

Ankesa nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

Neni 26

Kur poseduesi i materialit publik arkivor dhe dokumentar do të pushojë me pune materiali i tij në gjendje origjinale, të plote, të mbrojtur, të rregulluar dhe të evidentuar i dorezohet poseduesit i cili i merr të drejtat dhe kompetencat e tij.

Nese poseduesi i materialit publik arkivor dhe dokumentar nuk ka trashegimtar juridik perkatesisht nuk ka pronar që i merr të drejtat dhe kompetencat e tij, materiali arkivor publik dhe materiali dokumentar publik të cilit nuk i ka kaluar afati për ruajtje, në gjendje të mbrojtur, të rregulluar dhe të evidentuar dorezohet në Arkivin Shtetëror.

3. Dorezimi i materialit arkivor

Neni 27

Materiali arkivor me procesverbal dorezohet në Arkivin Shtetëror në gjendje origjinale, të mbrojtur dhe të rregulluar, me regjistrim dhe pershkrim të materialit, të vendosur në kuti arkivore në menyre dhe afate të percaktuara me marreveshje ndërmjet poseduesi të materialit dhe Arkivit Shtetëror.

Afati për dorezimin e materialit publik arkivor nuk mund të jete më i gjatë se 20 vjet nga krijimi i tij.

Neni 28

Materiali arkivor i cili është krijuar në forme elektronike (i fotografuar, i filmuar, i audiovizuelizuar, i mekanografikuar, elektronike, digjitalë, optike ose i shënuar në menyre tjeter) dorezohet në Arkivin Shtetëror përcaktuar në formën origjinale edhe në formën e zyrtarizuar në leter nëse është i mundshëm krijimi i kopjes në leter.

Bartesi i materialit arkivor të krijuar në forme elektronike, i cili dorezohet në Arkivin Shtetëror, doemos duhet të jete i unifikuar në pajtim me ligjin, perkatesisht bartesi i materialit arkivor doemos duhet të jete i lexueshem për mjetet ekzistuese informatike dhe komunikuese, përndryshe poseduesi detyrohet ta zhvendose në medien perkatese.

Neni 29

Të punësuarit të poseduesi dhe në Arkivin Shtetëror nuk guxojnë për vete ose për persona tjere të grumbullojnë material publik arkivor dhe dokumentar.

IV. MATERIALI PRIVAT ARKIVOR DHE DOKUMENTAR

Neni 30

Materiali arkivor dhe dokumentar privat është materiali i cili është krijuar në punën e personave juridike dhe fizike private (posedues), perkatesisht është në pronësi të personave private juridike dhe fizike.

Neni 31

Arkivi Shtetëror percakton regjistrim të poseduesve të materialit arkivor dhe dokumentar privat për të cilin do të vlerësoje se është me interes për Republikën e Maqedonisë.

1. Detyrat e poseduesve të materialit arkivor dhe dokumentar privat

Neni 32

Poseduesit e materialit arkivor dhe dokumentar privat e kanë për detyrë:

- ta njoftojnë Arkivin Shtetëror për posedimin e materialit arkivor dhe dokumentar,
- ta ruajnë dhe mbrojnë materialin arkivor dhe dokumentar,
- të mbajnë evidence themelore për materialin arkivor dhe dokumentar,
- të miratojnë dhe të Arkivi Shtetëror të dorezojnë Plan të shenjave arkivore, Liste të materialit arkivor dhe Liste të materialit dokumentar,
- të kryejnë dhe caktojnë menyren e pranimit, kontrollimit dhe sistemimit të materialit,
- ta shenojnë, datojnë dhe të mbajnë evidence themelore për materialin dhe ta kryejnë perpunimin e tij teknik administrativ,
- të sigurojnë kthimin në kohe të lendeve të zgjidhura, ta klasifikojnë dhe rregullojnë materialin dhe ta dorezojnë në sekretari,
- të kryejnë zgjedhje të vazhdueshme të materialit arkivor nga materiali dokumentuar,
- të kryejnë ndarje dhe regjistrim të materialit dokumentar për asgjësim,

- të mbajnë evidence (pershkrim dhe regjistrim) të materialit arkivor dhe
- në menyre të perhershme ta ruajnë materialin arkivor.

2. Qarkullimi me materialin arkivor privat

Neni 33

Materialin arkivor privat poseduesi mund ta dhurojë, ta shesë ose t'ia japë personit të tretë për ta ruajtur.

Materiali arkivor privat nuk guxon të tjetërsohet ose në menyre tjeter t'u leshohet personave të huaj fizike ose juridike.

Materiali arkivor privat i cili nepermjet dhurimit, shitjes ose ruajtjes vjen në zotërim në Arkivin Shtetëror, është i kapshëm për t'u shfrytëzuar nën kushtet dhe në menyre të percaktuara për materialin arkivor publik, nëse me marreveshje nuk është percaktuar ndryshe.

3. Qendra dokumentare

Neni 34

Qendra dokumentare janë shoqëri tregtare të cilat e kryejnë mbrojtjen dhe shfrytëzimin e materialit arkivor dhe dokumentar privat.

Qendra dokumentare kryen pranimin dhe ruajtjen e perkohshme të materialit arkivor dhe dokumentar privat nga poseduesit, vlerësimin, rregullimin dhe evidentimin e materialit, ia jep materialin në shfrytëzim personit tjeter juridik ose fizik me leje të poseduesit.

Poseduesi është pergjegjes për mosmarrjen e detyrave të percaktuara me paragrafin 2 të këtij neni nga qendra dokumentare.

Qendrat dokumentare në lidhje me mbrojtjen, ruajtjen dhe shfrytëzimin e materialit arkivor dhe dokumentar privat detyrohen të plotësojnë kushte të caktuara kadrovike, teknike dhe hapësirë.

Kushtet nga paragrafi 4 i këtij neni i percakton drejtori i Arkivit Shtetëror, varesisht nga lloji dhe vëllimi i materialit arkivor dhe dokumentar.

Neni 35

Arkivi Shtetëror ka të drejtë perparësie në blerjen e materialit arkivor privat.

Poseduesi i cili ka për qëllim ta shesë materialin arkivor privat, detyrohet që materialin fillimisht t'ia ofrojë Arkivit Shtetëror, ndërsa në oferte i percakton kushtet dhe cmimin e shitjes.

Nëse Arkivi Shtetëror në afat prej 45 ditësh nuk e pranon ofertën, poseduesi mund t'ia shesë materialin personit të tretë, por jo me cmim më të ulët dhe në kushte më të volitshme se cmimi dhe kushtet e permbajtura në ofertën e Arkivit Shtetëror.

Nëse poseduesi i materialit arkivor vepron në kundërshtim me dispozitat nga paragrafi 3 i këtij neni, Arkivi Shtetëror ka të drejtë që me padi kundër shitësit dhe blerësit të kërkojë anulimin e marreveshjes për shitblerje, më së voni në afat prej tre vitesh nga dita e lidhjes së marreveshjes.

V. KOMPETENCA E ARKIVIT SHETETEROR TË REPUBLIKES SË MAQEDONISE

Neni 36

Arkivi Shtetëror i kryen punët në vijim:

- merr material arkivor publik në ruajtje të perhershme,
- merr material arkivor privat në forme të dhurates, blerjes dhe për ruajtje, nëse vlerëson se ai është në interes për Republikën,
- kryen mbikëqyrje inspektuese mbi poseduesit e materialit arkivor dhe dokumentar,
- kryen incizimin e sigurt dhe mbrojtjen e materialit arkivor,
- zgjedh material arkivor nga materiali dokumentar dhe e rregullon dhe perpunon,

- mban evidence të poseduesve të materialit arkivor dhe dokumentar privat, për material arkivor me interes për Republikën që gjendet në vend të huaj, për materialin e humtuar dhe të incizuar nga vendi i huaj, për punën e humlumesve të huaj në Arkivin Shtetëror,

- jep të dhëna, kopje të dokumenteve, ekstrakte dhe kopje të verifikuara të dokumenteve me kërkesë të shfrytëzuesve,

- bashkepunon me arkiva në vend të huaj dhe me ato shkëmben kopje të dokumenteve,

- i percjell dhe i studion ceshtjet lidhur me mbrojtjen, ruajtjen dhe shfrytëzimin e materialit arkivor dhe dokumentar të poseduesit dhe në Arkivin Shtetëror,

- kryen mbikeqyrje profesionale dhe u ofron ndihme profesionale poseduesve të materialit arkivor dhe dokumentar publik,

- kryen zgjedhje plotesuese, revizion të rregullshme dhe kategorizim të materialit arkivor,

- ruan, miremban me profesionalizem dhe merr masa teknike-teknologjike dhe të sigurisë për mbrojtjen e materialit arkivor (kopjimin, digjitalizimin, mikrofilmimin, konservimin, restaurimin etj),

- humlunon material arkivor me qëllim të kompletimit të fondeve arkivore dhe kryen punë humlumesve shkencore profesionale nga sfera e arkivistikës,

- organizon shërbim për informata, arritje dhe shfrytëzim të materialit arkivor,

- publikon material arkivor, mjete shkencore humlumes dhe publikime tjera për avancimin e mbrojtjes dhe shfrytëzimin e materialit,

- organizon ligjerata, ekspozita dhe forma tjera të veprimtarisë kulturore, arsimore dhe shkencore,

- organizon persojë dhe aftësim profesional të punëtorëve që kryejnë punë arkivore dhe në zyrë të poseduesit,

- u jep shërbime konsultuese poseduesve në aspekt të zgjedhjes, rregullimit, evidentimit, mbrojtjes, ruajtjes, shfrytëzimit, përpunimit automatik të të dhënave dhe ngjashmë të materialit arkivor dhe dokumentar,

- mban regjister të fondeve dhe përmbledhjeve arkivore të Republikës së Maqedonisë,

- mban evidence të poseduesve të materialit arkivor privat në Republikën e Maqedonisë dhe

- kryen edhe punë tjera profesionale dhe administrative në pajtim me ligjin.

Neni 37

Punet nga neni 36 i këtij ligji, Arkivi Shtetëror i kryen si organizate administrative me çilesi të personit juridik.

Punet lidhur me materialin arkivor dhe dokumentar me interes për punën e Akademisë Maqedonase të Shkencave dhe Arteve, i kryen njësia profesionale në përberje të Akademisë.

Neni 38

Për shqyrtimin e ceshtjeve të caktuara me karakter profesional shkencor, në Arkivin Shtetëror formohet keshill profesional shkencor.

Në punën e keshillit profesional shkencor marrin pjesë edhe persona profesioniste dhe shkencorë, të cilët nuk janë në marrëdhënie pune në Arkivin Shtetëror.

Fusheveprimi dhe përberja e keshillit profesional shkencor, më afërsisht rregullohen me akt të përgjithshëm të Arkivit Shtetëror.

1. Hulumtimi, shkëmbimi dhe nxjerrja e materialit arkivor

Neni 39

Për plotesimin e fondeve dhe përmbledhjeve arkivore Arkivi Shtetëror kryen humlume arkivore në vend dhe jashtë vendit.

Arkivi Shtetëror është koordinator i humlumeve arkivore jashtë vendit, që kryhen me mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Neni 40

Hulumtuesi, i cili ka për qëllim të humlumeve material arkivor jashtë vendit me mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, detyrohet që të kryejë shikim në Arkivin Shtetëror nese materiali perkates është i humlumar, për çfarë merr mendim nga Arkivi Shtetëror.

Hulumtuesi i cili ka shfrytëzuar mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë pas humlumit të kryer jashtë vendit, detyrohet që në afat prej 30 ditësh materialin e humlumar dhe të incizuar ta dorëzojë në Arkivin shtetëror, me raport pjesë përberese e të cilit është kopje e porosisë për incizim të materialit.

Hulumtuesi ka të drejtë të publikimit të materialit të cilin e ka humlumar, në afat prej tre vitesh nga dita e dorëzimit të materialit në Arkivin Shtetëror.

Neni 41

Për plotesimin e fondeve dhe përmbledhjeve arkivore Arkivi Shtetëror mund të kryejë shkëmbim dhe leshim të materialit arkivor në/ me organizata të ngjashme në vend dhe jashtë vendit, me leje të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Materiali arkivor mundet perkohesisht të nxirret jashtë vendit për ekspozim, ekspertizë edhe në raste tjera të arsyeshme me leje të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Materiali arkivor mundet perkohesisht të ekspozohet në muze dhe në institucione tjera.

VI. SHFRYTEZIMI I MATERIALIT ARKIVOR PUBLIK

Neni 42

Të drejtë për shfrytëzim të materialit arkivor publik kanë të gjithë shfrytëzuesit në kushte të barabarta.

Materiali arkivor publik në Arkivin Shtetëror jepet për shfrytëzim për realizimin e funksioneve të organeve shtetërore, institucioneve publike dhe shërbimeve, ndërmarrjeve publike, njësive të vetadministrimit lokal, për humlume shkencore, nevoja publicistike, për nevoja të mesimit, për ekspozime dhe shpallje, për realizimin dhe mbrojtjen e lirive dhe të drejtave të qytetarëve dhe për nevoja tjera.

Për shfrytëzimin e materialit arkivor privat që ruhet në Arkivin Shtetëror, zbatohen dispozitat për shfrytëzim të materialit arkivor publik nese me ligj dhe me rregulla tjera nuk është parapare ndryshe ose nese nuk është parapare ndryshe me marrëveshje për dorëzimin e materialit arkivor në Arkivin Shtetëror.

Neni 43

Materiali arkivor publik është i kapshëm për shfrytëzim pas 20 vitesh nga krijimi i tij.

Materiali arkivor publik mund të jetë i kapshëm për shfrytëzim edhe para kalimit të afatit prej 20 vitesh, nese nga krijimi është dedikuar për publikun ose nese ashtu e ka percaktuar poseduesi.

Materiali arkivor dhe dokumentar i cili përmban të dhëna që kanë të bëjnë me mbrojtjen, marrëdhëniet ndërkombetare, me punët e sigurisë nacionale duke përfshirë edhe ato për ruajtjen e rendit publik dhe paqes, veprimtarinë për zbulim dhe të sigurisë, me interesat ekonomike të Republikës së Maqedonisë, sekretet tatimore, e me zbulimin e të cilave mund të shkaktohen pasoja të demshme për sigurinë nacionale dhe interesat nacionale të Republikës së Maqedonisë, janë të kapshme për shfrytëzim pas kalimit të 100 viteve nga krijimi i tyre, nese me ligj ose me rregulla tjera nuk është percaktuar ndryshe.

Neni 44

Materiali arkivor dhe dokumentar që përmbajnë të dhëna për humlume gjeologjike dhe gjeodezike të resurseve natyrore dhe ekonomise së vendit, janë të kapshme për shfrytëzim pas 70 vitesh nga krijimi i tij.

Materiali arhivir dhe dokumentar që permban të dhëna për objektet dhe kapacitetet me rendesi strategjike për shtetin, janë të kapshme për shfrytëzim pas 100 vitesh nga krijimi i tij.

Materiali arhivir dhe dokumentar që permban të dhëna të cilat paraqesin sekret afarist, persosje teknologjike dhe inovacione, janë të kapshme për shfrytëzim pas 50 vitesh nga krijimi i tij.

Neni 45

Materiali arhivir dhe dokumentar që permban të dhëna të cilat me permbajtjen e tyre i kufizojne ose mund të shkaktojnë pasojë negative mbi të drejtat dhe liritë e qytetarëve dhe integritetin e personalitetit dhe familjes, shfrytëzohen pas kalimit të periudhës së caktuar kohore, si vijon:

- dokumente të cilat i fyejnë ndjenjat nacionale, i kufizojne liritë dhe të drejtat e njeriut, dokumente që permbajne të dhëna të ndjeshme personale (të dhëna për prejardhjen racore, nacionale, bindjen politike, fetare ose filozofike, gjendjen shëndetësore, jetën seksuale, shenim në evidence ose shlyerje nga evidenca ndeshkimore që mbahet në baze të ligjit, të cilat shkaktojnë jotolerance nacionale dhe racore dhe diskriminim, e kufizojne ose nencmojne integritetin fizik dhe moral të njeriut, janë të kapshme për shfrytëzim pas kalimit të 70 viteve nga krijimi ose 20 vjet pas vdekjes së personit, nese me rregulla tjera nuk është parapare ndryshe,

- dosjet shëndetësore dhe të dhënat për personin, janë të kapshme për shfrytëzim pas kalimit të 20 viteve nga vdekja e personit ose 100 vjet nga lindja e tij,

- dosjet personale dhe të dhënat me karakteristika dhe deklarata, janë të kapshme për shfrytëzim pas kalimit të 100 viteve nga lindja e personit, pervec në raste të parapare me ligj,

- dokumentet e krijuara në procedure gjyqësore janë të kapshme për shfrytëzim pas kalimit të 50 viteve nga plotfuqishmeria e vendimit,

- të dhënat nga regjistrimet statistikore dhe anketat, janë të kapshme për shfrytëzim pas 100 viteve nga regjistrimi-anketa dhe

- dokumentet të cilat permbajne informata konfidenciale për personat fizike dhe pasardhësit e tyre (perdhunim, lindje jashtëmartesore, adoptim, delikvence e të miturve dhe ngjashem, janë të kapshme për shfrytëzim pas kalimit të 20 viteve nga vdekja e personit ose 100 vite nga lindja e tij.

Neni 46

Materiali arhivir dhe dokumentar me afatë më të gjata të shfrytëzimit mund të jenë të kapshme për shfrytëzim edhe para kalimit të afatit të caktuar, në qellime zyrtare dhe të tjera, për çfarë me propozim të poseduesit, perkatesisht të shfrytëzuesit vendos Qeveria e Republikës së Maqedonisë në menyre dhe në kushtet të cilat garantojnë mbrojtje të interesave publike, mbrojtje të interesave private, perkatesisht privatesise dhe interesave të personave të trete.

Për dokumente për hulumtime gjeologjike dhe gjeodezike të resurseve natyrore dhe ekonomise së vendit nga neni 44 paragrafi (1) i këtij ligji, me propozim të pales së interesuar, Arkivi Shtetëror mundeson qasje të dokumentet në afat prej tri ditësh nga dita e paraqitjes së kërkesës.

Neni 47

Qasja të dokumentet e kërkuara në Arkivin Shtetëror mund të kufizohet perkohesisht në raste kur:

- dokumentet janë në gjendje të parregulluar dhe të papërpunuar,

- gjendja fizike e dokumentit nuk lejon shfrytëzim të tij,

- dokumenti i është dorëzuar për shfrytëzim shfrytëzuesit tjetër dhe

- dokumenti restaurohet, konservohet, mikrofilmohet, digjitalizohet dhe ngjashem.

Neni 48

Menyren e shfrytëzimit të materialit arhivir në Arkivin Shtetëror, e percakton drejtori i Arkivit Shtetëror.

Neni 49

Shfrytëzuesi i materialit arhivir dhe dokumentar para shfrytëzimit ploteson deklarate se është i njoftuar me atë se keqperdorimi i të dhënave sekrete është i sanksionuar në Kodin Penal dhe ligjet tjera dhe se do t'i shfrytëzojë vetëm në pajtim me ligjin.

Neni 50

Poseduesi i materialit arhivir publik gjatë dorëzimit të materialit në Arkivin Shtetëror, detyrohet t'i shenojë afatet më të gjata për shfrytëzimin e materialit të percaktuara me kete ose me ligj tjetër.

Menyren e shenimit të dokumenteve me afatë më të gjata të shfrytëzimit i percakton drejtori i Arkivit Shtetëror.

Neni 51

Për qasje në fondet arhivore dhe material arhivir, Arkivi Shtetëror perpiln mjete shkencore informative të cilat janë publike si vijojnë: inventare permbledhes dhe analitike, regeste, udherrefyes, regjistra, indekse dhe ngjashem.

Neni 52

E drejta e shikimit dhe marrja e informatave për materialin arhivir dhe dokumentar nga Arkivi Shtetëror është pa kompensim.

Shfrytëzimi i materialit është me kompensim kur Arkivi Shtetëror me kërkesë të shfrytëzuesit kryen fotokopjim, mikrofilmim, leshimin e kopjeve dhe ekstrakteve, skanim, digjitalizim dhe ngjashem.

Neni 53

E drejta e shfrytëzimit të materialit arhivir dhe dokumentar në Arkivin Shtetëror mund të kufizohet ose hiqet me aktvendim në raste nese shfrytëzuesi gjatë shfrytëzimit e pengon shfrytëzimin e shfrytëzuesve tjerë ose mund ta demtojë dokumentin, si edhe gjatë perpjekjes për pervetësim të dokumentit.

Kunder aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, shfrytëzuesi ka të drejtë ankese në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe në Procedure të Marredhenies së Punes në Shkallë të Dytë.

Ankesa nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

Neni 54

Personat e huaj fizike dhe juridike mund të shfrytëzojnë materialin arhivir dhe dokumentar në Arkivin Shtetëror në pajtim me kete ligj ose ligj tjetër, aktet e pergjithshme të Arkivit Shtetëror dhe marreveshjet nderkombetare të ratifikuara në pajtim me Kushtetuten e Republikës së Maqedonisë.

VII. MBIQEYRJA

Neni 55

Mbikeqyrje mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji kryen Arkivi Shtetëror.

Arkivi shtetëror kryen mbikeqyrje inspektuese mbi punën e poseduesve të materialit arhivir dhe dokumentar publik dhe privat në lidhje me punën arhivore të poseduesve.

Arkivi Shtetëror kryen mbikeqyrje inspektuese mbi punën e poseduesve të materialit arhivir dhe dokumentar privat në lidhje me punën arhivore dhe të zyrës.

Neni 56

Në procedure gjatë kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese do të zbatohen dispozitat e Ligjit për procedure të pergjithshme administrative dhe Ligjit për mbikeqyrje inspektuese, nese me kete ligj nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 57

Mbikeqyrjen inspektuese mbi realizimin dhe zbatimin e ketij ligji, si dhe rregullave tjera nga sfera e punes arkivore e kryejne inspektorët.

Inspektori punet e mbikeqyrjes inspektuese i kryen në njesine organizative të Arkivit Shtetëror.

Inspektor mund të jete personi i cili krahas kushteve të pergjithshme për lidhjen e marrëdhënies së punes të nepunesit shtetëror të percaktuara me ligj, duhet të kete të kryer arsimim të larte dhe të kete pervoje pune prej së paku tri vitesh në profesionin.

Neni 58

Inspektori ka legjitimacion.

Inspektori detyrohet para kryerjes së inspektimit të legjitimohet.

Formularin e legjitimacionit dhe menyren e leshimit dhe heqjes së tij, i percakton drejtori i Arkivit Shtetëror.

Neni 59

Inspektori kryen mbikeqyrje mbi punen e poseduesve të materialit arkivor dhe dokumentar të percaktuar me nenin 55 të ketij ligji.

Inspektori mund të kryej mbikeqyrje inspektuese pa e njoftuar subjektin e mbikeqyrjes për fillimin e kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese.

Neni 60

Për mbikeqyrjen e kryer inspektuese inspektori perpilon procesverbal me konstatim për gjendjen e konstatuar, ndersa për parregullsite dhe mangesite e percaktuara në punen e poseduesit perpilon aktvendim në të cilin i percakton masat dhe afatin për menjanimin e tyre.

Me aktvendim nga paragrafi 1 i ketij neni, inspektori i percakton masat dhe aktivitetet perkatese nga nenet 19, 20, 21 dhe 25 të ketij ligji, që duhet t'i ndermarre poseduesi te i cili kryhet mbikeqyrja inspektuese.

Neni 61

Kunder aktvendimit të inspektorit mund të parashtrohet anekse në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Për ankesen ndaj aktvendimit të inspektorit vendos komision i vecante i formuar nga kryetari dhe dy anetare të emeruar nga drejtori i Arkivit Shtetëror.

Komisioni vendos në afat prej 15 ditesh nga dita e pranimit të ankeses.

Neni 62

Drejtori i Arkivit Shtetëror miraton program vjetor për punen e njesise organizative për kryerjen e mbikeqyrjes inspektuese deri më 31 dhjetor në vitin rrjedhes për vitin e ardhshem.

Neni 63

Nese gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese nga Arkivi Shtetëror, konstatohet se eshte kryer kundervajtje nga nenet 64 dhe 65 të ketij ligji, me kryeresin do të zbatohet procedure për barazim para parashtrimit të kerkeses për ngritje të procedures kundervajtese.

VIII. DISPOZITA PËR KUNDERVAJTJE

Neni 64

Gjobe në shume prej 1 000 deri në 2 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit pergjegjes ose zyrtar te poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar publik dhe kunder personit juridik dhe pergjegjes te poseduesi i materialit arkivor dhe dokumentar privat, nese:

- nuk e mbron, ruan dhe miremban materialin arkivor dhe dokumentar në gjendje burimore dhe të sigurt që të mos demtohet, zhdukët ose shkatërrohet (neni 19 alineja 1),

- nuk e shfrytezon materialin arkivor dhe dokumentar në pajtim me kete ligj ose ligj tjetër dhe rregullat ose aktet tjera të pergjithshme (neni 19 alineja 2),

- nuk mban evidence për materialin arkivor dhe dokumentar (neni 19 alineja 3),

- nuk i jep të dhena, informata për materialin arkivor dhe dokumentar Arkivit Shtetëror (neni 19 alineja 4),

- nuk i lejon personit të autorizuar nga Arkivi Shtetëror qasje në gjendjen e materialit arkivor dhe dokumentar, humlumtim, studim, incizim, shfrytezim dhe marrje të masave për mbrojtjen e materialit (neni 19 alineja 5),

- nuk siguron qasje të publikut në materialin arkivor dhe dokumentar, sipas dispozitave të ketij ligji ose ligjit tjetër dhe rregullave tjera (neni 19 alineja 6),

- nuk e njofton Arkivin Shtetëror për të gjitha ndryshimet juridike dhe faktike të materialit arkivor dhe dokumentar (neni 19 alineja 7),

- nuk siguron kushte për vendosje dhe sigurim të materialit arkivor dhe dokumentar (neni 19 alineja 8),

- nuk kryen dhe nuk e percakton menyren e pranimit, shikimit dhe sistemimit të materialit arkivor dhe dokumentar (neni 19 alineja 9),

- nuk e shenon, daton dhe mban evidence baze për materialin arkivor dhe dokumentar dhe kryen perpunim të tij administrativ teknik (neni 19 alineja 10),

- nuk siguron kthim në kohe të lendeve të zgjidhura, e klasifikon dhe rregullon materialin arkivor dhe dokumentar dhe kryen prolongim të tij në sekretari (neni 19 alineja 11),

- nuk kryen zgjedhje të vazhdueshme të materialit arkivor dhe dokumentar (neni 19 alineja 12),

- nuk e kryen ndarjen dhe regjistrimin e materialit dokumentar për shkatërrim (neni 19 alineja 13),

- nuk mban evidence (pershkrim dhe regjistrim) të materialit arkivor (neni 19 alineja 14),

- nuk e shenon dhe ruan ekzemplarë arkivor (neni 19 alineja 15),

- nuk siguron hapësire, pajisje standarde dhe mjete teknike-teknologjike perkatese për ruajtje, mbrojtje dhe sigurim të materialit arkivor dhe dokumentar (neni 19 alineja 16),

- nuk e dorezon materialin arkivor në Arkivin Shtetëror në gjendje dhe afate të percaktuara me kete ligj (neni 19 alineja 17),

- nuk planifikon dhe nuk zbaton masa për mbrojtjen e materialit arkivor dhe dokumentar në rast të gjendjes së lufte ose gjendjes së jashtezakonshme (neni 20 paragrafi 1),

- nuk vepron sipas aktvendimit të miratuar në kryerjen e mbikeqyrjes inspektuese (neni 60),

- nuk miraton Plan të shenjave arkivore, Liste të materialit arkivor dhe Liste të materialit dokumentar me afate për ruajtjen e tij dhe nuk i dorezon në Arkivin Shtetëror për marrjen e pelqimit (neni 21 paragrafi 3),

- shkatërron material dokumentar të cilit i ka skaduar afati për ruajtje pa pelqim nga Arkivi Shtetëror (neni 24 paragrafi 2) dhe

- i lejon personit të trete i cili nuk eshte i punesuar te personi juridik ose organi, që të zgjedhe dhe rregulloje material arkivor dhe dokumentar publik (neni 22 paragrafi 2).

Neni 65

Gjobe në shume prej 1 000 deri në 2 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit juridik pronar i materialit dokumentar dhe arkivor privat, nese:

- nuk e njoftojne Arkivin Shtetëror për posedim të materialit arkivor dhe dokumentar (neni 32 alineja 1),

- nuk e ruan dhe mbrojne materialin arkivor dhe dokumentar (neni 32 alineja 2),

- nuk mbajne evidence baze për materialin arkivor dhe dokumentar (neni 32 alineja 3),

- nuk miratojne dhe në Arkivin Shtetëror nuk dergojne Plan të shenjave arkivore, Liste të materialit arkivor dhe Liste të materialit dokumentar (neni 32 alineja 4),

- nuk kryejne dhe nuk e cakton menyren e pranim, shikimit dhe sistemimit të materialit (neni 32 alineja 5),

- nuk e shenojne, datojne dhe mbajne evidencen baze për materialin dhe nuk kryejne perpunim të tij teknik administrativ (neni 32 alineja 6),

- nuk sigurojne kthim me kohe të lendeve të zgjidhura, nuk e klasifikojne dhe rregullojne materialin dhe nuk kryejne prolongim të tij në sekretari (neni 32 alineja 7),

- nuk bejne zgjedhje të vazhdueshme të materialit arkivor nga materiali dokumentar (neni 32 alineja 8),

- nuk bejne ndarje dhe regjistrim të materialit dokumentar për asgjesim (neni 32 alineja 9),

- nuk mbajne evidence (pershkrim dhe regjistrim) të materialit arkivor (neni 32 alineja 10),

- në menyre të perhershme nuk e ruajne materialin arkivor (neni 32 alineja 11) dhe

- nuk vepron sipas aktvendimit të miratuar në kryerjen e mbikeqyrjes inspektuese (neni 60).

Gjobe në shume prej 500 deri në 1 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes te personi juridik për kundervajtje nga paragrafi 1 i ketij neni.

Gjobe në shume prej 500 deri në 1 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet personit fizik dhe personit fizik i cili kryen veprimtari, sherbime apo profesione të lira për kundervajtje nga paragrafi 1 i ketij neni.

Neni 66

Proceduren kundervajtese për kundervajtjet e parapara në kete ligj e udheheq gjykata kompetente.

IX. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 67

Poseduesit e materialit dokumentar dhe arkivor detyrohen që ta harmonizojne punen e tyre në pajtim me kete ligj në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Procedurat e filluara te poseduesit e materialit arkivor dhe dokumentar para dites së hyrjes në fuqi të ketij ligji do të perfundohen në pajtim me Ligjin për material arkivor ("Gazeta Zyrtare e RSM-së" numer 36/90 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise" numer 36/95 dhe 86/2008).

Neni 68

Aktet nenligjore të parapara me kete ligj do të miratohen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi e ketij ligji.

Deri në hyrjen në fuqi të akteve nenligjore nga paragrafi 1 i ketij neni, do të zbatohen aktet nenligjore ekzistuese.

Neni 69

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij shfuqizohet Ligji për material arkivor ("Gazeta Zyrtare e RSM-së" numer 38/90 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise" 36/95 dhe 86/2008) dhe fjalet: "dhe materiali arkivor në gjendje burimore, të kompletuar dhe të rregullt me regjistrim dhe pershkrim, si dhe materiali dokumentar me afate më të gjata të ruajtjes, listat e pageses, kartonet EVT-2, formularët M-4 dhe fleteparaqitjet dhe fletecregjistrimet e të punesuarve t'ia dorezoje Arkivit Shteteror të Republikes së Maqedonise" nga neni 200 paragrafi 5 pika 2 të Ligjit për falimentim ("Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise" numer 34/2006, 126/2006, 84/2007 dhe 47/11).

Neni 70

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikes së Maqedonise".

2448.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА СПОМЕНИЧКАТА ЦЕЛИНА КРУШЕВО ЗА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ОД ОСОБЕНО ЗНАЧЕЊЕ

Се прогласува Законот за прогласување на споменичката целина Крушево за културно наследство од особено значење,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3451/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА СПОМЕНИЧКАТА ЦЕЛИНА КРУШЕВО ЗА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ОД ОСОБЕНО ЗНАЧЕЊЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Споменичката целина Крушево, која претставува комплекс на старата градска архитектура и има големо културно и историско значење поврзано со националната историја и култура на Република Македонија, се прогласува за културно наследство од особено значење, поткатегорија - големо значење (во натамошниот текст: „Споменичката целина Крушево“).

(2) Со прогласувањето на „Споменичката целина Крушево“ за културно наследство од особено значење се овозможува:

- поквалитетно одбележување и зачувување на традициите на „Илинденското востание“ и „Крушевската република“ од 1903 година,

- трајно зачувување на историските, архитектонските, урбанистичките, градителските, амбиенталните, уметничките, етнолошките вредности, без оглед дали се од профан и сакрален карактер и на која конфесија и култура ѝ припаѓаат, како и на автентичноста, реткоста, единственоста, разновидноста, интегралноста, зачуваност и староста на „Споменичката целина Крушево“,

- создавање поволни услови за опстанок и задржување на интегритетот на сите податоци што ги носи во себе како сведоштво,

- ширење сознанија за неговите вредности, значење и улога во културната идентификација,

- оспособување да служи за задоволување на културните, научните, едукативните, естетските, економските, туристичките и други потреби на граѓаните и

- спречување на дејствија, појави и влијанија со кои се врши или може да настане нејзино оштетување или деградирање.

(3) „Споменичката целина Крушево“ настаната во периодот од XV до XIX век, како културно наследство од особено значење, е добро од општ интерес за Република Македонија и ужива посебна заштита која се остварува во согласност со овој закон, со Законот за заштита на културното наследство и со друг закон.

Член 2

(1) Во „Споменичката целина Крушево“ се опфатени старото градско јадро со крушевската чаршија и поединечно заштитените добра со различни вредности, значење и функција.

(2) „Споменичката целина Крушево“, како и сите поединечно заштитени добра во нејзините рамки, се заштитуваат согласно со режимот за заштита утврдени со овој закон, Законот за заштита на културното наследство и поединечни акти за нивно прогласување како културно наследство.

Член 3

(1) „Споменичката целина Крушево“ е со вкупна површина од 44 ха и е на следнава надморска висина:

- најниска кота (на влезот во градот).....1.180 м.н.в. и
- највисока кота 1.286 м.н.в.

(2) Координати на „Споменичката целина Крушево“ се:

- најисточна ...X 521.926,769 Y 580.430,334,
- најјужнаX 521.430,166 Y 579.750,816,
- најзападна....X 520.487,953 Y 580.752,137 и
- најсеверна....X 521.047,412 Y 581.086,425.

(3) Граници на „Споменичката целина Крушево“ се:

- ИСТОК: источната граница започнува од пресечната точка на јужната граница на КП 4.686 со западната граница на КП 4.700, продолжува кон југ по западната граница на КП 4.700 до пресечната точка со југозападната граница на КП 4.700, се движи по југозападната граница на КП 4.700 до пресечната точка на оската на ул. „Нико Доага“ (КП 4.739) и се движи кон југозапад во должина од 50 м. Потоа продолжува по југозападната граница на КП 4.731 до пресекот со оската на крак од ул. „Нико Доага“ во должина од 22 м, потоа скршнува во правец на југозапад по оската на ул. „Нико Доага“ во должина од 33 м, потоа се движи кон југ по оската на ул. „Нико Доага“ во должина од 41,5 м. Скршнува кон запад по оската на ул. „Нико Доага“ во должина од 5 м. Продолжува кон југ по западната граница на КП 5.597/2 и КП 5.599 до пресекот со крак на ул. „Нико Доага“ и продолжува по западната граница на КП 5.606 и КП 5.607 до пресекот со оската на крак од ул. „Нико Доага“. Потоа границата се движи во правец на југозапад по оската на ул. „Нико Доага“ во должина од 66 м. Скршнува по оската на ул. „Нико Доага“ кон запад во должина од 27 м. Потоа границата се движи кон југ во должина од 8 м и продолжува кон југоисток до пресекот со оската на регионалниот пат 516 Крушево - Прилеп. Потоа се движи југозападно следејќи ја оската на истиот пат во должина од 145 м, а потоа скршнува кон југ по западната и јужната граница на КП 5.679 до пресекот со западната граница на КП 5.698 до пресекот со ул. „Партизанска“ (КП 5.723), ја сече улицата и продолжува кон југ по западните граници на КП 5.700, КП 5.701 и КП 5.734 до пресекот со оската на ул. „Питу Гули“ во должина од 7 м, а потоа оди кон југ по оската на истата улица во должина од 104 м,

- ЈУГ: јужната граница на „Споменичката целина Крушево“ се движи кон запад по оската на ул. „Питу Гули“ во должина од 76 м, скршнува кон југ по северната граница на КП 6.377 во должина од 17 м. Скршнува кон запад во должина од 34 м, потоа се движи кон север во должина од 20 м. Потоа продолжува да се движи кон југ по западната граница на КП 6.377 во должина од 129 м до пресекот со северната граница на КП 6.323, продолжува да се движи кон запад по северната граница на КП 6.323 во должина од 183 м до пресекот со оската на ул. „Коча Миленку“ (КП 6.512/1), ја сече улицата и се движи по северната граница на КП 6.227 во должина од 80 м. Потоа границата продолжува кон север во должина од 15,5 м пресекувајќи ја кривината на ул. „Коча Миленку“ до пресечната точка на јужната и источната граница на КП 6.310, продолжува кон се-

вер на источната граница на КП 6.310 до пресекот со оската на ул. „Коча Миленку“, продолжува да се движи кон запад по оската на ул. „Коча Миленку“ во должина од 151 м до пресекот со оската на ул. „Манчу Матак“ (КП 5.817),

- ЗАПАД: западната граница на „Споменичката целина Крушево“ се движи кон север по оската на ул. „Манчу Матак“ во должина од 134 м, потоа се движи кон северозапад следејќи ја оската на ул. „Манчу Матак“ во должина од 140 м до спојот со ул. „Благој Целев“ (КП 5.877). Потоа границата продолжува кон север во должина од 60 м по оската на ул. „Благој Целев“ и на аголот источно од КП 6.439, каде што се сече со крак од истата улица, границата се прекршува и се движи североисточно во должина од 60 м. Потоа границата продолжува по оската на ул. „Благој Целев“ кон запад, потоа продолжува благо кон северозапад, пак по оската на ул. „Благој Целев“ во должина од 87 м до пресечната точка на оската на ул. „Благој Целев“ и ул. „Така Бербер“ (КП 6.521). Границата продолжува кон север по оската на ул. „Така Бербер“ во должина од 120 м се до спојот со кракот на ул. „Така Бербер“ источно од КП 4.635 од каде што продолжува по оската на ул. „Така Бербер“ кон север во должина од 45 м, скршнува кон запад по крак од ул. „Така Бербер“ во должина од 24 м, скршнува кон север по оската на кракот од ул. „Така Бербер“ до пресекот со ул. „Мише Ефтим“ (КП 6.509). Продолжува кон исток во должина од 115 м, скршнува кон север по оската на ул. „Мише Ефтим“ во должина од 87 м до пресекот со оската на ул. „Томе Никле“ (КП 6.516), продолжува по оската на ул. „Томе Никле“ кон североисток во должина од 155 м до пресекот со оската на ул. „Маршал Тито“ (КП 6.508/1), продолжува кон север по оската на ул. „Маршал Тито“ во должина од 21 м до пресекот на ул. „Никола Карев“ (КП 6.518) и

- СЕВЕР: северната граница започнува од точката на спојот на ул. „Маршал Тито“ со ул. „Никола Карев“. Продолжува југоисточно по оската на ул. „Никола Карев“ во должина од 140 м до пресекот со оската на ул. „Киро Фетак“ (КП 6.507), потоа продолжува источно по оската на ул. „Киро Фетак“ во должина од 135 м се до точката јужно од КП 4.803, а потоа продолжува по оската на истата улица кон југоисток во должина од 120 м до точката јужно од КП 4.849. Границата се движи кон североисток по оската на истата улица во должина од 42 м до пресекот со оската на ул. „Нико Доага“, продолжува кон исток во должина од 55 м, скршнува кон југоисток по оската на истата улица во должина од 15 м, потоа скршнува кон север во должина од 20 м и скршнува кон исток по јужната граница на КП 4.686 до почетната точка на источната граница.

Член 4

(1) Контактната зона на „Споменичката целина Крушево“ е со вкупна површина од 91 ха со следниве граници:

- ИСТОК: источната граница на контактната зона започнува на североисток од градот, поточно на м.в. „Трите патишта“ со КП 4.637, во точката со координати X 521.690,43 и Y 581.003,54. Од тука продолжува јужно во должина од 47 м по границата на КП 4.637. Потоа продолжува јужно по границата на КП 4.252 во должина од 24 м, продолжува југо-источно по границата на КП 4.651 во должина од 15,40 м, продолжува во истиот правец во должина од 13,20 м по границата на КП 5.645, потоа оди јужно по границата на КП 4.660 во должина од 58,40 м, оди јужно по границата на КП 5.645 во должина од 5,60 м, потоа оди југоисточно по границата на КП 5.645 во должина од 19,40 м, па скршнува јужно во должина од 33 м, се движи по границата на истата парцела југоисточно во должина од 64,30 м се до патот Крушево - Прилеп со КП 5.652, потоа гра-

ницата се движи по оската на регионалниот пат Прилеп - Крушево во правец југозапад во должина од 136 м се до североисточната граница на КП 5.654. Од тука продолжува јужно по границата на КП 2.027 се до "Крушевска река" во должина од 95,50 м, потоа границата се движи јужно по границата на КП 2.587 се до асфалтниот пат Крушево - Демир Хасар во должина од 191,50 м продолжува кон исток во должина од 98 м по оската на асфалтниот пат Крушево - Демир Хасар со КП 5.671, продолжува полукружно по оската на истиот пат во должина од 57 м. Потоа се движи кон југ по границата на КП 2.972/1 се до раскрсницата за кај хотел "Монтана" во должина од 271,50 м, потоа границата се движи југозападно по границата на КП 2.972/1 се до м.в. "Порта" во должина од 453,70 м,

- ЈУГ: јужната граница на контактната зона започнува од југоисточниот дел на градот во точката со координати X 521.677,43 и Y 579.759,66. Од споменатите координати границата оди кон север во должина од 56,80 м по границата на КП 2.486, од тука скршнува северозападно по границата на КП 2.476 во должина од 31,55 м, потоа оди југозападно, исто така, по границата на КП 2.476 во должина од 118,65 м, скршнува северозападно во должина од 43,60 м, скршнува јужно по границата на истата парцела во должина од 37,50 м, од тука границата на контактната зона се движи западно по границата на КП 2.472/1 во должина од 56,25 м, се движи западно по границата на КП 2.472 во должина од 78,20 м, го сечи патот со КП 6.483 и се движи западно по границата на КП 6.482 во должина од 431 м,

- ЗАПАД: западната граница на контактната зона започнува од југозападниот дел на градот во точката со координати X 520.945,98 и Y 579.863,63. Од тука границата скршнува северозападно по границата на КП 6.482 во должина од 97 м, продолжува северно по границата од истата парцела во должина од 69 м, од тука продолжува северозападно покрај крушевската корија по границата на КП 6.482 во м.в. "Гума" во должина од 534 м, се до последниот столб на жичарницата од каде што границата се спушта источно се до земјениот пат што се наоѓа во коријата во должина од 252,50 м. Од тука границата продолжува северозападно по патот којшто оди низ коријата по границата на КП 2.442 во должина од 366,10 м, исто така, оди северно по границата на КП 2.442 во должина од 165 м. Потоа границата скршнува источно по границата на КП 2.451 во должина од 44 м, продолжува источно по границата на КП 4.484 во должина од 17 м, продолжува источно по границата на КП 4.488 во должина од 81,80 м, продолжува во истиот правец по границата на КП 4.484 во должина од 236,20 м, скршнува кон запад по границата на истата парцела во должина од 48 м, го сечи патот со КП 4.478 во должина од 25 м, од тука се спушта кон север по границата на КП 4.475 во должина од 47 м, продолжува по истиот правец по границата на КП 4.380 во должина од 45 м и

- СЕВЕР: северната граница на контактната зона започнува од точката во северозападниот дел на градот Крушево со координати X 520.787,03 и Y 580.933,52. Потоа границата на контактната зона се движи кон исток по границата на КП 4.478 во должина од 51,60 м, од тука границата продолжува кон север по границата на КП 4.478 во должина од 5,70 м, продолжува по границата на КП 4.328 во должина од 14,90 м, скршнува североисточно по границата на КП 4.377 во должина од 30 м, продолжува по границата на КП 4.353 во должина од 9,30 м, оди во истиот правец по КП 4.352 во должина од 15,10 м, го сечи патот со КП 6.516 во должина од 3,70 м и се движи по истиот правец по границата на КП 4.354 во должина од 24,50 м, повторно го сечи патот со КП 6.516 во должина од 5 м и продолжува по границата на КП 4.342 во должина од 26 м. Од тука границата продолжува по оската на ул. "Томе

Никле" покрај границата на фабриката "Илинденка" со КП 4.332 во должина од 88 м, скршнува северно по истата граница во должина од 66,40 м, го сечи асфалтниот пат Крушево - с. Пуста Река со КП 6.508/1 во должина од 32,50 м и продолжува источно по оската на ул. "Никола Карев" со КП 4.973 во должина од 116 м, скршнува полукружно кон југ во должина од 12 м, повторно оди кон исток во правец на градските гробишта во должина од 35 м, оди југоисточно по оската на ул. "Киро Фетак" со КП 6.507 во должина од 74 м, скршнува кон исток по оската на истата улица по границата на КП 4.222 во должина од 119 м. Границата на контактната зона продолжува источно по границата на КП 4.221/2 во должина од 31,50 м, продолжува по границата на КП 4.256 во должина од 178 м, потоа границата го сечи патот со КП 4.739 во должина од 5,50 м, скршнува на југ по границата на КП 4.259 во должина од 25 м, оди кон исток по границата на истата парцела во должина од 31,50 м и го сечи патот со КП 4.739 во должина од 12,80 м од каде што и започна источната граница на контактната зона во точката со координати X 521.690,43 и Y 581.003,54.

Член 5

(1) Границите на „Споменичката целина Крушево“ и на неговата контактна зона од членовите 3 и 4 од овој закон (во натамошниот текст: заштитено подрачје), Агенцијата за катастар на недвижности ги нанесува на геодетска подлога во размер 1 : 1000.

(2) Органот од ставот (1) на овој член за секоја катастарска парцела што се наоѓа во границите на заштитеното подрачје, во катастарската евиденција и документација става забелешка дека е составен дел на „Споменичката целина Крушево“ како културно наследство од особено значење, а за секое поединечно заштитено добро во границите на заштитеното подрачје става забелешка дека има статус на културно наследство со соодветна категорија утврдена со актот за неговото прогласување.

(3) Границите на заштитеното подрачје од ставот (1) на овој член не можат да се менуваат со просторен и урбанистички план ниту со друг вид акт, освен со акт за заштита или акт за промена на заштитата во согласност со прописите за заштита на културното наследство.

Член 6

(1) Заради заштита, уредување, ревитализација и рационално користење на „Споменичката целина Крушево“, општината Крушево донесува детален урбанистички план со плански опфат во границите на „Споменичката целина Крушево“ од членот 3 од овој закон.

(2) За контактната зона од членот 4 од овој закон општината Крушево донесува детални урбанистички планови.

(3) Плановите од ставовите (1) и (2) на овој член се изработуваат врз основа на заштитно-конзерваторски основи изработени од Националната установа - Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Прилеп, согласно со Законот за заштита на културното наследство.

(4) Заштитно-конзерваторските основи за заштитеното подрачје „Споменичка целина Крушево“, задолжително содржат дозволени и рестриктивни мерки за секој поединечен составен дел во заштитеното подрачје.

(5) Заштитно-конзерваторски основи од ставот (3) на овој член кои се одобрени и заверени од Управата за заштита на културното наследство, задолжително се вградуваат во деталните урбанистички планови, како посебни услови за градење за секоја градежна парцела поединечно.

Член 7

Во „Споменичката целина Крушево“ не смее:

- 1) да се менува постојната сообраќајна мрежа;
- 2) да се употребуваат вештачки материјали за обработка на сообраќајната мрежа (улицы, тротоари и плоштади);
- 3) да се поставуваат надземни водени хидранти за противпожарна заштита;
- 4) потпорните и преградните сидови меѓу дворовите и улиците да се изведуваат од друг материјал освен од камен;
- 5) да се менуваат постојните автентични огради на дворовите;
- 6) да се менува постојната изградена и неизградена урбана структура (форма на блоковите, големина, форма и содржина на парцелите);
- 7) да се менува габаритот на поединечно заштитените добра;
- 8) да се менуваат висината и фасадниот изглед на поединечно заштитените добра и на амбиенталните објекти;
- 9) да се менува автентичниот покривен покривач од камени плочи на поединечно заштитените добра;
- 10) да се поставуваат надворешни пластични ролетни на поединечно заштитените добра;
- 11) да се поставуваат клима уреди на уличните фасади;
- 12) да се градат објекти со катност поголема од П+2, сметано од најниската кота на објектот;
- 13) да се градат нови објекти кои како висина имаат галерија или потпокрив, без или со баци или се покривени со рамна тераса;
- 14) да се поставуваат соларни колектори што не се во рамнина на покривот;
- 15) да се покриваат објектите со лим, шиндра, салони и други современи покривни покривачи;
- 16) да се градат гаражи како посебни објекти на градежната парцела;
- 17) да се зголемуваат габаритот и висината на помошните објекти на поединечно заштитените добра;
- 18) да се воведат нови намени кои предизвикуваат бучава и загадување на околината на заштитеното подрачје;
- 19) да се паркира до поединечно заштитените добра и да се формираат паркинг места до нив и
- 20) да се поставуваат антени, репетитори, билборди и рекламни паноа на поединечно заштитено добро.

Член 8

Режимот на заштита во „Споменичката целина Крушево“ се остварува според детално дефинираните услови во деталниот урбанистички план од членот 6 став (1) од овој закон кој се донесува за споменичката целина, како и според посебни заштитно-конзерваторски услови што се однесуваат на:

- 1) контролирана интерполација на нови локации на слободни простори;
- 2) зачувување на заштитените добра во изворна состојба преку конзервација, санација и во исклучителни случаи со факсимилна обнова;
- 3) зачувување на амбиенталните објекти кои придонесуваат за вредностите и амбиенталната слика на целината во изворна состојба, особено на екстериерниот изглед на објектите со конзервација и санација, како и со реставрација на карактеристичните фасадни изгледи кај објектите кои имаат големи оштетувања;
- 4) враќање на изгубениот фонд на објекти на локацији кои се слободни и за кои постојат стари урбанистички планови, остатоци од објектите или техничка и фотодокументација преку нивна типолошка обнова;
- 5) враќање на автентичниот фасаден изглед на оние објекти кои го изгубиле, а за кои постојат доволно информации за изворниот изглед;

6) рекомпозиција на недвижностите по намена во објектите кои факсимилно се обновуваат;

7) задржување на амбиенталните објекти во рамките на постојните габарити со можност за помали доградби на сопствените локации кои нема драстично да влијаат врз промената на амбиентот;

8) задржување и изградба на објекти со покриви на повеќе води со блага косина (макс. 22% до 24%), а за објектите кои се во низа покрив на две води со блага косина, со употреба на керамида - каналица како материјал за покривање, освен кај заштитените добра кај кои се задржува покривот од камени плочи;

9) задржување на фасадата на приземјата и на високите приземја од кршен камен, а катовите да се малтерисани и обелени со вар;

10) задржување на автентичната боја на заштитените и амбиенталните објекти;

11) задржување на хармоничниот ритам на поставување на дрвените прозорци со дрвени опшивки, карактеристичните дрвени опшивки на фасадата, дрвените косници и карактеристично обработените симсови;

12) задржување и одржување на постојните основни функции на крушевската чаршија и враќање на некои изворни функции, како што се старите занаети или давање нови современи функции на некои објекти, доколку таквите функции се компатибилни со нивната природа и карактерот на споменичката целина;

13) поставувањето на сите видови на водови од инфраструктурата и инсталациите да не бидат видливи на уличните фасади и на просторот на споменичката целина;

14) задржување на асфалтот на фреквентните моторни сообраќајници кои се веќе асфалтирани;

15) поставување во постапка согласно со закон на сите натписи на фирми и други натписи, сообраќајни знаци, споменична сигнализација, осветлување и урбана опрема на отворените простори во споменичката целина и

16) преземање превентивни и корективни мерки против деструктивни ефекти од бучава, удари и вибрации предизвикани од машини и возила во споменичката целина.

Член 9

(1) Во контактната зона на „Споменичката целина Крушево“ не смее:

- 1) да се менуваат габаритот, висината и фасадниот изглед на поединечно заштитените добра;
- 2) да се менува постојната улична мрежа;
- 3) да се градат објекти во пошумените делови на градот (Коријата, хотелските објекти) и

4) да се изведуваат интервенции кои можат да го загрозат интегритетот на поединечно заштитени добра во радиус од 15 м околу објектите.

(2) Режимот на заштита во контактната зона се остварува според детално дефинирани услови во деталните урбанистички планови од членот 6 од овој закон, а кои се донесуваат за контактната зона, како и според посебни заштитно-конзерваторски услови што се однесуваат на:

1) зачувување на поединечно заштитените добра во изворна состојба преку конзервација, санација и во исклучителни случаи со факсимилна обнова;

2) зачувување на покривите на повеќе води со употреба на камени плочи кај поединечно заштитените добра и

3) усогласување на висината и габаритите на новоизградените објекти на начин со кој се оневозможува затворање на визуирите кон споменичката целина.

Член 10

(1) Општината Крушево и нејзините органи и јавни служби се одговорни за спроведување на мерки и активности во заштитеното подрачје во рамките на нивните надлежности утврдени со овој и со друг закон.

(2) Имателите на културно наследство во рамките на заштитеното подрачје се одговорни согласно со закон за одржувањето, чувањето, почитувањето и правилното користење на културното наследство во рамките на заштитеното подрачје.

(3) Националната установа - Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Прилеп е одговорна за преземање заштитно-конзерваторски мерки во заштитеното подрачје во согласност со Законот за заштита на културното наследство.

Член 11

(1) Со „Споменичката целина Крушево“ во името на Република Македонија, а во согласност со своите надлежности, управуваат Националната установа - Заводот за заштита на спомениците на културата и Музеј - Прилеп и општината Крушево.

(2) Заради обезбедување посебни услови за трајно зачувување на споменичката целина и за отстранување на причините кои ги загрозуваат нејзините вредности, како и заради координирана работа на надлежните органи во реализацијата на заеднички иницијативи, акции или проекти за заштита, уредување, користење и ревитализација на „Споменичката целина Крушево“ се донесува план за интегрирана заштита на „Споменичката целина Крушево“ (во натамошниот текст: планот за интегрирана заштита).

Член 12

(1) Планот за интегрирана заштита од членот 11 став (2) од овој закон го подготвува Управата за заштита на културното наследство, во соработка со Националната установа - Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Прилеп и општината Крушево за период од пет години, а го донесува министерот за култура.

(2) Планот за интегрирана заштита пред неговото донесување се става на јавна расправа која трае најмалку 30 дена.

(3) Планот за интегрирана заштита особено содржи:

- преглед на поединечните објекти прогласени за недвижно културно наследство кои се во составот на „Споменичката целина Крушево“ (број, површина, сегашна намена, идна намена, валоризација/ревалоризација),

- приказ и оценка на состојбите со одделни делови или градби во составот на „Споменичката целина Крушево“,

- предлози за санација, заштита, изградба и измена на намените на градбите во состав на „Споменичката целина Крушево“,

- идентификување на потенцијални фактори и ризици кои ги загрозуваат вредностите на културното наследство,

- планирање на урбаниот развој и урбаната рехабилитација во „Споменичката целина Крушево“,

- развивање активности за подигнување на јавната свест за значењето на културното наследство,

- утврдување насоки за развој на културниот туризам во согласност со принципот на одржлив развој,

- развивање активности за издавање научни и стручни публикации и публикации од информативен карактер,

- приказ на потребните средства за негово спроведување и

- приказ на организација и динамика на изведување на активности врз комуналната инфраструктура „Споменичката целина Крушево“.

Член 13

(1) Следење и вреднување на спроведувањето на планот за интегрирана заштита од членот 11 став (2) од овој закон врши надзорен одбор (во натамошниот текст: одборот), составен од претседател и десет члена, кои ги именува министерот за култура.

(2) Во одборот се именува по еден претставник од:

- Министерството за култура,

- Управата за заштита на културното наследство,

- Министерството за животна средина и просторно планирање - Управа за животна средина,

- Министерството за транспорт и врски,

- Министерството за економија,

- Министерството за локална самоуправа,

- Националната установа - Национален конзерваторски центар - Скопје и

- Националниот комитет на Меѓународниот совет за споменици и места - ИКОМОС на Република Македонија, двајца претставници во одборот се именуваат од здруженијата кои дејствуваат на планот на развојот на туризмот и презентирањето на Крушево.

(3) Претседателот и членовите на одборот имаат мандат од две години, со право да бидат повторно именувани уште за еден мандат.

(4) Одборот еднаш годишно до министерот за култура доставува извештај за реализација на планот за интегрирана заштита и предлози на мерки за подобрување на заштитата, користењето и презентирањето на „Споменичката целина Крушево“.

(5) Во извештајот од ставот (4) на овој член се содржани оцената за преземените мерки и препораките за надминување на состојбите.

II. НАДЗОР

Член 14

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон врши Министерството за култура.

(2) Управата за заштита на културното наследство врши инспекциски надзор над спроведувањето на прописите за заштита на културното наследство во согласност со овој закон.

(3) Надзор над одредбите од овој закон кои се во врска со примената на прописите за градење и просторно и урбанистичко планирање, вршат органите надлежни за вршење на работите од областа на градењето и уредувањето на просторот.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 15

(1) Деталните урбанистички планови од членот 6 од овој закон ќе се донесат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесувањето на плановите од ставот (1) на овој член заштитата на „Споменичката целина Крушево“ се остварува со задолжително издавање на заштитни конзерваторски услови кои ги донесува Управата за заштита на културното наследство, по барање на надлежниот орган за издавање на одобрение за градба, согласно со Законот за заштита на културното наследство.

Член 16

(1) Планот за интегрирана заштита од членот 11 став (2) од овој закон ќе се донесе најдоцна до шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Одборот од членот 13 од овој закон ќе го именува министерот за култура во рок до шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 17

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J **PËR SHPALLJE TË TERESISE MONUMENTALE** **TE KRUSHEVES TRASHËGIMI KULTURORE ME** **RENDESI TË VECANTE**

DISPOZITA TË PERGJITHSHME

Neni 1

(1) Teresia monumentale e Krusheves, që paraqet kompleks të arkitekture së vjetër të qytetit dhe ka rendesi të madhe kulturore dhe historike lidhur me historinë nacionale dhe kulturen e Republikës së Maqedonisë, shpallet trashëgimi kulturore me rendesi të vecante, nenkategoria - rendesi e madhe (në tekstin e metejme: "Teresia monumentale e Krusheves").

(2) Me shpalljen e "Teresise monumentale të Krusheves" trashëgimi kulturore me rendesi të vecante, mundësohet:

- shenimi dhe ruajtja më kualitative e traditave të "Kryengritjes së Ilindenit" dhe "Republikës së Krusheves" nga viti 1903;

- ruajtja e perhershme e vlerave historike, arkitektonike, urbane, ndërtuese, ambientale, artistike, etnologjike, pa dallim nëse janë të karakterit profan dhe sakral dhe cilit konfesion dhe kulture u takojnë si dhe e autenticitetit, raritë, unitetit, diversitetit, integritetit, ruajtjes dhe vjetërsisë së "Teresise monumentale të Krusheves";

- krijimi i kushteve të volitshme për mbijetesë dhe ruajtje të integritetit për të gjitha të dhenat që i bart në vetë si deshmë;

- përhapja e njohurive për vlerat, rendesinë dhe rolin e saj në identifikimin kulturor;

- aftësimi që të shërbejë për plotësimin e nevojave kulturore, shkencore, edukative, estetike, ekonomike, turistike dhe nevojave tjera të qytetareve dhe

- parandalimi i veprimeve, dukurive dhe ndikimeve me të cilat behet apo mund shkaktohet demtimi apo degradimi i saj.

(3) "Teresia monumentale e Krusheves" e krijuar në periudhën nga shekulli XV deri në shekullin e XIX, si trashëgimi kulturore me rendesi të vecante, është me interes të përgjithshëm për Republikën e Maqedonisë dhe gezon mbrojtje të vecante që realizohet në përputhje me këte ligj, me Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore dhe me ligj tjetër.

Neni 2

(1) Në "Teresinë monumentale të Krusheves" përfshihen qendra e vjetër e qytetit me carshinë e Krusheves dhe të mirat e mbrojtura të vecanta, me vlera, rendesi dhe funksion të ndryshëm.

(2) "Teresia monumentale e Krusheves", si dhe të gjitha të mirat e mbrojtura të vecanta në kuader të saj, mbrohen në pajtim me regjimin e mbrojtjes të përcaktuara me këte ligj, Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore dhe akteve të vecanta për shpalljen e tyre trashëgimi kulturore.

Neni 3

(1) "Teresia monumentale e Krusheves" është me sipërfaqe të përgjithshme prej 44 ha dhe është në lartësinë mbi detare si vijon:

- Kuota më e ulët (në hyrje të qytetit) ..1180 l.m.m. dhe
- Kuota më e lartë 1286 l.m.m.

(2) Koordinatat e "Teresise monumentale të Krusheves" janë:

- Më lindorja.....X: 521926,769 Y: 580430,334
- Më jugorja.....X: 521430,166 Y: 579750,816
- Më perëndimorja...X: 520487,953 Y: 580752,137 dhe
- Më veriorja.....X: 521047,412 Y: 581086,425

(3) Kufijet e "Teresise monumentale të Krusheves" janë:

- LINDJE: Kufiri lindor fillon nga pika e prerjes e kufirit jugor të PK 4686 me kufirin perëndimor të PK 4700, vazhdon drejt jugut neper kufirin perëndimor të PK 4700,

deri në pikën prerese me kufirin jugperëndimor të PK 4700, shkon neper kufirin jugperëndimor të PK 4700 deri te pika e prerjes së boshtit të rruges "Niko Doaga" (PK 4739), shkon drejt jugperëndimit në gjatësi prej 50 m. Pastaj vazhdon neper kufirin jugperëndimor të PK nr. 4731 deri në kryqëzimin me boshtin e degës së rruges "Niko Doaga" në gjatësi prej 22 m, pastaj kthehet në drejtim jugperëndimor neper boshtin e rruges "Niko Doaga", në gjatësi prej 33 m, pastaj shkon drejt jugut, neper boshtin e rruges "Niko Doaga" në gjatësi prej 41,5 m. Kthen drejt perëndimit neper boshtin e rruges "Niko Doaga" në gjatësi prej 5 m. Vazhdon drejt jugut neper kufirin perëndimor të PK 5597/2 dhe PK 5599 deri te prerja me krahun e rruges "Niko Doaga" dhe vazhdon neper kufirin perëndimor të PK 5606 dhe PK 5607 deri në prerjen me boshtin e krahut të rruges "Niko Doaga". Pastaj kufiri shkon në drejtimin jugperëndimor neper boshtin e rruges "Niko Doaga" në gjatësi prej 66 m. Kthen neper boshtin e rruges "Niko Doaga" drejt perëndimit në gjatësi prej 27 m. Pastaj kufiri shkon drejt jugut në gjatësi prej 8 m dhe vazhdon drejt juglindjes deri në te prerja me boshtin e rruges rajonale 516 Krusheve - Prilep. Pastaj shkon në jugperëndim duke e ndjekur boshtin e rruges së njejtë në gjatësi prej 145 m, e pastaj kthen drejt jugut neper kufirin perëndimor dhe jugor të PK 5679, deri në prerjen me kufirin perëndimor të PK 5698, deri në prerjen me rrugën "Partizanska" (PK 5723), e pret rrugën dhe vazhdon drejt jugut neper kufijet perëndimore të PK 5700 dhe PK 5701, PK 5734, deri te prerja me boshtin e rruges "Pitu Guli" në gjatësi prej 7 m, e pastaj shkon drejt jugut në boshtin e rruges së njejtë në gjatësi prej 104 m.

- JUG: Kufiri jugor i Teresise monumentale të Krusheves shkon drejt perëndimit neper boshtin e rruges "Pitu Guli" në gjatësi prej 76 m, kthen drejt jugut neper kufirin verior të PK 6377 në gjatësi prej 17 m. Kthen drejt perëndimit në gjatësi prej 34 m, pastaj shkon drejt veriut në gjatësi prej 20 m. Pastaj vazhdon të shkojë drejt jugut neper kufirin perëndimor të PK 6377 në gjatësi prej 129 m, deri te prerja me kufirin verior të PK 6323, vazhdon të shkojë drejt perëndimit neper kufirin verior të PK 6323 në gjatësi prej 183 m, deri në prerjen me boshtin e rruges "Koca Milenku" (PK 6512/1), e pret rrugën dhe shkon neper kufirin verior të PK 6227 në gjatësi prej 80 m. Pastaj kufiri vazhdon drejt veriut në gjatësi prej 15,5 m, duke e prërë kthesën e rruges "Koca Milenku" deri në pikën e prerjes të kufirit jugor dhe lindor të PK 6310, vazhdon drejt veriut në kufirin lindor të PK 6310 prerjen me boshtin e rruges "Koca Milenku", vazhdon të shkojë drejt perëndimit neper boshtin e rruges "Koca Milenku" në gjatësi prej 151 m, deri te prerja me boshtin e rruges "Mancu Matak" (PK 5817).

- PERENDIM: Kufiri perëndimor i "Teresise monumentale të Krusheves" shkon drejt veriut neper boshtin e rruges "Mancu Matak" në gjatësi prej 134 m, pastaj shkon drejt veriperëndimit, duke e ndjekur boshtin e rruges "Mancu Matak" në gjatësi prej 140 m, deri në lidhjen me rrugën "Bllagoj Celev" (PK 5877). Pastaj kufiri vazhdon drejt veriut në gjatësi prej 60 m, neper boshtin e rruges "Bllagoj Celev" dhe të kendit në lindje të PK 6439, ku prëhet me krahun e së njejtës rruge, kufiri thehet dhe shkon në verilindje në gjatësi prej 60 m. Pastaj kufiri vazhdon neper boshtin e rruges "Bllagoj Celev" drejt perëndimit, pastaj shkon pak drejt veriperëndimit, prape neper boshtin e rruges "Bllagoj Celev" në gjatësi prej 87 m, deri te pika e prerjes e boshtit të rruges "Bllagoja Celev" dhe rruges "Taqa Berber" (PK 6521). Kufiri vazhdon drejt veriut neper boshtin e rruges "Taqa Berber" në gjatësi prej 120 m, deri në lidhjen me krahun e rruges "Taqa Berber" në lindje të PK 4635, prej nga vazhdon neper boshtin e rruges "Taqa Berber" drejt veriut në gjatësi prej 45 m, kthen drejt perëndimit neper krahun e rruges "Taqa Berber" në gjatësi prej 24 m, kthen drejt veriut neper boshtin e krahut të rruges "Taqa Berber" deri në prerjen me rrugën "Mishe Eftim" (PK 6509). Vazhdon drejt lindjes në gjatësi prej 115 m,

kthen drejt veriut neper boshtin e rruges "Mishe Efim" në gjatesi prej 87 m, deri te prerja me boshtin e rruges "Tome Nikle" (PK 6516), vazhdon neper boshtin e rruges "Tome Nikle" drejt verilindjes në gjatesi prej 155 m, deri në prerjen me boshtin e rruges "Marshall Tito" (PK 6508/1), vazhdon drejt veriut neper boshtin e rruges "Marshall Tito" në gjatesi prej 21 m, deri te prerja e rruges "Nikolla Karev" (PK 6518) dhe

- VERI: Kufiri verior fillon nga pika e lidhjes së rruges "Marshall Tito" me rrugen "Nikolla Karev". Vazhdon në juglindje neper boshtin e rruges "Nikolla Karev" në gjatesi prej 140 m, deri te prerja me boshtin e rruges "Kiro Fetak" (PK 6507), pastaj vazhdon në lindje neper boshtin e rruges "Kiro Fetak" në gjatesi prej 135 m, deri te pika në jug të PK 4803, e pastaj vazhdon neper boshtin e rruges së njejte drejt juglindjes në gjatesi prej 120 m, deri te pika në jug të PK 4849. Kufiri shkon drejt verilindjes neper boshtin e rruges së njejte në gjatesi prej 42 m, deri te prerja me boshtin e rruges "Niko Doaga", vazhdon drejt lindjes në gjatesi prej 55 m, pastaj kthen drejt juglindjes neper boshtin e rruges së njejte në gjatesi prej 15 m, pastaj kthen drejt veriut në gjatesi prej 20 m dhe kthen drejt lindjes neper kufirin jugor të PK 4686 deri në piken fillestare të kufirit lindor.

Neni 4

(1) Zona e kontaktit e "Teresise monumentale të Krusheves" eshte me siperfaqe të pergjithshme prej 91 ha, me kufijte si vijojne:

- LINDJE: Kufiri lindor i zones së kontaktit fillon në verilindje të qytetit, më saktesisht në v. q. "Tri rruget" me PK: 4637, në piken me koordinata X: 521690,43 dhe Y: 581003,54. Prej ketu vazhdon në jug në gjatesi prej 47,00 m, neper kufirin e PK: 4637. Pastaj vazhdon në jug neper kufirin e PK: 4252 në gjatesi prej 24,00 m, vazhdon në juglindje neper kufirin e PK: 4651 në gjatesi prej 15,40 m; vazhdon në drejtimin e njejte në gjatesi prej 13,20m neper kufirin e PK: 5645; pastaj shkon në jug neper kufirin e PK:4660 në gjatesi prej 58,40m; shkon në jug neper kufirin e PK:5645 në gjatesi prej 5,60m; pastaj shkon në juglindje neper kufirin e PK:5645 në gjatesi prej 19,40m; pastaj kthen në jug në gjatesi prej 33m, shkon neper kufirin e parceles së njejte në juglindje në gjatesi prej 64,30m, deri te rruga Krusheve-Prilep me PK: 5652; pastaj kufiri shkon neper boshtin e rruges rajonale Prilep-Krusheve në drejtim jugperendimor në gjatesi prej 136m, deri te kufiri verilindor i PK:5654. Prej ketu vazhdon në jug neper kufirin e PK:2027 deri te "Krushevska Reka" në gjatesi prej 95,50m; pastaj kufiri shkon në jug neper kufirin e PK:2587 deri te rruga e asfaltuar Krusheve -D.Hisar në gjatesi prej 191,50m, vazhdon drejt lindjes në gjatesi prej 98m, neper boshtin e rruges së asfaltuar Krusheve-D.Hisar me PK:5671; vazhdon në gjysmerreth neper boshtin e rruges së njejte në gjatesi prej 57m. Pastaj shkon drejt jugut neper kufirin e PK:2972/1 deri te kryqezimi për te hoteli "Montana" në gjatesi prej 271,50m, pastaj kufiri shkon në jugperendim neper kufirin e PK:2972/1 deri te v. q. "Porta", në gjatesi prej 453, 70m.

- JUG: Kufiri jugor i zones së kontaktit fillon prej pjeses jugperendimore të qytetit në piken me koordinata X: 521677,43 dhe Y: 579759,66. Prej koordinatave të permenura kufiri shkon drejt veriut në gjatesi prej 56,80m, neper kufirin e PK: 2486; prej ketu kthen në veriperendim neper kufirin e PK:2476 në gjatesi prej 31,55m, pastaj shkon në jugperendim gjithashtu neper kufirin e PK:2476 në gjatesi prej 118, 65m; kthen në veriperendim në gjatesi prej 43,60m; kthen në jug neper kufirin e parceles së njejte në gjatesi prej 37,50m; prej ketu kufiri i zones së kontaktit shkon në perendim neper kufirin e PK:2472/1 në gjatesi prej 56,25m; shkon në perendim neper kufirin e PK: 2472 në gjatesi prej 78,20m, e pret rrugen me PK:6483 dhe shkon në perendim neper kufirin e PK:6482 në gjatesi prej 431m.

- PERENDIM: Kufiri perendimor i zones së kontaktit fillon prej pjeses jugperendimore të qytetit në piken me koordinata X: 520945,98 dhe Y: 579863,63. Prej ketu kufiri kthen në veriperendim neper kufirin e PK:6482 në gjatesi prej 97m, vazhdon në veri neper kufirin e parceles së njejte në gjatesi prej 69m, prej ketu vazhdon në jugperendim afer korijes së Krusheves neper kufirin e PK:6482 në v.q. "Guma" në gjatesi prej 534m, deri te shtylla e fundit e teleferikut prej ku kufiri leshohet në lindje deri te rruga e paasfaltuar që gjendet në korije në gjatesi prej 252,50 m. Prej ketu kufiri vazhdon në veriperendim neper rrugen që shkon neper korine neper kufirin e PK:2442 në gjatesi prej 366,10m; shkon në veri gjithashtu neper kufirin e PK:2442 në gjatesi prej 165 m. Pastaj kufiri kthen në lindje neper kufirin e PK:2451 në gjatesi prej 44m.; vazhdon në lindje neper kufirin e PK:4484 në gjatesi prej 17m; vazhdon në lindje neper kufirin e PK:4488 në gjatesi prej 81,80m; vazhdon në drejtimin e njejte neper kufirin e PK:4484 në gjatesi prej 236, 20m; kthen drejt perendimit neper kufirin e parceles së njejte në gjatesi prej 48m; e pret rrugen me PK:4478, në gjatesi prej 25m; prej ketu leshohet drejt veriut neper kufirin e PK:4475 në gjatesi prej 47m; vazhdon neper drejtimin e njejte neper kufirin e PK:4380 në gjatesi prej 45m.

- VERI: Kufiri verior i zones së kontaktit fillon prej pikes në pjesen veriperendimore të qytetit të Krusheves me koordinatat X: 520787,03 dhe Y: 580933,52. Pastaj kufiri i zones së kontaktit shkon drejt lindjes neper kufirin e PK:4478 në gjatesi prej 51,60m; prej ketu kufiri vazhdon drejt veriut neper kufirin e PK:4478 në gjatesi prej 5,70; vazhdon neper kufirin e PK:4328 në gjatesi prej 14,90m; kthen në verilindje neper kufirin e PK:4377 në gjatesi prej 30m; vazhdon neper kufirin e PK:4353 në gjatesi prej 9,30m; shkon në drejtimin e njejte neper PK:4352 në gjatesi prej 15,10m; e pret rrugen me PK:6516 në gjatesi prej 3,70m dhe shkon në drejtimin e njejte neper kufirin e PK:4354 në gjatesi prej 24,50m; perseri e pret rrugen me PK:6516 në gjatesi prej 5m dhe vazhdon neper kufirin e PK:4342 në gjatesi prej 26m; Prej ketu kufiri vazhdon neper boshtin e rruges "Tome Nikle" afer kufirit të Fabrikes "Ilindenka" me PK:4332 në gjatesi prej 88m; kthen në veri neper kufirin e njejte në gjatesi prej 66,40m; e pret rrugen e asfaltuar Kursheve-f. Pusta Reke me PK: 6508/1 në gjatesi prej 32,50m dhe vazhdon në lindje neper boshtin e rruges "Nikolla Karev" me PK:4973 në gjatesi prej 116m; kthen në gjysmerreth drejt jugut në gjatesi prej 12m; perseri shkon në lindje në drejtim të varrezave të qytetit në gjatesi prej 35m; shkon në juglindje neper boshtin e rruges "Kiro Fetak" me PK:6507 në gjatesi prej 74m.; kthen drejt lindjes neper boshtin e rruges së njejte neper kufirin e PK:4222 në gjatesi prej 119m. Kufiri i zones së kontaktit vazhdon në lindje neper kufirin e PK:4221/2 në gjatesi prej 31,50m; vazhdon neper kufirin e PK:4256 në gjatesi prej 178m; pastaj kufiri e pret rrugen me PK:4739 në gjatesi prej 5,50 m; kthen në jug neper kufirin e PK:4259 në gjatesi prej 25m; shkon drejt lindjes neper kufirin e parceles së njejte në gjatesi prej 31,50m dhe e pret rrugen me PK:4739 në gjatesi prej 12,80m; prej ku edhe filloi kufiri lindor i zones së kontaktit në piken me koordinata X: 521690,43 dhe Y: 581003,54.

Neni 5

(1) Kufijte e "Teresise monumentale të Krusheves" dhe të zones së saj të kontaktit nga nenet 3 dhe 4 të ketij ligji (në tekstin e metejme: rajon i mbrojtur), Agjencia për kadastrë të patundshmerive i projekton në baze gjeodezike në perpjesetimi 1:1000.

(2) Organi nga paragrafi (1) i ketij neni për çdo parcele kadastrale që gjendet në kufijte e rajonit të mbrojtur, në dokumentacionin dhe evidencen kadastrale shenon verezite se eshte pjese perberese e "Teresise monumentale të Krusheves" si trashegimi kulturore me rendesi të vecante, e për çdo të mire të mbrojtur të vecante në kufijte e rajonit të

mbrojtur shenon verejtje se ka status të trashëgimise kulturore me kategori adekuate të percaktuar me aktin për shpallje të saj.

(3) Kufijte e rajonit të mbrojtur nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mund të ndryshohen me plan hapesinor dhe urbanistik as me lloj tjetër të aktit, por me akt për mbrojtje ose akt për ndryshim të mbrojtjes në pajtim me rregullat për mbrojtje të trashëgimise kulturore.

Neni 6

(1) Për mbrojtje, rregullim, revitalizim dhe shfrytëzim racional të "Teresise monumentale të Krusheves", Komuna e Krusheves miraton plan të detajuar urbanistik me përshirje të planit në kufijte e "Teresise monumentale të Krusheves" nga neni 3 i këtij ligji.

(2) Për zonen e kontaktit nga neni 4 i këtij ligji, Komuna e Krusheves miraton plane të detajuara urbanistike.

(3) Planet nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni, përpilohen në baze të bazave mbrojtëse-konservuese, të përpiluara nga Institucioni Nacional - Enti për Mbrojtjen e Monumenteve Kulturore dhe Muzeu -Prilep, në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e trashëgimise kulturore.

(4) Bazat mbrojtëse - konservuese për rajonin e mbrojtur "Teresia monumentale e Krusheves", detyrimisht përmbajnë masa të lejuara dhe restriktive për çdo pjesë përbërëse të vecante në rajonin e mbrojtur.

(5) Bazat mbrojtëse - konservuese nga paragrafi (3) i këtij neni, që janë miratuar dhe verifikuar nga Drejtoria për Mbrojtjen e Trashëgimise Kulturore, detyrimisht inkuorohen në planin e detajuara urbanistike, si kushte të vecanta për ndertim për çdo parcele ndertimore në vecanti.

Neni 7

Në "Teresine monumentale të Krusheves" nuk guxon:

- 1) të ndryshohet rrjeti i ekzistues i komunikacionit;
- 2) të perdoren materiale artificiale për përpunimin e rrjetit të komunikacionit (rrugeve, trotuareve dhe shesheve);
- 3) të vendosen hidrante mbitokesore të ujit për mbrojtje nga zjarri;
- 4) muret mbështetëse dhe ndarese ndërmjet oborreve dhe rrugëve të behen nga material tjetër përveç gurit;
- 5) të ndryshohen rrethojat ekzistuese autentike të oborreve;
- 6) të ndryshohet struktura ekzistuese e ndërtuar dhe e pandërtuar (forma e blloqeve, madhësia, forma dhe përmbajtja e parcelave);
- 7) të ndryshohet gabariti i të mirave të mbrojtura individuale;
- 8) të ndryshohen lartësia dhe pamja e fasades së të mirave të mbrojtura individuale dhe të objekteve ambientale;
- 9) të ndryshohet mbulesa autentike e kulmit nga pllakat e gurit e të mirave të mbrojtura individuale;
- 10) të vendosen roleta të jashtme të plastikës në të mirat e mbrojtura individuale;
- 11) të vendosen pajisje të klimes në fasadat e rrugëve;
- 12) të ndërtohen objekte me kate më të mëdha se P+2, duke llogaritur kuotën më të ulët të objektit;
- 13) të ndërtohen objekte të reja të cilët si lartësi kanë galeri ose nenkulm, pa ose me oxhaqe ose janë mbuluar me terrace të rrafshet;
- 14) të vendosen kolektore solare që nuk janë në rrafsh me kulmin;
- 15) të mbulohen objektet me teneqe, pullazina, salonit dhe mbulesa bashkekohore të kulmit;
- 16) të ndërtohen garazhe si objekte të posaçme të parcelës ndërtimore;
- 17) të rriten gabariti dhe lartësia e objekteve ndihmëse të të mirave të mbrojtura individuale;
- 18) të vendosen dedikime të reja që shkaktojnë zhurmë dhe ndotje të rrethines së rajonit të mbrojtur;
- 19) të parkohet afer të mirave të mbrojtura të vecanta dhe të formohen vende parkimi afer tyre dhe
- 20) të vendosen antena, repetitore, bilborde dhe pano reklamimi të së mirës së mbrojtur të vecante.

Neni 8

Regjimi i mbrojtjes në "Teresine monumentale të Krusheves" realizohet sipas kushteve të percaktuara hollesisht në planin e detajuar urbanistik nga neni 6 paragrafi (1) i këtij ligji, që miratohet për teresine monumentale, si dhe sipas kushteve të vecanta mbrojtëse-konservuese që kanë të bëjnë me:

1) interpolimin e kontrolluar të lokacioneve të reja të hapësirave të lira;

2) ruajtjen e të mirave të mbrojtura në gjendje burimore nepermjet konservimit, sanitimit dhe në raste të jashtëzakonshme me perteritje faksimile;

3) ruajtjen e objekteve ambientale që kontribuojnë për vlerat dhe pasqyren ambientale të teresise në gjendje burimore, vecanerisht të pamjes së jashtme të objekteve me konservim dhe sanim, si dhe me restaurimin e pamjeve karakteristike të fasadave në objektet që kanë demtime të mëdha;

4) kthimin e fondit të humbur të objekteve të lokacioneve që janë të lira dhe për të cilat ekzistojnë plane të vjetra urbanistike, mbetje nga objektet ose fotodokumentacion dhe dokumentacion teknik nepermjet perteritjes së tyre tipologjike;

5) kthimin e pamjes autentike të fasades së objekteve që e kanë humbur, e për të cilat ekzistojnë mjaft informata për pamjen burimore;

6) rikompozimin e patundshmerive me dedikim në objektet që perterihen në menyre krahasuese;

7) mbajtjen e objekteve ambientale në kuader të gabariteve ekzistuese me mundësi për ndertime më të vogla shtesë në lokacione të veta që nuk do të ndikojnë në menyre drastike në ndryshimin e ambientit;

8) mbajtjen dhe ndertimin e objekteve me kulme në më shumë kende me pjerresi të vogël (maks. 22% deri 24%), e për objektet që janë në sere kulmesh të dy kende me pjerresi të vogël, me perdorim të tjegullave të lakuara si material për mbulim, përveç të të mirat e mbrojtura të të cilat mbahehet kulmi me pllaka guri;

9) mbajtjen e fasades së perdheseve dhe të perdheseve të larta nga guri i thyer, nderkaq katet të jenë të suvatuara dhe të gëlqerosura;

10) mbajtjen e ngjyres autentike të objekteve të mbrojtura dhe ambientale;

11) mbajtjen e ritmit harmonik të vendosjes së dritareve prej druri me thurje të drurit, thurjeve karakteristike prej druri në fasade, pjerresirave prej druri dhe kornizave të përpunuara në menyre karakteristike;

12) mbajtjen dhe mirembajtjen e funksioneve themelore ekzistuese të carshise së Krusheves dhe kthimin e disa funksioneve burimore, siç janë zejtarite e vjetra ose dhenia e funksioneve të reja moderne disa objekteve, nese ato funksione janë kompatible me natyrën e tyre dhe karakterin e teresise monumentale;

13) vendosjen e të gjitha llojeve të vijave të infrastruktures dhe instalimeve që të mos jenë të dukshme në fasadat perballë rrugëve dhe në hapësirën e teresise monumentale;

14) mbajtjen e asfaltit në rrugët frekuentuese motorike të komunikacionit që tanime janë të asfaltuara;

15) vendosjen në procedure në pajtim me ligjin, e të gjitha të mbishkrimeve të firmave dhe mbishkrimeve tjere, shenjave të komunikacionit, sinjalistikes monumentale, ndricimit dhe pajisjes urbane në vendet e hapura në teresine monumentale dhe

16) marrjen e masave preventive dhe korrektuese kundër efekteve shkatërruese nga zhurma, goditjet dhe vibracionet e shkaktuara nga makinat dhe automjetet në teresine monumentale.

Neni 9

(1) Në zonen e kontaktit të "Teresise monumentale të Krusheves" nuk guxon:

- 1) të ndryshohen gabariti, lartësia dhe pamja e fasades së të mirave të mbrojtura individuale;

2) të ndryshohet rrjeti rrugor ekzistues;
3) të ndertohen objekte në pjeset e pyllezuara të qytetit (korrjet, objektet hotelierike) dhe

4) të kryhen intervenime që mund ta rrezikojnë integritetin e të mirave të mbrojtura individuale në rreze prej 15 m rreth objekteve.

(2) Regjimi i mbrojtjes në zonen e kontaktit realizohet sipas kushteve të percaktuara hollesisht në planin e detajuar urbanistik nga neni 6 i këtij ligji, e që kanë të bëjnë me zonen e kontaktit, si dhe sipas kushteve të vecanta mbrojtëse-konservuese që kanë të bëjnë me:

1) ruajtjen e të mirave të mbrojtura individuale në gjendje burimore nepermjet konservimit, sanitimit dhe në raste të jashtëzakonshme me perteritje krahasuese;

2) ruajtjen e kulmeve me më shumë kende me perdorim të pllakave prej guri në të mirat e mbrojtura të vecanta dhe

3) harmonizimin e lartësive dhe gabariteve të objekteve të reja të ndertuara, në mënyrë me të cilën pamundesohet mbyllja e pamjeve drejt teresise monumentale.

Neni 10

(1) Komuna e Krusheves dhe organet e saj dhe sherbimet publike janë përgjegjese për zbatimin e masave dhe aktivitetet në zonen e mbrojtur në kuader të kompetencave të tyre të percaktuara me kete ose me ligj tjetër.

(2) Pronaret e trashëgimisë kulturore në kuader të zonës së mbrojtur janë përgjegjës sipas ligjit për mirembajtje, ruajtje, respektim dhe shfrytëzim të drejtë të trashëgimisë kulturore në kuader të zonës së mbrojtur.

(3) Institucioni Nacional – Enti për Mbrojtje të Monumenteve të Kultures dhe Muzeu – Prilep është përgjegjës për marrjen e masave mbrojtëse-konservuese në zonen e mbrojtur në pajtim me Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore.

Neni 11

(1) Me “Teresine monumentale të Krusheves” në emër të Republikës së Maqedonise, e në pajtim me kompetencat e tyre, menaxhojnë Institucioni Nacional – Enti për Mbrojtjen e Monumenteve të Kultures dhe Muzeu – Prilep dhe komuna e Krusheves.

(2) Për sigurimin e kushteve të vecanta për ruajtje permanente të teresise monumentale dhe për menjanimin e shkaqeve që i rrezikojnë vlerat e saj, si dhe për punë të koordinuar të organeve kompetente në realizimin e iniciativave të përbashkëta, aksioneve ose projekteve për mbrojtje, rregullim, shfrytëzim dhe revitalizim të “Teresise monumentale të Krusheves”, miratohet plan për mbrojtje të integruar të “Teresise monumentale të Krusheves” (në tekstin e metejme: “plani për mbrojtje të integruar”).

Neni 12

(1) Planin për mbrojtje të integruar nga neni 11 paragrafi (2) të këtij ligji, e perpilon Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, në bashkëpunim me Institucionin Nacional - Enti për Mbrojtje të Monumenteve të Kultures dhe Muzeu - Prilep dhe Komuna e Krusheves, për periudhë prej pesë vitesh, ndërsa e miraton ministri i Kultures.

(2) Plani për mbrojtje të integruar para miratimit të tij vendoset në debat publik që zgjat së paku 30 dite.

(3) Plani për mbrojtje të integruar vecanerisht i përmбан:

-pasqyren e objekteve të vecanta të shpallura për trashëgimi të patundshme kulturore që janë në perberjen e “Teresise monumentale të Krusheves” (numri, sipërfaqja, dedikimi i tanishëm, dedikimi i ardhshëm, valorizimi/revalorizimi),

-pasqyren dhe vlerësimin e situatave me pjesë të vecanta ose ndertime në perberjen e “Teresise monumentale të Krusheves”,

-propozimet për sanim, mbrojtje, ndertim dhe ndryshim të dedikimeve të objekteve në perberje të “Teresise monumentale të Krusheves”,

-identifikimin e faktoreve potenciale dhe rreziqeve që i rrezikojnë vlerat e trashëgimisë kulturore,

-planifikimin e zhvillimit urban dhe rehabilitimit urban në “Teresine monumentale të Krusheves”,

-zhvillimin e aktivitetet për ngritjen e vetedijes publike për rendesine e trashëgimisë kulturore,

-percaktimin e drejtimeve për zhvillimin e turizmit kulturor në pajtim me principin e zhvillimit të qëndrueshëm,

-zhvillimin e aktivitetet për botimin e publikimeve shkencore dhe profesionale, publikimeve me karakter informativ,

- pasqyren e mjeteve të nevojshme për zbatimin e tij dhe

- pasqyren e organizimit dhe dinamikes së realizimit të aktivitetet në infrastrukturën komunale të “Teresise monumentale të Krusheves”.

Neni 13

(1) Ndjekjen dhe vlerësimin e zbatimit të planit për mbrojtjen e integruar nga neni 11 paragrafi (2) të këtij ligji, kryen keshilli mbikeqyres (në tekstin e metutjeshëm: “keshilli”), i përbërë nga kryetari dhe dhjetë anëtarë, të cilët i emeron ministri i Kultures.

(2) Në Keshill emërohet nga një përfaqësues nga:

-Ministria e Kultures,
-Drejtoria për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore,
-Ministria e Mjedisit Jetesor dhe Planifikimit Hapësinor-Drejtoria për Mjedis Jetesor,
-Ministria e Transportit dhe Lidhjeve,
-Ministria e Ekonomise,
-Ministria e Vetadministrimit Lokal,
-Institucioni Nacional – Qendra Konservatore Nacionale – Shkup,
-Komiteti Nacional i Keshillit Nderkombëtar për Monumente dhe Vende –IKOMOS i Republikës së Maqedonise.

Dy përfaqësues në keshill emërohen nga shoqata që veprojnë në planin e zhvillimit të turizmit dhe prezantimit të Krusheves.

(3) Kryetari dhe anëtarët e keshillit kanë mandat prej dy vitesh, me të drejtë që të riemërohen edhe për një mandat.

(4) Keshilli njëherë në vit të ministri i Kultures dorezon raport për realizimin e planit për mbrojtjen e integruar dhe propozime të masave për përmirësimin e mbrojtjes, shfrytëzimit dhe prezantimit të “Teresise monumentale të Krusheves”,

(5) Në raportin nga paragrafi (4) i këtij neni përfshihen vlerësimi për masat e dhe rekomandimet marra për tejkalimin e gjendjeve.

II. MBIKEQYRJA

Neni 14

(1) Mbikeqyrjen e zbatimit të këtij ligji e kryen Ministria e Kultures.

(2) Drejtoria për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore kryen mbikeqyrje inspektuese mbi zbatimin e rregullave për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore në pajtim me kete ligj.

(3) Mbikeqyrje të dispozitave të këtij ligji që janë në lidhje me zbatimin e rregullave për ndertim dhe planifikim hapësinor dhe urbanistik, kryejnë organet kompetente për kryerjen e punëve në sfera e ndertimit dhe rregullimit hapësinor.

III. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 15

(1) Planetet detajore urbanistike nga neni 6 i këtij ligji do të miratohen në afat prej dy vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në miratimin e planeve nga paragrafi (1) i këtij neni, mbrojtja e “Teresise monumentale të Krusheves” realizohet me dhenien detyrimsht të kushteve konservuese

mbrojtese që i miraton Drejtoria për Mbrojtjen e Trashegimise Kulturore, me kerkese të organit kompetent për dhe-nien e lejes për ndertim, në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e trashegimise kulturore.

Neni 16

(1) Plani për mbrojtjen e integruar nga neni 11 paragrafi (2) të ketij ligji do të miratohet më së voni deri në gjashte muaj nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

(2) Keshillin nga neni 13 i ketij ligji, do ta emeroje ministri i Kultures në afat prej gjashte muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 17

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

2449.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОМУНАЛНИТЕ ДЕЈНОСТИ

Се прогласува Законот за комуналните дејности, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3452/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗА К О Н ЗА КОМУНАЛНИТЕ ДЕЈНОСТИ

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат основните услови и начинот на вршење на комуналните дејности, финансирањето на комуналните дејности, финансирањето на изградбата и одржувањето на објектите на комуналната инфраструктура и други прашања од значење за комуналните дејности.

Член 2

Комуналните дејности се дејности од јавен интерес.

Член 3

На управната постапка и постапката при вршењето на инспекцискиот надзор се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка и Законот за инспекциски надзор, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Комунална дејност" е стопанска дејност за давање на комунални услуги за задоволување на потребите на физички и правни лица за која единиците на локалната самоуправа обезбедуваат услови за соодветен обем, квалитет, достапност, континуитет и надзор над нејзиното вршење;

2. "Дозвола за вршење на комунална дејност" е акт издаден од надлежен орган на правно и физичко лице кое е регистрирано за вршење на одредена комунална дејност согласно со условите пропишани со посебен закон со кој се уредуваат условите и начинот на вршење на одделни комунални услуги;

3. "Субјекти на надзор" се јавни претпријатија основани за вршење на комунални дејности и правни и физички лица на кои им е доверено вршење на комунални дејности;

4. "Давател на комунална услуга" е јавно претпријатие основано од општината, општините во градот Скопје и градот Скопје и Владата на Република Македонија или правно и физичко лице кое поседува дозвола за вршење на комунална дејност;

5. "Корисник на комунална услуга" е правно и физичко лице кое ги користи услугите на давателот на услугата, чии права и обврски се регулираат со меѓусебно склучен договор;

6. "Урбана опрема" се предмети и објекти кои служат за давање на комунална услуга за заедничка потрошувачка, како што се фонтани, споменици, клупи, рекламни паноа, градски чешми, часовници, опрема за детски и други игралишта, садови за отпад, опрема за постојки и друго;

7. "Објекти на комунална инфраструктура" се градежни објекти, инсталација, опрема, јавни површини и други објекти на комуналната инфраструктура кои служат за давање на комунални услуги на корисниците и се добра од јавен интерес и

8. "Одлука за комунален ред" е акт на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје со кој се уредуваат поблиските услови и начинот на давање на комуналните услуги.

Член 5

Комунални дејности, во смисла на овој закон, се:

1) изградба на водоснабдителен систем, обработка и снабдување со вода за пиење, под што се подразбира зафаќање, обработка и дистрибуција на вода преку водоснабдителниот систем до главниот водомер на корисникот на услугата;

2) изградба на водоснабдителен систем, обработка и испорака на технолошка вода, под што се подразбира зафаќање, обработка и дистрибуција на вода преку водоснабдителниот систем до главниот водомер на корисникот на услугата;

3) изградба на канализационен систем, одведување и пречистување на отпадни води, под што се подразбира прифаќање на отпадни води од станбените, деловните, производните, административните и други објекти, агломератот од приклучокот на дворната мрежа преку канализациони системи, пречистување во пречистителни станици и испуштање на отпадните води во реципиентот;

4) изградба на канализациона мрежа, одведување и испуштање на атмосферски води, под што се подразбира прифаќање на атмосферските води од урбани површини, одведување со канализациона мрежа и испуштање во реципиент;

5) јавен општински превоз, под што се подразбира превоз на патници во патниот сообраќај на подрачјето на општината;

6) изградба, одржување, реконструкција и заштита на локалните патишта, улици и други инфраструктурни објекти;

7) собирање и транспортирање на комунален отпад и други видови на неопасен и инертен отпад, под што се подразбира собирање, селектирање, транспортирање и депонирање на уредени депонии;

8) одржување на јавна чистота, под што се подразбира чистење (миење и метење) на јавни површини, јавни и отворени простори на јавни објекти и чистење на снегот во зимски услови;

9) одржување, чистење и користење на паркови, зоолошки градини, зеленило, парк шуми и рекреативни површини, под што се подразбира изградба, одржување и користење на зелени површини, садење на ниска и висока вегетација, косење на трева, како и сечење на дрва и гранки;

10) одржување на сообраќајна сигнализација на улици и општински патишта, под што се подразбира нејзино редовно и инвестиционо одржување;

11) поставување и одржување на јавно осветлување, под што се подразбира изградба и одржување на јавното осветлување;

12) одржување на гробишта, крематориуми и давање на погребални услуги, под што се подразбира определување, изградба и одржување на гробиштата, гробните места, гробниците, придружните објекти и инфраструктурата во гробиштата и давање погребални услуги, како што се преземање, чување, опремување и превоз на умрените до местото за погреб и погреб или кремирање;

13) отворени и затворени пазари на големо и мало, под што се подразбира изградба, одржување на објектите и просторот на истите;

14) ошарски работи, под што се подразбира чистење на ошари и опрема за одведување на чад;

15) отстранување и чување на хаварисани возила, уловување на животни скитници, украсување на населените места, одржување на јавните санитарни јазли, изградба и одржување на септички јами, чување на животни и домашни миленици во населени места;

16) испорака на гас од главниот цевковод до мерниот инструмент на корисникот;

17) изградба и користење на јавниот простор за паркирање и на објектите кои се наоѓаат на тој простор;

18) изградба, одржување и чистење на речните корита во урбанизираните простори и

19) испорака на топлотна енергија од централниот извор на греење до мерниот инструмент на корисникот.

Член 6

Условите и начинот на вршење на комуналните дејности од членот 5 од овој закон се пропишуваат со овој закон и посебните закони со кои се пропишани условите и начинот на вршење на одделни комунални дејности.

II. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

Член 7

(1) Комуналните дејности се вршат врз основа на развојни планови и програми.

(2) Развојните планови за вршење на комуналните дејности се донесуваат за период од три години од страна на советот на општината, општините на градот Скопје и градот Скопје.

(3) Јавните претпријатија основани од општината, општините во градот Скопје и градот Скопје за вршење на комунални дејности врз основа на развојните планови, донесуваат годишна програма до крајот на тековната година за наредната година по претходна согласност од советот на општината, општините на градот Скопје и градот Скопје.

(4) Јавните претпријатија основани од Владата на Република Македонија за вршење на комуналните дејности од страна на Владата на Република Македонија донесуваат годишна програма до крајот на тековната година за наредната година по претходна согласност од Владата на Република Македонија.

Член 8

Владата на Република Македонија, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје обезбедуваат услови за организирано и трајно вршење на комуналните дејности и нивен развој, при што обезбедуваат:

1) материјални, технички и други услови за изградба, одржување и функционирање на објектите на комуналната инфраструктура и обезбедување на техничко-технолошко единство на системите за трајно и континуирано вршење на комуналните дејности;

2) потребен квалитет и обем на комуналните услуги во зависност од материјалните можности на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје и

3) контрола над правните и физичките лица кои вршат соодветни комунални дејности.

Член 9

(1) Комуналните дејности се вршат во согласност со овој и друг закон, како и прописите донесени од страна на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(2) За вршење на комуналните дејности, општините, односно градот Скопје можат да основаат јавно претпријатие, доколку со посебен закон со кој се уредува одделна комунална дејност поинаку не е уредено.

(3) Доколку општината, односно градот Скопје немаат основано јавно претпријатие, вршењето на комуналните дејности можат да го доверат на правни и физички лица кои поседуваат дозвола за вршење на соодветната дејност, согласно со условите утврдени во посебен закон со кој се уредува одделна комунална дејност поинаку не е уредено.

(4) Владата на Република Македонија за вршењето на одделни комунални дејности кои се од интерес за Републиката, а кои претставуваат функционална, економска и техничко-технолошка целина може да основа јавно претпријатие или нивното вршење да го довери на правно или физичко лице согласно со овој закон и посебните закони со кои се уредува одделна комунална дејност.

Член 10

(1) За вршење на комуналните дејности, правните и физичките лица треба да поседуваат дозвола издадена од надлежен орган согласно со посебните закони со кои се уредуваат одделни комунални дејности.

(2) Дозвола за вршење на одделни комунални дејности може да добие правно и физичко лице регистрирано за вршење на соодветната комунална дејност и кое ги исполнува условите пропишани со посебен закон со кој се уредува комуналната дејност.

Член 11

(1) Две или повеќе општини можат заеднички да го организираат вршењето на комуналните дејности врз основа на спогодба меѓу нив, согласно со закон.

(2) Со спогодбата од ставот (1) на овој член се уредуваат меѓусебните права и обврски на општините во обезбедување на условите за вршење на комуналните дејности на подрачјето на општината, правата и обврските на субјектите кои ги вршат комуналните дејности, како и начинот на донесување на одлуки во случај на одредени несогласувања на општините по одделни прашања во врска со вршењето на комуналните дејности чие решавање не трпи одлагање (согласност за целата, вршење на контролата и друго).

Член 12

(1) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје поблиску го пропишуваат начинот на организирање и вршење на комуналните дејности, како и начинот на користење на комуналните услуги во поглед на:

1) техничките, санитарно-хигиенските, здравствените и други услови за вршење на дејноста, заради обезбедување на определен обем, вид и квалитет на комуналната услуга, доколку не се пропишани со закон;

2) обезбедувањето на континуитет во вршењето на комуналните услуги;

3) начинот на наплата на надоместокот за комуналната услуга како и начинот на постапување во случај на не добивање или неквалитетно добивање на услугата и

4) начинот на постапување во случај на прекин на давањето на комуналната услуга во случај на хаварија, елементарна непогода или штрајк, мерките што треба да ги преземе давателот на услугата во вакви случаи, како и редоследот на испорака на комуналните услуги во случај на виша сила и доколку дојде до намален обем на вршењето на комуналната услуга.

(2) Заради подетално уредување на односите во комуналните дејности, утврдени со овој закон, советот на општините, односно Советот на градот Скопје донесува одлука за комунален ред и мерки за нејзино спроведување.

(3) Со одлуката од ставот (2) на овој член особено се пропишува:

- уредувањето на населените места,
- начинот и обемот на користење на комуналните услуги.

- уредувањето, одржувањето, чистењето и користењето на парковите, зоолошки градини, зелените и рекреативни површини и парк шумите во населените места,
- одржувањето и користењето на јавните површини во населените места,

- собирањето, транспортирањето и постапувањето со собраниот комунален отпад,

- отстранувањето на противправно поставени и оставени предмети,

- одржувањето на јавната чистота на јавните површини и на отворените простори пред јавни објекти и чистење на снегот,

- услови за чување на животни и домашни миленици во дворни места на колективни и индивидуални станбени објекти во населени места,

- начинот за одржување на чистота во дворни места, места на колективни и индивидуални станбени објекти во населени места,

- начинот на одржување и чистење на одводни отворени канали и изградба и одржување на септички јами и

- мерки за спроведување на одредбите од одлуката.

(4) За спроведувањето на одлуката од ставот (2) на овој член општините, општините во градот Скопје и градот Скопје назначуваат комунални редари. За комунален редар се назначува лице со најмалку средно образование.

(5) При вршењето на контролата, комуналниот редар има право да ги провери идентификациските документи на лицата поради потврдување на нивниот идентитет, во согласно со закон.

(6) За констатираните неправилности при контролата комуналниот редар составува записник и изрекува мандатна казна на самото место согласно со овој закон и Законот за прекршоците.

Член 13

Давателот на комуналната услуга е должен давање то на комуналните услуги да го врши постојано и квалитетно и да ги одржува во функционална и исправна состојба објектите, опремата и уредите.

Член 14

(1) Комуналните услуги се делат на услуги за задоволување на индивидуалната потрошувачка и услуги за задоволување на заедничката потрошувачка.

(2) Во услуги за задоволување на индивидуалната потрошувачка спаѓаат:

- обработка и снабдување со вода за пиење,
- обработка и испорака на технолошка вода,
- одведување и пречистување на отпадни води,
- превоз на патници во патниот сообраќај,
- собирање и транспортирање на комунален отпад,
- изградба и одржување на гробните места,
- користење на продажно место на отворени и затворени пазари,

- чистење на оџаци и опрема за одведување на чад,
- отстранување на хаварисани возила, одржување на септички јами,

- испорака на гас до мерен инструмент на корисник и

- испорака на топлотна енергија до мерниот инструмент на корисникот.

(3) Во услуги задоволување на заедничка потрошувачка спаѓаат:

- одведување и испуштање на атмосферски води,
- реконструкција и заштита на локални патишта, улици и други инфраструктурни објекти,

- одржување на јавната чистота,
- одржување и чистење и користење на паркови, зоолошки градини, парк шуми, рекреативни површини и зеленило,

- одржување на сообраќајната сигнализација на улици и општински патишта,

- јавно осветлување,
- одржување на гробишта, придружните објекти и инфраструктурата на гробиштата,

- одржување на објектите на отворени и затворени пазари на големо и мало и

- ерадикација на животни скитници, украсување на населени места, одржување на санитарни јазли и одржување на урбаната опрема.

III. ОБЈЕКТИ НА КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 15

(1) Објектите на комуналната инфраструктура во зависност од својата намена, се објекти кои служат за задоволување на индивидуалната потрошувачка и објекти за задоволување на заедничката потрошувачка.

(2) Во објекти на комуналната инфраструктура што служат за задоволување на индивидуалната комунална потрошувачка спаѓаат објектите за:

- испорака на вода од главниот цевковод до мерниот инструмент на корисникот,

- одведување и пречистување на отпадни води од приклучокот на корисникот до главниот цевковод и пречистување во пречистителни станици и испуштање на отпадните води во реципиентот,

- собирање и транспортирање на комунален отпад на физички и правни лица до депонија,

- испорака на гас од главниот цевковод до мерниот инструмент на корисникот и

- испорака на топлотна енергија од централниот извор на греење до потстанции на корисникот.

(3) Во објекти на комуналната инфраструктура што служат за задоволување на заедничката комунална потрошувачка спаѓаат:

- објекти за зафаќање, преработка, дистрибуција на водата до мерниот инструмент на корисникот,

- објектите за одведување и испуштање на атмосферски води од главната колекторска мрежа до реципиентот,

- објектите за складирање на комунален неопасен отпад и објекти за опасен отпад,

- локалните патишта и улици со вертикална и хоризонтална сигнализација, велосипедски патеки и кејови и јавни површини,

- гробишта,

- јавните простори за паркирање,
- отворени и затворени пазари за големо и мало,
- паркови, зелени површини, парк шуми и рекреативни зелени површини и карактеристични пејзажи,
- рекреативни објекти (детски игралишта, спортски патеки и игралишта) и
- одводни канали и речни корита.

Член 16

(1) Сопственик на градежен објект изграден согласно со закон е должен објектот да го приклучи на комунална инфраструктура.

(2) Градежен објект изграден спротивно на закон не смее да се приклучи на комунална инфраструктура.

(3) Давателот на комунална услуга е должен да приклучи на комунална инфраструктура градежен објект изграден согласно со закон.

(4) Давателот на комунална услуга не може да приклучи градежен објект на комунална инфраструктура ако е изграден спротивно на закон.

(5) Во општини каде што нема изградено канализационен систем, сопствениците на објектите се должни да изградат септички јами.

(6) Поблиските услови за изградба на септичките јами и начинот на нивното одржување и чистење ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од комуналната дејност.

(7) По исклучок на ставовите (2) и (4) на овој член објект кој е изграден спротивно на закон може да се приклучи на комунална инфраструктура доколку за истиот е издадена урбанистичка согласност согласно со Законот за постапување со бесправно изградени објекти.

Член 17

Давањето на комунална услуга не може да му се ограничи на кој било корисник, освен во случаи утврдени со овој закон и посебните закони со кои се пропишани условите и начинот на вршење на одделни комунални дејности.

Член 18

(1) Давањето на комунална услуга на корисник на индивидуална комунална потрошувачка се воспоставува врз основа на договор склучен меѓу давателот и корисникот на услугата на начин утврден согласно со закон.

(2) Ако корисникот на комуналната услуга за која има склучено договор редовно не ги плаќа обврските за давање на комуналната услуга, давателот на комуналната услуга може да го прекине давањето на комуналната услуга на начин утврден со договорот склучен за давање на комуналната услуга.

(3) Давањето на комунални услуги може привремено да му се ограничи на корисникот на индивидуална комунална потрошувачка ако истата ја користи ненаменски или комуналната услуга ја користи преку дозволеният обем или спротивно на одредбите од Одлуката за комунален ред.

(4) По престанок на причините за прекин на користење на комуналната услуга, давателот на комуналната услуга е должен веднаш, а најдоцна наредниот ден од денот на поднесувањето на барањето од страна на корисникот на услугата, да продолжи со давање на комуналната услуга.

Член 19

(1) Во случај на прекин на давање на комуналните услуги поради виша сила или други причини кои не можеле да се предвидат или спречат, давателот на комуналните услуги е должен без одлагање да преземе

соодветни мерки за отстранување на причините или на друг начин да обезбеди задоволување на неопходните потреби на корисникот на комуналните услуги.

(2) Мерките кои давателот на комуналната услуга треба да ги преземе во случаите од ставот (1) на овој член се:

- да обезбеди привремено снабдување на корисникот на услугата од алтернативни извори, доколку постои таква можност,
- да преземе итни мерки за отстранување на причините кои довеле до прекин,
- да изврши итна поправка и замена на комуналните инсталации и уреди со кои се обезбедува комуналната услуга,
- да обезбеди заштита на комуналните објекти и уреди од евентуални натамошни хаварии и
- да преземе други мерки определени со акт на општината.

Член 20

(1) Во случај на штрајк на давателот на комуналните услуги, поради што не е обезбеден минимум од процесот на работа во извршувањето на комуналната дејност, односно во давањето на комуналните услуги, а поради кои можат да настанат опасности и тешки последици по здравјето и безбедноста на имотот на луѓето, општината, општините во градот Скопје и градот Скопје, се должни да преземат мерки на индивидуална или групна мобилизација на вработените кај давателот на комуналните услуги, со кои привремено ќе се обезбеди извршување на одделни комунални дејности или да го доверат давањето на комунални услуги преку други субјекти кои ги исполнуваат условите согласно со посебниот закон со кој се пропишани условите и начинот на вршење на одделна комунална дејност.

(2) Доколку општините, општините во градот Скопје, односно градот Скопје не ги преземат мерките од ставот (1) на овој член во тој случај, на сметка на општината, може да ги преземе органот на државната управа надлежен за работите од областа на комуналните работи.

IV. СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ И РАЗВОЈ
НА КОМУНАЛНИТЕ ДЕЈНОСТИ

Член 21

(1) Средствата за финансирање и развој на комуналните дејности се обезбедуваат од:

- надоместок (цена) за дадена комунална услуга за индивидуална комунална потрошувачка утврдена со закон,
- надоместок за користење на објекти и дадена комунална услуга за заедничка комунална потрошувачка утврден со закон,
- комунална такса утврдена со закон,
- надоместок за уредување на градежното земјиште утврден со закон,
- средства од Буџетите на Република Македонија, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје,
- средства обезбедени од самопридонес и
- средства обезбедени од донации, кредити и други извори определени со закон.

(2) Владата на Република Македонија може да учествува во изградбата и одржувањето на објектите од комуналната инфраструктура доколку истите се од значење за државата или од интерес за една или повеќе општини, во согласност со плановите и програмите за развој на комуналните дејности.

Член 22

(1) За користење на комуналните услуги од индивидуалната комунална потрошувачка од членот 14 став (1) од овој закон се плаќа надоместок утврден со посебните закони со кои се уредуваат одделни комунални дејности.

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член ја утврдува давателот на комуналната услуга по претходно добиена согласност од општините, општините во градот Скопје, односно градот Скопје, односно Владата на Република Македонија за јавните претпријатија основани од Владата на Република Македонија.

Член 23

Од надоместокот за користење на комунални услуги од индивидуална комунална потрошувачка се обезбедуваат средства за вршење на следниве комунални дејности:

- снабдувањето со вода за пиење,
- одведувањето и пречистувањето на отпадните води,
- општински превоз на патници во патниот сообраќај;
- снабдување со природен гас и топлотна енергија,
- собирање и транспортирање на комунален и технолошки отпад и
- одржување на јавно градско зеленило (паркови).

Член 24

Надоместокот за користење на комуналните услуги од индивидуалната комунална потрошувачка од членот 14 став (1) од овој закон се пресметува во мерни единици, и тоа:

- снабдување и испорака на вода за пиење во денари по метри кубни,
- снабдување и испорака на технолошка вода во денари по метар кубен,
- одведување и прочистување на отпадни води во денари по метри кубни,
- општински превоз на патници во патниот сообраќај, во денари по патник,
- снабдување со топлотна енергија во $\text{цули}/\text{м}^2/\text{м}^3$,
- снабдување и испорака на гас во денари по нормален м^3 ,
- собирање и транспортирање на комунален отпад во денари по $\text{м}^2/\text{кг}/\text{паушал}$ или во денари по м^3 по член на домаќинство,
- одржување и користење на пазари на големо и мало, по продажно место, во денари/површина и
- чистење на оаци, во денари по $\text{м}^2/\text{ф}$.

Член 25

(1) За користење и одржување на објектите на комуналната инфраструктура, како и давањето на заедничката комунална услуга од членот 14 став (2) од овој закон се плаќа надоместок утврден со посебните закони со кои се уредуваат одделни комунални дејности.

(2) Од надоместокот од ставот (1) на овој член се финансира:

- одржувањето на јавната чистота на јавните површини,
- одржувањето на гробиштата,
- одржувањето на јавно осветлување,
- изградбата и одржувањето на јавното зеленило и зелените површини,
- одржувањето на хоризонтална и вертикална сигнализација и обележување на улици и јавни паркиралишта,
- одржувањето на улици и јавни паркиралишта,
- одржувањето на пазари и
- прифаќање, одведување и пречистување на отпадни и атмосферски води.

Член 26

(1) Висината и начинот на наплата на надоместокот од членот 25 од овој закон ја утврдува општината, односно градот Скопје. Висината на надоместокот се утврдува во зависност од видот и обемот на објектот, степенот на изграденост и опременост, локацијата и степенот и видот на услугата.

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член го плаќаат сопствениците, односно корисниците на станбен и деловен простор.

(3) Средствата од надоместокот од ставот (1) на овој член се приход на општината, односно градот Скопје и се користат за изградба и одржување на објектите за заедничка комунална потрошувачка.

Член 27

(1) Решение за надоместокот од членот 25 од овој закон донесува градоначалникот на општината, односно градоначалникот на градот Скопје.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на комуналните работи во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 28

За висината и начинот на распределбата на средствата за вршење на комуналните дејности од членовите 23 и 25 став (2) од овој закон, советот на општината, односно Советот на градот Скопје донесува одлука.

V. НАДЗОР**Член 29**

Надзорот над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на комуналните работи.

Член 30

Инспекциски надзор вршат државните комунални инспектори на Државниот комунален инспекторат, општинските комунални инспектори и комуналните инспектори во општините во градот Скопје и градот Скопје.

Член 31

(1) Државниот комунален инспектор, општинскиот комунален инспектор, комуналниот инспектор во општините во градот Скопје и градот Скопје, се службени лица кои се самостојни во вршењето на инспекцискиот надзор и својот идентитет и овластување го докажуваат со легитимација.

(2) Легитимацијата ја издава и одзема органот кој го назначил.

(3) Формата и содржината на образецот на легитимацијата на државниот комунален инспектор и начинот на нејзиното издавање и одземање ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од комуналната дејност, а за комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, градоначалникот на општината, општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје.

Член 32

За државен комунален инспектор, односно за комунален инспектор на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, се назначува лице со високо образование со најмалку три година работно искуство.

Член 33

Државниот комунален инспектор врши инспекциски надзор над правните и физичките лица кои вршат комунални дејности од значење за Републиката, и тоа на:

- јавни претпријатија за вршење на комунални дејности основани од Владата на Република Македонија,
- правни и физички лица на кои од Владата на Република Македонија им е доверено вршење на соодветна комунална дејност и
- во итни случаи кога поради одлагање може да настане опасност по животот и здравјето на граѓаните и имотот.

Член 34

Комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје вршат инспекциски надзор над:

- јавните претпријатија за вршење на комунални дејности основани од општината, односно општините на градот Скопје,
- физичките и правните лица на кои општината им доверила вршење на соодветни комунални дејности согласно со закон,
- јавните претпријатија за вршење на комунални дејности основани од градот Скопје,
- физичките и правните лица на кои градот Скопје им доверил вршење на соодветни комунални дејности согласно со закон и
- примената на одредбите од Одлуката за комунален ред.

Член 35

(1) Инспекторите од членот 30 став (1) од овој закон за утврдените недостатоци изготвуваат записник.

(2) Врз основа на записникот од ставот (1) на овој член инспекторите донесуваат решение со кое го определуваат начинот и рокот на отстранување на недостатокот.

(3) Доколку сторителот на прекршокот сам не го отстрани недостатокот, инспекторот ќе донесе заклучок за дозвола за извршување, при што трошоците паѓаат на товар на сторителот на прекршокот.

(4) Против решението на инспекторите од ставот (2) на овој член е дозволена жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(5) По жалбата против решението на државниот комунален инспектор одлучува посебна комисија при Министерството за транспорт и врски составена од три члена кои ги именува министерот.

(6) По жалбата против решението на општинскиот комунален инспектор, комуналниот инспектор во општините на градот Скопје и градот Скопје одлучува посебна комисија составена од три члена именувани од градоначалникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(7) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(8) Ако при вршењето на инспекциски надзор инспекторот утврди дека е сторен прекршок или кривично дело, е должен да покрене постапка пред надлежен суд.

Член 36

(1) За работата на комуналните инспектори на Државниот комунален инспекторат, директорот на Државниот комунален инспекторат донесува годишна програма, а за работата на комуналните инспектори на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје, годишна програма донесува градоначалникот на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(2) Годишните програми од ставот (1) на овој член содржат месечни планови за работата на инспекторите.

(3) Директорот на Државниот комунален инспекторат за работата на комуналните инспектори најдоцна до 31 март во тековната година доставува годишен извештај за претходната година до Владата на Република Македонија, а градоначалникот на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје за работата на општинските комунални инспектори, најдоцна до 31 март тековната година доставуваат годишен извештај за претходната година до советот на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(4) Годишните програми од ставот (1) на овој член се донесуваат до 31 декември во тековната година за наредната година.

Член 37

Субјектите на надзорот се должни на државните комунални инспектори на Државниот комунален инспекторат, на комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје да им овозможат непречено спроведување на инспекцискиот надзор и да им ја дадат на увид целокупната потребна документација за вршење на надзорот.

Член 38

Државниот комунален инспекторат, односно комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје за извршените контроли изготвуваат квартални извештаи и ги објавуваат на својата веб страница.

VI. НАДЗОР НАД ЗАКОНИТОСТА НА РАБОТАТА НА ОРГАНИТЕ НА ОПШТИНИТЕ, ОПШТИНИТЕ ВО ГРАДОТ СКОПЈЕ И ГРАДОТ СКОПЈЕ

Член 39

Надзор над законитоста на работата на органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на комуналните работи.

Член 40

(1) При вршењето на надзорот од членот 39 од овој закон, органот на државната управа надлежен за работите од областа на комуналните работи ги врши следниве работи:

- ја следи законитоста на работата на органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и презема мерки, активности и поднесува иницијатива за квалитетно и навремено извршување на комуналните дејности,

- оценува дали органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје обезбедуваат квалитетно и навремено извршување на комуналните дејности, согласно со стандардите и постапките утврдени со закон,

- укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје кои би можеле да го оневозможат давањето на комуналните дејности,

- им дава препораки на органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на нивно барање за доследно спроведување на работите кои треба да ги вршат согласно со овој закон,

- давање мислење и стручна помош по предлог на прописите во областа на комуналните дејности на барање на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје,

- навремено ги известува органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот и

- го следи навременото донесување на актите од надлежност на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје утврдени со овој закон.

(2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на комуналните работи, за утврдените неправилности и преземените укажувања од ставот (1) на овој член, писмено го известува Министерството за локална самоуправа и Министерството за финансии за преземање на натамошните мерки во согласност со закон.

VII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 41

(1) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му изрече за сторен прекршок на правно и физичко лице - давател на комунална услуга, ако:

- не донесе годишна програма (член 7 ставови (3) и (4)),
- за вршење на комунална дејност ангажира правно и физичко лице кое не поседува дозвола за вршење на соодветната комунална дејност пропишана со закон (член 9 став (3)),
- комуналната дејност ја врши без дозвола (член 10),
- давањето на комуналната услуга не го врши постојано и квалитетно (член 13 став (1)),
- не ги одржува објектите, опремата и уредите во функционална исправна состојба (член 13 став (2)),
- давателот на комунална услуга не изврши приклучување на комунална инфраструктура на градежен објект изграден согласно со закон (член 16 став (3)),
- давателот на комунална услуга приклучи градежен објект на комунална инфраструктура изграден спротивно на закон (член 16 став (4)),
- давањето на комунална услуга го ограничи на кој било корисник (член 17),
- давањето на комунална услуга го врши без договор (член 18 став (1)),
- не преземе соодветни мерки за отстранување на причините во случај на прекин на давање на комуналните услуги или на друг начин не обезбеди задоволување на неопходните потреби на корисникот на комуналните услуги (член 19),
- изврши наплата на надоместок за извршена комунална услуга спротивно на мерните единици утврдени во членот 24 од овој закон и
- на надлежните инспектори не им овозможи непречено вршење на инспекцискиот надзор и не им ја даде на увид потребната документација (член 39).

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 42

(1) Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му изрече за сторен прекршок на физичко лице - корисник на комунална услуга, ако:

- не изврши приклучување на градежен објект изграден согласно со закон, на комунална инфраструктура (член 16 став (1)),
- изврши приклучување на објект што е изграден спротивно на закон, на комунална инфраструктура (член 16 став (2)),
- не изгради септичка јама согласно пропишаните услови (член 16 став (6)) и
- на надлежните инспектори не им овозможи непречено вршење на инспекцискиот надзор и не им ја даде на увид потребната документација (член 39).

Член 43

Глоба во износ од 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице, во мандатна постапка, ако постапува спротивно на одредбите од Одлуката за комунален ред.

Член 44

(1) Кога државниот комунален инспектор, комуналниот инспектор на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје, ќе утврдат дека е сторен прекршок од членовите 41 и 42 од овој закон, ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен суд.

(2) Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд, инспекторите од ставот (1) на овој член се должни да спроведат постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоци.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Јавните претпријатија формирани од Владата на Република Македонија, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, за вршење на одделни комунални дејности и правните и физички лица регистрирани за вршење на комунална дејност, се должни своето работење да го усогласат со одредбите од овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 46

Поблиските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 47

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за комуналните дејности („Службен весник на Република Македонија” број 45/97, 23/99, 45/2002, 16/2004 и 5/2009).

Член 48

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR VEPRIMTARI KOMUNALE

I. DISPOZITA TË PERGJITHSHME

Neni 1

Me kete ligj rregullohen kushtet themelore dhe menyra e kryerjes së veprimtarive komunale, financimi i veprimtarive komunale, financimi i ndertimit dhe mirembajtja e objekteve të infrastruktures komunale dhe ceshtje tjera me rendesi për veprimtarite komunale.

Neni 2

Veprimtarite komunale jane veprimtari me interes publik.

Neni 3

Për proceduren administrative dhe proceduren gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese zbatohen dispozitat e Ligjit për procedure të pergjithshme administrative dhe Ligjit për mbikeqyrje inspektuese, nese me kete ligj nuk eshte rregulluar ndryshe.

Neni 4

Shprehje të caktuara të perdorura në kete ligj e kane kuptimin si vijojne:

1. "Veprimtari komunale" eshte veprimtaria afariste për dhenien e sherbimeve komunale për plotesimin e nevojave të personave fizike dhe juridike, për të cilin njesite e vetad-ministrimit lokal sigurojne kushte për vellim perkates, cile-si, qasje, kontinuitet dhe mbikeqyrje të kryerjes së saj.

2. "Leje për kryerjen e veprimtarise komunale" eshte akti i leshuar nga organi kompetent, personit juridik dhe fi-zik i cili eshte i regjistruar për kryerjen e veprimtarise së caktuar komunale, në pajtim me kushtet e percaktuara me ligj të vecante me të cilin rregullohen kushtet dhe menyra e kryerjes së sherbimeve të caktuara komunale.

3. "Subjekte të mbikeqyrjes" jane ndermarrjet publike të themeluara për kryerjen e veprimtarive komunale dhe personat juridike dhe fizike të cileve u eshte besuar kryerja e veprimtarive komunale.

4. "Dhenes i sherbimit komunal" eshte ndermarrja publike e themeluar nga komuna, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit dhe Qeveria e Republikës së Maqedonise ose personi juridik dhe fizik, i cili posedon leje për kryerjen e veprimtarise komunale.

5. "Shfrytëzues i sherbimit komunal" eshte personi juri-dik dhe fizik i cili i shfrytëzon kushtet e dhenesit të sherbi-meve, të drejtat dhe obligimet e të cilit rregullohen me marreveshje të lidhur reciproke.

6. "Pajisje urbane" jane sendet dhe objektet që sherbej-ne për dhenien e sherbimit komunal për konsum të per-bashket, siç jane (shatervane, permendore, stola, pano rek-lamuese, cezma urbane, orë, pajisje për sheshe lojërash për femije dhe sheshe tjera lojërash, enë për hedhurina, pajisje për stacione etj.).

7. "Objekte të infrastruktures komunale" jane objektet ndertimore, instalimi, pajisja, siperfaqet publike dhe obje-ktet tjera të infrastruktures komunale të cilat sherbejne për dhenien e sherbimeve komunale shfrytëzuesve dhe jane të mira me interes publik dhe

8. "Vendim për rendin komunal" eshte akti i komunes, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit me të cilin rregullohen kushtet më të aferta dhe menyra e dhenies së sherbimeve komunale.

Neni 5

Veprimtari komunale sipas ketij ligji jane:

1) ndertimi i sistemit për furnizim me ujë, perpunimi dhe furnizimi me ujë të pijshem, që nenkupton mbledhjen, perpunimin dhe distribuimin e ujit nepermjet sistemit për furnizim me ujë deri te ujematesi kryesor i shfrytëzuesit të sherbimit;

2) ndertimi i sistemit për furnizim me ujë, perpunimi dhe dergimi i ujit teknologjik, që nenkupton mbledhjen, perpunimin dhe distribuimin e ujit nepermjet sistemit për furnizim me ujë deri te ujematesi kryesor i shfrytëzuesit të sherbimit;

3) ndertimi i sistemit të kanalizimit, shkarkimi dhe pa-strimi i ujerave të zeza, që nenkupton pranimin e ujerave të zeza nga objektet banesore, afariste, prodhuese, administra-tive dhe objektet tjera, aglomeratit nga lidhja e rrjetit të oborrit nepermjet sistemeve të kanalizimit, pastrimi në sta-cionet e pastrimit dhe leshimin e ujerave të zeza në recipi-ent;

4) ndertimi i rrjetit të kanalizimit, shkarkimi dhe leshi-mi i ujerave atmosferike, që nenkupton pranimin e ujerave atmosferike nga siperfaqet urbane, shkarkimin me rrjet ka-nalizimi dhe leshimin në recipient;

5) transporti publik i komunes, që nenkupton transpor-tin e udhetareve në komunikacionin rrugor në rajonin e Ko-munes;

6) ndertimi, mirembajtja, rikonstruktimi dhe mbrojtja e rrugeve lokale, rrugicave dhe objekteve tjera infrastrukturo-re;

7) mbledhja dhe transportimi i hedhurinave komunale dhe llojeve tjera të hedhurinave të parrezikshme dhe inerte, që nenkupton grumbullimin, seleksionimin, transportin dhe depozitimin në depo të rregulluara.

8) mirembajtja e pastertise publike, që nenkupton pa-strimin (larjen dhe fshirjen) e siperfaqeve publike, hapesi-rave publike dhe të hapura të objekteve publike, pastrimin e bores në kushte dimerore.

9) mirembajtja, pastrimi dhe shfrytëzimi i parqeve, kopshteve zoologjike, gjelberimit, parqeve pyjore dhe si-perfaqeve rekreative, që nenkupton ndertimin, mirembajt-jen dhe shfrytëzimin e siperfaqeve të gjelbra, mbjelljen e vegetacionit të ulet dhe të larte, kositjen e barit, si edhe prerjen e drureve dhe degeve;

10) mirembajtja e sinjalizimit të komunikacionit të rru-gicave dhe rrugeve të komunes, që nenkupton mirembajt-jen e tij të rregullt dhe investuese;

11) instalimi dhe mirembajtja e ndricimit publik, që nenkupton ndertimin dhe mirembajtjen e ndricimit publik;

12) mirembajtja e varrezave, krematoriumeve dhe dhe-nia e sherbimeve për varrim, që nenkupton percaktimin, ndertimin dhe mirembajtjen e varrezave, vendeve për var-rim, varreve, objekteve shoqeruese dhe infrastruktures në varreza dhe dhenien e sherbimeve për varrim, siç jane mar-rja, ruajtja, pajimi dhe transporti i të vdekurve deri në ven-din për varrim dhe varrimi ose kremacioni;

13) tregje të hapura dhe të mbyllura me shumice dhe pakice, që nenkupton ndertimin dhe mirembajtjen e obje-kteve dhe hapësirave të atyre;

14) pune të oxhakfshirjes, që nenkupton pastrimin e ox-haqeve dhe pajisjes për nxjerrjen e tymit;

15) menjanimi dhe ruajtja e automjeteve të demtuara, eradikacioni i kafsheve endacake, zbukurimi i vendbanime-ve, mirembajtja e nyjave sanitare publike, ndertimi dhe mi-rembajtja e gropave septike, ruajtja e kafsheve dhe manare-ve në vendbanime;

16) dergimi i gazit nga tubacioni kryesor deri te instru-menti mates i shfrytëzuesit ;

17) ndertimi dhe shfrytëzimi i hapësires publike për parkim dhe objekteve që gjenden në kete hapësire;

18) ndertimi, mirembajtja dhe pastrimi i shtratit të lu-menjve në hapësira të urbanizuara dhe

19) dergimi i energjise termike nga burimi qendror i ngrohjes deri te instrumenti mates i shfrytëzuesit.

Neni 6

Kushtet dhe menyra e kryerjes së veprimtarive komu-nale nga neni 5 i ketij ligji, percaktohen me kete ligj dhe ligje të vecanta me të cilat percaktohen kushtet dhe menyra e kryerjes së veprimtarive të caktuara komunale.

II. SIGURIMI I KUSHTEVE PËR KRYERJEN E VEPRIMTARIVE KOMUNALE

Neni 7

(1) Veprimtarite komunale, kryhen në baze të planpro-grameve zhvillimore.

(2) Planet zhvillimore për kryerjen e veprimtarive kom-unale miratohen për periudhe prej tri vitesh nga keshilli i komunes, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit.

(3) Ndermarrjet publike të themeluara nga komuna, ko-munat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit për kryer-je të veprimtarive komunale në baze të planeve zhvillimo-re, miratojne program vjetor deri në fund të vitit rrjedhes për vitin e ardhshem pas pelqimit paraprak nga keshilli i komunes, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit.

(4) Ndermarrjet publike të themeluara nga Qeveria e Republikës së Maqedonise për kryerjen e veprimtarive kom-unale nga Qeveria e Republikës së Maqedonise miratojne program vjetor deri në fund të vitit rrjedhes për vitin e ardhshem pas pelqimit paraprak nga Qeveria e Republikës së Maqedonise.

Neni 8

Qeveria e Republikës së Maqedonise, komunat, komunitat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit sigurojnë kushte për kryerjen e organizuar dhe të perhershme të veprimtarive komunale dhe zhvillimin e tyre, me ç'rast sigurojnë:

1) kushte materiale, teknike dhe kushte tjera për ndertimin, mirembajtjen dhe funksionimin e objekteve të infrastruktures komunale dhe sigurimin e unitetit teknik-teknologjik të sistemeve për kryerje të perhershme dhe të vazhdueshme të veprimtarive komunale,

2) cilesi dhe vellim të nevojshem të shërbimeve komunale varesisht nga mundësitë materiale të komunës, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit dhe

3) kontroll të personave juridike dhe fizike që kryejnë veprimtari komunale perkatese.

Neni 9

(1) Veprimtarite komunale kryhen në pajtim me kete ligj ose ligj tjetër si edhe rregullat e miratuara nga komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit.

(2) Për kryerjen e veprimtarive komunale, komunat, perkatesisht Qyteti i Shkupit mund të themelojnë ndermarrje publike, nese me ligj të vecante me të cilin rregullohet veprimtaria e caktuar komunale, nuk është rregulluar ndryshe.

(3) Nese komuna, perkatesisht Qyteti i Shkupit nuk kanë themeluar ndermarrje publike, kryerjen e veprimtarive komunale mund t'ua besojnë personave juridike dhe fizike që posedojnë leje për kryerjen e veprimtarisë perkatese, në pajtim me kushtet e percaktuara, nese me ligj të vecante me të cilin rregullohet veprimtari e caktuar komunale, nuk është rregulluar ndryshe.

(4) Qeveria e Republikës së Maqedonise për kryerjen e veprimtarive të caktuara komunale që janë me interes për Republikën e të cilat paraqesin teresi funksionale, ekonomike dhe teknike-teknologjike, mund të themelojë ndermarrje publike ose kryerjen e tyre t'ia besojnë personit juridik ose fizik në pajtim me kete ligj dhe ligjet e vecanta me të cilat rregullohet veprimtari e caktuar komunale.

Neni 10

(1) Për kryerjen e veprimtarive komunale, personat juridike dhe fizike duhet të posedojnë leje të leshuar nga organi kompetent në pajtim me ligjet e vecanta me të cilat rregullohen veprimtari të caktuara komunale.

(2) Leje për kryerjen e veprimtarive të caktuara komunale mund të marrë personi juridik dhe fizik, i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë komunale perkatese dhe që i ploteson kushtet e percaktuara me ligj të vecante me të cilin rregullohet veprimtaria komunale.

Neni 11

(1) Dy ose më shumë komuna mund ta organizojnë bashkërisht kryerjen e veprimtarive komunale në baze të marreveshjes ndermjet tyre, në pajtim me ligjin.

(2) Me marreveshjen nga paragrafi (1) i ketij neni rregullohen: të drejtat dhe obligimet e ndersjella të komunave në sigurimin e kushteve për kryerjen e veprimtarive komunale në rajonin e komunave, të drejtat dhe obligimet e subjekteve që i kryejnë veprimtarite komunale, si dhe menyra e miratimit të vendimeve në rast të mospajtimeve të caktuara të komunave për ceshnje të caktuara lidhur me kryerjen e veprimtarive komunale zgjidhja e të cilave nuk duron prolongim (pelqim për cmimin, kryerje të kontrollit etj.).

Neni 12

(1) Komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit më afersisht e percaktojnë menyren e organizimit dhe kryerjen e veprimtarive komunale, si dhe menyren e shfrytëzimit të shërbimeve komunale në aspekt të:

1) kushteve teknike, sanitare higjienike, shëndetësore dhe kushteve tjera për kryerjen e veprimtarisë, për sigurimin e vëllimit të caktuar, llojin dhe cilesinë e shërbimit komunal nese nuk janë percaktuar me ligj,

2) sigurimit të vazhdimësisë në kryerjen e shërbimeve komunale,

3) menyres së arketimit të kompensimit për shërbimin komunal, si dhe menyres së veprimit në rast të mosmarrjes ose marrjes jocosore të shërbimit dhe

4) menyres së veprimit në rast të ndërprerjes së dhenies së shërbimit komunal në rast të avarisë, fatkeqësisë elementare ose greves, masave që duhet t'i ndermarre dhenesi i shërbimit në raste të ketilla, si dhe rendi i dërgimit i shërbimeve komunale në rast të fuqisë madhore dhe nese vjen te zvogelimi i vëllimit të kryerjes së shërbimit komunal.

(2) Për rregullim më të detajuar të marrëdhënieve në veprimtarite komunale, të percaktuara me kete ligj, keshilli i komunave, perkatesisht Keshilli i Qytetit të Shkupit, miraton vendim për rend komunal dhe masa për zbatimin e tij.

(3) Me vendimin nga paragrafi (2) i ketij neni vecanerisht percaktohet:

- rregullimi i vendbanimeve,

- menyra dhe vëllimi i shfrytëzimit të shërbimeve komunale,

- rregullimi, mirembajtja, pastrimi dhe shfrytëzimi i parqeve, kopshteve zoologjike, sipërfaqeve të gjelbra dhe rekreative dhe parqeve-pyjore në vendbanime,

- mirembajtja dhe shfrytëzimi i sipërfaqeve publike në vendbanime,

- grumbullimi, transporti dhe veprimi me hedhurinat e grumbulluara komunale,

- menjanimi i sendeve të vendosura ose të lena të kundërligjshme,

- mirembajtja e pastertise publike në sipërfaqet publike dhe hapësirat e hapura para objekteve publike dhe pastrimi i bores,

- kushtet për ruajtjen e kafsheve dhe manareve në oborre të objekteve banesore kolektive dhe individuale në vendbanime,

- menyra për mirembajtjen e pastertise në oborre, vende të objekteve banesore kolektive dhe individuale në vendbanime,

- masat për zbatimin e dispozitave të vendimit.

(4) Për zbatimin e vendimit nga paragrafi (2) i ketij neni komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit caktojnë kujdestare të komunaleve. Kujdestar i komunaleve caktohet personi me së paku arsim të mesëm.

(5) Gjate kryerjes së kontrollit, kujdestari i komunaleve ka të drejtë që t'i kontrollojë dokumentet e identifikimit të personave për vertetim të identitetit të tyre, në pajtim me ligjin.

(6) Për parregullsite e konstatuara gjate kontrollit kujdestari i komunaleve perpilon procesverbal dhe shqipton denim mandator aty për aty në pajtim me kete ligj dhe Ligjin për kundervajtje.

Neni 13

Dhenesi i shërbimit komunal detyrohet që dhenien e shërbimeve komunale ta kryejë vazhdimisht dhe në menyre cilesore dhe t'i mbaje në gjendje funksionale dhe të rregullt objektet, pajisjen dhe aparatet.

Neni 14

(1) Shërbimet komunale ndahen në shërbime për perm-bushjen e konsumit individual dhe shërbime për perm-bushjen e konsumit të përbashket.

(2) Në shërbimet për perm-bushjen e konsumit individual bëjnë pjese:

- përpunimi dhe furnizimi me ujë të pijshëm,

- перpunimi dhe dergimi i ujit teknologjik,
 - shkarkimi dhe pastrimi i ujerave të zeza,
 - transporti i udhetareve në komunikacionin rrugor,
 - mbledhja dhe transportimi i hedhurinave komunale,
 - grumbullimi dhe mirembajtja e vendeve për varrim,
 - shfrytezimi i vendit për shitje në tregjet e hapura dhe të mbyllura,
 - pastrimi i oxhaqeve dhe pajisjeve për nxjerrjen e tymit,
 - menjanimi i automjeteve të demtuara, mirembajtja e gropave septike,
 - dergimi i gazit të instrumenti mates i shfrytëzuesit dhe
 - dergimi i energjisë termike të instrumenti mates i shfrytëzuesit.
- (3) Në shërbimet permbushje e konsumit të përbashkët bëjnë pjesë:
- shkarkimi dhe leshimi i ujerave atmosferike,
 - rikonstruktimi dhe mbrojtja e rrugëve lokale, rrugicave dhe objekteve tjera infrastrukturore,
 - mirembajtja e pastertise publike,
 - mirembajtja dhe pastrimi dhe shfrytëzimi i parqeve, kopshteve zoologjike, parqeve pyjore, sipërfaqeve rekreative dhe gjelberimit,
 - mirembajtja e sinjalizimit të komunikacionit të rrugicave dhe rrugëve të komunes,
 - ndricimi publik,
 - mirembajtja e varrezave, objekteve shoqërore dhe infrastrukturës së varrezave,
 - mirembajtja e objekteve në tregje të hapura dhe të mbyllura me shumice dhe pakice dhe
 - eradicimi i kafshëve endacake, zbukurimi i vendbanimeve, mirembajtja e nyjave sanitare dhe mirembajtja e pajisjes urbane.

III. OBJEKTET E INFRASTRUKTURES KOMUNALE

Neni 15

- (1) Objektet e infrastrukturës komunale varesisht nga dedikimi i tyre, janë objekte që shërbejnë për përbashkëtimin e konsumit individual dhe objekte për përbashkëtimin e konsumit të përbashkët.
- (2) Në objekte të infrastrukturës komunale që shërbejnë për përbashkëtimin e konsumit komunal individual bëjnë pjesë objektet për:
- dërgimin e ujit nga tubacioni kryesor deri te instrumenti mates i shfrytëzuesit,
 - shkarkimi dhe pastrimi i ujerave të zeza nga lidhja e shfrytëzuesit deri te tubacioni kryesor dhe pastrimi në stacionet e pastrimit dhe leshimi i ujerave të zeza në recipient,
 - grumbullimi dhe transportimi i hedhurinave komunale të personave fizike dhe juridike deri në depo,
 - dërgimi i gazit nga tubacioni kryesor deri te instrumenti mates i shfrytëzuesit dhe
 - dërgimi i energjisë termike nga burimi qendror i ngrohjes nën stacionin e shfrytëzuesit.
- (3) Në objekte të infrastrukturës komunale që shërbejnë për përbashkëtimin e konsumit të përbashkët komunal bëjnë pjesë:
- objektet për mbledhje, perpunim, distribuim të ujit në instrumentin mates të shfrytëzuesit,
 - objektet për shkarkimin dhe leshimin e ujerave atmosferike nga rrjeti kryesor kolektor në recipient,
 - objektet për magazinimin e hedhurinave komunale të parrezikshme dhe objektet për hedhurina të rrezikshme,
 - rrugët lokale dhe rrugicat me sinjalizim vertikal dhe horizontal, korsite e bicikletave dhe brigjet dhe sipërfaqet publike,
 - varrezat,
 - hapësirat publike për parkim,
 - tregjet e hapura dhe të mbyllura me shumice dhe pakice,
 - parqet, sipërfaqet e gjelbra, parqet pyjore dhe sipërfaqet e gjelbra rekreative dhe peizazhet karakteristike,

- objektet rekreative (sheshe lojërash për fëmijë, rrugë sportive dhe fusha sportive) dhe
- kanale kullimi dhe shtreter lumenjsh.

Neni 16

- (1) Pronari i objektit ndertimor të ndërtuar në pajtim me ligjin, detyrohet që objektin ta lidhë në infrastrukturën komunale.
- (2) Objekti ndertimor, i ndërtuar në kundërshtim me ligjin nuk guxon të lidhet në infrastrukturën komunale.
- (3) Dhenesi i shërbimit komunal detyrohet që ta lidhë në infrastrukturë komunale, objektin ndertimor të ndërtuar në pajtim me ligjin.
- (4) Dhenesi i shërbimit komunal nuk mund ta lidhë objektin ndertimor në infrastrukturë komunale, nëse është ndërtuar në kundërshtim me ligjin.
- (5) Në komunat ku nuk ka sistem të ndërtuar kanalizimi, pronaret e objekteve detyrohen të ndërtojnë gropa septike.
- (6) Kushtet më të përafërta për ndërtimin e gropave septike dhe menyrën e mirembajtjes së tyre dhe pastrimit, i përcakton ministri që udhëheq me organet e administratës shtetërore kompetent për punët e veprimtarisë komunale.
- (7) Me përjashtim nga paragrafi (2) dhe (4) të këtij neni, objekti i ndërtuar në kundërshtim me ligjin, mund të lidhet në infrastrukturë komunale nëse për të njëjtin është dhënë pelqim urbanistik në pajtim me Ligjin për veprim me objekte të ndërtuara pa leje.

Neni 17

Dhënia e shërbimit komunal nuk mund t'i kufizohet asnjë shfrytëzuesi, përveç në rast të përcaktuar me këtë ligj dhe ligjet e vecanta me të cilat janë përcaktuar kushtet dhe menyra e kryerjes së veprimtarive të caktuara komunale.

Neni 18

- (1) Dhënia e shërbimit komunal shfrytëzuesit të konsumit komunal individual, vendoset në bazë të marrëveshjes së lidhur ndërmjet dhenesit dhe shfrytëzuesit të shërbimit në menyrë të përcaktuar në pajtim me ligjin.
- (2) Nëse shfrytëzuesi i shërbimit komunal për të cilin ka lidhur marrëveshje nuk i paguan rregullisht detyrimet për dhenien e shërbimit komunal, dhenesi i shërbimit komunal mund ta ndërprejë dhenien e shërbimit komunal në menyrë të përcaktuar me marrëveshjen e lidhur për dhenien e shërbimit komunal.
- (3) Dhënia e shërbimeve komunale perkohësisht mund t'i kufizohet shfrytëzuesit të konsumit komunal individual, nëse këto e shfrytëzon pa dedikim ose shërbimin komunal e shfrytëzon përtej vëllimit të lejuar ose në kundërshtim me dispozitat e Vendimit për rendin komunal.
- (4) Pas heqjes së shkaqeve për ndërprerje të shfrytëzimit të shërbimit komunal, dhenesi i shërbimit komunal detyrohet që menjëherë, e më së voni ditën e ardhshme nga dita e parashtrimit të kërkesës nga shfrytëzuesi i shërbimit, të vazhdojë me dhenien e shërbimit komunal.

Neni 19

- (1) Në rast të ndërprerjes së dhenies së shërbimeve komunale për shkak të fuqisë madhore apo shkaqeve tjera që nuk kanë mundur të parashihen apo pengohen, dhenesi i shërbimeve komunale detyrohet pa prolongim të ndërmarre masa perkatese për menjanimin e shkaqeve apo në menyrë tjetër të sigurojë plotësim të nevojave të domosdoshme për shfrytëzuesin e shërbimeve komunale.
- (2) Masat të cilat dhenesi i shërbimit komunal duhet t'i ndërmarre në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni janë:
- të sigurojë furnizim të perkohshëm për shfrytëzuesin e shërbimit nga burimet alternative nëse ekziston mundësi e tillë,
 - të ndërmarre masa urgjente për menjanim të shkaqeve që kanë sjelle ndërprerjen,

- të kryeje ndreqje urgjente dhe zevendesim të instalimeve dhe aparateve komunale me të cilat sigurohet sherbimi komunal,
- të siguroje mbrojtje të objekteve dhe aparateve komunale nga avarite e metujeshme eventuale dhe
- të ndermarre masa tjera të caktuara me akt të komunës.

Neni 20

(1) Në rast të greves së dhenesit të sherbimeve komunale, për shkak të së ciles nuk sigurohet minimalisht procesi i punës në kryerjen e veprimtarisë komunale, perkatesisht në dhenien e sherbimeve komunale, e për shkak të së ciles mund të shkaktohen rreziqe dhe pasoja të rënda për shëndetin dhe sigurinë e pronës së njerezve, komuna, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit, detyrohen të ndermarrin masa të mobilizimit grupor dhe individual të të punësuarve të dhenesi i sherbimeve komunale, me të cilat perkohesisht do të sigurohet kryerja e veprimtarisë të vecanta komunale apo ta kryejnë dhenien e sherbimeve komunale përmes subjekteve tjera të cilat i plotësojnë kushtet në pajtim me ligjin e posacem me të cilin percaktohen kushtet dhe menyra e kryerjes së veprimtarisë së vecante komunale.

(2) Nese komunat, komunat në Qytetin e Shkupit, perkatesisht Qyteti i Shkupit nuk i ndermarrin masat nga paragrafi (1) i ketij neni, në kete rast në llogari të komunës mund t'i ndermarre organi i administrates shtetërore kompetent për kryerje të puneve nga sfera e puneve komunale.

IV. MJETET PËR FINANCIM DHE ZHVILLIM TË VEPRIMTARIVE KOMUNALE

Neni 21

(1) Mjetet për financim dhe zhvillim të veprimtarive komunale sigurohen nga:

- kompensimi (cmimi) për sherbimin e dhene komunal për konsum komunal individual të percaktuar me ligj,
- kompensimi për shfrytezim të objekteve dhe sherbimit të dhene komunal për konsumin e perbashket komunal të percaktuar me ligj,
- taksa komunale e percaktuar me ligj,
- kompensimi për rregullim të tokës ndertimore të percaktuar me ligj,
- mjete nga Buxhetet e Republikës së Maqedonisë, komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit,
- mjetet e siguruar nga vetekontributi dhe
- mjetet e siguruar nga donacionet, kredite dhe burime tjera të caktuara me ligj.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund të marrë pjesë në ndertimin dhe mirembajtjen e objekteve të infrastrukturës komunale nese të njëjtit janë me rendesi për shtetin apo me interes për një ose më tepër komuna, në pajtim me planet dhe programet për zhvillim të veprimtarive komunale.

Neni 22

(1) Për shfrytezim të sherbimeve komunale nga konsumi komunal individual nga neni 14 paragrafi (1) i ketij ligji, paguhet kompensim i percaktuar me ligje të posacme me të cilin rregullohen veprimtari të vecanta komunale.

(2) Lartesia e kompensimit nga paragrafi (1) i ketij neni, e percakton dhenesi i sherbimit komunal me pelqim të marrë paraprakisht nga komunat, komunat në Qytetin e Shkupit, perkatesisht Qyteti i Shkupit, perkatesisht Qeveria e Republikës së Maqedonisë, për ndermarrjet publike të themeluara nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Neni 23

Nga kompensimi për shfrytezim të sherbimeve komunale nga konsumi komunal individual sigurohen mjetet për kryerje të veprimtarive komunale në vijim:

- furnizimin me ujë të pijshem,
- shkarkimin dhe pastrimin e ujerave të zeza,
- transportin e udhetareve në komune në komunikacionin rrugor,
- furnizimin me gaz natyror dhe energji termike,
- grumbullimin dhe transportin e hedhurinave teknologjike dhe komunale dhe
- mirembajtjen e gjelberimit publik të qytetit (parqeve).

Neni 24

Kompensimi për shfrytezim të sherbimeve komunale nga konsumi komunal individual nga neni 14 paragrafi (1) llogaritet në njësi matese, si vijon:

- furnizimi dhe dergimi i ujit të pijshem në denare për meter kub,
- furnizimi dhe dergimi i ujit teknologjik në denare për meter kub,
- shkarkimi dhe pastrimi i ujerave të zeza në denare për meter kub,
- transporti i udhetareve në komune në komunikacionin rrugor, në denare për udhetar,
- furnizimi me energji të ngrohje në $\text{xhul/m}^2/\text{m}^3$,
- furnizimi dhe dergimi i gazit në denare për m^3 normal,
- grumbullimi dhe transporti i hedhurinave komunale në denare për m^2 / kg / paushall ose në denare për m^3 për anetar të ekonomisë familjare,
- mirembajtja dhe shfrytezimi i tregjeve me shumice dhe pakice, për vend të shitjes, në denare / siperfaqe dhe
- pastrimi i oxhaqeve, në denare për m^2 .

Neni 25

(1) Për shfrytezim dhe mirembajtjen e objekteve të infrastrukturës komunale, si dhe për dhenie të sherbimit të perbashket komunal nga neni 14 paragrafi (2) i ketij ligji, paguhet kompensim i percaktuar me ligje të posacme me të cilat rregullohen veprimtari të vecanta komunale.

(2) Nga kompensimi nga paragrafi (1) i ketij neni financohet:

- mirembajtja e pastertisë publike të siperfaqeve publike,
- mirembajtja e varrezave,
- mirembajtja e ndricimit publik,
- ndertimi, mirembajtja e gjelberimit publik dhe siperfaqeve të gjelbra,
- mirembajtja e sinjalizimit horizontal dhe vertikal dhe shenimi i rugeve dhe parkingjeve publike,
- mirembajtja e rrugeve dhe parkingjeve publike,
- mirembajtja e tregjeve dhe
- pranimi, shkarkimi dhe pastrimi i ujerave të zeza dhe ujerave atmosferike.

Neni 26

(1) Lartesia dhe menyren e arketimit të kompensimit nga neni 25 i ketij ligji, i percakton komuna, perkatesisht Qyteti i Shkupit. Lartesia e kompensimit percaktohet varesisht nga: lloji dhe vëllimi i objektit, shkalla e ndertimit dhe pajisjes, lokacioni dhe shkalla dhe lloji i sherbimit.

(2) Kompensimin nga paragrafi (1) i ketij neni e paguajnë pronaret, perkatesisht shfrytezuesit e lokalit banesor dhe afarist.

(3) Mjetet nga kompensimi nga paragrafi (1) i ketij neni janë të hyra të komunës, perkatesisht Qytetit të Shkupit dhe shfrytezohen për ndertim dhe mirembajtje të objekteve për konsum të perbashket komunal.

Neni 27

(1) Aktvendim për kompensimin nga neni 25 i ketij ligji, miraton kryetari i komunës, perkatesisht kryetari i Qytetit të Shkupit.

(2) Kunder aktvendimit nga paragrafi (1) i ketij neni, mund të parashtrohet ankese te ministri që udheheq me organin e administrates shtetore kompetent për kryerje të puneve nga sfera e puneve komunale në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(3) Ankesa nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

Neni 28

Për lartesine dhe menyren e ndarjes së mjeteve për kryerje të veprimtarive komunale nga nenet 23 dhe 25 paragrafi (2) të ketij ligji, Keshilli i komunave perkatesisht Keshilli i Qytetit të Shkupit merr vendim.

V. MBIKEQYRJA

Neni 29

Mbikeqyrje mbi zbatimin e ketij ligji dhe rregullave të miratuara në baze të ketij ligji, kryen organi i administrates shtetore kompetent për kryerje të puneve nga sfera e puneve komunale.

Neni 30

Mbikeqyrje inspektuese kryejne inspektorët shtetore të komunaleve të Inspektoratit Shtetor të Komunaleve, inspektorët e komunaleve në komune, inspektorët e komunaleve në komunat në Qytetin e Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit.

Neni 31

(1) Inspektori shtetor i komunaleve, inspektori i komunaleve në komune, inspektori i komunaleve në komunat në Qytetin e Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, është person zyrtar që është i mevetesishem në kryerjen e mbikeqyrjes inspektuese dhe identitetin dhe autorizimin e vet e deshmom me legjitimacion.

(2) Legjitimacionin e leshon dhe e heq organi që e ka emeruar.

(3) Formen dhe permbajtjen e formularit të legjitimacionit të inspektorit shtetor të komunaleve dhe menyren e leshimit dhe heqjes së tij, i percakton ministri që udheheq me organin e administrates shtetore kompetent për kryerje të puneve nga veprimtaria komunale, kurse për inspektorët e komunaleve në komune, në komunat në Qytetin e Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, kryetari i komunes, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe kryetari i Qytetit të Shkupit.

Neni 32

Inspektor shtetor i komunaleve, perkatesisht inspektor i komunaleve në komune, në komunat e Qytetit të Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, emerohet personi me arsimim të larte me së paku tre vjet pervoje pune.

Neni 33

Inspektori shtetor i komunaleve kryen mbikeqyrje inspektuese mbi personat juridike dhe fizike të cilet kryejne veprimtari komunale me rendesi për Republikën, si vijon:

- ndermarrjet publike për kryerje të veprimtarive komunale të themeluara nga Qeveria e Republikës së Maqedonise,

- personat juridike dhe fizike të cileve nga Qeveria e Republikës së Maqedonise u është ngarkuar kryerja e veprimtarise komunale perkatese dhe

- në raste urgjente kur për shkak të prolongimit mund të shkaktohet rrezik për jeten dhe shendetin e qytetareve dhe prones.

Neni 34

Inspektorët e komunaleve në komune, në komunat në Qytetin e Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, kryejne mbikeqyrje inspektuese të:

- ndermarrjeve publike për kryerje të veprimtarive komunale të themeluara nga komuna, perkatesisht komunat e Qytetit të Shkupit,

- personave juridike dhe fizike të cileve komuna ua ka ngarkuar kryerjen e veprimtarive komunale perkatese në pajtim me ligjin,

- zbatimit të dispozitave të Vendimit për rend komunal,
- ndermarrjeve publike për kryerje të veprimtarive komunale të themeluara nga Qyteti i Shkupit,

- personave juridike dhe fizike të cileve qyteti i Shkupit ua ka ngarkuar kryerjen e veprimtarive komunale perkatese në pajtim me ligjin dhe

- zbatimit të dispozitave të Vendimit për rend komunal.

Neni 35

(1) Inspektorët nga neni 30 paragrafi (1) i ketij ligji, për mangesite e konstatuara hartojne procesverbal.

(2) Në baze të procesverbalit nga paragrafi (1) i ketij neni, inspektorët miratojne aktvendim me të cilin e percaktojne menyren dhe afatin e menjanimit të mangesise.

(3) Nese kryeresi i kundervajtjes vete nuk e menjanon mangesine, inspektori do të miratoje konkluzion për leje për permbarim, me ç'rast shpenzimet jane në ngarkim të kryeresit të kundervajtjes.

(4) Kunder aktvendimit të inspektoreve nga paragrafi (2) i ketij neni, lejohet ankese në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(5) Për ankesen kunder aktvendimit të inspektorit shtetor të komunaleve vendos komision i posacem në Ministrine e Transportit dhe Lidhjeve i perbere nga tre anetare të cilet i emerom ministri.

(6) Për ankesen kunder aktvendimit të inspektorit të komunaleve në komuna, inspektorit të komunaleve në komunat e Qytetit të Shkupit dhe Qytetit të Shkupit vendos komision i posacem i perbere nga tre anetare të emeruar nga kryetari i komunave, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit.

(7) Ankesa nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

(8) Nese gjate kryerjes së mbikeqyrjes inspektuese inspektori konstaton se është kryer kundervajtje apo veper penale, detyrohet të ngrite procedure në gjykaten kompetente.

Neni 36

(1) Për punen e inspektoreve të komunaleve të Inspektoratit Shtetor të Komunaleve, drejtori i Inspektoratit Shtetor të Komunaleve miraton Program vjetor, kurse për punen e inspektoreve të komunaleve në komune, në komunat e Qytetit të Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, Program vjetor miraton kryetari i komunes, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit.

(2) Programet vjetore nga paragrafi (1) i ketij neni, permbajne plane mujore për punen e inspektoreve.

(3) Drejtori i Inspektoratit Shtetor të Komunaleve për punen e inspektoreve të komunaleve më së voni deri më 31 mars në vitin rrjedhes, dergon Raport vjetor për vitin paraprak në Qeverine e Republikës së Maqedonise, kurse kryetari i komunes, i komunave në Qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit për punen e inspektoreve të komunaleve në komune, më së voni deri më 31 mars të vitit rrjedhes dergon Raport vjetor për vitin paraprak në Keshillin e komunes, e komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit.

(4) Programet vjetore nga paragrafi (1) i ketij neni, miratohen deri më 31 dhjetor të vitit rrjedhes për vitin e ardhshem.

Neni 37

Subjektet e mbikeqyrjes detyrohen që inspektoreve shtetore të komunaleve, inspektoreve të komunaleve në komune, në komunat në Qytetin e Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, t'u mundesojne kryerje të papenguar të mbikeqyrjes inspektuese dhe t'ua japin për shikim tere dokumentacionin e nevojshem për kryerje të mbikeqyrjes.

Neni 38

Inspektorati Shtetëror i Komunaleve, perkatesisht inspektorët e komunaleve në komuna, në komunat e Qytetit të Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit për kontrollët e kryera perpilojnë raporte tremujore dhe i publikojnë në ueb faqen e vet.

VI. MBIKEQYRJË MBI LIGJSHMERINË E PUNES SË ORGANEVE TË KOMUNES, TË KOMUNAVE NË QYTETIN E SHKUPIT DHE TË ORGANEVE TË QYTETIT TË SHKUPIT

Neni 39

Mbiqeqrjen e ligjshmerise së punes së organeve të komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, e kryen organi i administrates shtetërore kompetent për punët nga sfera e puneve komunale.

Neni 40

(1) Gjate kryerjes së mbiqeqrjes nga neni 39 i ketij ligji, organi i administrates shtetërore kompetent për punët nga sfera e puneve komunale i kryen punët si vijojnë:

- e ndjek ligjshmerine e punes së organeve të komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe merr masa, aktivitete dhe parashtron iniciative për kryerje kualitative dhe me kohe të veprimtarive komunale,
- vlereson nese organet e komunes, komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit sigurojnë kryerje kualitative dhe me kohe të veprimtarive komunale, në pajtim me standardet dhe procedurat e percaktuara me ligj,
- sugjeron për materiale të caktuara dhe mangesi procedurale në punën e organeve të komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, të cilët do të mund ta pamundesonin dhenien e veprimtarive komunale,
- u jep rekomandime organeve të komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit me kerkese të tyre për zbatim konsekuent të puneve që duhet t'i kryejnë në pajtim me kete ligj,
- dhenien e mendimit dhe ndihmes profesionale për propozim-rregullat në sferen e veprimtarive komunale me kerkese të komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit,
- me kohe i njofton organet e komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit për gjendjet e konstatuara në punën e tyre dhe për masat e ndermarra gjate kryerjes së mbiqeqrjes dhe
- e ndjek me kohe miratimin e akteve në kompetence të komunes, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit të percaktuara me kete ligj.

(2) Organi i administrates shtetërore kompetent për punët nga sfera e puneve komunale, për parregullsitë e konstatuara dhe sugjerimet e marra nga paragrafi (1) i ketij neni, me shkrim e njofton Ministrine e Vetadministrimit Lokal dhe Ministrine e Financave, për ndermarrje të masave të metutjeshme në pajtim me ligjin.

VII. DISPOZITA KUNDERVAJTESE

Neni 41

(1) Gjobe në shume prej 2 000 deri në 3 000 euro në kundervlere me denare, do t'i shqiptohet për kundervajtje të kryer personit juridik dhe fizik - dhenes i sherbimit komunal, nese:

- nuk miraton program vjetor në pajtim me (nenin 7 paragrafet (3) dhe (4)),
- nese për kryerje të veprimtarise komunale angazhon person juridik dhe fizik i cili nuk posedon leje për kryerje të veprimtarise komunale perkatese të percaktuar me ligj (neni 9 paragrafi (3)),
- veprimtarine komunale e kryen pa leje (neni 10),
- dhenien e sherbimit komunal nuk e kryen perhere dhe në menyre kualitative (neni 13 paragrafi (1)),

- nese nuk i miremban objektet dhe aparatet në gjendje të rregullt funksionale (neni 13 paragrafi (2)),

- dhenesi i sherbimit komunal nuk kryen lidhje në infrastrukture komunale të objektit ndertimor të ndertuar në pajtim me ligjin (neni 16 paragrafi (3)),

- dhenesi i sherbimit komunal e lidh në infrastrukture komunale objektin ndertimor, të ndertuar në kundershtrim me ligjin (neni 16 paragrafi (4)),

- dhenien e sherbimit komunal ia kufizon cilitdo shfrytezues (neni 17),

- dhenien e sherbimit komunal e kryen pa marreveshje (neni 18 paragrafi (1)),

- nuk merr masa perkatese për menjanimin e shkaqeve në rast të nderprerjes së dhenies së sherbimeve komunale apo në menyre tjeter nuk siguron plotesim të nevojave të domosdoshme për shfrytëzuesin e sherbimeve komunale (neni 19),

- kryen arketim të kompensimit për sherbim të kryer komunal në kundershtrim me njesite matese të percaktuara në nenin 24 të ketij ligji dhe

- inspektoreve kompetente nuk u mundeson kryerje të papenguar të mbiqeqrjes inspektuese dhe nuk ua jep për shikim dokumentacionin e nevojshem (neni 39).

(2) Gjobe në shume prej 500 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes në personin juridik për kundervajtje nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 42

(1) Gjobe në shume prej 1 000 deri në 1 500 euro në kundervlere me denare, do t'i shqiptohet për kundervajtje të kryer personit fizik - dhenes i sherbimit komunal nese:

- nuk kryen lidhje të objektit ndertimor të ndertuar në pajtim me ligjin, në infrastrukture komunale (neni 16 paragrafi (1)),

- kryen lidhje të objektit që eshte ndertuar në kundershtrim me ligjin, në infrastrukture komunale (neni 16 paragrafi (2)),

- nuk nderton grope septike në pajtim me kushtet e percaktuara (neni 16 paragrafi (6)) dhe

- inspektoreve kompetente nuk u mundeson kryerje të papenguar të mbiqeqrjes inspektuese dhe nuk ua jep për shikim dokumentacionin e nevojshem (neni 39).

Neni 43

Gjobe në shume prej 50 eurosh në kundervlere me denare, në procedure mandatore do t'i shqiptohet personit fizik nese vepron në kundershtrim me dispozitat e vendimit të rendit komunal.

Neni 44

(1) Kur inspektori shtetëror i komunaleve, inspektori i komunaleve në komune, në komunat e Qytetit të Shkupit dhe në Qytetin e Shkupit, do të konstatojnë se eshte kryer kundervajtje nga nenet 41 dhe 42 të ketij ligji, do të parashetrojnë kerkese për ngritje të procedures kundervajtese në gjykatën kompetente.

(2) Para parashtrimi të kerkeses për ngritje të procedures kundervajtese në gjykatën kompetente, inspektorët nga paragrafi (1) i ketij neni, detyrohen të zbatojnë procedure për barazim në pajtim me Ligjin për kundervajtje.

VIII. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 45

Ndermarrjet publike të formuara nga Qeveria e Republikës së Maqedonise, komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit, për kryerje të veprimtarive të vecanta komunale dhe personat juridike dhe fizike të regjistruar për kryerje të veprimtarive komunale, detyrohen që punën e tyre ta harmonizojnë me dispozitat e ketij ligji në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 46

Rregullat e peraferta të parapara me kete ligj do të miratohen në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 47

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet Ligji për veprimtari komunale "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numer 45/97, 23/99, 45/2002, 16/2004 dhe 5/2009).

Neni 48

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

2450.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВРШЕЊЕ
НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАБОТИ

Се прогласува Законот за вршење на сметководствени работи,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3453/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ВРШЕЊЕ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАБОТИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите на вршење на сметководствени работи, субјектите кои вршат сметководствени работи, условите за стекнување со статус на сметководител и овластен сметководител, организацијата и работењето на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, како и други прашања кои се однесуваат на вршењето на сметководствени работи.

Дефиниции

Член 2

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Сметководствени работи“ се прибирање и обработка на податоци врз основа на сметководствени документи, подготовка и водење на трговски/деловни книги и составување на годишна сметка и/или финансиски извештаи во согласност со закон;

2. „Обврзник за водење сметководство“ е физичко или правно лице кое има обврска да води трговски/деловни книги и да презентира годишна сметка и/или финансиски извештаи во согласност со закон;

3. „Сметководител“ е физичко лице кое има уверение за сметководител од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и кое е регистрирано во Регистарот на сметководители согласно со овој закон;

4. „Овластен сметководител“ е физичко лице кое има уверение за овластен сметководител од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и кое е регистрирано во Регистарот на овластени сметководители согласно со овој закон;

5. „Стручен испит“ е испит кој се спроведува заради оценување на потребното стручно знаење за стекнување со статус на сметководител, односно овластен сметководител;

6. „Трговец поединец - сметководител“ е физичко лице кое е регистрирано согласно со Законот за трговските друштва за вршење на сметководствени работи, има добиено уверение за сметководител и лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на трговци поединци - сметководители согласно со овој закон;

7. „Трговец поединец - овластен сметководител“ е физичко лице кое е регистрирано согласно со Законот за трговските друштва за вршење на сметководствени работи, има добиено уверение за овластен сметководител и лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на трговци поединци - овластени сметководители согласно со овој закон;

8. „Друштво за вршење сметководствени работи“ е трговско друштво кое е регистрирано согласно со Законот за трговските друштва за вршење на сметководствени работи, има добиено лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на друштва за вршење на сметководствени работи согласно овој закон;

9. „Вршител на сметководствени работи“ е сметководител и/или овластен сметководител;

10. „Регистар на сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за сметководителите која се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

11. „Регистар на овластени сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за овластените сметководители која се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

12. „Регистар на трговци поединци - сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за трговците поединци - сметководители која се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

13. „Регистар на трговци поединци - овластени сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за трговците поединци - овластени сметководители која се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

14. „Регистар на друштва за вршење на сметководствени работи“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за друштва за вршење на сметководствени работи која се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

15. „Дисциплинска повреда“ е непостапување или постапување спротивно на одредбите од овој закон, законите со кои се регулира водењето на сметководството, Кодексот на етика за професионални сметководители на IFAC и актите на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

16. „Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија“ е професионално здружение на сметководители и овластени сметководители основано согласно со овој закон;

17. „МСФИ“ се Меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во „Службен весник на Република Македонија“;

18. „МСФИ за МСС“ е Меѓународен стандард за финансиско известување за мали и средни субјекти објавени во „Службен весник на Република Македонија“;

19. „IFAC“ е Меѓународна федерација на сметководители и

20. „Континуирано професионално усовршување“ е постојано стручно усовршување со цел за надградување на теоретските и практичните знаења и вештини за ради професионално и ефикасно вршење на сметководствени работи.

Член 3

(1) Сметководствените работи се вршат во согласност со овој закон, Законот за трговските друштва и Законот за сметководството за непрофитните организации.

(2) Вршителот на сметководствени работи е должен да ги почитува Кодексот на етика за професионални сметководители на IFAC и актите на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија.

II. ИНСТИТУТ НА СМЕТКОВОДИТЕЛИ И ОВЛАСТЕНИ СМЕТКОВОДИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 4

(1) Сметководителите и овластените сметководители на територијата на Република Македонија се организираат во Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија (во натамошниот текст: Институтот).

(2) Институтот има својство на правно лице. Статусот на правно лице го стекнува со упис во Регистарот на други правни лица кај се води кај Централниот регистар на Република Македонија.

(3) Седиштето на Институтот е во Скопје.

(4) Институтот формира подружници на територијален принцип за една или повеќе единици на локалната самоуправа. Подружниците немаат својство на правно лице.

(5) Работите во врска со работењето на Институтот ги врши стручна служба на Институтот. Со стручната служба раководи секретар избран преку јавен оглас.

(6) Институтот има Статут. Со Статутот на Институтот особено се уредува организацијата, управувањето, работењето, финансирањето и претставувањето на членовите во Собранието.

Член 5

(1) Органи на Институтот се Собрание, Надзорен одбор, Управен одбор и претседател.

(2) Заради вршење на работите од својот делокруг Институтот формира дисциплинска комисија, а може да формира и други постојани и временски комитети утврдени со Статутот на Институтот.

(3) Членовите на органите и комисиите се избираат од редот на членовите на Институтот.

Член 6

(1) Институтот особено ги врши следниве работи:

1) води Регистар на сметководители, Регистар на овластени сметководители, Регистар на трговци поединци - сметководители, Регистар на трговци поединци - овластени сметководители и Регистар на друштва за вршење на сметководствени работи;

2) врши контрола на работењето на вршителите на сметководствени работи, трговците поединци - сметководители и трговците поединци - овластени сметководители и друштвата за вршење на сметководствени работи;

3) организира и спроведува испит за стекнување на уверение за сметководител, односно уверение за овластен сметководител;

4) издава уверение за сметководител и уверение за овластен сметководител;

5) издава и одзема лиценци за работа на трговците поединци - сметководители, трговците поединци - овластени сметководители и друштвата за вршење на сметководствени работи;

6) одлучува по барањата за одобрување на квалификација за сметководител, односно овластен сметководител стекната во странство;

7) организира и спроведува испит одобрување на квалификација за сметководител, односно овластен сметководител стекната во странство;

8) организира и спроведува обука за континуирано професионално усовршување;

9) ја следи примената на Кодексот на етика за професионални сметководители на IFAC;

10) ги преведува МСФИ и МСФИ за МСС;

11) соработува со други соодветни професионални тела во Република Македонија и во странство и

12) врши други работи утврдени со овој закон.

Член 7

(1) Собранието на Институтот го сочинуваат сите сметководители и овластени сметководители. Во Собранието сметководителите и овластените сметководители ги претставуваат избрани претставници од подружниците на Институтот.

(2) Собранието на Институтот:

1) го донесува Статутот на Институтот;

2) ја утврдува висината на членарините;

3) ја утврдува висината на надоместоците за издавање на лиценци за работа;

4) ја донесува програмата за полагање на испит за добивање уверение за сметководител, односно овластен сметководител;

5) ја донесува програмата за одобрување на квалификација за сметководител, односно овластен сметководител стекната во странство;

6) ја утврдува висината на надоместокот за полагање на испит за сметководител, односно овластен сметководител;

7) ја утврдува висината на надоместокот за издавање на уверение за овластен сметководител без полагање испит;

8) ја утврдува висината на надоместокот за полагање испит за признавање на професионална квалификација стекната во странство;

9) ги избира и отповикува претседателот и членовите на Надзорниот одбор и на комисиите;

10) ја донесува годишната програма за континуирано професионално усовршување;

11) го утврдува надоместокот за континуирано професионално усовршување;

12) ја донесува годишната програма за контрола на работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи;

13) ја донесува годишната програма за работа и развој и годишниот финансиски план на Институтот;

14) ги усвојува годишната сметка и годишниот извештајот за работа на Институтот;

15) одлучува за формирање и престанок на подружниците на Институтот;

16) го донесува актот со кој се утврдува висината на платите за вработените во стручната служба и

17) одлучува за други прашања согласно со овој закон.

(3) Министерството за финансии дава согласност на актите од ставот (2) точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13 и 14 на овој член.

(4) Собранието ги избира претседателот и членовите на Надзорниот одбор и на комисиите по пат на јавен оглас и по претходно добиено позитивно мислење од министерот за финансии.

(5) Во случај на отповикување на претседателот и членовите на Надзорниот одбор Собранието, по можност веднаш, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на отповикувањето, избира нов претседател и нови членови на Надзорниот одбор.

(6) Актите на Собранието се објавуваат на интернет страницата на Институтот наредниот ден од денот на усвојувањето, односно донесувањето.

(7) Работата на Собранието се уредува со деловник за работа.

Член 8

(1) Собранието на Институтот редовно се состанува еднаш годишно и тоа најдоцна до 31 март. Седниците на Собранието се одржуваат доколку присуствуваат најмалку половина од вкупниот број избрани претставници од подружниците на Институтот. Одлуките Собранието ги носи со просто мнозинство од присутниот број членови на седницата.

(2) Седниците на Собранието ги свикува претседателот на Институтот врз основа на одлука на Управниот одбор или на писмено барање на најмалку една третина од избраните претставници од подружниците на Собранието на Институтот.

(3) Претседателот на Институтот ќе свикува седница на Собранието во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлуката на Управниот одбор, односно од поднесеното писмено барање на избраните претставници од подружниците на Собранието.

(4) Доколку претседателот на Институтот не свикува седница на Собранието во рокот утврден во ставот (3) на овој член, седницата ќе ја свикува претседателот на Надзорниот одбор во рок од седум дена по истекот на рокот од ставот (3) на овој член.

(5) Доколку претседателот на Надзорниот одбор не свикува седница на Собранието во рокот од ставот (4) на овој член, седницата ќе ја свикува министерот за финансии. Седницата ја води работно претседателство од три члена избрани од присутните членови на седницата на Собранието.

Член 9

(1) Надзорниот одбор го сочинуваат претседател и четири члена со мандат од три години.

(2) Членовите на Надзорниот одбор не можат да бидат членови на други органи и комисии на Институтот.

(3) Седниците на Надзорниот одбор ги свикува и со нив претседава претседателот на Надзорниот одбор.

(4) Доколку претседателот на Надзорниот одбор од кои било причини не е во можност да ја врши функцијата или е отсутен, со состаноците на Надзорниот одбор претседава член на Надзорниот одбор избран со мнозинство гласови на присутните членови на Надзорниот одбор.

(5) Надзорниот одбор одлуките ги донесува со јавно гласање и со мнозинство гласови од присутните членови.

(6) Надзорниот одбор на Институтот:

1) врши периодични контроли на материјалното и финансиското работење на Институтот;

2) ги избира и отповикува претседателот и членовите на Управниот одбор по претходно позитивно мислење од министерот за финансии;

3) ја разгледува годишната програма за работа и развој и годишниот финансиски план на Институтот и дава мислење по истата до Собранието;

4) ја разгледува годишната сметка и годишниот извештај за работа на Институтот и дава мислење по истата до Собранието;

5) го одобрува деловникот за работа на Управниот одбор;

6) ги разгледува извештаите за работењето на Управниот одбор;

7) врши контрола над работењето на Институтот согласно со закон, Статутот и другите акти на Институтот;

8) предлага мерки кои треба да бидат преземени за спроведување и отстранување на неправилностите и незаконитостите во работата на Институтот;

9) поднесува извештај за своето работење до Собранието на Институтот и до министерот за финансии заради нивно информирање и

10) врши други работи согласно со овој закон.

(7) Во случај на отповикување на претседателот и членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор, по можност веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена од денот на отповикувањето, избира нов претседател и нови членови на Управниот одбор.

Член 10

(1) Со Институтот управува Управен одбор.

(2) Управниот одбор го сочинуваат претседател и четири члена со мандат од пет години.

(3) Управниот одбор на Институтот:

1) ги подготвува и предлага годишната програма за работа и развој и годишниот финансиски план на Институтот;

2) ги подготвува годишната сметка и годишниот извештај за работењето на Институтот;

3) ја предлага висината на членарините;

4) ја предлага висината на надоместокот за издавање на лиценци за работа;

5) ја предлага висината на надоместокот за полагање на испит за сметководител, односно овластен сметководител;

6) ја предлага висината на надоместокот за добивање уверение за овластен сметководител без полагање испит;

7) ја предлага висината на надоместокот за полагање испит за признавање на професионална квалификација стекната во странство согласно со членот 16 од овој закон;

8) одлучува за упис и бришење на членовите во регистрите на Институтот;

9) ја предлага годишната програма за континуирано професионално усовршување;

10) ја предлага годишната програма за контрола на работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи;

11) ја предлага програмата за полагање на испитот за добивање уверение за сметководител, односно овластен сметководител;

12) ја предлага програмата за одобрување на квалификација за сметководител, односно овластен сметководител стекната во странство;

13) ги разгледува извештаите од извршената контрола на работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи и покренува дисциплинска постапка или поднесува барање за поведување прекршочна постапка до надлежен суд;

14) издава и одзема лиценци за работа;

15) ги предлага членовите на комисиите;

16) го предлага актот со кој се утврдува висината на платите за вработените во стручната служба на Институтот;

17) одлучува за прием на донации;

18) се грижи за наплата на членарините;

19) ги извршува одлуките на Собранието на Институтот;

20) го донесува етичкиот кодекс на Институтот;

21) дава предлози и соработува со надлежните институции во врска со прописите од областа на сметководството и

22) врши други работи согласно со овој закон.

(4) Седница на Управниот одбор свикува и со неа раководи претседателот на Управниот одбор. Седница на Управниот одбор може да се свика и на барање на две третини од вкупниот број членови на Управниот одбор.

(5) За полноважност на одлуките на Управниот одбор е потребно на седницата да присуствуваат најмалку две третини од вкупниот број членови на Управниот одбор. Одлуките се донесуваат со мнозинство гласови од присутните членови на Управниот одбор.

(6) Во случај на спреченост на претседателот неговите должности ги врши најстариот член на Управниот одбор.

(7) Одлуките на Управниот одбор се објавуваат на интернет страницата на Институтот.

(8) Управниот одбор на секои три месеци до Надзорниот одбор поднесува извештај за своето работење.

Член 11

(1) Претседателот на Институтот истовремено е и претседател на Управниот одбор.

(2) Претседателот на Институтот:

1) го претставува и застапува Институтот;

2) се грижи Институтот да работи согласно со закон;

3) ги спроведува одлуките на Собранието на Институтот;

4) потпишува налози за исплата од сметката на Институтот;

5) одлучува по приговори по изречени мерки во дисциплинска постапка;

6) ја извршува одлуката донесена во дисциплинска постапка и

7) врши други работи предвидени со овој закон.

(3) За претседател на Институтот може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови да:

1) има звање овластен сметководител;

2) има најмалку пет години работно искуство во вршење на сметководствени работи и

3) е државјанин на Република Македонија.

(4) Мандатот на претседателот е пет години.

(5) Предлог за отповикување на претседателот на Институтот до Надзорниот одбор поднесува најмалку половина од членовите на Управниот одбор или една петтина од избраните претставници од подружниците на Собранието на Институтот.

Член 12

Регистарот на сметководителите, Регистарот на овластените сметководители, Регистарот на трговците поединци - сметководители, Регистарот на трговците поединци - овластени сметководители и Регистарот на друштвата за вршење на сметководствени работи се чуваат трајно, а документите во врска со работењето на Институтот се чуваат десет години.

Член 13

(1) Институтот средствата за финансирање на своето работење ги обезбедува од следниве извори:

1) годишни членарини од вршители на сметководствени работи;

2) надоместоци за издавање на лиценци за работа;

3) надоместоци за полагање испит за стекнување уверение за сметководител и овластен сметководител;

4) надоместоци за издавање уверенија за овластен сметководител без полагање испит согласно со членот 16 од овој закон;

5) надоместоци за полагање испит за признавање на професионална квалификација стекната во странство;

6) надоместоци од спроведување на континуираното професионално усовршување;

7) приходи од продажба на стручни публикации;

8) донации и

9) наплатени парични казни за изречени дисциплински мерки.

(2) Надоместоците од ставот (1) точки 2, 3, 4, 5 и 6 на овој член ќе се утврдат согласно со реално направените трошоци за печатење и издавање на лиценците за работа, уверенијата за овластен сметководител без полагање на испит, за организирање на полагањето на испитите и за организирање на континуираното професионално усовршување.

(3) Институтот обезбедените средства од ставот (1) на овој член ги користи согласно со годишниот финансиски план.

(4) Нереализираните средства од годишниот финансиски план за тековната години се пренесуваат во годишниот финансиски план за наредната година.

III. НАЧИН НА СТЕКНУВАЊЕ СО СТАТУС НА СМЕТКОВОДИТЕЛ И ОВЛАСТЕН СМЕТКОВОДИТЕЛ И КОНТИНУИРАНО ПРОФЕСИОНАЛНО УСОВРШУВАЊЕ

Член 14

Со статус на сметководител или овластен сметководител се стекнува лице кое положило испит за сметководител или овластен сметководител.

Член 15

(1) Лицето кое сака да се стекне со статус на сметководител или овластен сметководител до Институтот поднесува писмено барање за полагање на испит.

(2) Кон барањето за полагање на испит за стекнување уверение за сметководител задолжително се доставува:

1) доказ (уверение) за завршено средно економско образование или уверение за завршено високо образование од областа на економијата или бизнисот и

2) доказ за уплата на надоместокот за полагање на испитот.

(3) Кон барањето за полагање на испит за стекнување уверение за овластен сметководител задолжително се доставува:

1) уверение за завршено високо образование од областа на економијата или бизнисот;

2) потврда од Агенцијата за вработување за работен стаж;

3) потврда од работодавач за најмалку три години работно искуство во вршење на сметководствени работи и

4) доказ за уплата на надоместокот за полагање на испитот.

(4) Документите од ставовите (2) и (3) на овој член се доставуваат во оригинал или во копија заверена на нотар.

(5) На лицата кои го положиле испитот за стекнување уверение за сметководител, односно овластен сметководител Институтот им издава уверение за сметководител, односно овластен сметководител во рок од 15 дена од денот кога го положиле испитот.

(6) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на уверението за сметководител, односно овластен сметководител ги пропишува министерот за финансии.

Член 16

(1) По исклучок на членот 14 од овој закон лицето кое добило лиценца за овластен ревизор може да се стекне со статус на овластен сметководител без полагање испит за овластен сметководител на начин и услови утврдени со овој закон.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член за стекнување на статус овластен сметководител до Институтот е должно да достави барање и:

1) лиценца за овластен ревизор во оригинал или копија заверена на нотар и

2) доказ за платен надоместок за издавање уверение за овластен сметководител.

(3) Институтот на лицето од ставот (1) на овој член му издава уверение за овластен сметководител во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето.

(4) Овластениот ревизор кој стекнал уверение за овластен сметководител не може кај едно правно лице истовремено да врши работи на овластен сметководител и на овластен ревизор.

Член 17

(1) Сметководствени работи во Република Македонија може да врши и лице државјанин на Република Македонија кое има стекната квалификација за сметководител, односно овластен сметководител во странство, доколку:

1) професионалната квалификација стекната во странство е соодветна на професионалната квалификација стекната согласно со овој закон и

2) успешно го положи испитот спроведен од Институтот со кој се обезбедува дека има адекватно знаење од областа на законската регулатива во Република Македонија релевантна за вршење на сметководствени работи.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член барањето и потребната документација за стекнување со статус на сметководител, односно овластен сметководител ги доставува до Институтот, а ги одобрува Управниот одбор на Институтот.

(3) Кон барањето од ставот (2) на овој член се приложуваат следниве документи:

1) диплома за завршено образование;

2) документ издаден од надлежен орган за професионалната квалификација на лицето и

3) доказ за уплатен надоместок за полагање на испит за признавање на професионална квалификација стекната во странство.

(4) Документите од ставот (3) на овој член лицето ги доставува во оригинал или копија заверена на нотар, односно во нотарски заверен превод.

(5) Институтот во случај на неуредно или нецелосно доставено барање има обврска во рок од пет дена по приемот на барањето да го известат лицето за неуредноста или нецелосноста на барањето, а по потреба може да побара и дополнителни докази.

(6) Во текот на постапката Институтот може да побара мислење од надлежната комора или друг професионален орган или организација во државата во која ја стекнал професионалната квалификација во врска со поднесеното барање.

(7) Мислењето добиено од комората или друг професионален орган или организација не е задолжително за Институтот.

(8) Доколку барањето на лицето е уредно и целосно и доколку лицето ги исполни условите од ставот (1) на овој член Институтот му издава уверение за сметководител или овластен сметководител и го запишува во соодветниот регистар.

Член 18

(1) Лицето кое добило уверение за сметководител, односно овластен сметководител стекнува право за вршење на сметководствени работи со уписот во Регистарот на сметководители, односно Регистарот на овластени сметководители.

(2) Уписот во регистрите од ставот (1) на овој член го врши Институтот врз основа на писмено барање поднесено на пропишан образец кон кое задолжително се приложуваат следниве документи:

1) уверение за сметководител, односно овластен сметководител во копија;

2) потврда од Централниот регистар на Република Македонија дека не му е изречена мерка забрана за вршење на професија, дејност или должност, во оригинал или копија заверена на нотар и

3) доказ за уплата на членарина.

(3) Институтот е должен да го изврши уписот во регистарот од ставот (1) на овој член во рок од два дена од денот на поднесувањето на комплетното барање.

(4) Формата и содржината на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

(5) Лицето од ставот (1) на овој член барањето за упис во регистарот го поднесува во рок од 60 дена од денот на стекнувањето на уверението за сметководител, односно овластен сметководител, во спротивност истото го губи правото на упис во регистарот.

Член 19

(1) Заради надградување на знаењето во областа на сметководството, сметководителите се должни да посетат обука за континуирано професионално усовршување од најмалку 90 часа за период од три години, при што најмалку 20 часа во текот на една година.

(2) Заради надградување на знаењето во областа на сметководството, овластените сметководители се должни да посетат обука за континуирано професионално усовршување од најмалку 120 часа за период од три години, при што најмалку 30 часа во текот на една година.

(3) Обуката од ставовите (1) и (2) на овој член ја организира и спроведува Институтот во соработка со други правни лица кои спроведуваат стручно усовршување и едукација од областа на сметководството, финансии или даноците и физички лица со соодветни квалификации од наведените области.

(4) Поблиските критериуми за избор на правните и физичките лица од ставот (3) на овој член ги утврдува Институтот.

IV. ВРШЕЊЕ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАБОТИ

Член 20

(1) Сметководствени работи врши сметководител и/или овластен сметководител кој добил уверение од Институтот и е регистриран во соодветниот регистар на Институтот.

(2) Сметководителот води трговски/деловни книги за сите обврзници за водење на сметководство и составува и потпишува годишна сметка за трговци поединци и здруженија и фондации.

(3) Овластениот сметководител води трговски/деловни книги и/или составува и потпишува годишна сметка и/или финансиски извештаи за сите обврзници за водење на сметководство.

(4) За вршење на сметководствени работи за свои потреби обврзникот за водење на сметководство може да вработи сметководител и/или овластен сметководител или со договор за вршење на сметководствени работи да ангажира трговец поединец - сметководител, трговец поединец - овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи.

(5) Трговец поединец - сметководител врши сметководствени работи за трговци поединци и здруженија и фондации.

(6) Трговец поединец - овластен сметководител врши сметководствени работи за трговци поединци, здруженија и фондации и други непрофитни организации и друштва со ограничена одговорност.

(7) Друштво за вршење на сметководствени работи врши сметководствени работи за сите обврзници за водење на сметководство.

(8) Друштвото за вршење на сметководствени работи мора да има вработено најмалку еден сметководител и еден овластен сметководител.

Член 21

(1) Трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи може да врши сметководствени работи по добивање на лиценца за работа од Институтот и запишување во соодветниот регистар.

(2) За добивање лиценца за работа субјектите од ставот (1) на овој член до Институтот поднесуваат писмено барање на пропишан образец. Кон барањето задолжително се приложува:

1) решение за упис во Трговскиот регистар кај Централниот регистар на Република Македонија;

2) список на лица вработени како сметководители и овластени сметководители со регистарски број под кој се запишани во соодветниот регистар кај Институтот;

3) потврда од Централниот регистар на Република Македонија дека не е евидентиран во Регистарот на физички и правни лица на кои им е изречена санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност и привремена забрана за вршење на одделна дејност;

4) потврда од Централниот регистар на Република Македонија дека не е евидентиран во Регистарот на споредни казни за сторени кривични дела на правни лица кај Централниот регистар на Република Македонија;

5) доказ за годишно осигурување од штета при вршење на професионална дејност (сметководствени работи), и тоа за:

- трговец поединец - сметководител на износ од минимум 2.000 евра во денарска противвредност по штетен настан,

- трговец поединец - овластен сметководител на износ од минимум 5.000 евра во денарска противвредност по штетен настан и

- друштво за вршење на сметководствени работи на износ од минимум 20.000 евра во денарска противвредност по штетен настан и

6) доказ за уплатен надоместок за издавање лиценца за работа.

(3) Документите од ставот (2) на овој член се доставуваат во оригинал или во копија заверена на нотар.

(4) Институтот е должен да издаде лиценца во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на комплетното барање.

(5) Институтот со решение го одбива барањето за издавање лиценца, доколку барањето е некомплетно или не се исполнети условите од ставот (2) на овој член и членот 20 став (8) од овој закон. Решението со кое се одбива барањето мора да биде образложено.

(6) Против решението од ставот (5) на овој член трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи имаат право на жалба до министерот за финансии.

(7) Формата и содржината на лиценцата за работа од ставот (1) на овој член и на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 22

(1) Упис во Регистарот на трговци поединци - сметководители, Регистарот на трговци поединци - овластени сметководители и Регистарот на друштва за вршење на сметководствени работи врши Институтот врз основа на писмено барање на пропишан образец кон кое задолжително се приложува копија од лиценцата за работа.

(2) Институтот е должен да го изврши уписот во соодветниот регистар од ставот (1) на овој член во рок од два дена од денот на поднесувањето на барањето.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 23

Трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи се должни најдоцна до 31 јануари во тековната година да му достават на Институтот список на лица вработени како сметководители и овластени сметководители со регистарски број под кој се запишани во соодветниот регистар кај Институтот и доказ за годишно осигурување од штета при вршење на професионална дејност во износот утврден во членот 21 став (2) точка 5 од овој закон.

Член 24

(1) Институтот со решение ја одзема лиценцата на трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи, ако:

1) лиценцата е издадена врз основа на неточни податоци;

2) повеќе не се исполнети условите врз основа на кои е издадена лиценцата;

3) е покрената стечајна постапка или се спроведува ликвидација на друштвото и

4) трајно се избрише од соодветниот регистар.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи имаат право на жалба до министерот за финансии.

Член 25

(1) За вршење на сметководствени работи се склучува договор во писмена форма со кој се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу обврзникот за водење на сметководство и трговецот поединец, односно друштвото за вршење на сметководствени работи.

(2) Трговецот поединец, односно друштвото за вршење на сметководствени работи не смее договорените работи да ги отстапи на друг трговец поединец, односно друштво за вршење на сметководствени работи.

Член 26

Сметководителот, односно овластениот сметководител е должен да ја чува класифицираната информација со соодветен степен на тајност која ја дознал во текот на вршењето на сметководствените работи согласно со Законот за класифицирани информации, како и да ги заштити личните податоци кои ги дознал во текот на вршењето на сметководствените работи согласно со Законот за заштита на личните податоци.

Член 27

Сметководствени работи може да врши и странско физичко или правно лице од државите членки на Европската унија кое ги исполнува условите за вршење на сметководствени работи во земјата во која е регистрирано.

Член 28

(1) Сметководителот, овластениот сметководител, трговецот поединец -сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител, односно друштвото за вршење на сметководствени работи се независни и самостојни во вршењето на сметководствените работи.

(2) Сметководствени работи не може да врши:

1) сметководител, односно овластен сметководител кој е со над 2% од акциите со право на глас, односно влоговите кај обврзникот за водење на сметководство и

2) трговец поединец - сметководител, трговец поединец - овластен сметководител, односно друштво за вршење на сметководствени работи кој е акционер или вложувач со над 2% од акциите со право на глас, односно влоговите кај обврзникот за водење на сметководство.

V. РЕГИСТРИ

Член 29

(1) Институтот води Регистар на сметководители, Регистар на овластени сметководители, Регистар на трговци поединци - сметководители, Регистар на трговци поединци - овластени сметководители и Регистар на друштва за вршење на сметководствени работи.

(2) Регистарот на сметководители и Регистарот на овластени сметководители, особено ги содржи следниве податоци:

1) име и презиме и регистарски број на сметководителот, односно овластениот сметководител;

2) датум на упис во регистарот;

3) назив, седиште и контакт податоци на правниот субјект каде што е вработен сметководителот, односно овластениот сметководител и

4) изречени дисциплински мерки.

(3) Регистарот на трговци поединци - сметководители, Регистарот на трговци поединци - овластени сметководители и Регистарот на друштва за вршење на сметководствени работи, особено ги содржи следниве податоци:

1) назив, седиште, контакт податоци и регистарски број на трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи;

2) датум на упис во регистарот и

3) изречени дисциплински мерки.

(4) Сметководителот, овластениот сметководител, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи се должни да го известат Институтот за сите промени во врска со податоците содржани во регистарот во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената.

(5) Институтот податоците од регистрите од ставот (1) на овој член ги објавува на својата веб страница и истите континуирано ги ажурира.

Член 30

(1) Сметководителот, односно овластениот сметководител се брише од соодветниот регистар:

1) на сопствено барање;

2) доколку при уписот во регистарот дал невистините податоци;

3) доколку професионално не се усовршува;

4) доколку не ја плати годишната членарина;

5) доколку е осуден со правосилна судска пресуда во врска со работењето;

6) доколку му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на професија или дејност;

7) ако му е одземена деловната способност и

8) во случај на смрт на сметководителот, односно овластениот сметководител.

(2) Со бришење од регистарот сметководителот, односно овластениот сметководител го губи правото за вршење на сметководствени работи, и тоа:

1) трајно во случаите од ставот (1) точки 1, 2 и 7 на овој член;

2) за период од три години во случаите од ставот (1) точки 3 и 4 на овој член и

3) за периодот додека траат правните последици на судската пресуда односно додека трае забраната во случајот од ставот (1) точки 5 и 6 на овој член.

(3) Одредбите од ставовите (1) точки 3 и 4 и (2) точка 2 на овој член нема да се применуваат доколку сметководителот или овластениот сметководител биде избран или именуван на јавна функција за периодот додека му трае мандатот.

(4) За бришење од соодветниот регистар Управниот одбор на Институтот донесува решение кое треба да биде образложено.

(5) Против решението од ставот (3) на овој член сметководителот, односно овластениот сметководител има право на жалба до министерот за финансии.

Член 31

(1) Трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи се брише од соодветниот регистар:

1) на сопствено барање;

2) со одземање на лиценцата за работа и

3) доколку е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија или дејност.

(2) Со бришење од регистарот трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи го губат правото за вршење на сметководствени работи, и тоа:

1) трајно во случаите од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член и

2) за периодот додека трае забраната во случајот од ставот (1) точка 3 на овој член.

(3) За бришење од соодветниот регистар Управниот одбор донесува решение кое треба да биде образложено.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член трговецот поединец -сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи имаат право на жалба до министерот за финансии.

(5) За бришење на трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи од соодветниот регистар Управниот одбор по службена должност го известува Централниот регистар на Република Македонија.

VI. ДИСЦИПЛИНСКА ПОСТАПКА

Член 32

(1) Дисциплинска постапка води дисциплинска комисија.

(2) Дисциплинската комисија е составена од пет члена со мандат од две години.

(3) Дисциплинска постапка против вршител на сметководствени работи се поведува на барање на Управниот одбор или по поднесена пријава од член на Институтот, освен од членовите на дисциплинската комисија, државен орган, правниот субјект каде што е вработен сметководителот, односно овластениот сметководител, како и други физички и правни лица за кои сметководителот, односно овластениот сметководител вршел сметководствени работи.

(4) За сторена дисциплинска повреда на вршител на сметководствени работи дисциплинската комисија може да му ги изрече следниве дисциплински мерки:

- 1) јавна опомена;
- 2) парична казна;
- 3) времено бришење од соодветниот регистар на Институтот и
- 4) трајно бришење од соодветниот регистар на Институтот.

Член 33

Дисциплинската мерка јавна опомена ќе му се изрече на сметководител, односно овластен сметководител, ако:

- 1) не ги чува на соодветен и правилен начин трговските/деловните книги и останатата сметководствена документација утврдена со закон;
- 2) не присуствува на седниците на органите на подружницата на Институтот и/или на седниците на органите на Институтот без писмено оправдание или претходна најава;
- 3) со своето однесување го нарушува угледот на сметководствената професија и
- 4) одбива или несовесно ги исполнува обврските определени со Статутот и актите на Институтот.

Член 34

Дисциплинската мерка парична казна во висина на една просечна месечна нето плата исплатена по вработен во Република Македонија за месецот во кој е изречена дисциплинската мерка, ќе му се изрече на сметководителот, односно овластениот сметководител кој ќе ја повтори повредата за која претходно му била изречена на дисциплинска мерка јавна опомена.

Член 35

Дисциплинската мерка времено бришење од соодветниот регистар во траење од три години ќе му се изрече на сметководител, односно овластен сметководител, ако:

- 1) не ја почитува обврската за континуирано професионално усовршување во согласност со овој закон;
- 2) не го известува Институтот за сите промени во врска со податоците содржани во соодветниот регистарот во согласност со овој закон и
- 3) предизвика материјална штета на субјектот каде што е вработен при вршењето на сметководствените работи.

Член 36

Дисциплинската мерка трајно бришење од соодветниот регистар ќе му се изрече на сметководител, односно овластен сметководител за:

- 1) повреда на пропис за водење сметководство со што сериозно се загрозува објективноста на трговските/деловните книги кои ги води, односно на годишната сметка и/или финансиските извештаи;
- 2) вршење на сметководствени работи за времетраењето на временото исклучување од членство или на друг начин избегнување на мерката времено одземање на правото за вршење на сметководствени работи;
- 3) примање на подароци или друг вид корист или поставување на личниот финансиски интерес во судир со положбата и статусот на вршителот на сметководствени работи;
- 4) одавање класифицирана информација со степен на тајност определена согласно со закон;
- 5) одбивање да даде податоци на државни органи, правни лица и на граѓани, доколку давањето на податоците е пропишано со закон и
- 6) давање неточни податоци на државни органи, правни лица и на граѓани, доколку давањето на податоците е пропишано со закон.

Член 37

(1) Доколку во водење на дисциплинската постапка, дисциплинската комисија стекне сознанија дека е извршено кривично дело за дејствијата за кои се води постапката, ќе ја прекине постапката и ќе поднесе пријава до надлежниот орган за постапување.

(2) Доколку во водење на дисциплинската постапка дисциплинската комисија стекне сознанија за корупција на вршител на сметководствени работи, ќе ја прекине постапката и ќе поднесе пријава до надлежниот орган за постапување.

Член 38

(1) Против одлуката на дисциплинската комисија со која се изрекува дисциплинска мерка, вршителот на сметководствени работи има право на приговор до претседателот на Институтот во рок од десет дена од денот на доставувањето на одлуката.

(2) Претседателот на Институтот е должен да одговори по приговорот од ставот (1) на овој член во рок од пет дена од денот на поднесувањето на приговорот.

Член 39

(1) Одлуката донесена во дисциплинска постапка ја извршува претседателот на Институтот и истата се објавува на веб страницата на Институтот и се запишува во соодветниот регистар на Институтот.

(2) Дисциплинската мерка од членот 32 став (4) точка 1 од овој закон се брише од соодветниот регистар на Институтот по истекот на една година од нејзиниот упис.

(3) Дисциплинската мерка од членот 32 став (4) точка 2 од овој закон се брише од соодветниот регистар на Институтот по истекот на две години од нејзиниот упис.

(4) Дисциплинската мерка од членот 32 став (4) точка 3 од овој закон се брише од соодветниот регистар на Институтот по истекот на три години од нејзиниот упис.

VII. КОНТРОЛА НА РАБОТЕЊЕТО

Член 40

(1) Контрола на работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи (во натамошниот текст: субјекти на контрола) врши Институтот.

(2) Контролата од ставот (1) на овој член опфаќа проверка на:

1) усогласеноста на работењето со одредбите на овој закон и законите и подзаконските прописи со кои се регулира водењето на сметководството и

2) усогласеноста на нивното работење со актите на Институтот за исполнување на барањата на Кодексот на етика за професионалните сметководители на IFAC.

(3) Контролата се врши согласно со годишната програма на Институтот за контрола на работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи или на барање на заинтересирани страни.

(4) Контролата од ставот (1) на овој член се спроведува на објективен и независен начин и со постапка која исклучува судир на интереси меѓу лицето кое ја спроведува контролата и субјектот на контрола.

(5) Контролата од ставот (1) на овој член ја вршат овластени сметководители вработени во стручната служба на Институтот со најмалку пет години работно искуство во вршењето на сметководствени работи.

(6) Лицето одговорно за контрола составува извештај за извршената контрола во кој ги наведува своето мислење, утврдените неправилности и незаконитости, препораките за корективни дејства и рокот за отстранување на утврдените неправилности и незаконитости.

(7) Извештајот од ставот (6) на овој член се доставува до субјектот на контрола кој има право на приговор во рок од пет дена од денот на приемот на извештајот. Управниот одбор одлучува по приговорот во рок од пет дена од денот на приемот.

(8) Субјектот на контрола е должен во рокот определен во извештајот од ставот (6) на овој член да ги отстрани утврдените неправилности и незаконитостите и до Институтот да поднесе извештај во кој ќе ги опише преземените мерки и ќе приложи документи и докази за отстранување на неправилностите и незаконитостите.

(9) По истекот на роковите од ставот (7) на овој член извештајот за извршената контрола се објавува на веб страницата на Институтот.

Член 41

Врз основа на извештајот од спроведената контрола од членот 40 од овој закон, Управниот одбор на Институтот ги презема следниве мерки:

1) покренува дисциплинска постапка против сметководителот и/или овластениот сметководител и

2) поднесува барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен суд.

VIII. НАДЗОР

Член 42

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон врши Министерството за финансии.

Член 43

(1) Надзор над работењето на Институтот врши Министерството за финансии.

(2) За спроведениот надзор од ставот (1) на овој член се составува записник во кој се наведуваат констатираните неправилности и незаконитости во однос на работењето на Институтот и се даваат препораки и рокови за нивно отстранување.

(3) Доколку во рокот определен во записникот од ставот (2) на овој член не се отстранат утврдените неправилности и незаконитостите и не се постапи во согласност со членот 9 став (6) точки 1, 2, 7 и 9 од овој закон, министерот за финансии дава предлог за отповикување на претседателот и членовите на Надзорниот одбор до Собранието на Институтот.

(4) Доколку во рокот определен во записникот од ставот (2) на овој член не се отстранат утврдените неправилности и незаконитостите и не се постапи во согласност со членот 10 став (3) точки 10, 11, 12, 13 и 19 од овој закон, министерот за финансии дава предлог за отповикување на претседателот и членовите на Управниот одбор до Надзорниот одбор.

IX. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 44

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на сметководителот, односно овластениот сметководител, ако:

1) ја прекрши обврската за заштита на тајноста на податоците (член 26);

2) врши сметководствени работи спротивно на членот 28 став (2) точка 1 од овој закон;

3) не го известува Институтот во согласност со членот 29 став (4) од овој закон и

4) не ги отстрани утврдените неправилности и незаконитости во согласност со членот 40 став (8) од овој закон.

Член 45

(1) Глоба во износ од 3.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на трговец поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење на сметководствени работи, ако:

1) врши сметководствени работи во спротивност на членот 20 ставови (5), (6) и (7) од овој закон;

2) не го исполнува условот од членот 20 став (8) од овој закон, односно доколку сметководствените работи ги вршат лица кои не се сметководители и/или овластени сметководители;

3) не постапи во согласност со членот 23 од овој закон;

4) не склучи договор согласно со членот 25 став (1) од овој закон;

5) вршењето на сметководствени работи го отстапи на друг трговец поединец, односно друштво за вршење на сметководствени работи (член 25 став (2));

6) ја прекрши обврската за заштита на тајноста на податоците (член 26);

7) врши сметководствени работи кај обврзник за водење на сметководство во спротивност на членот 28 став (2) точка 2 од овој закон;

8) не го известува Институтот во согласност со одредбата од членот 29 став (4) од овој закон и

9) не ги отстрани утврдените неправилности и незаконитости во согласност со членот 40 став (8) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во друштвото за вршење на сметководствени услуги за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 46

(1) Глоба во износ од 5.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на Институтот, ако:

1) не побара согласност од Министерството за финансии во согласност со членот 7 став (3) од овој закон;

2) не ги објави актите на Собранието на начин пропишан со членот 7 став (5) од овој закон;

3) не го изврши уписот во регистарот согласно со членот 18 став (3) од овој закон;

4) не издаде лиценца согласно со членот 21 став (4) од овој закон;

5) не го изврши уписот во регистарот согласно со членот 22 став (2) од овој закон и

6) не ги отстрани утврдените неправилности и незаконитости согласно со членот 43 став (3) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на претседателот на Институтот за прекршоците од ставот (1) на овој член.

Член 47

(1) За прекршоците утврдени во членовите 44, 45 и 46 од овој закон прекршочна постапка води надлежен суд.

(2) Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон ќе се поведе постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 48

(1) Лицето кое до влегувањето во сила на овој закон вршело сметководствени работи може да поднесе барање за добивање уверение за сметководител во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ако има:

1) средно образование и најмалку три години работно искуство во вршење на сметководствени работи или
2) вишо образование (прв степен) и најмалку две години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

3) високо образование и најмалку една година работно искуство во вршење на сметководствени работи.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член задолжително се доставува:

1) доказ (уверение) за завршено образование;

2) потврда од Агенцијата за вработување за работен стаж;

3) потврда од работодавач за работно искуство во вршење на сметководствени работи и

4) доказ за уплата на надоместокот за добивање уверение за сметководител.

Член 49

(1) Лицето кое до влегувањето во сила на овој закон вршело сметководствени работи може да поднесе барање за добивање уверение за овластен сметководител во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ако има:

1) средно образование и најмалку десет години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

2) вишо образование (прв степен) и најмалку осум години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

3) високо образование и најмалку три години работно искуство во вршење на сметководствени работи.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член задолжително се доставува:

1) уверение за завршено образование;

2) потврда од Агенцијата за вработување за работен стаж;

3) потврда од работодавач за работно искуство во вршење на сметководствени работи и

4) доказ за уплата на надоместокот за добивање уверение за овластен сметководител.

(3) Лицата од ставот (1) на овој член и членот 48 став (1) од овој закон имаат право да полагаат испит за овластен сметководител, односно сметководител доколку поднесат барање во рокот на важноста на уверението од членот 50 став (3) од овој закон, во спротивно, доколку немаат соодветно образование согласно со членот 15 ставови (2) и (3) од овој закон го губат правото за полагање на испит за овластен сметководител, односно сметководител.

(4) Кон барањето за полагање на испитот од членот 15 ставови (2) и (3) од овој закон, лицата од ставот (3) на овој член до Институтот поднесуваат само уверение за овластен сметководител, односно сметководител издадено од Министерството за финансии и доказ за уплата на надоместокот за полагање на испитот.

Член 50

(1) Барањата од членовите 48 и 49 од овој закон се поднесуваат до Министерството за финансии.

(2) Министерството за финансии уверенијата од членовите 48 став (1) и 49 став (1) од овој закон ги издава во рок од 30 дена од поднесувањето на барањето од ставот (1) на овој член.

(3) Уверенијата од членовите 48 став (1) и 49 став (1) од овој закон се со важност од 24 месеци од денот на издавањето.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, на лицата со над 25 години работно искуство во вршење на сметководствени работи Министерството за финансии им издава уверение со трајна важност.

(5) По истекот на рокот од ставот (3) на овој член лицето кое добило уверение за сметководител или овластен сметководител согласно со членот 48, односно

членот 49 од овој закон нема право да врши сметководствени работи доколку не го положи испитот за сметководител или овластен сметководител согласно со овој закон.

(6) Министерството за финансии води евиденција за издадените уверенија од членовите 48 став (1) и 49 став (1) од овој закон, која особено содржи податоци за:

1) бројот на издаденото уверение;

2) датумот на издавање на уверението;

3) датумот на истек на важноста на уверението;

4) видот на уверението;

5) лични податоци на подносителот на барањето;

6) образование на подносителот на барањето и

7) работно искуство на подносителот на барањето.

Член 51

(1) До основање на Институтот подготвителните работи во врска со започнување на неговата работа ќе ги врши комисија формирана од министерот за финансии.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од претседател и десет члена. Претседателот и пет члена се од Министерството за финансии, а пет члена се од лицата на кои министерот за финансии им издал уверение за овластен сметководител.

(3) Комисијата од ставот (1) на овој член ги подготвува актите за основачкото собрание на Институтот.

(4) Основачкото собрание на Институтот на кое ќе се изберат органите и ќе се одобрат сите акти на Институтот ќе се одржи во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(5) Основачкото собрание на Институтот го свикува министерот за финансии и со него раководи претседателот на комисијата од ставот (1) на овој член.

Член 52

Управниот одбор на Институтот ќе се избере во рок од 15 дена од денот на одржувањето на основачкото собрание.

Член 53

(1) Регистарот на сметководители, Регистарот на овластени сметководители, Регистарот на трговци поединци - сметководители, Регистарот на трговци поединци - овластени сметководители и Регистарот на друштва за вршење на сметководствени работи ќе се воспостават во рок од четири месеци од основањето на Институтот.

(2) Вршителите на сметководствени работи кои добиле уверение од министерот за финансии се должни да поднесат барање за запишување во соодветниот регистар во рок 15 дена од денот на воспоставувањето на регистрите.

(3) Постојните правни лица кои се регистрирани за вршење на сметководствени работи се должни да се усогласат со одредбите од овој закон и да поднесат барање за запишување во соодветниот регистар во рок од шест месеци од денот на основањето на Институтот.

Член 54

Првиот испит за стекнување на уверение за сметководител, односно овластен сметководител ќе се спроведе во рок три месеци од денот на основањето на Институтот.

Член 55

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 56

Одредбата од членот 27 од овој закон ќе започне да се применува по пристапување на Република Македонија во Европската унија.

Член 57

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR KRYERJEN E PUNEVE TË KONTABILITETIT

I. DISPOZITA TË PERGJITHSHME

Neni 1

Me kete ligj rregullohen kushtet e kryerjes së puneve të kontabilitetit, subjektet që kryejne pune të kontabilitetit, kushtet për marrjen e statusit kontabilist dhe kontabilist i autorizuar, organizimi dhe puna e Institutit të Kontabilistëve dhe të Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise, si dhe ceshnje tjera që kane të bejne me kryerjen e puneve të kontabilitetit.

Definicione

Neni 2

Nocionet e aktuara të perdorura në kete ligj e kane kuptimin si vijojne:

1. "Pune të kontabilitetit" jane grumbullimi dhe perpunimi i të dhenave në baze të dokumenteve të kontabilitetit, pergatitja dhe mbajtja e librave tregtare/afariste dhe perpili mi i llogarise vjetore dhe/ose raporteve financiare në pajtim me ligjin;

2. "Obligues për mbajtjen e kontabilitetit" eshte peroni fizik ose juridik i cili ka obligim që të mbaje libra tregtare/afariste dhe të perpiloje dhe prezantoje llogari vjetore dhe/ose raporte financiare në pajtim me ligjin;

3. "Kontabilist" eshte personi fizik që ka certifikate për kontabilist nga Institutit i Kontabilistëve dhe të Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise dhe i cili eshte i regjistruar në Regjistrin e kontabilistëve në pajtim me kete ligj;

4. "Kontabilist i autorizuar" eshte personi fizik që ka certifikate për kontabilist të autorizuar nga Institutit i Kontabilistëve dhe të Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise dhe i cili eshte i regjistruar në Regjistrin e kontabilistëve të autorizuar në pajtim me kete ligj;

5. "Provim profesional" eshte provimi që realizohet për vleresimin e diturese së nevojshme profesionale për marrjen e statusit kontabilist dhe kontabilist i autorizuar;

6. "Tregtar individ-kontabilist" eshte personi fizik i cili eshte i regjistruar në pajtim me Ligjin për shoqeri tregtare për kryerjen e puneve të kontabilitetit, ka marre certifikate për kontabilist dhe licence për pune nga Institutit i Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise dhe eshte regjistruar në Regjistrin e tregtareve individe-kontabiliste në pajtim me kete ligj;

7. "Tregtar individ-kontabilist i autorizuar" eshte personi fizik i cili eshte i regjistruar në pajtim me Ligjin për shoqerite tregtare për kryerjen e puneve të kontabilitetit, ka marre certifikate për kontabilist të autorizuar dhe licence për pune nga Institutit i Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise dhe eshte regjistruar në Regjistrin e tregtareve individe-kontabiliste të autorizuar në pajtim me kete ligj;

8. "Shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit" eshte shoqeri tregtare që eshte e regjistruar në pajtim me Ligjin për shoqeri tregtare për kryerjen e puneve të kontabilitetit, ka marre licence për pune nga Institutit i Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise dhe eshte i regjistruar në Regjistrin e shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit në pajtim me kete ligj;

9. "Kryeres i puneve të kontabilitetit" eshte kontabilisti dhe/ose kontabilisti i autorizuar;

10. "Regjister i kontabilistëve" eshte libri për evidence në të cilin jane perfshire të dhenat për kontabilistet i cili mbahet në Institutin e Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise;

11. "Regjistri i kontabilistëve të autorizuar" eshte liber për evidence në të cilin jane perfshire të dhenat për kontabilistet e autorizuar i cili mbahet në Institutin e Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise;

12. "Regjister i tregtareve individe kontabiliste" eshte libri për evidence në të cilin jane perfshire të dhenat për tregtarete individe-kontabiliste i cili mbahet në Institutin e Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise;

13. "Regjister i tregtareve individe-kontabiliste të autorizuar" eshte libri për evidence në të cilin jane perfshire të dhenat për tregtarete individe-kontabiliste të autorizuar i cili mbahet në Institutin e Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise;

14. "Regjister i shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit" eshte libri për evidence në të cilin jane perfshire të dhenat për shoqerite për kryerjen e puneve të kontabilitetit i cili mbahet në Institutin e Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise;

15. "Shkelje disiplinore" eshte mosveprimi ose veprimi në kundershtrim me dispozitat e ketij ligji, ligjet me të cilat rregullohet mbajtja e kontabilitetit, Kodeksin e etikes për kontabiliste profesionale të IFAC-së dhe akteve të Institutit të Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise;

16. "Institut i Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise" eshte shoqeria profesionale e kontabilistëve dhe kontabilistëve të autorizuar e themeluar në pajtim me kete ligj;

17. "SNNJF-ja" jane standarde nderkombetare për njofim financiar të botuara në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise";

18. "CNNJF-ja për SVM-në" eshte standard për njofim financiar për subjektet e vogla dhe të mesme i shpallur në „Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise“;

19. "IFAC" eshte Federata Nderkombetare e Kontabilistëve dhe

20. "Persosje e vazhdueshme profesionale" eshte persosja e perhershme profesionale me qellim të persosjes së diturive dhe aftesive teorike dhe praktike për kryerje më efikase dhe profesionale të puneve të kontabilitetit.

Neni 3

(1) Punet e kontabilitetit kryhen në pajtim me kete ligj, Ligjin për shoqeri tregtare dhe Ligjin për kontabilitet për organizatat jofitimpruse.

(2) Kryeresi i puneve të kontabilitetit detyrohet që t'i respektoje Kodeksin e etikes për kontabiliste profesionale të IFAC-së dhe akteve të Institutit të Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise.

II. INSTITUTI I KONTABILISTEVE DHE KONTABILISTEVE TË AUTORIZUAR TË REPUBLIKES SË MAQEDONISE

Neni 4

(1) Kontabilistet dhe kontabilistet e autorizuar në territorin e Republikës së Maqedonise organizohen në Institut të Kontabilistëve dhe Kontabilistëve të Autorizuar të Republikës së Maqedonise në tekstin në vijim: Institutit).

(2) Institutit ka cilesi të personit juridik. Statusin e personit juridik e merr me regjistrim në Regjistrin e personave tjere juridike që mbahet te Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonise.

(3) Selia e Institutit eshte në Shkup.

(4) Institutit formon dege në parim territorial për një ose më shume njesi të vetadministrimit lokal. Deget nuk kane cilesi të personit juridik.

(5) Punet në lidhje me punen e Institutit i kryen sherbimi profesional i Institutit. Me sherbimin profesional udheheq sekretari i zgjedhur nepermjet shpalljes publike.

(6) Institutit ka statut. Me statutin e Institutit në vecanti rregullohen: organizimi, menaxhimi, puna, financimi dhe prezantimi i anetareve në Kuvend.

Neni 5

(1) Organe të institutit janë Kuvendi, Keshilli Mbiqeques, Keshilli Drejtues dhe Kryetari.

(2) Për kryerjen e puneve nga ky fusheveprim Institutit formon Komision Disiplinor, por mund të formoje edhe komisione tjera të perhershme dhe të perkohshme të percaktuara me statutin e Institutit.

(3) Anetaret e organeve dhe komisioneve zgjidhen nga radhet e anetareve të Institutit.

Neni 6

(1) Institutit në vecanti i kryen punet si vijojne:

1) mban Regjister të kontabilisteve, Regjister të kontabilisteve të autorizuar, Regjister të tregtareve individe-kontabiliste, Regjister të tregtareve- individe kontabiliste të autorizuar dhe Regjister të shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit;

2) kryen kontroll të punes së kryeresve të puneve të kontabilitetit, tregtareve individe-kontabiliste dhe tregtareve individe-kontabiliste të autorizuar dhe shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit;

3) organizon dhe realizon provim për marrjen e certifikates për kontabilist respektivisht certifikates për kontabilist të autorizuar;

4) leshon vertetim për kontabilist dhe vertetim për kontabilist të autorizuar;

5) leshon dhe heq licenca për pune të tregtareve individe-kontabiliste dhe tregtareve individe-kontabiliste të autorizuar dhe shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit;

6) vendos për kerketat për miratimin e kualifikimit për kontabilist respektivisht kontabilist të autorizuar të marre jashte vendit;

7) organizon dhe realizon provim për miratimin e kualifikimit për kontabilist respektivisht kontabilist të autorizuar të marre jashte vendit;

8) organizon dhe zbaton trajnim për persosje të vazhdueshme profesionale;

9) e percjell zbatimin e Kodeksit të etikes për kontabiliste profesioniste të IFAC-së;

10) i perkthen CNNJF-në dhe CNNJF-në për SVM-në;

11) bashkepunon me trupa tjere perkates në Republikën e Maqedonise dhe jashte vendit dhe

12) kryen pune tjera të percaktuara me kete ligj.

Neni 7

(1) Kuvendin e Institutit e perbejne të gjithë kontabilistet dhe kontabilistet e autorizuar. Në Kuvend kontabilistet dhe kontabilistet e autorizuar i perfaqesojne perfaqesuesit e zgjedhur nga deget e Institutit.

(2) Kuvendi i Institutit:

1) e miraton statutin e Institutit,

2) e percakton lartesine e takses së anetaresive,

3) e percakton lartesine e kompensimeve për leshimin e licencave për pune,

4) e miraton programin për dhenien e provimit për marrjen e certifikates për kontabilist respektivisht kontabilist të autorizuar,

5) e miraton programin për miratimin e kualifikimit për kontabilist respektivisht kontabilist të autorizuar të marre jashte vendit,

6) e percakton lartesine e kompensimit për dhenien e provimit për kontabilist respektivisht kontabilist të autorizuar,

7) e percakton lartesine e kompensimit për leshimin e certifikates për kontabilist të autorizuar pa dhenie të provimit,

8) e percakton lartesine e kompensimit për dhenien e provimit për pranimin e kualifikimit profesional të marre jashte vendit,

9) i zgjedh dhe i revokon kryetarin dhe anetaret e Keshillit Mbiqeques dhe të komisioneve,

10) e miraton programin vjetor për persosje të vazhdueshme profesionale,

11) e percakton kompensimin për persosje të vazhdueshme profesionale,

12) e miraton programin vjetor për kontrollin e punes së kryeresit të puneve të kontabilitetit, tregtarit individ-kontabilist, tregtarit individ-kontabilist të autorizuar dhe shoqerise për kryerjen e puneve të kontabilitetit,

13) e miraton programin vjetor për pune dhe zhvillim dhe programin vjetor financiar të Institutit,

14) i miraton llogarine vjetore dhe raportin vjetor për punen e Institutit,

15) vendos për formimin dhe nderprerjen e degeve të Institutit,

16) e miraton aktin me të cilin percaktohet lartesia e rrogave për të punesuarit në sherbimin profesional dhe

17) vendos për ceshtje tjera në pajtim me kete ligj.

(3) Ministria e Financave jep pelqim për aktet nga paragrafi (2) pikat 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13 dhe 14 të ketij neni.

(4) Kuvendi i zgjedh kryetarin dhe anetaret e Keshillit Mbiqeques dhe të komisioneve me shpallje publike dhe pas mendimit pozitiv të marre paraprakisht nga ministri i Financave.

(5) Në rast të revokimit të kryetarit dhe anetareve të Keshillit Mbiqeques, Kuvendi sipas mundesise menjehere, e më së voni në afat prej 30 ditesh nga dita e revokimit zgjedh kryetar të ri dhe anetare të rinj të Keshillit Mbiqeques.

(6) Aktet e Kuvendit shpallen në faqen e internetit të Institutit në diten e ardhshme nga dita e pranimit respektivisht miratimit.

(7) Puna e Kuvendit rregullohet me rregullore për pune.

Neni 8

(1) Kuvendi i Institutit rregullisht takohet një here në vit, e më së voni deri më 31 mars. Mbledhjet e Kuvendit mbahen nese marrin pjese së paku gjysma e numrit të pergjithshem të perfaqesuesve të zgjedhur nga deget e Institutit. Vendimet Kuvendi i miraton me shumice të thjeshte nga numri i anetareve të pranishem në mbledhje.

(2) Mbledhjet e Kuvendit i konvokon Kryetari i Institutit në baze të vendimit të Keshillit Drejtues ose me kerkese me shkrim të së paku një të tretes së perfaqesuesve të zgjedhur nga deget e Kuvendit të Institutit.

(3) Kryetari i Institutit do të konvokojë mbledhje të Kuvendit në afat prej 30 ditesh nga miratimi i vendimit të Keshillit Drejtues, respektivisht nga kerkesa e parashtruar me shkrim e perfaqesuesve të zgjedhur nga deget e Kuvendit.

(4) Nese Kryetari i Institutit nuk konvokon mbledhje të Kuvendit në afatin e percaktuar në paragrafin (3) të ketij neni, mbledhjen do ta konvokojë kryetari i Keshillit Mbiqeques në afat prej shtate ditesh pas kalimit të afatit nga paragrafi (3) i ketij neni.

(5) Nese Kryetari i Keshillit Mbiqeques nuk konvokon seance në Kuvend në afatin nga paragrafi (4) i ketij neni, mbledhjen do ta konvokojë ministri i Financave. Mbledhjen e udheheq kryesia e punes prej tre anetareve të zgjedhur nga anetaret e pranishem në mbledhjen e Kuvendit.

Neni 9

(1) Keshillin Mbiqeques e perbejne kryetari dhe kater anetare me mandat prej tre vitesh.

(2) Anetaret e Keshillit Mbiqeques nuk mund të jene anetare të organeve dhe komisioneve tjera të Institutit.

(3) Mbledhjet e Keshillit Mbiqeques i konvokon e me ato kryeson kryetari i Keshillit Mbiqeques.

(4) Nese kryetari Keshillit Mbiqeqyres për çfaredo arsye nuk ka mundesi ta kryej funksionin ose nuk merr pjese, me mbledhjet e Keshillit Mbiqeqyres kryeson anetari i Keshillit Mbiqeqyres i zgjedhur me shumice votash nga anetaret e pranishem të Keshillit Mbiqeqyres.

(5) Keshilli Mbiqeqyres vendimet i miraton me votim publik dhe me shumice votash nga anetaret e pranishem.

(6) Keshilli Mbiqeqyres i Institutit:

1) kryen kontrolle periodike të punes materiale dhe financiare të Institutit;

2) i zgjedh dhe i revokon kryetarin dhe anetaret e Keshillit Drejtues me mendim pozitiv paraprak nga ministri i Financave;

3) e miraton programin vjetor për pune dhe zhvillim dhe programin vjetor financiar të Institutit dhe i jep mendim për të Kuvendit;

4) e shqyrton llogarine vjetore dhe raportin vjetor për punen e Institutit dhe i jep mendim për të Kuvendit;

5) e miraton rregulloren për pune të Keshillit Drejtues;

6) i shqyrton raportet për punen e Keshillit Drejtues;

7) kryen kontroll mbi punen e Institutit në pajtim me ligjin, statutin dhe aktet tjera të Institutit;

8) propozon masa të cilat duhet të ndermerren për zbatimin dhe menjanimin e parregullsive dhe paligjshmerive në punen e Institutit;

9) i parashtron raport për punen e vet Kuvendit të Institutit dhe ministrit të Financave për informimin e tyre dhe

10) kryen pune të tjera në pajtim me kete ligj.

(7) Në rate të revokimit të kryetarit dhe anetareve të Keshillit Drejtues, Keshilli Mbiqeqyres sipas mundesise menjehere, e më së voni në afat prej 15 ditesh nga dita e revokimit zgjedh kryetar të ri dhe anetare të rinj të Keshillit Mbiqeqyres.

Neni 10

(1) Me Institutin udheheq Keshilli Drejtues.

(2) Keshillin Drejtues e perbejne kryetari dhe kater anetare me mandat prej pese vitesh.

(3) Keshilli Drejtues i Institutit:

1) i perpilon dhe propozon Programin vjetor për pune dhe Programin vjetor financiar të Institutit;

2) i perpilon llogarine vjetore dhe raportin vjetor për punen e Institutit;

3) e propozon lartesine e takses së anetaresive;

4) e propozon lartesine e kompensimit për dhenien e lincave për pune;

5) e propozon lartesine e kompensimit për dhenien e provimit për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar;

6) e propozon lartesine e kompensimit për marrjen e certifikates për kontabilist të autorizuar pa dhenie të provimit;

7) e propozon lartesine e kompensimit për dhenien e provimit për pranimin e kualifikimit profesional të marre jashte vendit, në pajtim me nenin 16 të ketij ligji;

8) vendos për regjistrimin dhe shlyerjen e anetareve në regjistrat e Institutit;

9) e propozon programin vjetor për persosjen e vazhdueshme profesionale;

10) e propozon programin vjetor për kontrollin e punes së kryeresit të puneve të kontabilitetit, tregtarit individ-kontabilist, tregtarit individ-kontabilist të autorizuar dhe shoqerise për kryerjen e puneve kontabilitetit;

11) e propozon programin për dhenien e provimit për marrjen e certifikates për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar;

12) e propozon programin për lejimin e kualifikimit për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar të marre jashte vendit;

13) i shqyrton raportet nga kontrolli i kryer i punes së kryeresit të puneve të kontabilitetit, tregtarit individ-kontabilist, tregtarit individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqerise për kryerjen e puneve kontabiliste dhe ngrit procedure disiplinore ose parashtron kerkese për ngritjen e procedures kundervajtese në gjykaten kompetente;

14) jep dhe heq licenca për pune;

15) i propozon anetaret e komisioneve;

16) e propozon aktin me të cilin percaktohet lartesia e rrogave për të punesuarit në sherbimin profesional të Institutit;

17) vendos për pranim të donacioneve;

18) kujdeset për pagesen e takses së anetaresive;

19) i zbaton vendimet e Kuvendit të Institutit;

20) e miraton kodeksin etik të Institutit;

21) jep propozime dhe bashkepunon me institucionet kompetente në lidhje me rregullat nga sfera e kontabilitetit dhe

22) kryen pune tjera në pajtim me kete ligj.

(4) Mbledhjen e Keshillit Drejtues e konvokon dhe e udheheq kryetari i Keshillit Drejtues. Mbledhja e Keshillit Drejtues mund të konvokohet edhe me kerkese të dy të tretes së numrit të pergjithshem të anetareve të Keshillit Drejtues.

(5) Për vlefshmerine e vendimeve të Keshillit Drejtues eshte e nevojshme që në mbledhje të jene të pranishem së paku dy të tretat nga numri i pergjithshem i anetareve të Keshillit Drejtues. Vendimet miratohen me shumicen e votave nga anetaret e pranishem të Keshillit Drejtues.

(6) Në rast të pengeses së kryetarit, detyrat e tij i kryen anetari më i vjeter i Keshillit Drejtues.

(7) Vendimet e Keshillit Drejtues shpallen në faqen e internetit të Institutit.

(8) Keshilli Drejtues çdo tre muaj në Keshillin kompetent parashtron raport për punen e vet.

Neni 11

(1) Kryetari i Institutit njekohesisht eshte edhe kryetar i Keshillit Drejtues.

(2) Kryetari i Institutit:

1) e paraqet dhe perfaqeson Institutin;

2) kujdeset që Instituti të punoje në pajtim me ligjin;

3) i zbaton vendimet e Kuvendit të Institutit;

4) nenshkruan urdherpagesa nga llogaria e Institutit;

5) vendos për kundershetime për masat e shqiptuara në procedure disiplinore;

6) e zbaton vendimin e miratuar në procedure disiplinore dhe

7) kryen pune tjera të parapara me kete ligj.

(3) Kryetar i Institutit mund të zgjidhet personi që i ploteson kushtet si vijojne:

1) e ka titullin kontabilist i autorizuar;

2) i ka së paku pese vjet pervoje pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit dhe

3) eshte shtetas i Republikes së Maqedonise.

(4) Mandati i kryetarit eshte pese vjet.

(5) Propozim për revokimin e Kryetarit të Institutit, te Keshilli kompetent parashtron së paku gjysma e anetareve të Keshillit Drejtues ose një e pesta e perfaqesuesve të zgjedhur nga degët e Kuvendit të Institutit.

Neni 12

Regjistri i kontabilisteve, Regjistri i kontabilisteve të autorizuar, Regjistri i tregtareve individe-kontabiliste, Regjistri i tregtareve individe-kontabiliste të autorizuar dhe Regjistri i shoqerive për kryerjen e puneve kontabiliste ruhen në menyre të vazhdueshme, ndersa dokumentet në lidhje me punen e Institutit ruhen dhjete vjet.

Neni 13

(1) Instituti mjetet për financimin e punes së vet i siguron nga burimet si vijojne:

1) taksat e anetaresise vjetore nga kryeres të puneve kontabiliste;

2) kompensime për dhenie të lincave për pune;

3) kompensime për dhenie të provimit për marrjen e certifikates për kontabilist dhe kontabilist të autorizuar;

4) kompensime për dhenie të certifikatave për kontabilist të autorizuar pa dhenien e provimit në pajtim me nenin 16 të ketij ligji;

5) kompensime për dhenie të provimit për pranimin e kualifikimit profesional të marre jashtë vendit;

6) kompensime nga realizimi i persosjes së vazhdueshme profesionale;

7) të ardhura nga shitja e publikimeve profesionale,

8) donacione dhe

9) denime me para të arketuara për masa të shqiptuara disiplinore.

(2) Kompensimet nga paragrafi (1) pikat 2, 3, 4, 5) dhe 6 të ketij neni do të percaktohen në pajtim me shpenzimet e bera reale për shtypjen dhe leshimin e licencave për pune, certifikatave për kontabilist të autorizuar pa dhenien e provimit, për organizimin e dhenies së provimeve dhe për organizimin e persosjes së vazhdueshme profesionale.

(3) Instituti mjetet e sigurara nga paragrafi (1) i ketij neni i shfrytëzon në pajtim me planin vjetor financiar.

(4) Mjetet e parealizuara nga plani vjetor financiar për vitin rrjedhes barten në planin vjetor financiar për vitin e ardhshëm.

III. MENYRA E MARRJES SË STATUSIT TË KONTABILISTIT DHE KONTABILISTIT TË AUTORIZUAR DHE PERSOSJA E VAZHDESHME PROFESIONALE

Neni 14

Status të kontabilistit ose kontabilistit të autorizuar e merr personi i cili e ka dhene provimin për kontabilist ose kontabilist të autorizuar.

Neni 15

(1) Personi i cili dëshiron ta marre statusin e kontabilistit ose kontabilistit të autorizuar, te Instituti parashtron kerkese me shkrim për dhenien e provimit.

(2) Me kerkesen për dhenien e provimit për marrjen e certifikates për kontabilist detyrimisht dorezohet:

1) deshmi (certifikate) për arsim të mesem ekonomik të kryer ose certifikate për arsim të larte të kryer nga sfera e ekonomise ose biznesit dhe

2) deshmi për pagese të kompensimit për dhenien e provimit.

(3) Me kerkesen për dhenien e provimit për marrjen e certifikates për kontabilist të autorizuar detyrimisht dorezohet:

1) certifikate për arsim të larte të kryer nga sfera e ekonomise ose biznesit;

2) vertetim nga Agjencia për Punesim për stazh pune;

3) vertetim nga punedhenesi për së paku tre vjet pervoje pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit dhe

4) deshmi për pagese të kompensimit për dhenien e provimit.

(4) Dokumentet nga paragrafet (2) dhe (3) të ketij neni dorezohen në origjinal ose në kopje të verifikuar te noteri.

(5) Personave të cilet e kane dhene provimin për marrjen e certifikates për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar Instituti u leshon certifikate për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar në afat prej 15 ditesh nga dita kur e kane dhene provimin.

(6) Formen dhe permbajtjen e kerkeses nga paragrafi (1) i ketij neni si dhe formen dhe permbajtjen e vertetimit për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar, i percakton ministri i Financave.

Neni 16

(1) Me perjashtim nga neni 14 i ketij ligji personi i cili ka marre licence për revizor të autorizuar mund të marre status të kontabilistit të autorizuar pa dhenien e provimit për kontabilist të autorizuar në menyre dhe kushte të percaktuara me kete ligj.

(2) Personi nga paragrafi (1) i ketij neni për marrjen e statusit kontabilist i autorizuar detyrohet që në Institut të dorezoje kerkese dhe:

1) licence për revizor të autorizuar në origjinal ose kopje të verifikuar te noteri dhe

2) deshmi për kompensim të paguar për leshimin e certifikates për kontabilist të autorizuar.

(3) Instituti personit nga paragrafi (1) i ketij neni i leshon certifikate për kontabilist të autorizuar në afat prej 15 ditesh nga dita e parashtrimit të kerkeses.

(4) Revizori i autorizuar i cili ka marre certifikate për kontabilist të autorizuar nuk mundet te një person juridik njekohesisht të kryeje pune të kontabilistit të autorizuar dhe të revizorit të autorizuar.

Neni 17

(1) Pune të kontabilitetit në Republikën e Maqedonise mund të kryeje edhe personi, shtetas i Republikës së Maqedonise i cili e ka marre kualifikimin për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar jashte vendit, nese:

1) kualifikimi profesional i marre jashte vendit eshte perkates me kualifikimin profesional të marre në pajtim me kete ligj dhe

2) në menyre të suksesshme e jep provimin e realizuar nga Instituti me të cilin sigurohet se ka njohuri adekuate nga sfera e rregullatives ligjore në Republikën e Maqedonise relevante për kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(2) Personi nga paragrafi (1) i ketij neni kerkesen dhe dokumentacionin e nevojshem për marrje të statusit të kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar i dorezon në Institut, ndersa i miraton Keshilli Drejtues i Institutit.

(3) Me kerkesen nga paragrafi (2) i ketij neni bashkengjiten dokumentet si vijojne:

1) diploma për arsim të kryer dhe

2) dokumenti i leshuar nga organi kompetent për kualifikim profesional të personit dhe

3) deshmi për kompensim të paguar për dhenien e provimit për pranimin e kualifikimit profesional të marre jashte vendit.

(4) Dokumentet nga paragrafi (3) i ketij neni personi i dorezon në origjinal ose kopje të verifikuar te noteri perkatesisht me perkthim të verifikuar te noteri.

(5) Instituti në rast të dorezimit të parregullt ose jo të plote të kerkeses detyrohet që në afat prej pese ditesh pas pranimit të kerkeses ta njoftoje personin për parregullsi ose paplotesine e kerkeses, e sipas nevojës mund të kerkoje edhe deshmi plotesuese.

(6) Gjate procedures Instituti mund të kerkoje mendim nga oda kompetente ose organi ose organizata tjeter profesionale në shtetin në të cilin e ka marre kualifikimin profesional në lidhje me kerkesen e parashtruar.

(7) Mendimi i marre nga oda ose organi ose organizata tjeter profesionale nuk eshte i detyrueshem për Institutin.

(8) Nese kerkesa e personit eshte e rregullt dhe e plote dhe nese personi i ploteson kushtet nga paragrafi (1) i ketij neni, Instituti i leshon certifikate për kontabilist ose kontabilist të autorizuar dhe e regjistron në regjistrin perkates.

Neni 18

(1) Personi i cili ka marre certifikate për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar e merr të drejten për kryerjen e puneve të kontabilitetit me regjistrim në Regjistrin e kontabilisteve perkatesisht Regjistrin e kontabilisteve të autorizuar.

(2) Regjistrimin në regjistrat nga paragrafi (1) i ketij neni, e kryen Instituti në baze të kerkeses me shkrim të parashtruar në formular të percaktuar me të cilin në menyre të detyrueshme bashkengjiten dokumentet si vijojne:

1) certifikata për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar në kopje,

2) vertetim nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonise se nuk i eshte shqiptuar masa ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarise ose detyres, në origjinal ose kopje të verifikuar te noteri dhe

3) deshmi për pagese të takses së anetaresise.

(3) Instituti detyrohet që ta kryeje regjistrimin në regjistrin nga paragrafi (1) i ketij neni në afat prej dy ditesh nga dita e parashtrimit të kerkeses së plote.

(4) Formen dhe permbajtjen e kerkeses nga paragrafi (2) i ketij neni e percakton ministri i Financave.

(5) Personi nga paragrafi (1) i ketij neni kerkesen për regjistrim në regjister e parashtron në afat prej 60 ditesh nga dita e marrjes së certifikates për kontabilist perkatesisht kontabilist të autorizuar, në të kundërtën ai e humb të drejtën e regjistrimit në regjister.

Neni 19

(1) Për persosjen e njohurise në sferen e kontabilitetit kontabilistet detyrohen që të ndjekin trajnim për persosjen e vazhdueshme profesionale prej së paku 90 orësh për periudhë prej tre vitesh, me ç'rast së paku 20 orë gjatë një viti.

(2) Për persosje të njohurise në sferen e kontabilitetit kontabilistet e autorizuar detyrohen që të ndjekin trajnim për persosjen e vazhdueshme profesionale prej së paku 120 orësh për periudhë prej tre vitesh, me ç'rast së paku 30 orë gjatë një viti.

(3) Trajnimin nga paragrafet (1) dhe (2) të ketij neni e organizon dhe realizon Instituti në bashkëpunim me persona tjere juridike që kryejnë persosje profesionale dhe edukim nga sfera e kontabilitetit, financave ose tatimeve dhe persona fizike me kualifikime perkatese nga sfera e përmendur.

(4) Kushtet më të afërta për zgjedhjen e personave juridike dhe fizike nga paragrafi (3) i ketij neni, i percakton Instituti.

IV. KRYERJA E PUNEVE TË KONTABILITETIT

Neni 20

(1) Pune të kontabilitetit kryen kontabilisti dhe/ose kontabilisti i autorizuar i cili ka marrë certifikate nga Instituti dhe është regjistruar në regjistrin perkates të Institutit.

(2) Kontabilisti mban libra tregtare/afariste për të gjithë detyresit për mbajtjen e kontabilitetit dhe përpilon dhe nënshkruan llogari vjetore për tregtare individë dhe shoqata dhe fondacione.

(3) Kontabilisti i autorizuar mban libra tregtare/afariste dhe/ose përpilon dhe nënshkruan llogari vjetore dhe/ose raporte financiare për të gjithë detyresit për mbajtjen e kontabilitetit.

(4) Për kryerjen e puneve të kontabilitetit për nevojat e veta obliguesi për mbajtjen e kontabilitetit mund të punësojë kontabilist dhe/ose kontabilist të autorizuar ose me marrëveshje për kryerjen e puneve të kontabilitetit të angazhohet tregtar individ-kontabilist, tregtar-individ kontabilist të autorizuar dhe shoqëri për kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(5) Tregtari individ-kontabilist kryen pune të kontabilitetit për tregtare individë dhe shoqata dhe fondacione.

(6) Tregtari individ-kontabilist i autorizuar kryen pune të kontabilitetit për tregtare individë, shoqata dhe fondacione dhe organizata tjera jofitimprurese dhe shoqëri me përgjegjësi të kufizuar.

(7) Shoqëria për kryerjen e puneve të kontabilitetit kryen pune të kontabilitetit për të gjithë detyresit për mbajtjen e kontabilitetit.

(8) Shoqëria për kryerjen e puneve të kontabilitetit duhet të ketë të punësuar së paku një kontabilist dhe një kontabilist të autorizuar.

Neni 21

(1) Tregtari individ-kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqëria për kryerjen e puneve të kontabilitetit mund të kryejnë pune të kontabilitetit pas marrjes së licences për pune nga Instituti dhe regjistrimit në regjistrin perkates.

(2) Për marrjen e licences për pune subjektet nga paragrafet (1) i ketij neni, në Institut parashtrojnë kerkese me shkrim në formular të percaktuar. Me kerkese në menyre të detyrueshme bashkëngjitet:

1) aktvendimi për regjistrim në Regjistrin tregtar të Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë;

2) lista e personave të punësuar si kontabiliste dhe kontabiliste të autorizuar me numer të regjistrimit me të cilin janë regjistruar në regjistrin perkates të Institutit;

3) vertetimi nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë se nuk është evidentuar në Regjistrin e personave fizike dhe juridike të cileve u është shqiptuar sanksioni ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyres dhe ndalim i perkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë;

4) vertetim nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë se nuk është evidentuar në Regjistrin e denimeve dytesore për vepra të kryera penale të personave juridike të Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë,

5) deshmi për sigurim vjetor nga demi gjatë kryerjes së veprimtarisë profesionale (pune të kontabilitetit), si vijon:

- për tregtar individ-kontabilist në shume prej 2 000 eurosh në kundërvlerë me denare për ndodhi të demit,

- për tregtar individ-kontabilist i autorizuar në shume prej 5 000 eurosh në kundërvlerë me denare për ndodhi të demit dhe

- për shoqëri për kryerjen e puneve të kontabilitetit në shume prej 20 000 eurosh në kundërvlerë me denare për ndodhi të demit dhe

6) deshmi për kompensim të paguar për lëshimin e licences për pune.

(3) Dokumentet nga paragrafi (2) i ketij neni dorezohen në origjinal ose në kopje të verifikuar te noteri.

(4) Instituti detyrohet të lëshojë licence në afat prej 15 ditesh nga dita e parashtrimit të kerkeses së plote.

(5) Instituti me aktvendim e refuzon kerkesen për lëshimin e licences nese kerkesa nuk është e plote ose nuk janë plotësuar kushtet nga paragrafi (2) i ketij neni dhe neni 20 paragrafi (8) të ketij ligji. Aktvendimi me të cilin refuzohet kerkesa duhet të arsyetohet.

(6) Kunder aktvendimit nga paragrafi (5) i ketij neni tregtari individ-kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqëria për kryerjen e puneve të kontabilitetit kanë të drejtë ankese te ministri i Financave.

(7) Formen dhe permbajtjen e licences për pune nga paragrafi (1) i ketij neni dhe kerkeses nga paragrafi (2) i ketij neni, i percakton ministri i Financave.

Neni 22

(1) Regjistrim në regjistrin e tregtareve individë-kontabiliste, regjistrin e tregtareve individë-kontabiliste të autorizuar dhe regjistrin e shoqërive për kryerjen e puneve të kontabilitetit, kryen Instituti në baze të kerkeses me shkrim në formular të percaktuar me të cilin në menyre të detyrueshme bashkëngjitet kopje e licences për pune.

(2) Instituti detyrohet që ta kryejë regjistrimin në regjistrin perkates nga paragrafi (1) i ketij neni në afat prej dy ditësh nga dita e parashtrimit të kerkeses.

(3) Formen dhe permbajtjen e kerkeses nga paragrafi (1) i ketij neni, i percakton ministri i Financave.

Neni 23

Tregtari individ - kontabilist, tregtari individ - kontabilist i autorizuar dhe shoqëria për kryerjen e puneve të kontabilitetit detyrohen që më së voni deri më 31 janar në vitin rrjedhes t'i dorezojnë Institutit liste të personave të punësuar si kontabiliste dhe kontabiliste të autorizuar me numer të regjistrimit me të cilin janë regjistruar në regjistrin perkates te Instituti dhe deshmi për sigurim vjetor nga demi gjatë kryerjes së veprimtarisë profesionale në shume të percaktuar në nenin 21 paragrafin (2) pika 5 të ketij ligji.

Neni 24

(1) Instituti me aktvendim ia heq licencën tregtarit individ-kontabilist, tregtarit individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqërisë për kryerjen e puneve të kontabilitetit, nese:

1) licenca eshte leshuar në baze të të dhenave të pasakta;

2) tanime nuk plotesohen kushtet në baze të të cilave eshte leshuar licenca;

3) eshte ngritur procedure falimentuese ose zbatohet likuidimi i shoqerise dhe

4) në menyre të perhershme shlyhet nga regjistri perkates.

(2) Kunder aktvendimit nga paragrafi (1) i ketij neni tregtari individ-kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit kane të drejte ankese te ministri i Financave.

Neni 25

(1) Për kryerjen e puneve të kontabilitetit lidhet marrevshje me shkrim me të cilën rregullohen të drejtat dhe obligimet e ndersjella ndermjet detyresit për mbajtjen e kontabilitetit dhe tregtarit individ perkatesisht shoqerise për kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(2) Tregtari individ perkatesisht shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit nuk guxon që punet e kontraktuara t'ia lë tregtarit tjetër individ perkatesisht shoqerise për kryerjen e puneve të kontabilitetit.

Neni 26

Kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar detyrohet që ta ruajë informaten e klasifikuar me shkalle adekuatë të fshtesise që e ka kuptuar gjate kryerjes së puneve të kontabilitetit në pajtim me Ligjin për informata të klasifikuara, si dhe t'i mbroje të dhenat personale të cilat i ka kuptuar gjate kryerjes së puneve të kontabilitetit në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e të dhenave personale.

Neni 27

Pune të kontabilitetit mund të kryeje edhe personi i huaj fizik ose juridik nga shtetet anetare të Bashkimit Evropian i cili i ploteson kushtet për kryerjen e puneve të kontabilitetit në vendin në të cilin eshte regjistruar.

Neni 28

(1) Kontabilisti, kontabilisti i autorizuar, tregtari individ-kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar, perkatesisht shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit janë të pavarura dhe të mevetesishme në kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(2) Pune të kontabilitetit nuk mund të kryeje:

1) kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar i cili eshte anetar me mbi 2% të aksioneve me të drejte vote perkatesisht të depozitimeve, te obliguesi për mbajtjen e kontabilitetit,

2) tregtari individ-kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit, që eshte aksionar ose depozitues me mbi 2% të aksioneve me të drejte vote perkatesisht të depozitimeve, te obliguesi për mbajtjen e kontabilitetit.

V. REGJISTRAT

Neni 29

(1) Instituti mban Regjister të kontabilistëve, Regjister të kontabilistëve të autorizuar, Regjister të tregtareve individe-kontabiliste, Regjister të tregtareve individe-kontabiliste të autorizuar dhe Regjister të shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(2) Regjistri i kontabilistëve dhe Regjistri i kontabilistëve të autorizuar, vecanerisht i permban të dhenat si vijojne:

1) emrin dhe mbiemrin dhe numrin e regjistrit të kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar;

2) daten dhe regjistrimin në regjister;

3) titullin, seline dhe të dhenat për kontakt të subjektit juridik ku eshte punesuar kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar dhe

4) masa të shqiptuara disiplinore.

(3) Regjistri i tregtareve individe - kontabiliste, Regjistri i tregtareve individe - kontabiliste të autorizuar dhe Regjistri i shoqerive për kryerjen e puneve të kontabilitetit, posacerisht i permban të dhenat si vijojne:

1) emrin, seline, të dhena për kontakt dhe numer të regjistrit të tregtarit individ-kontabilist, tregtarit individ-kontabilist të autorizuar dhe shoqerise për kryerjen e puneve të kontabilitetit,

2) daten e regjistrimit në regjister dhe

3) masa të shqiptuara disiplinore.

(4) Kontabilisti, kontabilisti i autorizuar, tregtari individ - kontabilist, tregtari individ - kontabilist i autorizuar dhe shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit detyrohen që ta njoftojne Institutin për të gjitha ndryshimet në lidhje me të dhenat e permbajtura në regjister në afat prej 15 ditesh nga dita e ndodhjes së ndryshimit.

(5) Instituti të dhenat nga regjistrat nga paragrafi (1) i ketij neni i shpall në ueb faqen e vet, dhe të njëjtat në vazhdimesi i azhurnon.

Neni 30

(1) Kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar shlyhet nga regjistri perkates:

1) me kerkese personale;

2) nese gjate regjistrimit në regjister ka dhene të dhena të paverteta;

3) nese profesionalisht nuk persoset;

4) nese nuk e paguan taksen vjetore të anetaresise;

5) nese eshte gjykuar me aktgjykim të plotfuqishem gjyqesor lidhur me punen;

6) nese i shqiptohet sanksion kundervajtes ndalim për kryerjen e profesionit ose veprimtarise;

7) nese i eshte hequr aftesia për pune dhe

8) në rast të vdekjes së kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar.

(2) Me shlyerjen nga regjistri kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar e humb të drejten për kryerjen e puneve të kontabilitetit, si vijon:

1) në menyre të perhershme në rastet nga paragrafi (1) pikat 1, 2 dhe 7 të ketij neni,

2) në periudhe prej tre vitesh në rastet nga paragrafi (1) pikat 3 dhe 4 të ketij neni dhe

3) për periudhen derisa zgjasin pasojat juridike të aktgjykimit gjyqesor, perkatesisht derisa zgjat ndalimi në rastin nga paragrafi (1) pikat 5 dhe 6.

(3) Dispozitat e paragrafit (1) pika 3 dhe 4 dhe paragrafit (2) pika 2 të ketij neni, mund të zbatohen nese kontabilisti ose kontabilisti i autorizuar zgjidhet ose emerohet në funksion publik për periudhen derisa i zgjat mandati.

(4) Për shlyerjen nga regjistri perkates Keshilli Drejtues i Institutit miraton aktvendim, i cili duhet të arsyetohet.

(5) Kunder aktvendimit nga paragrafi (3) i ketij neni, kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar ka të drejte ankese te ministri i Financave.

Neni 31

(1) Tregtari individ - kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqeria për kryerjen e puneve të kontabilitetit shlyhet nga regjistri perkates:

1) me kerkese personale;

2) me marrjen e licences për pune dhe

3) nese eshte e shqiptuar sanksion për kundervajtje ndalim për kryerje të profesionit ose veprimtarise.

(2) Me shlyerjen nga regjistri perkates tregtari individ - kontabilist, tregtari individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqata për kryerjen e puneve të kontabilitetit e humb të drejten për kryerjen puneve të kontabilitetit, si vijon:

1) në menyre të perhershme në rastin nga paragrafi (1) pikat 1 dhe 2 të ketij neni dhe

2) për periudhen derisa vazhdon ndalimi në rastin nga paragrafi (1) pika 3) të ketij neni.

(3) Për shlyerjen nga regjistri perkates Keshilli Drejtues miraton aktvendim, që duhet të jete i arsyetuar.

4) Kunder aktvendimit nga paragrafi (3) i ketij neni tregtari individ – kontabilist, tregtari individ- kontabilist i autorizuar dhe shoqeria për realizimin e puneve të kontabilitetit kane të drejte ankese te Ministri i Financave.

(5) Për shlyerjen e tregtarit individ – kontabilist, tregtarit individ- kontabilist i autorizuar dhe shoqerise për kryerjen e puneve të kontabilitetit nga regjistri perkates, Keshilli Drejtues me detyre zyrtare e njofton Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonise.

VI. PROCEDURA DISIPLINORE

Neni 32

(1) Procedure disiplinore udheheq komisioni disiplinor.

(2) Komisioni disiplinor eshte i perbere prej pese anetareve me mandat prej dy vitesh.

(3) Procedure disiplinore ndaj kryeresit të puneve të kontabilitetit ngritet me kerkese të Keshillit Drejtues ose me kerkese të parashtruar nga anetari i Institutit, pervec anetareve të komisionit disiplinor, organit shteteror, subjektit juridik ku eshte i punesuar kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar, si dhe personat tjere fizike dhe juridike për të cilet kontabilisti perkatesisht kontabilisti i autorizuar ka kryer pune të kontabilitetit.

(4) Për shkeljen e kryer disiplinore, kryeresit të puneve të kontabilitetit komisioni disiplinor mund t'i shqiptoje masat disiplinore në vijim:

- 1) verejtje publike;
- 2) denim në para;
- 3) shlyerje të perkohshme nga regjistri perkates i Institutit dhe
- 4) shlyerje të perhershme nga regjistri perkates i Institutit .

Neni 33

Masa disiplinore verejtje publike do t'i shqiptohet kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar, nese:

1) nuk i ruan në menyre adekuate dhe të rregullt librat tregtare/afariste dhe dokumentacionin tjeter të kontabilitetit të percaktuar me ligj,

2) nuk eshte i pranishem në mbledhjet e organeve të deges së Institutit dhe/ose në mbledhjet e organeve të Institutit pa arsyetim me shkrim ose paralajmerim,

3) me sjelljen e tij e prish reputacionin e profesionit të kontabilitetit dhe 4) refuzon ose me papergjegjshmeri i permbush detyrat e percaktuara me statutin dhe aktet e Institutit.

Neni 34

Masa disiplinore denim në para në lartesi të një rroge mesatare mujore neto të paguar për të punesuar në Republikën e Maqedonise për muajin në të cilin eshte shqiptuar masa disiplinore, do t'i shqiptohet kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar i cili do ta perserise shkeljen për të cilin paraprakisht i eshte shqiptuar mase disiplinore verejtje publike.

Neni 35

Masa disiplinore shlyerje e perkohshme nga regjistri adekuat në kohezgjatje prej tre vitesh do t'i shqiptohet kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar, nese:

1) nuk e respekton detyren për persosje të vazhdueshme profesionale në pajtim me kete ligj;

2) nuk e njofton Institutin për të gjitha ndryshimet në lidhje me të dhenat e perfshira në regjistrin adekuat në pajtim me kete ligj dhe

3) i shkakton dëm material subjektit ku eshte i punesuar gjate kryerjes së puneve të kontabilitetit.

Neni 36

Masa disiplinore shlyerje e perhershme nga regjistri adekuat do t'i shqiptohet kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar, për:

1) shkelje të rregulles për mbajtjen e kontabilitetit me cfare në menyre serioze rrezikohet objektiviteti i librave tregtare/afariste të cilet i udheheq perkatesisht llogarise vjetore dhe/ose raporteve financiare;

2) kryerje të puneve të kontabilitetit gjate perjashtimit të perkohshem nga anetaresia ose në menyre tjeter shman-gies së mases heqje e perkohshme e të drejtes për kryerjen e puneve të kontabilitetit;

3) marrje të dhuratave ose lloj tjeter të dobise ose vendosjen e interesit personal financiar në konflikt me gjendjen e statusit të kryeresit të puneve të kontabilitetit;

4) zbulimin e informates së klasifikuar me shkalle të fshehtesise së percaktuar me ligj;

5) refuzim që t'u jape të dhena organeve të shtetit, personave juridike dhe qytetareve, nese ofrimi i të dhenave eshte percaktuar me ligj dhe

6) ofrimin e të dhenave të pasakta organeve të shtetit, personave juridike dhe qytetareve, nese ofrimi i të dhenave eshte percaktuar me ligj.

Neni 37

(1) Nese gjate udheheqjes së procedures disiplinore, Komisioni Disiplinor kupton se eshte kryer veper penale për veprimet për të cilat udhehiqet procedura, do ta nderprese proceduren dhe do të paraqese kallezim te organi kompetent për procedim.

(2) Nese gjate udheheqjes së procedures disiplinore, Komisioni Disiplinor njoftohet për korupsion të kryeresit të puneve të kontabilitetit, do ta nderprese proceduren dhe do të paraqese kallezim te organi kompetent për procedim.

Neni 38

(1) Kunder vendimit të Komisionit disiplinor me të cilin shqiptohet mase disiplinore, kryeresi i puneve të kontabilitetit ka të drejte kundershimi te Kryetari i Institutit në afat prej dhjete ditesh nga dita e dorezimit të vendimit.

(2) Kryetari i Institutit detyrohet që të pergjigjet për kundershimin nga paragrafi (1) i ketij neni në afat prej pese ditesh nga dita e paraqitjes së kundershimit.

Neni 39

(1) Vendimin e miratuar në procedure disiplinore e zbaton Kryetari i Institutit dhe ai publikohet në faqen e internetit të Institutit dhe regjistrohet në regjistrin perkates të Institutit.

(2) Masa disiplinore nga neni 32 paragrafi (4) pika 1 fshihet nga regjistri perkates i Institutit pas kalimit të një viti nga regjistrimi i saj.

(3) Masa disiplinore nga neni 32 paragrafi (4) pika 2 fshihet nga regjistri perkates i Institutit pas kalimit të dy viteve nga regjistrimi i saj.

(4) Masa disiplinore nga neni 32 paragrafi (4) pika 3 fshihet nga regjistri perkates i Institutit pas kalimit të tre viteve nga regjistrimi i saj.

VII. KONTROLLI I PUNES

Neni 40

(1) Kontroll të punes së kryeresit të puneve kontabilitetit, tregtarit individ – kontabilist, tregtarit individ- kontabilist i autorizuar dhe shoqates për kryerjen e puneve të kontabilitetit (në tekstin e metejme subjektet e kontrollit) kryen Instituti.

(2) Kontrolli nga paragrafi (1) i ketij neni, i perfshin kontrollin e:

1) harmonizimit të punes me dispozitat e ketij ligji dhe ligjeve dhe rregullave nenligjore me të cilat rregullohet udheheqja e kontabilitetit dhe

2) harmonizimit të punes së tyre me aktet e Institutit për permbushjen e kërkesave të Kodeksit etik për kontabilistët profesionalë të IFAC-së.

(3) Kontrolli kryhet në pajtim me programin vjetor të Institutit për kontroll të punes të kryerës të puneve të kontabilitetit, tregtarit individ –kontabilist, tregtarit individ-kontabilist i autorizuar dhe shoqërise për kryerjen puneve të kontabilitetit ose me kërkesë të paleve të interesuara.

(4) Kontrolli nga paragrafi (1) i këtij neni zbatohet në mënyrë objektive dhe të pavarur dhe me procedure që përjashtojnë konfliktet e interesave ndërmjet personit që e zbaton kontrollin dhe subjekt të kontrollit.

(5) Kontrollin nga paragrafi (1) i këtij neni kryejnë kontabilistët e autorizuar profesionalë të punësuar në sherbimin profesional të Institutit, me së paku pesë vjet përvojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(6) Personi përgjegjës për kontroll harton raport për kontrollin e kryer në të cilin i thekson mendimin e vet, parregullsitë dhe paligjshmeritë e konstatuara, rekomandimet për veprime korrigjuese dhe afatin për menjanim e parregullsive dhe paligjshmerive të konstatuara.

(7) Raporti nga paragrafi (6) i këtij neni i dorëzohet subjektit të kontrollit që ka të drejtë kundërshtimi në afat prej pesë ditësh nga marrja e Raportit. Keshilli Drejtues vendos për kundërshtimin në afat prej pesë ditësh nga data e pranimit.

(8) Subjekti i kontrollit detyrohet që në afatin e percaktuar në raportin nga paragrafi (6) i këtij neni t'i menjanojë parregullsitë dhe paligjshmeritë e konstatuara dhe të Institutit të parashtojë raport në të cilin do t'i pershkruajë masat e marra dhe do t'i bashkëngjijë dokumentet dhe deshmite për menjanimin e parregullsive dhe paligjshmerive të konstatuara.

(9) Pas kalimit të afateve nga paragrafi (7) i këtij neni Raporti për kontrollin e kryer shpallet në faqen e internetit të Institutit.

Neni 41

Në bazë të raportit të kontrollit të zbatuar nga neni 40 i këtij ligji, Keshilli Drejtues i Institutit do t'i marrë masat në vijim:

1) ngre procedure disiplinore kundër kontabilistit dhe/ose kontabilistit të autorizuar dhe

2) parashtron kërkesë për ngritjen e procedurës penale të gjykata kompetente.

VIII. MBIQEYRJA

Neni 42

Mbiqeyrje mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji kryen Ministria e Financave.

Neni 43

(1) Mbiqeyrje mbi punën e Institutit kryen Ministria e Financave.

(2) Për mbiqeyrjen e realizuar nga paragrafi (1) i këtij neni përpilohet procesverbal në të cilin theksohen parregullsitë dhe paligjshmeritë në lidhje me punën e Institutit dhe jepen rekomandime dhe afate për menjanimin e tyre.

(3) Nëse në afatin e percaktuar në procesverbal nga paragrafi (2) i këtij neni nuk menjanohen parregullsitë dhe paligjshmeritë e percaktuara dhe nuk veprohet në pajtim me nenin 9 paragrafin 6) pikat 1, 2, 7 dhe 9, ministri i Financave jep propozim për revokimin e kryetarit dhe anetareve të Keshillit Mbiqeyres në Kuvendin e Institutit.

(4) Nëse në afatin e percaktuar në procesverbalin nga paragrafi (2) i këtij neni nuk menjanohen parregullsitë dhe paligjshmeritë e percaktuara dhe nuk veprohet në pajtim me nenin 10 paragrafin 3) pikat 10, 11, 12 dhe 19), ministri i Financave jep propozim për revokimin e kryetarit dhe anetareve të Keshillit Mbiqeyres në Kuvendin e Institutit.

IX. DISPOZITA KUNDERVAJTESE

Neni 44

Gjoke në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro në kundërvlerë me denare do t'i shqiptohet kontabilistit perkatesisht kontabilistit të autorizuar, nese:

1) e shkel detyrimin për mbrojtjen e fshehtesise së të dhenave (neni 26);

2) kryen punë të kontabilitetit në kundërshtim me nenin 28 paragrafi (2) pika 1 të këtij ligji;

3) nuk e njofton Institutin në pajtim me nenin 29 paragrafi (4) të këtij ligji dhe

4) nuk i menjanon parregullsitë dhe paligjshmeritë e percaktuara në pajtim me nenin 40 paragrafi (8) të këtij ligji.

Neni 45

(1) Gjoke në shumë prej 3 000 deri në 4 000 euro në kundërvlerë me denare do t'i shqiptohet tregtarit-individ kontabilist, tregtarit-individ kontabilist i autorizuar dhe shoqërise për kryerjen puneve të kontabilitetit, nese:

1) kryen punë të kontabilitetit në kundërshtim me nenin 20 paragrafet (5) (6) dhe (7) të këtij ligji;

2) nuk e permbush kushtin nga neni 20 paragrafi (8) të këtij ligji, perkatesisht nese punet e kontabilitetit i kryejnë personat që nuk janë kontabiliste dhe/ose kontabiliste të autorizuar;

3) nuk vepron në pajtim me nenin 23 të këtij ligji;

4) nuk lidh marrëveshje në pajtim me nenin 25 paragrafi (1) të këtij ligji;

5) kryerjen e puneve të kontabilitetit ia leshon tregtarit tjetër individ perkatesisht shoqërise për kryerjen e puneve të kontabilitetit (neni 25, paragrafi (2));

6) e shkel detyrimin për mbrojtjen e fshehtesise së të dhenave (neni 26);

7) i kryen punet e kontabilitetit te obliguesi për mbajtjen e kontabilitetit në kundërshtim me nenin 28 paragrafi (2) pika 2 të këtij ligji;

8) nuk e njofton Institutin në pajtim me dispozitat nga neni 29 paragrafi (4) të këtij ligji dhe

9) nuk i menjanon parregullsitë dhe paligjshmeritë e percaktuara në pajtim me nenin 40 paragrafi (8) të këtij ligji.

(2) Gjoke në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro në kundërvlerë me denare, do t'i shqiptohet edhe personit përgjegjës në shoqërinë për kryerje të sherbimeve të kontabilitetit për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 46

(1) Gjoke në shumë prej 5 000 deri në 6 000 euro në kundërvlerë me denare do t'i shqiptohet Institutit, nese:

1) nuk kërkon pelqim nga Ministria e Financave në pajtim me nenin 7 paragrafin (3) të këtij ligji;

2) nuk i publikon aktet e Kuvendit në mënyrën e percaktuar me nenin 7 paragrafin (5) të këtij ligji;

3) nuk e kryen regjistrimin në regjister në pajtim me nenin 18 paragrafin (3) të këtij ligji;

4) nuk leshon licence në pajtim me nenin 21 paragrafi (4) të këtij ligji;

5) nuk e kryen regjistrimin në regjister në pajtim me nenin 22 paragrafi (2) të këtij ligji dhe

6) nuk i menjanon parregullsitë dhe paligjshmeritë e percaktuara në pajtim me nenin 43 paragrafi (3) të këtij ligji.

(2) Gjoke në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro në kundërvlerë me denare do t'i shqiptohet edhe kryetarit të Institutit për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 47

(1) Për kundërvajtjet e percaktuara në nenet 44, 45 dhe 46 të këtij ligji procedurën për kundërvajtje e udhëheq gjykata kompetente.

(2) Para parashtrimit të kërkesës për ngritje të procedurës kundërvajtje për kundërvajtje të parapara me kete ligj do të ngritet procedure për barazim në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

X. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 48

(1) Personi i cili deri në hyrjen në fuqi të ketij ligji ka kryer pune të kontabilitetit mund të parashtroje kerkese për marrjen e certifikates për kontabilist në afat prej gjashte muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji, nese:

1) ka arsim të mesem dhe së paku tre vjet pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit ose

2) ka arsim siperor (shkalla e pare) dhe të pakten dy vjet pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit ose

3) ka arsim të larte dhe së paku një vit pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(2) Me kerkesen nga paragrafi (1) i ketij neni duhet të dorezohet:

1) deshmi (certifikate) për arsim të kryer,

2) vertetim nga Agjencia për Punesim për stazh të punes,

3) vertetim nga punedhenesi për pervojën e punes në kryerjen e puneve të kontabilitetit dhe

4) deshmi për pagesë të kompensimit për marrjen e certifikates për kontabilist.

Neni 49

(1) Personi i cili deri në hyrjen në fuqi të ketij ligji ka kryer pune të kontabilitetit mund të parashtroje kerkese për marrjen e certifikates për kontabilist në afat prej gjashte muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji, nese:

1) ka arsim të mesem dhe së paku dhjet vjet pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit ose

2) ka arsim siperor (shkalla e pare) dhe së paku tete vjet pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit ose

3) ka arsim të larte dhe së paku tre vjet pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit.

(2) Me kerkesen nga paragrafi (1) i ketij neni detyrimisht dorezohet:

1) certifikate për arsimin e kryer,

2) vertetim nga Agjencia për Punesim për stazh pune,

3) vertetim nga punedhenesi për pervojën e punes në kryerjen e puneve të kontabilitetit dhe

4) deshmi për arketim të kompensimit për marrjen e certifikates për kontabilist.

(3) Personat nga paragrafi (1) i ketij neni dhe neni 48 paragrafi (1) i ketij ligji, kane të drejte të japin provimin për kontabilist të autorizuar perkatesisht kontabilist, nese parashtrojne kerkese në afatin e vlefshmerise së certifikates nga neni 50 paragrafi (3) të ketij ligji, në të kunderten nese nuk kane arsim perkates sipas nenit 15 paragrafet (2) dhe (3) të ketij ligji, e humbin të drejten për dhenien e provimit për kontabilist të autorizuar perkatesisht kontabilist.

(4) Me kerkese për dhenien e provimit sipas nenit 15 paragrafet (2) dhe (3) të ketij ligji, personat nga paragrafi (3) i ketij neni, në Institut parashtrojne vetem certifikate për kontabilist të autorizuar perkatesisht kontabilist, të leshuar nga Ministria e Financave dhe deshmi për pagesën e kompensimit për dhenien e provimit.

Neni 50

(1) Kerketat nga nenet 48 dhe 49 parashtrohen në Ministrinë e Financave.

(2) Ministria e Financave certifikatat nga nenet 48 paragrafi (1) dhe 49 paragrafi (1) të ketij ligji, i leshon në afat prej 30 ditesh nga parashtrimi i kerkeses nga paragrafi (1) i ketij neni.

(3) Certifikatat nga nenet 48 paragrafi (1) dhe 49 paragrafi (1) të ketij ligji, jane me vlefshmeri për 24 muajsh nga dita e leshimit.

(4) Me perjashtim nga paragrafi (3) i ketij neni, personave me mbi 25 vjet pervojë pune në kryerjen e puneve të kontabilitetit, Ministria e Financave u leshon certifikate me vlefshmeri të perhershme.

(5) Pas kalimit të afatit nga paragrafi (3) i ketij neni, personi që ka marre certifikate për kontabilist ose kontabilist të autorizuar në pajtim me nenin 48 perkatesisht nenin 49 të ketij ligji, nuk ka të drejte për kryerjen e puneve të kontabilitetit nese nuk e ka dhene provimin për kontabilist ose kontabilist të autorizuar në pajtim me kete ligj.

(6) Ministria e Financave do të mbaje evidence për certifikatat e leshuara nga nenet 48 paragrafi (1) dhe 49 paragrafi (1) të ketij ligji, e cila vecanerisht permban të dhena për:

1) numrin e certifikates së leshuar;

2) daten e leshimit të certifikates;

3) daten e skadimit të certifikates;

4) llojin e certifikates;

5) të dhenat personale të parashtruesit të kerkeses;

6) arsimin e parashtruesit të kerkeses dhe

7) pervojën e punes të parashtruesit të kerkeses.

Neni 51

(1) Për themelimin e Institutit punet pergatitore lidhur me fillimin e punes së tij do t'i kryeje komisioni i formuar nga ministri i Financave.

(2) Komisioni nga paragrafi (1) i ketij neni perbehet nga kryetari dhe dhjete anetare. Kryetari dhe pese anetare jane nga Ministria e Financave dhe pese anetare jane nga personat të cileve ministri i Financave u ka leshuar certifikate për kontabilist të autorizuar.

(3) Komisioni nga paragrafi (1) i ketij neni i pergatit aktet për kuvendin themelor të Institutit.

(4) Kuvendi themelor i Institutit në të cilin do të zgjidhen organet dhe do të miratohen të gjitha aktet e Institutit do të mbahet në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

(5) Kuvendin themelues të Institutit e konvokon ministri i Financave dhe me të udheheq kryetari i komisionit nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 52

Keshilli Drejtues i Institutit do të zgjidhet në afat prej 15 ditesh nga dita e mbajtjes së kuvendit themelues.

Neni 53

(1) Regjistri i kontabilisteve, Regjistri i kontabilisteve të autorizuar, Regjistri i tregtareve individe - kontabiliste, Regjistri i tregtareve individe - kontabiliste të autorizuar dhe Regjistri i shoqerise për kryerjen e puneve të kontabilitetit, do të vendosen në afat prej kater muajsh nga themelimi i Institutit.

(2) Kryeresit e puneve të kontabilitetit të cilet kane marre certifikate nga ministri i Financave detyrohen që të paraqesin kerkese për regjistrim në regjistrin adekuat në afat prej 15 ditesh nga dita e vendosjes së regjistrave.

(3) Personat juridike ekzistues të cilet jane të regjistruar për kryerjen e puneve të kontabilitetit, detyrohen të harmonizohen me dispozitat e ketij ligji dhe të paraqesin kerkese për regjistrim në regjistrin adekuat në afat prej gjashte muajsh nga dita e themelimit të Institutit.

Neni 54

Provimi i pare për marrjen e certifikates për kontabilist perkatesisht kontabilistit të autorizuar do të zbatohet në afat prej tre muajsh nga dita e themelimit të Institutit.

Neni 55

Aktet nenligjore të parapara me kete ligj do të miratohen në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 56

Dispozita e nenit 27 të ketij ligji do të filloje të zbatohet pas aderimit të Republikës së Maqedonise në Bashkimin Evropian.

Neni 57

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në „Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise“.

2451.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА

Се прогласува Законот за експропријација, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јули 2012 година.

Бр. 07- 3454/1
24 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува одземањето и ограничувањето на правото на сопственост и на имотните права на недвижности заради реализација на јавен интерес утврден со закон, а заради градење на објекти и изведување на други работи (во натамошниот текст: експропријација), утврдувањето на јавниот интерес, постапката за експропријација и постапката за определување на пазарниот надоместок.

Член 2

(1) По заснованото право на сопственост на експроприраната недвижност на Република Македонија или на единиците на локалната самоуправа и градот Скопје, а заради реализација на јавниот интерес недвижноста може да се дава на концесија, долготраен закуп и користење согласно со закон.

(2) Јавниот интерес од ставот (1) на овој член се утврдува со овој или со друг закон.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Имотни права** се службеноста, долготрајниот закуп на градежно земјиште согласно со Законот за градежно земјиште, правото на користење на градежно земјиште во државна сопственост и правото на долготраен закуп на градежно земјиште во државна сопственост, согласно со Законот за приватизација и закуп на градежно земјиште во државна сопственост;

2. **Недвижности** се земјишта (земјоделско земјиште, градежно земјиште и шуми), згради и инсталации подигнати врз нив или под нив и трајни споени со нив ако со закон поинаку не е определено;

3. **Линиски инфраструктурни градби** се јавен пат, железничка инфраструктура, далновод, нафтовод, продуктовод, гасовод, топловод, водовод, канализација, телекомуникациски водови и други објекти кои можат да бидат надземни и подземни и чија изградба претставува јавен интерес утврден со закон;

4. **Привремено заземање на земјиште** е ограничување на правото на сопственост на земјиштето на начин што користењето за одреден временски период преминува на предлагачот на експропријацијата или инвеститорот на линиската инфраструктурна градба;

5. **Претходни работи** се работи кои во зависност од видот и карактерот на градбата опфаќаат истражување и изработка на анализи и други стручни материјали, прибавување на податоци со кои се анализираат геолошките, геотехничките, геодетските, хидролошките, метеоролошките, урбанистичките, техничките, технолошките, економските, енергетските, сеизмичките, водостопанските и сообраќајните услови, условите за заштита од пожари и заштита на животната средина, како и други услови предвидени со закон;

6. **Прибележување** е запишување на предлогот за експропријација во катастарот на недвижности и

7. **Владение на експроприрана недвижност** е воспоставување фактичка власт на недвижноста која е предмет на експропријацијата.

1. Јавен интерес утврден со овој закон

Член 4

Јавен интерес утврден со овој закон е уредувањето, рационалното користење и хуманизацијата на просторот, заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата со градење на објекти и изведување на работи од значење за Републиката и единиците на локалната самоуправа, предвидени со актите за планирање на просторот.

Член 5

(1) Јавен интерес се утврдува за:

- градење на објекти и изведување работи од значење за Република Македонија и
- градење на објекти и изведување на работи од локално значење.

(2) Јавен интерес се утврдува и за одземање на градежно земјиште на кое право на користење имаат физички лица, а кое според актите за планирање на просторот со кои се дефинира градежна парцела е надвор од дефинираната градежна парцела, а кое не може да биде предмет на приватизација, согласно со Законот за приватизација и закуп на градежно земјиште во државна сопственост.

Член 6

(1) Јавен интерес од значење за Република Македонија согласно со овој закон се утврдува заради:

- градење на нуклеарни електрани, термоцентрали и хидроцентрали со капацитет од и над 1МВ, далноводи со напонско ниво од и над 35КВ, градење на објекти за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до и над 1МВ, трафостаници со напонско ниво од и над 10КВ и брани со акумулации,
- градење на нафтоводи, продуктоводи, магистрални гасоводи, гасоводни мерни станици,
- градење на секундарна гасоводна мрежа,
- поставување на оптички кабли за потребите на државните органи,
- градење на железнички пруги и железнички станици, аеродроми, државни патишта и мостови,
- градење на депонии за неопасен и депонии за опасен отпад,
- градење на објекти за потребите на одбраната, државните органи, агенциите и фондовите основани од Република Македонија,
- градење на објекти за потребите на дипломатско-конзуларни претставништва и меѓународни организации,
- градење на технолошки индустриски развојни зони основани од Владата на Република Македонија,
- градење на телекомуникациски центри за прием на сателитски сигнали,
- градење на гранични премини,
- градење на регионални водоснабдителни и канализациони системи со системи за пречиштување,

- градење на објекти со инсталации за производство на топлинска енергија,
- градење на езерски и речни пристаништа,
- градење на стадиони и спортски сали со капацитет од над 10.000 гледачи,
- градење на објекти и изведување на работи за потребите на државните јавни служби во областа на образованието, воспитанието, науката, културата, здравството и социјалната заштита;
- градење на населби при големи природни катастрофи (земјотреси, поплави, пожари и лизгање на земјиште) и преселување на населби (потопување и еколошки причини) и
- експлоатација на минерални сировини од стратешко значење за Република Македонија.

(2) Јавен интерес од значење за Република Македонија согласно со овој закон се утврдува и за експропријација на објекти, постројки и водови за производство, пренос и дистрибуција на електрична енергија или пренос и дистрибуција на природен гас, постројки и системи за производство и дистрибуција на топлинска енергија, како и водостопански објекти и постројки, заради обезбедување на јавна услуга.

Член 7

Јавен интерес од локално значење согласно со овој закон се утврдува заради:

- градење на објекти и изведување на работи за потребите на општинските јавни служби во областа на образованието, воспитанието, науката, културата, здравството и социјалната заштита,
- градење на далноводи со напонско ниво до 35KV и трафостаници со напонско ниво до 10 KV,
- градење на трамвајски пруги,
- градење на објекти за противпожарна заштита,
- градење на локални водоснабдителни и канализациони системи со системи за пречистување,
- градење на стадиони и спортски сали со капацитет до 10.000 гледачи,
- градење на катни гаражи и
- градење на објекти за општа употреба и тоа: општински патишта, плоштади, јавни паркови, пазари, јавни паркиралишта и гробишта.

2. Начело на договарање

Член 8

Пред да се пристапи кон поднесување на предлог за експропријација, предлагачот е должен да ги примени одредбите од договорното право, т.е. на носителот на правото на сопственост на недвижноста предвидена за градење на објекти или изведување на работи од јавен интерес, да му понуди склучување на договор за размена или договор за продажба.

3. Потполна експропријација

Член 9

(1) Со експропријацијата за реализација на јавен интерес од значење за Република Македонија, престанува правото на сопственост на физички и правни лица (приватна сопственост) или правото на сопственост на единиците на локалната самоуправа и градот Скопје (општинска сопственост), а се заснова право на сопственост на Република Македонија.

(2) Со експропријацијата за реализација на јавен интерес од локално значење, престанува правото на сопственост на физички и правни лица (приватна сопственост), а се заснова право на сопственост на единиците на локалната самоуправа и градот Скопје (општинска сопственост).

(3) Со експропријацијата за реализација на јавен интерес од локално значење за градење на објекти за општа употреба од членот 7 став (1) алинеја 8 од овој закон, престанува правото на сопственост на физички и правни лица, а се заснова право на сопственост на Република Македонија.

4. Непотполна експропријација

Член 10

Со непотполна експропријација се ограничува правото на сопственост или имотните права на земјиште во сопственост на физички и правни лица или на земјиште во сопственост на единиците на локалната самоуправа и градот Скопје и тоа со востановување право на службеност и други ограничувања на правото на сопственост.

Право на службеност

Член 11

Со востановување право на службеност може трајно или на определено време да се ограничи правото на сопственост или имотните права на земјиште во сопственост на физички и правни лица и на единиците на локалната самоуправа и градот Скопје, врз основа на одобрен проект за инфраструктура од инвеститорот на линиска инфраструктурна градба, а заради изградба на објекти и изведување на други работи од јавен интерес.

Член 12

(1) Инвеститорот на линиска инфраструктурна градба пред поднесување на предлог за востановување право на службеност, на сопственикот на земјиштето треба да му понуди склучување на договор за востановување право на службеност, согласно со одредбите од Законот за сопственост и други стварни права и Законот за облигационите односи.

(2) Доколку не дојде до склучување на договор од ставот (1) на овој член, инвеститорот на линиска инфраструктурна градба поднесува предлог за востановување право на службеност.

Член 13

На востановување право на службеност на земјиште во сопственост на Република Македонија се применуваат одредбите од Законот за сопственост и други стварни права и Законот за облигационите односи.

Други ограничувања на правото на сопственост на земјиште

Член 14

Правото на сопственост на земјиште може да се ограничи и со:

- привремено заземање на земјиштето заради изведување на претходни работи,
- привремено заземање на земјиште заради вршење детални геолошки истражувања на минерални сировини, согласно со Законот за минерални сировини и
- привремено заземање на соседно земјиште заради градење и изведување работи во јавен интерес.

Привремено заземање на земјиште заради претходни работи

Член 15

Привремено заземање на земјиште се врши заради вршење на претходни работи од геолошки, геотехнички, геодетски, хидролошки, метеоролошки, урбанистички, технички, технолошки, економски, енергетски, сеизмички, сообраќаен и еколошки карактер, како и заради изработка на геодетски елаборат.

Привремено заземање на земјиште заради вршење детални геолошки истражувања на минерални сировини**Член 16**

(1) Привремено заземање на земјиште се врши заради вршење детални геолошки истражувања на минерални сировини, согласно со Законот за минерални сировини.

(2) Привременото заземање на земјиште може да трае за временски период не подолг од шест години сметано од денот на предавањето во владение на земјиштето, односно до истекот на периодот за кој е доделено правото за вршење на детални геолошки истражувања.

(3) Ако со привременото заземање се уништат својствата на земјиштето така што тоа да не може да се користи на начин и со намена за која се користело пред привременото заземање, сопственикот на земјиштето може да бара потполна експропријација на тоа земјиште во рок од една година од денот на престанокот на привременото заземање.

Привремено заземање на соседно земјиште**Член 17**

(1) Привремено заземање на соседно земјиште се врши заради определени потреби за градење и изведување на работи за реализација на јавен интерес (привремено сместување на механизација потребна за градење, подигање на објекти за привремено сместување на работници, пристапни патишта и обезбедување на градбата).

(2) Привременото заземање на соседно земјиште може да трае за временски период не подолг од две години.

5. Надоместок**Член 18**

(1) За експроприраната недвижност припаѓа правен надоместок кој не може да биде понизок од пазарната вредност на недвижноста.

(2) Пазарната вредност на недвижноста се утврдува под услови и начин утврдени со овој закон, според методологија, правила и стандарди согласно со Законот за процена.

(3) Правото да се бара надоместок за експроприрана недвижност не застарува.

Член 19

(1) Надоместокот за експроприраната недвижност и трошоците на постапката паѓаат на товар на предлагачот на експропријација.

(2) Надоместокот за востановеното право на службеност и трошоците на постапката паѓаат на товар на инвеститорот на линиска инфраструктурна градба.

(3) Надоместокот за другите ограничувања на правото на сопственост на земјиште и трошоците на постапката паѓаат на товар на предлагачот, односно инвеститорот на линиска инфраструктурна градба.

6. Експропријација на преостанат дел од недвижноста**Член 20**

(1) Ако со експропријацијата на еден дел од недвижноста преостанатиот дел од таа недвижност е значително намален, а со тоа се намалил економскиот интерес на сопственикот да го користи преостанатиот дел од недвижноста, може да се експроприра и тој преостанат дел по барање на сопственикот.

(2) Со барањето од ставот (1) на овој член сопственикот мора да ја наведе и образложи причината поради која бара експропријација.

(3) Барањето од ставот (1) на овој член може да се поднесе до постигнување на порамнувањето (спогодбата) од членот 31 од овој закон, односно до правосилноста на решението за експропријација.

II. ПОСТАПКА ЗА ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА**1. Предлагач на експропријацијата****Член 21**

(1) Предлог за експропријација поднесува Република Македонија или единиците на локалната самоуправа, односно градот Скопје (предлагач на експропријација), ако со овој закон поинаку не е определено.

(2) Предлогот за експропријација се поднесува до органот на државната управа надлежен за имотнoprавните работи (орган за експропријација).

Член 22

(1) Кога се врши потполна експропријација заради реализација на јавен интерес утврден во членот 6 од овој закон, предлогот за експропријација го поднесува Република Македонија преку државниот правобранител на Република Македонија.

(2) Државниот правобранител на Република Македонија поднесува предлог за експропријација за реализација на јавен интерес од членот 6 од овој закон и за јавните претпријатија, фондовите, агенциите, дирекциите, јавните установи, трговските друштва и други институции основани од државата.

(3) Кога треба да се експроприра недвижност заради реализација на јавен интерес од областа на енергетиката, минералните сировини и телекомуникациите, на која во претходно спроведена постапка, согласно со закон, е стекнато право на концесија или друго право, предлогот за експропријација го поднесува Државното правобранителство на Република Македонија или единицата на локалната самоуправа по претходна иницијатива на концесионерот или носител на друго соодветно право согласно со закон.

(4) Во случаите од ставот (3) на овој член до Државното правобранителство на Република Македонија или единицата на локалната самоуправа се доставуваат податоците од членот 25 и доказите од членот 26 од овој закон.

Член 23

Кога се врши потполна експропријација заради реализација на јавен интерес утврден во членот 7 од овој закон, предлогот за експропријација го поднесува единицата на локалната самоуправа или градот Скопје.

Член 24

Кога се врши потполна експропријација за реализација на јавен интерес утврден со друг закон, предлогот го поднесува државниот правобранител на Република Македонија односно единицата на локалната самоуправа или градот Скопје во зависност од тоа дали јавниот интерес е од значење за Република Македонија или е од локално значење.

2. Предлог за експропријација**Член 25**

Предлогот за експропријација содржи податоци за:

- 1) предлагачот на експропријацијата;
- 2) недвижноста за која се предлага експропријацијата;
- 3) сопственикот на недвижноста (лично име или назив, живеалиште, престојувалиште, односно седиште);
- 4) носителите на други имотни права на недвижноста (лично име или назив, живеалиште, престојувалиште, односно седиште) и
- 5) видот на објектот или изведувањето на работи за кои се предлага експропријацијата.

Член 26

Со предлогот за експропријација се поднесува:

1) доказ дека предлагачот на експропријацијата му понудил на сопственикот на недвижноста договорно да го реши прашањето за стекнување право на сопственост на недвижноста што треба да биде предмет на експропријација (писмена понуда за склучување на договор за размена или договор за продажба);

2) извод од актот за планирање на просторот или одобрен проект за инфраструктура;

3) геодетски елаборат за нумерички податоци за недвижноста за која се предлага експропријација;

4) понуда за видот и висината на надоместокот за недвижноста за која се предлага експропријацијата во висина на пазарна вредност на недвижноста утврдена од овластен проценувач согласно со Законот за процена;

5) имотен лист за недвижноста за која се предлага експропријација;

6) имотен лист за недвижноста што се нуди како надоместок за експроприираната недвижност и

7) доказ за обезбедени средства за надоместок на експроприираната недвижност (известување за планирани средства во буџетот од лицето кое раководи со буџетски корисник или единка корисник на средствата од Буџетот на Република Македонија), банкарска гаранција дека јавните претпријатија, трговските друштва и други институции основани од државата имаат обезбедено средства за надоместок, одлука на советот на единицата на локалната самоуправа за резервирани средства за експропријација во буџетот на единицата на локалната самоуправа, односно банкарска гаранција дека концесионерот, носителот на долготрајниот закуп и инвеститорот на линиска инфраструктура има обезбедено средства за надоместок.

3. Предлог по иницијатива за експропријација

Член 27

(1) Кога експропријацијата се врши заради изградба на објект од јавен интерес или објект за вршење на дејност од јавен интерес или обезбедување на јавна услуга од областа на енергетиката, минералните сировини и телекомуникациите предлогот за експропријација го поднесува државниот правобранител на Република Македонија или единицата на локалната самоуправа и градот Скопје, по претходна иницијатива на правно лице кое има намера да го реализира јавниот интерес.

(2) Иницијативата од ставот (1) на овој член се доставува до Владата на Република Македонија или единицата на локалната самоуправа и градот Скопје и треба да содржи:

- податоци за недвижноста на која се однесува иницијативата,
- геодетски елаборат за нумерички податоци за недвижноста на која се однесува иницијативата за експропријација,
- пазарна вредност на недвижноста утврдена согласно со членот 37 од овој закон и
- извод од актот за планирање на просторот.

(3) За прифаќање на иницијативата од ставот (1) на овој член одлучува Владата на Република Македонија, односно советот на единицата на локалната самоуправа и градот Скопје.

(4) Доколку Владата на Република Македонија, единицата на локалната самоуправа или градот Скопје одлучи да ја прифати иницијативата, го известува подносителот на иницијативата да депонира средства во висина на проценетата вредност на недвижноста која треба да се експроприра, на депозитна сметка на органот на државната управа надлежен за работите од областа на енергетиката и минералните сировини, односно органот на државната управа надлежен за работите

од областа на телекомунациите, односно на депозитна сметка на единицата на локалната самоуправа во рамките на трезорската сметка.

(5) Кога прифатената иницијатива се однесува на јавен интерес од значење за Република Македонија од членот 6 од овој закон, Владата на Република Македонија го известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на енергетиката и минералните сировини, односно органот на државната управа надлежен за работите од областа на телекомунациите, да отвори депозитна сметка во рамките на трезорската сметка.

(6) По прифаќање на иницијативата, подносителот на иницијативата до Државното правобранителство на Република Македонија, односно до единицата на локалната самоуправа или градот Скопје ги доставува доказите од членот 26 од овој закон и одлука за прифаќање на иницијативата и доказ за депонирани средства во висина на проценетата вредност на недвижноста која треба да се експроприра, на депозитна сметка на органот на државната управа надлежен за работите од областа на енергетиката и минералните сировини, односно органот на државната управа надлежен за работите од областа на телекомунациите, односно на депозитна сметка на единицата на локалната самоуправа во рамките на трезорската сметка, заради покренување на постапка за експропријација.

(7) Доколку по завршување на постапката за експропријација, а по спроведена постапка за концесија, долготраен закуп или друго право согласно со закон, подносителот на иницијативата не биде избран да го реализира јавниот интерес или да ја обезбеди јавната услуга, депонираните средства од ставот (4) на овој член му се враќаат на подносителот на иницијативата.

(8) Доколку по завршување на постапката за експропријација, а по спроведена постапка за концесија, долготраен закуп или друго право согласно со закон, подносителот на иницијативата биде избран да го реализира јавниот интерес, средствата од депозитната сметка од ставот (4) на овој член се користат за исплата на надоместокот за експроприираната недвижност.

(9) Во случај на определување на повисок надоместок за експроприираната недвижност од депонираниот износ на наменската сметка, подносителот на иницијативата од ставот (1) на овој член е должен да ја надомести разликата до вредноста на определениот надоместок за експроприираната недвижност. Доколку утврдениот надоместок за експроприираната недвижност е понизок од депонираниот, остатокот од депонираните средства му се враќаат на подносителот на иницијативата.

(10) Лицето кое ќе ја добие концесијата, долготрајниот закуп или друго право согласно со закон, а не е истото лице кое ја поднело иницијативата, е должно во рок од 15 дена од денот на склучувањето на договорот за концесија, долготраен закуп или друго право согласно со закон, да уплати износ во висина на надоместокот за експроприираната недвижност на депозитна сметка на органот на државната управа надлежен за работите од областа на енергетиката и минералните сировини, односно органот на државната управа надлежен за работите од областа на телекомуникациите, односно на депозитна сметка на единицата на локалната самоуправа во рамките на трезорската сметка.

(11) По барање на лицето од ставот (9) на овој член надоместокот за долготраен закуп може да се намали за износ во висина на платениот надоместок за експропријација.

4. Постапка пред органот за експропријација

Член 28

По приемот на предлогот за експропријација, органот за експропријација е должен:

- предлогот за експропријација со сите списи да го достави до сопственикот и до носителите на други имотни права на недвижноста за која се предлага експропријација во рок од пет дена од денот на приемот на предлогот и

- предлогот за експропријација и геодетскиот елаборат од членот 26 точка 3 од овој закон да го достави до Агенцијата за катастар на недвижности заради прилежување на предлогот за експропријација, во рок од пет дена од денот на приемот на предлогот за експропријација.

Член 29

Органот за експропријација по предлогот за експропријација закажува расправа на која ги повикува сопственикот на недвижноста или носителите на други имотни права на недвижноста што е предмет на експропријација и предлагачот на експропријацијата. На расправата се утврдуваат постоењето на јавниот интерес, правото на сопственост и другите имотни права, видот и висината на надоместокот, како и други факти и околности од значење за експропријацијата. Органот е должен по доставувањето на предлогот за експропријација до сопственикот на недвижноста или носителите на други имотни права на недвижноста, да закаже и одржи расправа по предлогот, најдоцна во рок од 15 дена од денот на доставувањето на предлогот на сопственикот на недвижноста или носителите на други имотни права на недвижноста.

5. Расправа за спогодување

Член 30

(1) Расправата може да заврши со спогодба за надоместок (порамнување).

(2) Со спогодбата од ставот (1) на овој член се определува видот на надоместокот (плаќање во пари или давање на друга соодветна недвижност), висината на тој надоместок, ако е утврден во пари и рокот во кој треба да биде исплатен.

(3) Спогодбата се внесува во записник кој ги содржи сите податоци неопходни за исполнување на обврските на предлагачот на експропријацијата и сопственикот на недвижноста или носителот на други имотни права.

(4) Спогодбата е склучена кога двете страни ќе го потпишат записникот.

(5) Спогодбата е основ за запишување на правото на сопственост на предлагачот на експропријација.

(6) Спогодбата од ставот (4) на овој член има својство на извршна исправа, а со склучувањето на спогодбата се смета дека постапката за експропријација и постапката за определувањето на надоместокот се правосилно завршени.

6. Решение за експропријација

Член 31

(1) Ако не се постигне спогодба од членот 30 од овој закон, органот за експропријација во зависност од фактите утврдени во постапката ќе донесе решение за експропријација.

(2) Решението со кое се усвојува предлогот за експропријација содржи податоци за:

- предлагачот на експропријацијата,
- недвижноста што се експроприра, со наведување на податоци од катастарот на недвижностите,
- сопственикот на недвижноста (лично име или назив, живеалиште, престојувалиште, односно седиште),
- носителите на други имотни права на недвижноста (лично име или назив, живеалиште, престојувалиште, односно седиште) и
- градењето на објектот или изведувањето на работи за кои се предлага експропријацијата.

Член 32

Против решението за експропријација може да се поднесе тужба до Управниот суд во рок од 15 дена од денот на доставувањето на решението.

7. Владение на експроприраната недвижност

Член 33

(1) Предлагачот на експропријацијата се стекнува со владение на експроприраната недвижност во рок од осум дена од денот на постигнувањето на порамнувањето (спогодбата) од членот 30 од овој закон, ако предлагачот на експропријацијата и сопственикот на експроприраната недвижност поинаку не се договорат, односно со правосилноста на решението од членот 31 од овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член Владата на Република Македонија на образложен предлог на предлагачот на експропријацијата може да одлучи недвижноста да се предаде во владение на предлагачот на експропријацијата пред правосилноста, а по конечноста на решението за експропријација, ако оцени дека тоа е неопходно заради итност за градење на објекти или изведување на работи од членовите 6 и 7 од овој закон, или заради отстранување на позначителна материјална штета и опасност по здравјето на луѓето и животната средина.

(3) Ако предлагачот на експропријацијата влегол во владение на експроприраната недвижност пред правосилноста на решението, а предлогот за експропријација во натамошната постапка ќе биде правосилно одбиен, предлагачот на експропријацијата е должен на сопственикот да му ја врати недвижноста во рок од 15 дена по правосилноста на решението со кое е одбиен предлогот за експропријација, ако недвижноста постои, како и да му ја надомести штетата настаната со влегување во владение на недвижноста, односно ако недвижноста не постои или не може да му се врати, да му ја надомести штетата.

(4) Органот за експропријација е должен да состави записник во кој ќе ја утврди состојбата на имотот пред влегувањето во владение, доколку состојбата на имотот е од значење за обештетувањето. На сопственикот му се доставува примерок од записникот, потпишан од органот, предлагачот на експропријацијата и сопственикот на недвижноста.

(5) Кога сопственикот живее во експроприрана станбена зграда, односно стан или врши дејност во експроприраната зграда или деловна просторија, има право на времено сместување.

8. Откажување од предлог за експропријација

Член 34

Предлагачот на експропријацијата може до правосилноста на решението за експропријација да се откаже од предлогот за експропријација.

9. Поништување на правосилно решение за експропријација

Член 35

(1) По барање на поранешниот сопственик ќе се поништи правосилното решение за експропријација во целост или делумно, ако во рок од десет години не е реализирана целта заради која е извршена експропријација за градење објекти, односно изведување на работи од значење за Република Македонија, односно шест години за градење на објекти или изведување на работи од локално значење.

(2) Барањето за поништување на решението за експропријација може да се поднесе по истекот на роковите од ставот (1) на овој член, но најдоцна до 15 години од денот на правосилноста на решението за експропријација.

(3) За поништување на решението за експропријација од ставовите (1) и (2) на овој член одлучува органот за експропријација.

(4) Во случај на поништување на решението за експропријација, надоместокот за експроприраната недвижност се решава во постапка за определување на надоместокот предвидена со овој закон.

10. Постапка за востановување право на службеност и за други ограничувања на правото на сопственост на земјиште.

Член 36

Во постапката за востановување право на службеност и другите ограничувања на правото на сопственост на земјиште соодветно се применуваат одредбите на овој закон кои се однесуваат на постапката за потполна експропријација.

III. ПОСТАПКА ЗА НАДОМЕСТОК

1. Надоместок за потполна експропријација

Член 37

Пазарната вредност на експроприраните недвижности и на недвижностите што се даваат како надоместок, ја утврдува овластен проценувач согласно со Законот за процена.

Член 38

Надоместокот за експроприраната недвижност се определува по правило во пари ако поранешниот сопственик, односно носителите на други имотни права и предлагачот на експропријацијата поинаку не се договорат.

Член 39

Сопственикот на недвижноста што се експроприра има право на надоместок и за насадите, посевите, шумите на земјиштето и плодовите, доколку не влегле во пазарната цена на земјиштето.

Член 40

Сопственикот на недвижноста што се експроприра нема право на надоместок за вложувањата што ги извршил по денот кога му е доставен предлогот за експропријација.

Член 41

(1) Кога како надоместок за експроприраната недвижност се нуди друга недвижност, таа треба да биде по вредност соодветна на експроприраната недвижност.

(2) Кога меѓу вредноста на експроприраната недвижност и недвижноста што се дава како надоместок постои разлика во вредноста, предлагачот на експропријацијата, односно поранешниот сопственик е должен на другата страна да ја надомести разликата.

(3) Кога обврската од ставот (2) на овој член ја има сопственикот на недвижност што се експроприра, тој може да ја плати разликата во пари или да стекне право на сопственост само на дел од недвижноста до висина на утврдениот надоместок.

(4) Начинот, условите и роковите за исплата на разликата на вредноста од ставот (2) на овој член се утврдува со спогодба, односно одлука на судот.

Член 42

(1) Предлагачот на експропријацијата е должен на сопственикот на недвижноста што се експроприра кој во експроприраниот објект живее, односно врши дејност, ако тој тоа го бара, да му даде во замена друг соодветен по вредност објект.

(2) Сопственикот на недвижноста што се експроприра има право на надоместок за селидбени трошоци.

Член 43

(1) Ако се експроприра недвижност во која се врши дејност, при определувањето на надоместок се зема предвид и штетата што се трпи заради прекилот на дејноста, како и штетата која настанала заради промена на локацијата, ако таква настанала.

(2) Висината на штетата од ставот (1) на овој член ја определува вешто лице во секој конкретен случај согласно со Законот за вештачење.

Член 44

(1) Кога се определува надоместок за објект кој заради својата природа не е во промет и за кој не се формира пазарна цена (бунари, оградни и потпорни ѕидови и слично), висината на надоместокот се определува според пазарната вредност на материјалот и работната рака потребни за изградба на тие објекти, намалена за соодветниот износ на амортизација.

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член ја определува овластен проценувач во секој конкретен случај согласно со Законот за процена.

2. Надоместок за службеност

Член 45

(1) За востановеното право на службеност се плаќа надоместок кој опфаќа намалена пазарна вредност на послужната ствар и штета што е настаната со востановувањето на правото на службеност.

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член се утврдува во секој конкретен случај од страна на овластен проценувач согласно со Законот за процена.

3. Надоместок за други ограничувања на правото на сопственост на земјиште

Член 46

(1) Надоместокот за другите ограничувања на правото на сопственост на земјиште се определува според висината на закуп што се постигнува на пазарот за тој вид недвижности.

(2) Ако со ограничувањето на правото на сопственост на земјиште се нанесе штета на сопственикот на недвижноста, тој има право на надоместок на штетата.

(3) Надоместокот на штетата се определува во секој конкретен случај од страна на вешто лице согласно со Законот за вештачење.

4. Спогодба за надоместок

Член 47

(1) Предлагачот на експропријацијата и сопственикот на недвижноста што се експроприра можат да постигнат спогодба за надоместок до правосилноста на решението за експропријација, ако таква спогодба не се постигне органот за експропријација е должен во рок од осум дена по правосилноста на решението за експропријација да закаже расправа заради спогодување за надоместокот.

(2) Ако по одржаната расправа за спогодување не се постигне спогодба за надоместок, органот за експропријација е должен во рок од осум дена по одржаната расправа, предметот со сите списи да го достави на надлежниот суд, заради определување на надоместокот.

5. Исполнување на обврската за надоместок

Член 48

(1) Предлагачот на експропријацијата е должен во рокот утврден во спогодбата од членот 30 или 47 од овој закон, односно во рок од 30 дена од правосилноста на одлуката на судот за надомест, да го исплати надо-

местокот во пари, односно да ја предаде недвижноста што се дава како надоместок за експроприраната недвижност.

(2) Ако предлагачот на експропријацијата во рокот од ставот (1) на овој член не го плати надоместокот во пари или не ја предаде недвижноста што се дава како надоместок во владение, е должен да плати надоместок на штета, односно камата по референтна стапка на Народната банка на Република Македонија.

IV. ПОСЕБНИ ПОСТАПКИ

Член 49

(1) Градежното земјиште во државна сопственост на кое постои право на користење (корисници - правни и физички лица) ќе се одземе од користење заради градење на објекти и изведување на други работи од јавен интерес утврден со членовите 6 и 7 од овој закон, со решение на органот за експропријација.

(2) На корисниците на градежното земјиштето од ставот (1) на овој член им припаѓа надоместок според одредбите од овој закон, ако правото на користење е врз основа на поранешна сопственост или е стекнато со надоместок.

Член 50

(1) На корисниците на градежното земјиште од членот 49 од овој закон не им припаѓа надоместок, ако правото на користење е стекнато без надоместок.

(2) Корисниците на градежното земјиште од ставот (1) на овој член имаат право на надоместок за извршените вложувања на земјиштето.

Запишување во катастарот на недвижности

Член 51

(1) Запишувањето на правото на сопственост во катастарот на недвижностите на експроприраната недвижност се врши врз основа на спогодбата од членот 30, односно 47 од овој закон или врз основа на правосилното решение за експропријација од членот 31 од овој закон.

(2) Во катастарот на недвижности се запишува правото на службеност и другите ограничувања на правото на сопственост на земјиште од членовите 11, 15, 16 и 17 од овој закон.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 52

Започнатите постапки за експропријација до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 53

По жалбите изјавени против решенијата за експропријација донесени до влегувањето во сила на овој закон ќе одлучува Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 54

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за експропријација ("Службен весник на Република Македонија" број 33/95, 20/98, 40/99, 31/03, 46/2005, 10/2008, 106/2008, 156/10 и 6/12).

Член 55

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J PËR EKSPROPRIJIM

I. DISPOZITA TË PERGJITHSHME

Neni 1

Me kete ligj rregullohet heqja dhe kufizimi i të drejtes së прonesise dhe të drejtave прonesore të patundshmerive për realizimin e interesit publik të percaktuar me ligj, për ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve tjera (në tekstin e metejme - експропријим); percaktimi i interesit publik, procedura e експропријимит dhe procedura e percaktimit të kompensimit sipas tregut.

Neni 2

(1) Pas të drejtes së themeluar të прonesise për patundshmerine e експропријуар të Republikës së Maqedonisë ose të njesive të vetadministrimit lokal dhe Qytetit të Shkupit, për realizimin e interesit publik, patundshmeria mund të jepet në koncesion, qira afatgjate dhe shfrytezim, në pajtim me ligjin.

(2) Interesi publik nga paragrafi (1) i ketij neni percaktohet me kete ligj ose me ligj tjetër.

Neni 3

Shprehje të caktuara të пердорурa në kete ligj kane kup-timin si vijojne:

1. **Të drejta прonesore** jane servituti, qiraja afatgjate e tokes ndertimore në pajtim me Ligjin për toke ndertimore, e drejta e пердорими të tokes ndertimore në прonesи shtetere dhe e drejta e qirase afatgjate të tokes ndertimore në прonesи shtetere, në pajtim me Ligjin për privatizim dhe qira të tokes ndertimore në прonesи shtetere;

2. **Patundshmeri** jane toka (toka bujqesore, toka ndertimore dhe pyjet), ndertesat dhe instalimet e ngritura mbi to ose nën to dhe të bashkuara në менyre të перhershme me to nese me ligj nuk еште rregulluar ndryshe;

3. **Ndertime të linjave инфраструктуроре** jane rruga publike, инфраструктура hekurudhore, largpercuesi, naftpercuesi, produktpercuesi, газpercuesi, percuesi i ngrohтesise, ujesjellesi, kanalizimi, percuesit e телекомуникационит dhe објекте tjera që mund të jene nentokesore dhe mbitokesore dhe ndertimi i të cilave paraqet interes publik të percaktuar me ligj;

4. **Marrja e perkohshme e tokes** еште kufizimi i të drejtes së прonesise së tokes në менyre që пердорими për një periudhe të caktuar kohore kalon te пропозуеси i експропријимит ose инвеститори i ndertimit të linjes инфраструктуроре;

5. **Pune парaprake** jane punet që varesisht nga lloji dhe karakteri i ndertimit перфshijne hulumtimin dhe перpunimin e analizave dhe materialeve tjera професионале, grumbullimin e të dhenave me të cilat analizohen kushtet gjeologjike, gjeoteknike, gjeodezike, hidrologjike, meteorogjike, urbanistike, teknike, технологjike, ekonomike, енергетике, seizmike, të ekonomise së ujerave dhe të komunikacionit, kushtet për mbrojtjen nga zjarret dhe mbrojtjen e ambientit jetesor, si dhe kushte tjera të парapara me ligj;

6. **Shenim** еште регистрими i пропозимит të експропријимит në кадастрен e patundshmerive dhe

7. **Zoterimi i patundshmerise së експропријуар** еште vendosja e pushtetit фактик mbi patundshmerine që еште лende e експропријимит.

1. Interesi publik i percaktuar me kete ligj

Neni 4

Interes publik i percaktuar me kete ligj еште rregullimi, shfrytezimi racional dhe humanizimi i hapесires, mbrojtja dhe avancimi i ambientit jetesor dhe hapесires me ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve me rendesi për Republikën dhe njesite e vetadministrimit lokal të парapara me aktet për planifikimin hapесinor.

Neni 5

(1) Interesi publik percaktohet për:

- ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve me rendesi për Republikën e Maqedonisë dhe
- ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve me rendesi lokale.

(2) Interesi publik percaktohet edhe për marrjen e tokës ndertimore mbi të cilën të drejte shfrytëzimi kanë personat fizike, e që sipas akteve për planifikimin hapësor me të cilat definohet parcela ndertimore është jashtë parces së definuar ndertimore, e që nuk mund të jete lende e privatizimit, në pajtim me Ligjin për privatizim dhe qira të tokës ndertimore në pronësi shtetërore.

Neni 6

(1) Interes publik me rendesi për Republikën e Maqedonisë në pajtim me këtë ligj percaktohet për:

- ndertimin e elektranave nukleare, termocentraleve dhe hidrocentraleve me kapacitet prej dhe mbi 1 MV, largpërcues me nivel të elektricitetit prej dhe mbi 35 KV, ndertimin e objekteve për prodhimin e energjisë elektrike nga burime të ripërteritshme me kapacitet deri dhe mbi 1 MV, trafostacione me nivel të tensionit prej dhe mbi 10 KV dhe diga me akumulime,

- ndertimin e naftpërcuesve, produktpërcuesve, gazpërcuesve magjistrale, stacioneve matese të gazpërcuesit,
- ndertimin e rrjetit sekondar të gazpërcuesit,
- vendosjen e kablllove optike për nevojat e organeve shtetërore,
- ndertimin e hekurudhave dhe stacioneve hekurudhore, aeroporteve, rrugëve shtetërore dhe urave,
- ndertimin e deponive për hedhurina të parrezikshme dhe të rrezikshme,

- ndertimi i objekteve për nevojat e mbrojtjes, organeve shtetërore, agjencive dhe fondeve të themeluara nga Republika e Maqedonisë,

- ndertimin e objekteve për nevojat e perfaqësive diplomatike-konsullore dhe organizatave ndërkombëtare,
- ndertimin e zonave zhvillimore teknologjike industriale nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë,

- ndertimin e qendrave të telekomunikacionit për pranimin e sinjaleve satelitore,

- ndertimin e vendkalimeve kufitare,
- ndertimin e sistemeve rajonale të furnizimit me ujë dhe të kanalizimit me sisteme të pastrimit,

- ndertimin e objekteve me instalime për prodhimin e energjisë termike,

- ndertimin e porteve liqenore dhe lumore,

- ndertimin e stadioneve dhe sallave sportive me kapacitet prej mbi 10 000 shikues,

- ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve për nevojat e shërbimeve shtetërore publike në sferën e arsimit, edukimit, shkencës, kultures, shëndetësisë dhe mbrojtjes sociale,

- ndertimin e lagjeve gjatë katastrofave të mëdha natyrore (termete, vërshime, zjarre dhe rreshqitjes së tokës) dhe bartjen e lagjeve (vërshime dhe arsye tjera ekologjike) dhe

- eksploatimin e lendeve të para minerale me rendesi strategjike për Republikën e Maqedonisë.

(2) Interesi publik me rendesi për Republikën e Maqedonisë në pajtim me këtë ligj percaktohet edhe për eksproprijimin e objekteve, stabilimenteve dhe përcuesve për prodhim, bartje dhe distribucion të energjisë elektrike ose bartje dhe distribucion të gazit natyror, stabilimenteve dhe sistemeve për prodhimin dhe distribucionin e energjisë termike si dhe objekteve dhe stabilimenteve të ekonomisë së ujërave, për sigurimin e shërbimeve publike.

Neni 7

Interesi publik me rendesi lokale në pajtim me këtë ligj percaktohet për:

- ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve për nevojat e shërbimeve publike komunale në sferën e arsimit, edukimit, shkencës, kultures, shëndetësisë dhe mbrojtjes sociale,

- ndertimin e largpërcuesve me nivel të tensionit deri në 35 KV dhe trafostacioneve me nivel të tensionit deri në 10 KV,

- ndertimin e hekurudhave për tramvaj,

- ndertimin e objekteve për mbrojtje kundër zjarrit,

- ndertimin e sistemeve lokale për furnizim me ujë dhe kanalizimit me sisteme të pastrimit,

- ndertimin e stadioneve dhe sallave sportive me kapacitet deri në 10 000 shikues,

- ndertimin e garazheve me kate dhe

- ndertimin e objekteve për përdorim të përgjithshëm si vijon: rruge komunale, sheshe, parqe publike, tregje, parkingje publike dhe varreza.

2. Parimi i marreveshjes

Neni 8

Para se t'i qaset parashtrimi të propozimit për eksproprijim, propozuesi është i detyruar që t'i zbatojë dispozitat nga e drejta e marreveshjes, përkatësisht bartësit të së drejtës së pronësisë së patundshmerisë të parapare për ndertim të objekteve ose realizimit të puneve me interes publik, t'i ofrojë lidhje të marreveshjes për shkëmbim ose marreveshje për shitje.

3. Eksproprijimi i plote

Neni 9

(1) Me eksproprijim për realizimin e interesit publik me rendesi për Republikën e Maqedonisë, pushon e drejta e pronësisë së personave fizike dhe juridike (pronësia private) ose e drejta e pronësisë së njesive të vetadministrimit lokal dhe Qytetit të Shkupit (pronësi komunale), kurse themelohet e drejta e pronësisë së Republikës së Maqedonisë.

(2) Me eksproprijimin për realizimin e interesit publik me rendesi lokale, pushon e drejta e pronësisë së personave fizike dhe juridike (pronësi private), kurse themelohet e drejta e pronësisë së njesive të vetadministrimit lokal dhe Qytetit të Shkupit (pronësi komunale).

(3) Me eksproprijimin për realizimin e interesit publik me rendesi lokale për ndertimin e objekteve për përdorim të përgjithshëm nga neni 7 paragrafi (1) alineja 8 të këtij ligji, pushon e drejta e pronësisë së personave fizike dhe juridike, kurse themelohet e drejta e pronësisë së Republikës së Maqedonisë.

4. Eksproprijimi jo i plote

Neni 10

Me eksproprijim jo të plote kufizohen e drejta e pronësisë ose të drejtat pronësore të tokës në pronësi të personave fizike dhe juridike ose të tokës në pronësi të njesive të vetadministrimit lokal dhe Qytetit të Shkupit, me vendosjen e të drejtës së servitutit dhe kufizimeve tjera të së drejtës së pronësisë.

E drejta e servitutit

Neni 11

Me vendosjen e të drejtës për servitut, në mënyrë të përhershme ose për kohë të caktuar mund të kufizohen e drejta e pronësisë ose të drejtat pronësore të tokës në pronësi të personave fizike dhe juridike dhe të njesive të vetadministrimit lokal dhe Qytetit të Shkupit, në bazë të projektit të miratuar për infrastrukturë nga investitori i ndertimit të linjës infrastrukture, për ndertimin e objekteve dhe realizimin e puneve tjera me interes publik.

Neni 12

(1) Investitori i ndertimit të linjes infrastrukturor para parashtrimit të propozimit të vendosjes së të drejtes së servitutit, pronarit të tokes duhet t'i ofroje marreveshje për vendosjen e të drejtes së servitutit, në pajtim me dispozitat e Ligjit për pronesi dhe të drejta tjera reale dhe Ligjit për marrëdhënie obliguese.

(2) Nese nuk vjen te lidhja e marreveshjes nga paragrafi (1) i ketij neni, investitori i ndertimit të linjes infrastrukturor, parashtron propozim për vendosjen e të drejtes së servitutit.

Neni 13

Për vendosjen e të drejtes së servitutit të tokes në pronesi të Republikës së Maqedonise zbatohen dispozitat e Ligjit për pronesi dhe të drejta tjera reale dhe Ligjit për marrëdhënie obliguese.

Kufizime tjera të së drejtes për pronesi të tokes

Neni 14

E drejta e pronesisë së tokes mund të kufizohet edhe me:

- marrjen e perkohshme të tokes për realizim të puneve paraprake,
- marrje të perkohshme të tokes për kryerjen e hulumtimeve detale gjeologjike të lendeve të para minerale, në pajtim me Ligjin për lende të para minerale dhe
- marrje të perkohshme të tokes fqinje për ndertim dhe realizim të puneve me interes publik.

Marrja e perkohshme e tokes për pune paraprake

Neni 15

Marrja e perkohshme e tokes kryhet për kryerjen e puneve paraprake me karakter gjeologjik, gjeoteknik, gjeodezik, hidrologjik, meteorologjik, urbanistik, teknik, teknologjik, ekonomik, energjetik, sizmik, të komunikacionit dhe ekologjik, si dhe për shkak perpunimit të elaboratit gjeodezik.

Marrja e perkohshme e tokes për kryerje të hulumtimeve gjeologjike të lendeve të para minerale

Neni 16

(1) Marrja e perkohshme e tokes kryhet për kryerje të hulumtimeve detajore gjeologjike të lendeve të para minerale, në pajtim me Ligjin për lendet e para minerale.

(2) Marrja e perkohshme e tokes mund të zgjase për një periudhe kohore jo më të gjate se gjashte vite llogaritur nga dita e dorezimit në zoterim të tokes, perkatesisht deri në kalimin e periudhes për të cilën është ndare e drejta e kryerjes së hulumtimeve të detajore gjeologjike.

(3) Nese me marrjen e perkohshme prishen cilesite e tokes ashtu që ajo të mos mund të shfrytezohet në menyre dhe me dedikim për të cilin është shfrytezuara para marrjes së perkohshme, pronari i tokes mund të kerkoje eksproprijim të plote të asaj toke në afat prej një viti nga dita e mbarrimit të marrjes së perkohshme.

Marrja e perkohshme e tokes fqinje

Neni 17

(1) Marrja e perkohshme e tokes fqinje behet për nevoja të caktuara për ndertim dhe realizim të puneve me interes publik (vendosjes së perkohshme të mekanizimit të nevojshem për ndertim, ngritjes së objekteve për vendosjen e perkohshme të punetoreve, rrugeve lidhese, dhe sigurimit të ndertimit).

(2) Marrja e perkohshme e tokes fqinje mund të zgjase për periudhe kohore jo më të gjate se dy vite.

5. Kompensimi

Neni 18

(1) Për eksproprijimin e patundshmerise paguhet kompensim i drejte që nuk mund të jete më i ulet se vlера e tregut të patundshmerise.

(2) Vlера e tregut të patundshmerise percaktohet me kushte dhe menyre të percaktuara me kete ligj, sipas metodologjise, rregullave dhe standardeve në pajtim me Ligjin për vleresim.

(3) E drejta që të kerkohet kompensim për patundshmerine e eksproprijuar nuk parashkruhet.

Neni 19

(1) Kompensimi për patundshmerine e eksproprijuar dhe shpenzimet për kete procedure bien mbi propozuesin e eksproprijimit.

(2) Kompensimi për të drejten e krijuar të servitutit dhe shpenzimeve të procedures bien në llogari të investitorit të ndertimit të linjes infrastrukturor.

(3) Kompensimi për kufizimet tjera të së drejtes së pronesisë së tokes dhe shpenzimet e procedures jane në llogari të propozuesit, perkatesisht investitorit të ndertimit të linjes infrastrukturor.

6. Eksproprijimi i pjeses së mbetur të patundshmerise

Neni 20

(1) Nese me eksproprijimin e një pjese të patundshmerise, pjesa e mbetur e asaj patundshmerie është zvogeluar dukshem, e me kete është zvogeluar edhe interesi ekonomik i pronarit për ta shfrytezuara pjesen tjetër të patundshmerise, mund të eksproprijohet edhe ajo pjesa e mbetur me kerkese të pronarit.

(2) Me kerkese nga paragrafi (1) i ketij neni, pronari doemos duhet ta theksoje dhe arsyetoje shkakun për të cilin kerkon eksproprijim.

(3) Kerkesa nga paragrafi (1) i ketij neni mund të parashtrohet deri në arritjen e barazimit (marreveshjes) nga neni 31 i ketij ligji, perkatesisht deri në plotfuqishmerine e aktvendimit për eksproprijim.

II. PROCEDURA E EKSPROPRIJIMIT**1. Propozuesi i eksproprijimit**

Neni 21

(1) Propozim për eksproprijim parashtrojne Republika e Maqedonise ose njesite e vetadministrimit lokal, perkatesisht qyteti i Shkupit (propozues të eksproprijimit), nese me kete ligj nuk është percaktuar ndryshe.

(2) Propozimi për eksproprijim parashtrohet te organ i administrates shteterore, kompetent për punet pronesore juridike (organi i eksproprijimit).

Neni 22

(1) Kur behet eksproprijimi i plote për realizimin e interesit publik, të percaktuar në nenin 6 të ketij ligji, propozimin e eksproprijimit e parashtron Republika e Maqedonise nepermjet Avokatit Shteteror të Republikës së Maqedonise.

(2) Avokati Shteteror i Republikës së Maqedonise, parashtron propozim për eksproprijim për realizimin e interesit publik nga neni 6 i ketij ligjit, dhe për ndermarrjet publike, fondet, agjencite, drejtorite, institucionet publike, shoqerite tregtare dhe institucionet tjera të themeluara nga shteti.

(3) Kur duhet të eksproprijohet patundshmeri për realizim të interesit publik nga sfera e energjetikes, lendeve të para minerale dhe telekomunikimet, për të cilën gjate procedures së zbatuar paraprakisht në pajtim me ligjin, është fituar e drejta e koncesionit ose e drejte tjetër, propozimin e eksproprijimit e parashtron Avokati Shteteror i Republikës

së Maqedonise ose njesia e vetadministrimit lokal me iniciative paraprake të koncesionarit ose bartesi i ndonje të drejte tjetër adekuate në pajtim me ligjin.

(4) Në rastet nga paragrafi (3) i ketij neni, te Avokatia Shtetërore e Republikës së Maqedonise ose njesia e vetadministrimit lokal dorezohet të dhenat nga neni 25 dhe deshmite nga neni 26 i ketij ligji.

Neni 23

Kur behet eksproprijimi i plote për realizim të interesit publik, të percaktuar në nenin 7 të ketij ligji, propozimi për eksproprijim parashtrohet nga njesia e vetadministrimit lokal ose qyteti i Shkupit.

Neni 24

Kur behet eksproprijimi i plote për realizimin e interesit publik të percaktuar me ligj tjetër, propozimi dorezohet te Avokati Shtetëror i Republikës së Maqedonise, perkatesisht njesia e vetadministrimit lokal ose Qyteti i Shkupit, varesisht nga ajo nese interesi publik eshte me rendesi për Republikën e Maqedonise ose me rendesi lokale.

2. Propozimi për eksproprijim

Neni 25

Propozimi për eksproprijim permban të dhena për:

- 1) propozuesin e eksproprijimit;
- 2) patundshmerine për të cilën propozohet eksproprijimi;
- 3) pronarin e patundshmerise (emri personal ose titulli, vendbanimi, vendqendrimi, perkatesisht selia);
- 4) bartesit e të drejtave tjera pronesore të patundshmerise (emri personal ose titulli, vendbanimi, vendqendrimi, perkatesisht selia) dhe
- 5) llojin e objektit ose realizimit të puneve për të cilat propozohet eksproprijimi.

Neni 26

Me propozimin për eksproprijim parashtrohet:

- 1) deshmia se propozuesi i eksproprijimit i ka ofruar pronarit të patundshmerise që me marreveshje për ta zgjidhur ceshtjen e marrjes së të drejtes së patundshmerise që duhet të jete lende e eksproprijimit (oferte me shkrim për lidhjen e marreveshjes për shkembim ose marreveshje për shitje);
- 2) ekstrakti nga akti për planifikimin hapësinor ose projekti i miratuar i infrastruktures;
- 3) elaborati gjeodezik për të dhenat numerike për patundshmerine për të cilën propozohet eksproprijimi;
- 4) oferta për llojin dhe shumën e kompensimit për patundshmerine për të cilën propozohet eksproprijimi në shumë të vlerës së tregut të patundshmerise, e percaktuar nga vleresues i autorizuar në pajtim me Ligjin për vlere-sim;
- 5) aktzoterimi për patundshmerine për të cilën propozohet eksproprijimi;
- 6) aktzoterimi për patundshmerine që ofrohet si kompensim për patundshmerine e eksproprijuar dhe
- 7) deshmia për mjete të siguruar për kompensim të patundshmerise së eksproprijuar (njoftim për mjete të planifikuar në buxhet nga personi që udheheq me shfrytëzuesin buxhetor ose njesinë shfrytëzuese të mjeteve të Buxhetit të Republikës së Maqedonise), garancia bankare se ndermarrjet publike, shoqëritë tregtare dhe institucionet tjera të themeluara nga shteti kanë siguruar mjete për kompensim, vendimi i Keshillit të njesisë së vetadministrimit lokal për mjete të rezervuara për eksproprijim në buxhetin e njesisë së vetadministrimit lokal, perkatesisht garancia bankare se koncesionari, bartesi i qirase afatgjate dhe investitori i linjes infrastrukturore ka siguruar mjete për kompensim.

3. Propozim për initiative për eksproprijim

Neni 27

(1) Kur eksproprijimi kryhet për ndertim të objektit me interes publik ose objektit për veprimtari me interes publik ose sigurimit të shërbimit publik nga sfera e energjetikes, lëndet minerale dhe telekomunikimet, propozimin e eksproprijimit e parashtron Avokati Shtetëror i Republikës së Maqedonise ose njesia e vetadministrimit lokal dhe Qyteti i Shkupit, me iniciative paraprake të personit juridik që ka për qëllim ta realizojë interesin publik.

(2) Iniciativa nga paragrafi (1) i ketij neni dorezohet te Qeveria e Republikës së Maqedonise ose njesia e vetadministrimit lokal dhe qyteti i Shkupit dhe duhet të permbaje:

- të dhenat për patundshmerine me të cilën ka të beje iniciativa,
- elaborat gjeodezik për të dhenat numerike për patundshmerine me të cilën ka të beje iniciativa për eksproprijim,
- vlerën e tregut të patundshmerise, e percaktuar në pajtim me nenin 37 të ketij ligji, dhe
- ekstraktin nga akti i planifikimit hapësinor.

(3) Për pranimin e iniciativës nga paragrafi (1) i ketij neni vendos Qeveria e Republikës së Maqedonise, perkatesisht Keshilli i njesisë së vetadministrimit lokal dhe Qyteti i Shkupit.

(4) Nese Qeveria e Republikës së Maqedonise, njesia e vetadministrimit lokal, ose qyteti i Shkupit vendos që ta pranojë iniciativën, e njofton parashtruesin e iniciativës që të depozitojë mjete në shumë të vlerës së percaktuar të patundshmerise që duhet të eksproprijohet, në llogarinë depozitare të organit të administrates shtetërore, kompetent për punët nga sfera e energjetikes dhe lëndëve minerale, perkatesisht organit të administrates shtetërore, kompetent për punët nga sfera e telekomunikimeve, perkatesisht në llogarinë depozitare të njesisë së vetadministrimit lokal në kuader të llogarise së thesarit.

(5) Kur iniciativa e pranuar ka të beje me interesin publik me rendesi për Republikën e Maqedonise nga neni 6 i ketij ligji, Qeveria e Republikës së Maqedonise e njofton organin e administrates shtetërore, kompetent për punët nga sfera e energjetikes dhe lëndëve të para minerale, perkatesisht organin e administrates shtetërore kompetent për punët nga sfera e telekomunikimeve, që të hapë llogari depozitare në kuader të llogarise së thesarit.

(6) Pas pranimit të iniciativës, parashtruesi i iniciativës te Avokatia e Shtetit të Republikës së Maqedonise, perkatesisht te njesia e vetadministrimit lokal ose të qytetit të Shkupit, i paraqet deshmite nga neni 26 i ketij ligji dhe vendimin për pranim të iniciativës dhe deshmie për depozitim të mjeteve në lartësi të vlerës së percaktuar të patundshmerise e cila duhet të eksproprijohet, në llogari depozitare të organit të administrates shtetërore kompetent për punët nga sfera e energjetikes dhe lëndëve të para minerale, perkatesisht organit të administrates shtetërore kompetent për punët nga sfera e telekomunikimeve, perkatesisht në llogari depozitare të njesisë së vetadministrimit lokal në kuader të llogarise së thesarit, për ngritje të procedurës për eksproprijim.

(7) Nese pas perfundimit të procedurës së eksproprijimit, ndersa pas procedurës së zbatuar për koncesion, qirase afatgjate apo të drejtes tjetër sipas ligjit, parashtruesi i iniciativës nuk eshte zgjedhur për ta realizuar interesin publik ose për ta siguruar shërbimin publik, mjetet e depozituara nga paragrafi (4) i ketij neni i kthehen parashtruesit të iniciativës.

(8) Nese pas perfundimit të procedurës për eksproprijim, e pas procedurës së zbatuar për koncesion, qirase afatgjate ose të drejte tjetër në pajtim me ligjin, parashtruesi i iniciativës zgjidhet që ta realizojë interesin publik, mjetet nga llogaria depozitare nga paragrafi (4) i ketij neni shfrytëzohen për pagesën e kompensimit për patundshmerine e eksproprijuar.

(9) Në rast të percaktimit të kompensimit të larte për patundshmerine e eksproprijuar nga shuma e depozituar në llogarine e dedikuar, parashtruesi i iniciatives nga paragrafi (1) i ketij neni është i obliguar që ta kompensoje dallimin e vleres së kompensimit të percaktuar për patundshmerine e eksproprijuar. Nëse kompensimi i percaktuar për patundshmerine e eksproprijuar është më i ulët nga ai i depozituar, mbetja e mjeteve të depozituara i kthehet parashtruesit të iniciatives.

(10) Personi që do ta marre koncesionin, qirane afatgjate ose të drejten tjetër sipas ligjit, e nuk është personi i njetë i cili e ka paraqitur iniciativen, është i detyruar që në afat prej 15 ditësh nga lidhja e marreveshjes për koncesion, qira afatgjate ose të drejtes tjetër sipas ligjit, ta paguaje shumën në lartësi të kompensimit për patundshmeri të eksproprijuar në llogarine depozitare të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e energjetikës dhe lendeve të para minerale, perkatesisht organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e telekomunikimeve, perkatesisht në llogarine depozitare të njësive së vetadministrimit lokal në kuader të llogarise së The-sarit.

(11) Me kerkese të personit nga paragrafi (9) të ketij neni, kompensimi për qira afatgjate mund të ulët për shumën në lartësi të kompensimit të paguar për eksproprijim.

4. Procedura para organit për eksproprijim

Neni 28

Pas pranimit të propozimit për eksproprijim, organi për eksproprijim është i detyruar që:

- propozimin për eksproprijim me të gjitha shkresat ta dorezoje te pronari dhe të bartesit e të drejtave tjera pronesore të patundshmerise për të cilën propozohet eksproprijimi, në afat prej pesë ditësh nga pranimi i propozimit dhe
- propozimin për eksproprijim dhe elaboratin gjeodezik nga neni 26 pika 3 të ketij ligji, ta dorezoje te Agjencia për Kadaster të Patundshmerive për shenimin e propozimit për eksproprijim, në afat prej pesë ditësh nga pranimi i propozimit për eksproprijim.

Neni 29

Organi për eksproprijim pas propozimit për eksproprijim cakton debat në të cilin i fton pronarin e patundshmerise ose bartesit e të drejtave tjera pronesore të patundshmerise që është lende e eksproprijimit dhe propozuesin e eksproprijimit. Në debat percaktohet ekzistimi i interesit publik, e drejta e pronesise dhe të drejtat tjera pronesore, lloji dhe lartësia e kompensimit si dhe fakte dhe rrethana tjera me rendesi për eksproprijimin. Organi është i detyruar që pas dorezimit të propozimit për eksproprijim te pronari i patundshmerise ose bartesit e të drejtave tjera pronesore të patundshmerise, të caktojë dhe realizojë debat për propozimin, më së voni në afat prej 15 ditësh nga dita e dorezimit të propozimit të pronarit të patundshmerise ose të bartesve të të drejtave tjera të patundshmerise.

5. Debat i marreveshje

Neni 30

(1) Debat i mund të perfundoje me marreveshje për kompensim (barazim).

(2) Me marreveshjen nga paragrafi (1) i ketij neni percaktohet lloji i kompensimit (pagesa në para ose dhenie e patundshmerise tjetër adekuate), lartësia e ketij kompensimi nëse është percaktuar në para dhe afati në të cilin duhet të paguhet.

(3) Marreveshja futet në procesverbal që i permban të gjitha të dhenat e domosdoshme për plotesimin e obligimeve të propozuesit të eksproprijimit dhe pronarit të patundshmerise ose bartesit të të drejtave tjera pronesore.

(4) Marreveshja është e lidhur kur të dy palet do ta nënshkruajnë procesverbalin.

(5) Marreveshja është baze për regjistrimin e të drejtes së pronesise të propozuesit të eksproprijimit.

(6) Marreveshja nga paragrafi (4) i ketij neni e ka cilesine e dokumentit permbarues, kurse me lidhjen e marreveshjes llogaritet se procedura e eksproprijimit dhe procedura e percaktimit të kompensimit janë të kryera në menyre të plotfuqishme.

6. Aktvendimi për eksproprijim

Neni 31

(1) Nëse nuk arrihet marreveshja nga neni 30 i ketij ligji, organi i eksproprijimit varesisht prej fakteve të percaktuara në procedure do të miratoje vendim për eksproprijim.

(2) Aktvendimi me të cilin miratohet propozimi për eksproprijim permban të dhëna për:

- propozuesin e eksproprijimit,
- patundshmerine që eksproprijohet, me shenimin e të dhënave nga kadastra e patundshmerive,
- pronarin e patundshmerise (emri personal ose titulli, vendbanimi, vendqendrimi, perkatesisht selia),
- bartesit e të drejtave tjera pronesore të patundshmerise (emri personal ose titulli, vendbanimi, vendqendrimi, perkatesisht selia) dhe
- ndertimin e objektit ose realizimin e puneve për të cilat propozohet eksproprijimi.

Neni 32

Kunder aktvendimit për eksproprijim mund të parash-trohet padi në Gjykatën Administrative në afat prej 15 ditësh nga dita e dorezimit të aktvendimit.

7. Zotërimi i patundshmerise së eksproprijuar

Neni 33

(1) Propozuesi i eksproprijimit e merr të drejten e zotërimin të patundshmerise së eksproprijuar në afat prej tete ditësh nga dita e arritjes së barazimit (marreveshjes) nga neni 30 i ketij ligji, nëse propozuesi i eksproprijimit dhe pronari i patundshmerise së eksproprijuar nuk merren vesh ndryshe, perkatesisht me plotfuqishmerine e aktvendimit nga neni 31 i ketij ligji.

(2) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni, Qeveria e Republikës së Maqedonise, me propozim të arsyetuar të propozuesit të eksproprijimit mund të vendose që patundshmeria t'i dorezohet në zotërim propozuesit të eksproprijimit para plotfuqishmerise, e pas perfundimit të aktvendimit për eksproprijimin nëse vlereson se kjo është e domosdoshme për urgjencën e ndertimit të objekteve ose realizimin e puneve nga nenet 6 dhe 7 të ketij ligji, ose për menjanimin e demit më të konsiderueshem material dhe rrezikut për shendetin e njerezve dhe mjedisin jetesor.

(3) Nëse propozuesi i eksproprijimit ka hyrë në zotërimin e patundshmerise së eksproprijuar para plotfuqishmerise së aktvendimit, ndërsa propozimi për eksproprijim në procedure të metejshme refuzohet në menyre të plotfuqishme, propozuesi i eksproprijimit detyrohet që pronarit t'i ktheje patundshmerine në afat prej 15 ditësh pas plotfuqishmerise së aktvendimit me të cilin është refuzuar propozimi për eksproprijim, nëse patundshmeria ekziston, si dhe t'i kompensoje demin e shkaktuar me hyrje në zotërim të patundshmerise, perkatesisht nëse patundshmeria nuk ekziston ose nuk mund t'i kthehet, t'i kompensoje demin.

(4) Organi për eksproprijim është i detyruar që të perpi-loje procesverbal, në të cilin do ta percaktojë gjendjen e prones para hyrjes në zotërim, nëse gjendja e prones është me rendesi për zhvendimin. Pronarit i dorezohet ekzemplar nga procesverbali, i nënshkruar nga organi, propozuesi i eksproprijimit dhe pronari i patundshmerise.

(5) Kur pronari jeton në ndertese të eksproprijuar bane-sore, perkatesisht banese ose kryen veprimtari në ndertesen e eksproprijuar ose lokalin afarist, ka të drejte për vendosje të perkohshme.

8. Heqja dore nga propozimi për eksproprijim

Neni 34

Propozuesi i eksproprijimit deri në plotfuqishmerine e aktvendimit për eksproprijim mund të heq dore nga propozimi për eksproprijim.

9. Anulimi i aktvendimit të plotfuqishem për eksproprijim

Neni 35

(1) Me kerkese të pronarit të meparshem do të anulohet aktvendimi i plotfuqishem për eksproprijim në teresi ose pjeserisht nese në afat prej dhjete vitesh nuk eshte realizuar qellimi për të cilin eshte kryer eksproprijimi për ndertimin e objekteve, perkatesisht realizimin e puneve me rendesi për Republikën e Maqedonise, perkatesisht gjashte vitesh për ndertimin e objekteve ose realizimin e puneve me rendesi lokale.

(2) Kerkesa për anulimin e aktvendimit për eksproprijim mund të parashtrohet pas kalimit të afateve nga paragrafi (1) i ketij neni, por më së voni deri në 15 vite nga dita e plotfuqishmerise së aktvendimit për eksproprijim.

(3) Për anulimin e aktvendimit për eksproprijim nga paragrafet (1) dhe (2) të ketij neni vendos organi për eksproprijim.

(4) Në rast të anulimit të aktvendimit për eksproprijim, kompensimi për patundshmerine e eksproprijuar zgjidhet me procedure për percaktimin e kompensimit të parapare me kete ligj.

10. Procedurea për vendosjen e të drejtes së servitutit dhe për kufizime tjera të së drejtes së pronesisë së tokes

Neni 36

Në proceduren për vendosjen e të drejtes për servitut dhe kufizimeve tjera të së drejtes së pronesisë së tokes, në menyre adekuate zbatohen dispozitat e ketij ligji që kane të bejne me proceduren për eksproprijim të plote.

III. PROCEDURA PËR KOMPENSIM

1. Kompensimi për eksproprijim të plote

Neni 37

Vleren tregtare të patundshmerive të eksproprijuara dhe të patundshmerive që jepen si kompensim, e percakton vleresuesi i autorizuar në pajtim me Ligjin për vleresim.

Neni 38

Kompensimi për patundshmerine e eksproprijuar percaktohet sipas rregulles në para nese pronari i meparshem, perkatesisht bartesit e të drejtave tjera pronesore dhe propozuesi i eksproprijimit nuk merren vesh ndryshe.

Neni 39

Pronari i patundshmerise që eksproprijohet ka të drejte kompensimi edhe për mbeltime, të mbjella, pyjet e tokes dhe frytet, nese nuk jane perfshire në cmimin e tregut të tokes.

Neni 40

Pronari i patundshmerise që eksproprijohet nuk ka të drejte kompensimi për investimet që i ka kryer pas dites kur i eshte dorezuar propozimi për eksproprijim.

Neni 41

(1) Kur si kompensim për patundshmerine e eksproprijuar ofrohet patundshmeri tjetër, ajo duhet të jete me vlere adekuate me patundshmerine e eksproprijuar.

(2) Kur ndermjet vleres së patundshmerise së eksproprijuar dhe patundshmerise që jepet si kompensim ekziston dallim në vlere, propozuesi i eksproprijimit, perkatesisht pronari i meparshem eshte i detyruar që pales tjetër t'ia kompensoje dallimin.

(3) Kur detyrimin nga paragrafi (2) i ketij neni e ka pronari i patundshmerise që eksproprijohet, ai mund ta paguaje dallimin në para të gatshme ose ta fitoje të drejten e pronesisë vetem për pjesen e patundshmerise në lartesi të kompensimit të caktuar.

(4) Menyra, kushtet dhe afatet për pagesen e dallimit të vleres nga paragrafi (2) i ketij neni percaktohet me marreveshje, perkatesisht me vendim të gjykates.

Neni 42

(1) Propozuesi i eksproprijimit eshte i detyruar që pronarit të patundshmerise që eksproprijohet që jeton në objektin e eksproprijuar, perkatesisht kryen veprimtari, nese ai e kerkon kete, t'i jape në shkembim objekt tjetër adekuat me vleren.

(2) Pronari i patundshmerise që eksproprijohet ka të drejte kompensimi për shpenzime të shpernguljes.

Neni 43

(1) Nese eksproprijohet patundshmeri ku kryhet veprimtari, gjate percaktimit të kompensimit merret parasysh edhe demi që pesohet për shkak të nderprerjes së veprimtarise, si dhe demi që eshte shkaktuar për shkak të ndryshimit të lokacionit, nese eshte bere një gjë e tille.

(2) Lartesine e demit nga paragrafi (1) i ketij neni e percakton personi ekspert në çdo rast konkret në pajtim me Ligjin për ekspertize.

Neni 44

(1) Kur percaktohet kompensim për objekt që për shkak të natyres së tij nuk eshte në qarkullim dhe për të cilin nuk formohet cmim i tregut (puse, rrethoja, mure mbeshetese dhe ngjashem), lartesia e kompensimit percaktohet sipas vleres së tregut të materialit dhe punes së dore të nevojshme për ndertimin e atyre objekteve, e zvogeluar për shumen adekuate për amortizim.

(2) Lartesine e kompensimit nga paragrafi (1) i ketij neni e percakton vleresuesi i autorizuar në çdo rast konkret në pajtim me Ligjin për vleresim.

2. Kompensimi për servitut

Neni 45

(1) Për të drejten e themeluar të servitutit paguhet kompensim që e perfshin vleren e zvogeluar të tregut të sendit të sherbyer dhe demin që eshte shkaktuar në vendosjen e të drejtes për servitut.

(2) Kompensimi nga paragrafi (1) i ketij neni percaktohet nga vleresuesi i autorizuar në çdo rast konkret në pajtim me Ligjin për vleresim.

3. Kompensimi për kufizime tjera të së drejtes së pronesisë së tokes

Neni 46

(1) Kompensimi për kufizimet tjera të së drejtes së pronesisë së tokes percaktohet sipas shumes së qirase që arrihet në tregun e atij lloji të patundshmerive.

(2) Nese me kufizimin e të drejtes së pronesisë së tokes shkaktohet dëm për pronarin e patundshmerise, ai ka të drejte kompensimi të demit.

(3) Компенсими i demit percaktohet në çdo rast konkret nga personi ekspert në pajtimi me Ligjin për ekspertize.

4. Marreveshja për kompensim

Neni 47

(1) Propozuesi i eksproprijimit dhe pronari i patundshmerise që eksproprijohet mund të arrijne marreveshje për kompensimin deri në plotfuqishmerine e aktvendimit për eksproprijim, nese marreveshja e tille nuk arrihet organi për eksproprijim detyrohet që në afat prej tete ditesh nga plotfuqishmeria e aktvendimit për eksproprijim të caktoje debat për marreveshje për kompensim.

(2) Nese pas debatit të realizuar për marreveshje nuk arrihet marreveshje për kompensim, organi për eksproprijim detyrohet që në afat prej tete ditesh pas debatit të mbajtur, lenden me të gjitha shkresat ta dorezoje në gjykatën kompetente, për percaktimin e kompensimit.

5. Plotesimi i obligimit për kompensim

Neni 48

(1) Propozuesi i eksproprijimit detyrohet që brenda afatit të percaktuar në marreveshjen nga neni 30 ose 47 të ketij ligji, ose në afat prej 30 ditesh nga plotfuqishmeria e vendimit të gjykates për kompensim, ta paguaje kompensimin në para, perkatesisht ta dorezoje patundshmerine që jepet si kompensim për patundshmerine e eksproprijuar.

(2) Nese propozuesi i eksproprijimit në afatin nga paragrafi (1) i ketij neni nuk e paguan kompensimin në para ose nuk e dorezon patundshmerine që jepet si kompensim në zoterim, eshte i detyruar të paguaje kompensim të demit, perkatesisht kamate me shkalle referente të Bankes Popullore të Republikes së Maqedonise.

IV. PROCEDURA TË VECANTA

Neni 49

(1) Toka ndertimore në pronesi shtetore për të cilën ekziston e drejta e shfrytezimit (shfrytezues-persona juridike dhe fizike) do të merret nga shfrytezimi për ndertim të objekteve dhe realizim të puneve tjera me interes publik të percaktuara në nenet 6 dhe 7 të ketij ligji, me aktvendim të organit për eksproprijim.

(2) Shfrytezuesve të tokës ndertimore nga paragrafi (1) i ketij neni u takon kompensim sipas dispozitave të ketij ligji, nese e drejta e shfrytezimit eshte në baze të pronesise së meherhme ose eshte fituar me kompensim.

Neni 50

(1) Shfrytezuesve të tokës ndertimore nga neni 49 të ketij ligji ju takon kompensim sipas dispozitave të ketij ligji, nese e drejta e perdorimit eshte fituar pa kompensim.

(2) Shfrytezuesit e tokës ndertimore nga paragrafi (1) i ketij neni kane të drejte kompensimi të investimeve të kryera në toke.

Regjistrimi në kadastrën e patundshmerive

Neni 51

(1) Regjistrimi i të drejtes së pronesise në kadastrën e patundshmerive të patundshmerise së eksproprijuar kryhet në baze të marreveshjes nga neni 30, perkatesisht neni 47 të ketij ligji ose në baze të aktvendimit të plotfuqishem për eksproprijim nga neni 31 i ketij ligji.

(2) Në kadastrën e patundshmerive regjistrohet e drejta e servitutit dhe kufizimet tjera të së drejtes së pronesise së tokës nga nenet 11, 15, 16 dhe 17 të ketij ligji.

V. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 52

Procedurat e filluara për eksproprijim deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji do të kryhen në pajtim me rregullat që kane qene në fuqi deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 53

Për ankesat e parashtruara kunder aktvendimeve për eksproprijim të miratuara deri në hyrjen në fuqi të ketij ligji, do të vendose Komisioni Shtetor për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dytë.

Neni 54

Me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji shfuqizohet Ligji për eksproprijim („Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise“ numer 33/95, 20/98, 40/99, 31/03, 46/2005, 10/2008, 106/2008, 156/10 dhe 6/12).

Neni 55

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në „Gazeten Zyrtare të Republikes së Maqedonise“.

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2452.

Врз основа на член 84, став 1, алинеја 9 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91 и 91/2001), согласно член 1 и член 1а од Законот за помилување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/93 и 12/2009), Претседателот на Република Македонија, донесе

О Д Л У К А ЗА ПОМИЛУВАЊЕ НА ОСУДЕНИ ЛИЦА ПО ПО- ВОД 2-РИ АВГУСТ 2012 ГОДИНА - НАЦИОНАЛ- НИОТ ПРАЗНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I

Потполно се ослободуваат од натамошно извршување на казната затвор осудените лица:

1. АЛЕКСАНДАР БОГОЉУБ ДИМИТРИЈЕСКИ, од Охрид
2. АЛЕКСАНДАР АНГЕЛ МАНЕВ, од Кавадарци
3. ДЕЈАН ЕШТРЕВ ИБРАИМОВСКИ, од Куманово.

II

Делумно се ослободуваат од натамошно извршување на казната затвор осудените лица:

1. БОРКА ТОДОР ДАВИДОВСКА од Скопје, во траење од 6 месеци
2. БЕРЗАТ ХАМИМ ХУСЕИНИ од с.Семениште, Скопје, во траење од 6 месеци

3. ИСАМЕДИН АКИФ САХИД од Скопје, во траење од 3 месеци
 4. ЛЈУБЕН ЖИВКО ЈОШЕВСКИ од с.Вранче, Прилеп, во траење од 6 месеци
 5. МЕМЕТ ГАРИП АСАНИ од с.Топлица, Гостивар, во траење од 6 месеци
 6. ЦЕВИТ БАЈРАМ СЕЛИМИ од с.Бојане, Скопје, во траење од 6 месеци
 7. ЊИЛДЕТ ФУАТ МЕЧКАИ од с.Пакишт, Запот, Република Албанија, во траење од 9 месеци
 8. ДИМЧО ЈОРДАН КРСТЕВСКИ, од с.Кркља, Крива Паланка, во траење од 4 месеци
 9. ЗОРАН ТИХОМИР ГОРГИЕВСКИ од с.Пакошево – Зелениково – Скопје, во траење од 3 месеци
 10. АЛЕКСАНДАР ДРАГОЉУБ НИКОЛОВ од Скопје, во траење од 6 месеци
 11. БЛАГОЈ ТРАЈЧЕ ЦВЕТКОВ од Велес, во траење од 4 месеци
 12. ЕЈЗАН БАЈРАМ БАЈРАМОСКИ од Неготино, во траење од 4 месеци
 13. ЕЛБЕР ФАДИЛ БУШИ од Скопје, во траење од 4 месеци
 14. ЕЛВИС СЕЛИМ БАЈРАМОВСКИ од с.Криволак, во траење од 3 месеци
 15. ЕМИН АСАН РАМЧЕ од Скопје, во траење од 5 месеци
 16. НЕАД САИД РЕЦЕПОВ од Велес, во траење од 6 месеци
 17. ПАЈАЗИТ ГАЛИП ШАБАНИ од Скопје, во траење од 3 месеци
 18. НАСЕР МУСА АСКОВ од с.Криволак, во траење од 3 месеци
 19. МИРСАД МЕМЕД НУРЧЕВ од с.Криволак, Неготино, во траење од 3 месеци
 20. ТАХИР АКИФ ТАХИР од Скопје, во траење од 5 месеци
 21. ЦЕНГИС ХУСЕИН СУЛЕЈМАН од Скопје, во траење од 3 месеци
 22. РИСТО ЈАНЕ ТРПЧЕВСКИ од Скопје, во траење од 3 месеци
 23. РАДЕ МИЛАН МИКИЌ од Скопје, во траење од 3 месеци
 24. АГИМ КЕНАН АМЕТИ од Скопје, во траење од 4 месеци
 25. БЛАГОЈЧЕ СТЕВАН АЛЕКСОВСКИ од с.Ротино, Битола, во траење од 3 месеци
 26. БАЈРАМ ЦЕВАТ СЕЛИМИ од с.Бојане, Скопје, во траење од 6 месеци
 27. ВИКТОР МИЛЕ ДРАГОМАНСКИ од Скопје, во траење од 4 месеци
 28. ДРАГАН ЧЕДОМИР БОШКОВСКИ од Куманово, во траење од 3 месеци
 29. МАРЈАН НИКОЛА ИВАНОВ од Велес, во траење од 3 месеци
 30. ТРАЈАН БОЖИДАР ТРАЈКОВСКИ од Скопје, во траење од 3 месеци
 31. САШО ТОДЕ ТРПЕСКИ од Скопје, во траење од 5 месеци
 32. СЕЛАЈДИН ЕЈУП ШКРЕТА од Скопје, во траење од 4 месеци
 33. ТОМЕ ПЕТРЕ ПЕТРОВ од с.Манастирец, Кавадарци, во траење од 6 месеци
 34. ФЕМИ КАДРИ РАМАДАНИ од Скопје, во траење од 6 месеци
 35. ЦЕНГИС САМЕДИН ВЕСЕЛОСКИ од Прилеп, во траење од 4 месеци
 36. РАСИМ МЕМЕТ НУРЧЕВ од с.Криволак, во траење од 3 месеци
 37. ЗИЛБЕХАР СЕЛИМ ЗИБЕРОВСКИ од с.Сарај, Скопје, во траење од 4 месеци
 38. АЛЕКСАНДАР ЗЛАТКО БЛАЖЕВСКИ од Скопје, во траење од 3 месеци

39. АМИР ЦЕВДЕТ ХАСАНИ од Гостивар, во траење од 3 месеци
 40. БАЛЕ ВАСКО САМАРЦИОВСКИ од с.Кукуречани, Битола, во траење од 3 месеци
 41. ЖАН ДИМКО ГОРГИОСКИ од Прилеп, во траење од 6 месеци
 42. СЛАВЧО ДИМИТРИЈА БОШКОСКИ од Тетово, во траење од 3 месеци
 43. СЛОБОДАН ИЛИЈА МИТРОВ од Струмица, во траење од 3 месеци
 44. ЦЕВДЕТ ЈАКУП БРАИМИ од Тетово, во траење од 6 месеци
 45. ГАЗМЕНД ЧЕБИР ЗЕНКУ од с.Трапчин Дол, Кичево, во траење од 6 месеци
 46. ЧЕБИР МУСТАФА ЗЕНКУ од с.Трапчин Дол, Кичево, во траење од 3 месеци
 47. ЈОВЕ КИТАН ЈОВАНОВСКИ од нас.Ајдучка Чешма, Куманово, во траење од 6 месеци
 48. ДЕМИР МЕФАИЛ МИФТАРИ од с.Ново Село, во траење од 3 месеци
 49. МУАРЕМ САМИЈА БИБОСКИ од с.Поум, Струга, во траење од 4 месеци
 50. НЕВАИП РУШАН АБДУРАМАНИ од с.Раовиќ, Скопје, во траење од 6 месеци
 51. РАМИЗ ЗЕЈНУЛАХ МУСАИ од с.Гајре, Тетово, во траење од 3 месеци.

III

Оваа Одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 07-1275/1
25 јули 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Горге Иванов**, с.р.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2453.

Врз основа на член 383, став 1, точка 2 од Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10 и 24/11), Владата на Република Македонија во својство на Собрание на АД во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловната навигација, М-НАВ АД – Скопје, на седницата одржана на 17.7.2012 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АКЦИОНЕРСКОТО ДРУШТВО ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА ДАВАТЕЛ НА УСЛУГИ НА ВОЗДУХОПЛОВНАТА НАВИГАЦИЈА М-НАВ АД – СКОПЈЕ ЗА 2011 ГОДИНА

1. Со оваа Одлука се одобрува Годишниот извештај за работењето на Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давател на услуги на воздухопловната навигација М-НАВ АД. Скопје за 2011 година, усвоена од Управниот одбор на ова Акционерско друштво, под бр. 02-934/2 од 31.5.2012 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 41-4547/1
17 јули 2012 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2454.

Врз основа на член 213 – б од Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 50/2010, 52/2010, 124/2010, 47/2011, 11/2012 и 39/2012), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12 јули 2012 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТА

1. За членови на Комисијата за утврдување на репрезентативноста се определуваат:

- Орхан Шерифи, од Министерството за труд и социјална политика,

- Снежана Поповска Зечевиќ, од Министерството за правда,

- Ќиро Спанцев, од Министерството за економија.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 23-843/4
12 јули 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2455.

Врз основа на член 36 став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008, 82/2008, 10/2010 и 51/2011), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12 јули 2012 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ОДЛУКАТА ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ВРШИТЕЛ НА ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР НА РЕПУБЛИЧКИОТ ЗАВОД ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ДОМАЌИНСТВОТО - СКОПЈЕ

1. Владата на Република Македонија дава согласност на Одлуката на Собирот на работниците на Републичкиот завод за унапредување на домаќинството – Скопје бр. 02-109/1 од 23.5.2012 година, со која Лидија Ѓорѓиевска, дипл. технолог, се разрешува од должноста вршител на должноста директор на Заводот, заклучно со 30 јуни 2012 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 23-4311/2
12 јули 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2456.

Врз основа на член 100, став 2 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/2012), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 26 јуни 2012 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР - ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОСНОВАЧОТ НА ЈЗУ УНИВЕРЗИТЕТСКА КЛИНИКА ЗА ХИРУРГИЈА НА ЛИЦЕ, ВИЛИЦИ И ВРАТ- МАКСИЛОФАЦИЈАЛНА ХИРУРГИЈА - СКОПЈЕ

1. Од должноста членови на Управниот одбор - претставници на основачот на ЈЗУ Универзитетска клиника за хирургија на лице, вилици и врат-максилорацијална хирургија - Скопје се разрешуваат:

- Селим Мерсимовски

- Буњамин Џафери.

2. За членови на Управниот одбор - претставници на основачот на ЈЗУ Универзитетска клиника за хирургија на лице, вилици и врат-максилорацијална хирургија - Скопје се именуваат:

- Назми Фазли

- Стојанчо Стојковски.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 23-5231/1
26 јуни 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2457.

Врз основа на член 40-а став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008, 82/2008, 10/2010 и 51/2011), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 3 јули 2012 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПОРТПАРОЛ НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. За портпарол на Владата на Република Македонија се именува Александар Ѓорѓиев.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-5395/1
3 јули 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2458.

Врз основа на член 17 од Законот за јавните претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/96, 6/2002, 40/2003, 49/2006, 22/2007, 83/2007, 97/2010 и 6/2012), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 11 јули 2012 година, донесе

РЕШЕНИЕ

**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА
УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЈП ЗА СТОПАНИСУВАЊЕ
СО ОБЈЕКТИТЕ ЗА СПОРТ ВО СОПСТВЕНОСТ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1. Булент Ибрахим се разрешува од должноста член на Управниот одбор на Јавното претпријатие за стопанисување со објектите за спорт во сопственост на Република Македонија, поради заминување на друга должност.

2. За член на Управниот одбор на Јавното претпријатие за стопанисување со објектите за спорт во сопственост на Република Македонија се именува Билент Исинов.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 23-5623/1
11 јули 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ
РАБОТИ**

2459.

ОБЈАВА

Договорот меѓу Република Македонија и Црна Гора за екстрадиција, склучен во Охрид на 4 октомври 2011 година („Службен весник на РМ“ бр. 40/2012) влезе во сила на 17 јули 2012 година.

19 јули 2012 година
Скопје

Министер за надворешни работи,
м-р **Никола Попоски**, с.р

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО**

2460.

Врз основа на член 148 став 4 од Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/10 и 53/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

**ПРАВИЛНИК
ЗА ФОРМАТА, СОДРЖИНА И ПОДАТОЦИТЕ
КОИ ГИ СОДРЖИ ЗАПИСНИКОТ ОД КОНТРОЛА
НА САМОТО МЕСТО**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата, содржината и податоците кои ги содржи записникот од контрола на самото место.

Член 2

Формата и содржината на записникот од контрола на самото место е дадена во прилог и е составен дел на овој правилник.

Член 3

Во записникот од контрола на самото место се наведуваат следните податоци:

1. Назив на барателот/корисникот
 2. Датум на вршење на контролата на самото место,
 3. Мерка за која се врши контролата на самото место,
 4. Број на барањето за финансиска поддршка,
 5. Почеток на контрола на самото место (се запишува часот на почеток на контролата на самото место),
 6. Место на контрола на самото место (се запишува адресата на местото каде што е направена контролата на самото место,
 7. Име и презиме на надлежниот контролор одреден за вршење на контролата на самото место,
 8. Податоци за барателот/корисникот или пак од него овластено лице (со пишан документ во кој се овластува друго лице да присуствува на контролата на самото место), се запишува: Име презиме, ЕМБГ/ ЕДБ,
 9. Податоци за други присутни лица (име и презиме, ЕМБГ),
 10. Констатираната фактичка состојба и податоци од контролата на самото место споредени со состојбата наведена во барањето за финансиска поддршка и доставената документација.
 11. Часот на завршување на контролата на самото место,
 12. Простор за забелешки за начинот на извршената контрола на самото место од страна на барателот/корисникот и
 13. Потпис на барателот/корисникот или пак од него овластено лице, други присутни лица и контролорите.
- Записникот од контрола на самото се составува во три примероци, од кои еден примерок веднаш му се дава на барателот/овластеното лице, еден примерок за контролорот и еден примерок се доставува во секторот за контрола на самото место во Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој.

Член 4

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-7853/1
13 јули 2012 година
Скопје

Министер,
Љупчо Димовски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА**2461.**

Врз основа на член 11 став (1), алинеја 1, 2, 3, 4 и 6 и член 61 став (1), алинеја 1, 2 и 3 од Законот за возила („Службен весник на Република Македонија” бр.140/08 и 53/11), министерот за економија, донесе

П РА В И Л Н И К**ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА НОВИ МОТОРНИ И
ПРИКЛУЧНИ ВОЗИЛА, СИСТЕМИ, СОСТАВНИ ДЕЛОВИ И САМОСТОЈНИ ТЕХНИЧКИ
ЕДИНИЦИ НАМЕНЕТИ ЗА ТАКВИТЕ ВОЗИЛА****Член 1**

Во Правилникот за одобрување на нови моторни и приклучни возила, системи, составни делови и самостојни технички единици наменети за таквите возила („Службен весник на Република Македонија” бр. 132/09), се додава нов Прилог XXIII кој е составен дел од овој правилник.

Член 2

Од влегување во сила на овој правилник до 31 јули 2013 година, постапката за единечно одобрување за возила од категоријата М2 и М3, ќе се врши согласно техничките барања дадени во Прилог XXIII на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

Член 3

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 25-6111/3

26 јули 2012 година

Скопје

Министер,

Ваљон Сараќини, с.р.

Прилог XXIII

Технички барања (ниво на барани ЕСЕ Правилници, односно еквивалентни ЕЕС/ЕС Директиви) за возила од категоријата M_2 и M_3

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 103	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	R 34/01	(70/221); 97/19
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R 79/01	(70/311); 92/62, 99/7
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R 28/00	(70/388); 70/388, 87/354
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	R 46/01	(71/127); 88/321
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R 13/09	(71/320); 98/12
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	R 24/03	(72/306); 89/491, 97/20
ТСВ 115	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	R 17/07	(74/408); 96/37
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R 39/00	(75/443); 75/443, 97/39
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R 14/04	(76/115); 96/38
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R 48/02	(76/756); 97/28
ТСВ 121	За катадиоптерите за моторни и приклучни возила	R 3/02	(76/757); 76/757, 97/29
ТСВ 122	За габаритните светла, предните и задните позициони светла, стоп светла.	R 7/02	(76/758); 97/30
ТСВ 123	За покажувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	R 6/01	(76/759); 89/277, 99/15
ТСВ 124	За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	R 4/00	(76/760); 76/760, 97/31

TCB 125	За главните светла на моторни возила, кои функционираат како долго и/или соборено светло и за извори на светлина (светилки со вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни единици кај моторните и нивните приклучни возила	R 1/01 R 5/02 R 8/04 R 20/02 R 112/00 R 37/03 R 98/00 R 99/00	(76/761); 89/517, 99/17 (76/761); 89/517, 99/17 (76/761); 89/517, 99/17 (76/761); 89/517, 99/17 (76/761); 89/517, 99/17 (76/761); 99/17 (76/761); 99/17
TCB 126	За предните светла за магла на моторните возила	R 19/02	(76/762); 87/354, 99/18
TCB 128	За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	R 38/00	(77/538); 89/518, 99/14
TCB 129	За светлата за возење наназад	R 23/00	(77/539); 87/354, 97/32
TCB 130	За паркирни светла за моторни возила	R 77/00	(77/540), 77/540, 99/16
TCB 131	За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	R 16/04	(77/541); 90/628, 96/36, 2000/3
TCB 136	За системите за греење на моторните и приклучните возила	R 122/00	(2001/56); 2001/56
TCB 140	За силината на моторот кај моторните возила	R 85/00	(80/1269); 89/491
TCB 141	За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата	R 49/03 Фаза А	(88/77); 99/96, 2001/27 Фаза А
TCB 145	За сигурносните стакла и материјалите за застаклување кај моторните и приклучните возила	R 43/00	(92/22); 92/22, 2001/92
TCB 146	За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	R 30/02 R 54/00	(92/23); 92/23, 2001/43
TCB147	За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	R 89/00	(92/6); 92/24, 2002/85 2004/11
TCB 151	За однесување при горење на материјалите применети во внатрешната конструкција на одделни категории на моторните возила	R 118/00	(95/28)
TCB 152	За посебните барања за автобусите кои имаат повеќе од осум седишта покрај возачкото седиште	R 36/03 R 52/01 R 107/01	(2001/85)

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2462.

Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, врз основа на член 1 став 2, член 158 став 4 точка ж, член 161 и член 184 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005, 25/2007, 7/2008, 57/2010 и 135/2011), член 231 став 2 од Законот за општа управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/2005, 110/2008 и 51/2011), и членовите 3 и 6 од Правилникот за времето и начинот на обелоденување на ценовно чувствителни информации на акционерските друштва со посебни обврски за известување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 110/2006, 66/2008 и 150/2010), постапувајќи по Барањето бр.01-1962 од 07.06.2012 година на Стопанска банка АД Скопје за ослободување од обврската за обелоденување на ценовно чувствителна информација, поднесено на ден 8.6.2012 година и дополнето на ден 26.6.2012 година, на седницата одржана на ден 12.7.2012 година донесе

РЕШЕНИЕ

1. СЕ ОДБИВА КАКО НЕОСНОВАНО Барањето бр. 01-1962 од 07.06.2012 година на Стопанска банка АД Скопје за ослободување од обврската за обелоденување на ценовно чувствителна информација – судска постапка во тек чија вредност изнесува најмалку 5% од вредноста на капиталот на банката, поднесено на ден 08.06.2012 година и дополнето на ден 26.6.2012 година.

2. СЕ ЗАДОЛЖУВА Стопанска банка АД Скопје како друштво со посебни обврски за известување, да ги достави податоците до Комисијата за хартии од вредност кои се однесуваат на судската постапка во тек чија вредност изнесува најмалку 5% од вредноста на капиталот на банката, предмет на Барањето од точка 1 на ова решение, согласно член 158 став 4 точка ж од Законот за хартии од вредност и член 3 став 1 алинеја 11 од Правилникот за времето и начинот на обелоденување на ценовно чувствителни информации на акционерските друштва со посебни обврски за известување и истите да ги објави.

3. Ова Решение влегува во сила со денот на негово донесување и изјавената жалба не го одлага негово извршување.

4. Решението ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

УП 1 Број 07-195 Комисија за хартии од вредност
12 јули 2012 година на Република Македонија
Скопје Претседател,

Марина Наќева Кавракова, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

2463.

Врз основа на членовите 202 и 222 став (3), а во врска со член 110 став (2) од Законот за супервизија на осигурување-пречистен текст („Службен весник на Република Македонија“ бр. 30/2012), Агенцијата за супервизија на осигурување, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ДОЗВОЛА ЗА РАБОТА КАКО ОВЛАСТЕН АКТУАР

1. Се издава дозвола за работа како овластен актуар на лицето Цветлана Винцензи Маркулевска со адреса на живеење на ул. кеј Маршал Тито бр.55, Охрид.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесување.

3. Ова Решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија.“

Бр. 09-1325/2
27 јуни 2012 година
Скопје

Претседател
на Советот на експерти,
д-р Климе Попоски, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

2464.

Врз основа на член 117 став (3) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/10, 53/11 и 1/12) директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство, донесе

ПРАВЛНИК ЗА БАРАЊАТА ВО ОДНОС НА КВАЛИТЕТОТ НА СУПИТЕ, КОНЦЕНТРАТИТЕ ЗА СУПА, КОН- ЦЕНТРАТИТЕ ЗА СОСОВИ И НА ДОДАТОЦИТЕ ЗА ЈАДЕЊЕ И НА СРОДНИТЕ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат барањата во однос на квалитетот на супите, концентратите за супа, концентратите за сосови и на додатоците за јадење и на сродните производи (во натамошниот текст: производи).

Член 2

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1) „термички стерилизирани и замрзнати супи“ (во натамошниот текст: супи) се производи добиени со термичка обработка на основните и на помошните состојки по посебна технолошка постапка, при што заради подобрување на органолептичките својства можат да се користат и адитиви пропишани со овој правилник за оваа група производи.

2) „основни состојки за производство на супи“ се: месо и делови за јадење од добиток за колење, живина, дивеч, риби, ракови, школки, ежови, жаби, желки и полжави, како и екстракти на наведените видови месо, потоа зеленчук, овошје, печурки и производи од зеленчук, овошје и печурки.

3) „помошни состојки за производство на супи“ се: млеко и производи од млеко, јајца и производи од јајца, растителни и животински маснотии за јадење, скроб, жита и производи од жита, леб, печиво и производи на леб и печиво, исушен квасец, хидролизати и автолизати на квасец, хидролизати на белковини, кујнска сол, шеќери, зачини, екстракти и дестилати на природни зачини.

4) „бистра супа“ е просирна течност добиена од основните и помошните состојки и адитиви од член 11 на овој правилник, а може да содржи и иситнети честички на основни и помошни состојки.

5) „крем супа“ е матна, вискозна течност добиена од основните и помошните состојки и адитиви од член 11 на овој правилник, а може да содржи и иситнети честички на основни и помошни состојки, како и скробни материи.

6) „концентрати за супа“ се производи добиени по посебна технолошка постапка од состојките пропишани со овој правилник и од адитиви за концентрати за супа.

7) „прилози“ се сите видови тестенини, месо и производи од месо, кнедли (топчиња) од гриз, од месо, од зеленчук, од бели дробови, како и сушен леб и печиво, жита и производи од жита, мелнички производи и сл.

8) „основни состојки на концентратите за супа“ се:

а) во концентратите за супа од месо – месо од делови за јадење на добиток за колење, на живина, дивеч, риби, ракови, школки, морски ежови, жаби, желки, полжави како и месни екстракти од наведените видови месо и растителни и животински маснотии за јадење.

б) во концентратите за супа од зеленчук или од овошје-зеленчук, овошје и производи од зеленчук или овошје и растителни и животински маснотии за јадење.

в) во концентратите за супа од печурки – печурки, производи од печурки и растителни и животински маснотии за јадење

9) „концентрати за сосови“, се пастозни или растресити производи произведени по посебна технолошка постапка од состојките наведени во член 17 став (1) и од адитивите од член 18 на овој правилник.

10) „додатоци на јадења“, се производи добиени по соодветна технолошка постапка од состојките наведени во член 17 став (1) на овој правилник, што служат да ги подобрат органолептичките својства на готовите јадења и да придонесат за нивно побрзо и поедноставно приготвување.

11) „производи сродни на додатоците на јадења“, се: основи, запришки, смеси за прехранбени производи и сл.

12) „основи“, се производи добиени по посебна технолошка постапка, со термичка обработка на коски, на месо од добиток за колење, на живина, дивеч, како и на зеленчук, овошје и печурки, а служат како основа за приготвување на супи и на готови јадења.

13) „запришки“ се производи добиени по посебна технолошка постапка од брашно на жита и од растителни и животински масти за јадење, а служат да го зголемат вискозитетот на супите, на сосовите и на готовите јадења. На запришките може да им се додава кујнска сол, зачини, екстракти и дестилати на природни зачини, како и адитиви од член 18 на овој правилник.

14) „смеси на прехранбени производи“, се производи добиени со мешање на белтачинести производи, други прехранбени производи и мирудии, односно екстракти на мирудии, со адитиви или без адитиви, во однос кој е неопходен да се однеси технолошкиот процес на производството и да се подобри вкусот и миризбата на прехранбениот производ на кој му е додадена смесата и во чиј состав влегува.

15) „шеќери“ се: шеќер (сахароза), глукоза (декстроза безводна или монохидрат), глукозен сируп, лактоза и фруктоза.

Член 3

(1) За производите за кои со овој правилник не се пропишани барањата за квалитет, се применуваат барањата кои се однесуваат на групата сродни производи.

(2) За производите од став (1) на овој член, како и за производите за кои тоа со овој правилник е изречно предвидено, производителот задолжително изготвува производителска спецификација.

(3) Производителската спецификација треба да содржи краток опис на технолошката постапка на производството на односниот производ, вид и количество на употребените состојки во однос на нето-количеството

на производи, како и извештај за извршеното хемиско испитување на основни хемиски состојки (количество на вода, протеини, масти и на екстрактивни материи без азот).

(4) За изготвените производителски спецификации, производителот води евиденција во која ги внесува следните податоци:

1) евиденциски број на спецификацијата;

2) назив на производот и негово трговско име, ако производот го има;

3) датум на донесувањето на производителската спецификација;

4) датум на почетокот на производството според производителската спецификација;

5) податоци за извршеното хемиско испитување и наод на испитуваниот производ, според став (3) на овој член; и

6) група на која и припаѓа производот според одредбите на овој правилник.

Член 4

Производите од овој правилник може да се пуштат во промет само во оригинално пакување.

Член 5

Означувањето на производите од овој правилник, треба да биде лесно воочливо, јасно и читливо, а буквите со кои е отпечатено името на производот и името на производителот треба да бидат поголеми од буквите на другиот текст во означувањето.

Член 6

Ако нето-масата на производот што се пушта во промет во оригинално пакување не преминува 30 g, означувањето треба да содржи податоци само за името на производот, фирмата, односно име на субјектот кој го пакувал производот, нето-тежина, рок на траење на односниот производ.

Член 7

Ако со овој правилник не е пропишано поинаку, не може да се врши бојадисување, засладување и ароматизирање на производите со вештачки средства, како и конзервирање на производите со хемиски средства.

Член 8

Производите од овој правилник треба да се складираат, транспортираат и чуваат на начин што обезбедува зачувување на нивниот квалитет до моментот на отворањето.

Член 9

Методите на земањето на мостри од производите од овој правилник, треба да бидат во согласност со Правилникот за начините на земањето мостри од храна.

Член 10

Производите од овој правилник се пуштаат во промет како термички стерилизирани супи, замрзнати супи, концентрати за супа, концентрати за сосови, додатоци на јадења и сродни производи.

1. Термички стерилизирани и замрзнати супи

Член 11

(1) При производство на супи можат да се користат следните адитиви: моносодиум-глутаминат, рибонуклеотиди, модифицирани скробови и природни бои (карамел, цвекла и др.)

(2) На термички стерилизирани и замрзнати супи можат да им се додаваат и прилозите од член 2, точка 7) на овој правилник.

Член 12

Супите, зависно од употребените сировини и адитиви, како и од начинот на производство и конзистенцијата, се пуштаат во промет како: бистри супи, крем супи и чорби.

Член 13

Чорби можат да се произведуваат само според производителска спецификација.

Член 14

(1) Бистри супи, крем супи и чорби можат да се произведуваат и да се пуштаат во промет и како концентрирани супи. Концентрираните супи се пуштаат во промет како термички стерилизирани или замрзнати производи.

(2) На означувањето за концентрираните супи треба да биде истакнат податок за начинот на конзервирање (термички стерилизирана или замрзната супа).

Член 15

(1) Термички стерилизираните и замрзнатите супи треба, по приготвувањето според упатството за начинот на приготвување наведен во означувањето да ги исполнуваат следните барања:

- 1) вкусот и мирисот да бидат својствени на основната состојка означена во името на производот;
- 2) количеството на кујнска сол да не преминува 2%;
- 3) количеството на мононатриум-глутаминат да не биде поголемо од 10g/l;

4) во супите со прилог треба да се воочуваат делчиња на прилогот, што не може да бидат пресни ниту разварени;

5) во супите од говедско месо количеството на вкупниот азот да изнесува најмалку 100m/l, а на креатинин да изнесува најмалку 70m/l; и

6) во супите од говедско или јунешко месо, најмалку 2/3 од креатининот треба да биде по потекло од говедско, односно јунешко месо, односно од нивни месен екстракт.

(2) На супите од став 1 на овој член не може да им се додава креатинин.

Член 16

(1) При означувањето, од името на производот за супи треба да се утврди основната состојка од која супата е произведена.

(2) При означувањето треба да бидат опфатени и следните податоци: количеството на кујнска сол и на мононатриум-глутаминат, како и на месен екстракт во мерни единици или проценти.

2. Концентрати за супа

Член 17

(1) Во производството на концентрати за супа можат да се користат следните состојки: месо и делови за јадење од добиток за колење; од живина, дивеч, риби,

ракови, школки, морски ежови, жаби, желки и полжави, како и екстракти на наведените видови месо, потоа зеленчук, овошје и печурки, ароматични растенија, како и растителни и животински маснотии за јадење, млеко и производи од млеко, јајца и производи од јајца, исушен квасец, хидролизати и автолизати на квасец, хидролизати на растителни белковини, жита и производи од жита, леб, печиво и нивни производи, кујнска сол, витамини, скроб, шеќери, зачини и екстракти и дестилати на природни зачини.

(2) Концентратите за супа може да се пуштат во промет брикетирани, во пастозна и растресита состојба.

Член 18

(1) Во производството на концентрати за супа можат да се користат следните адитиви:

1) засилувачи на вкусот: мононатриум-глутаминат и рибонуклеотиди;

2) производи од соја; соино брашно и гриз и текстурирани протеини на соја;

3) органски киселини за исхрана: лимонска, оцетна, винска и млечна и нивни натриумови и калиумови соли;

4) емулгатори, стабилизатори и средства за згуснување, агар-агар, алганати, модифицирани скрбови, лецитин, караген, моно и диглицериди на масни киселини, пектин, брашно од јадро на рогача, желатин;

5) природни бои и ароми;

6) средства против згрутчување: силициумдиоксид (аморфен стеарат) на алуминиум, калциум и магнезиум; и

7) средства против создавање на пена: диетил-полисилоксан.

(2) На концентратите за супа не може да им се додава креатинин.

Член 19

(1) Според видот на употребената основна состојка и според составот концентратите за супа може да се пуштат во промет како:

1) концентрати за супа од месо;

2) концентрати за супа од зеленчук или овошје;

3) концентрати за супа од печурки;

4) други концентрати за супа;

(2) Концентратите за супа од став 1 на овој член можат да се пуштаат во промет спакувани заедно со прилозите од член 2, точка 7) на овој правилник, при што истото треба да биде наведено во означувањето.

Член 20

Концентратите за супа од месо треба да ги исполнуваат следните барања:

1) да не содржат повеќе од 10% вода;

2) да не содржат повеќе од 45% кујнска сол, сметано на нето-тежината на концентратот;

3) да не содржат повеќе од 15% мононатриум-глутаминат, сметано на нето-тежината на концентратот;

4) да не содржат повеќе од 1,5% аморфен силициум-диоксид, сметано на сувата материја на концентратот;

5) да не содржат поголемо количество на антиоксиданси од она што го содржат масите употребени за производство на концентратот;

6) концентратот за супа од говедско (јунешко) месо да содржи најмалку 0,24% креатинин сметано на сувата материја на концентратот, кој потекнува од говедско

или јунешко месо или од месен екстракт. Од вкупното количество на употребениот месен екстракт најмалку 2/3 треба да биде по потекло, од говедско односно јунешко месо;

7) концентратот за супа од живина да содржи месо или месен екстракт од живина. Од вкупното количество на месниот екстракт најмалку 2/3 треба да биде по потекло од месо на живина;

8) концентратот за супа од месо на други видови животни да содржи месо или екстракт на месо од оној вид животно по кое концентратот носи име, а таквиот концентрат треба да содржи 1,3% вкупен азот, сметано на нето-тежината на концентратот;

9) од вкупното количество на маснотија употребена за производство на концентрат за супа од месо, најмалку 1/5 маснотија треба да биде од животното по кое концентратот носи име, а во концентратот за супа од живина – најмалку 1/10 маснотија да биде по потекло од живина; и

10) по разблажувањето на концентратот за супа, според упатството на означувањето за начинот на приготвување, готовата супа да има органолептички својства на супа од оној вид месо кој е деклариран во името на производот.

Член 21

(1) При означувањето, од името на производот на концентратот за супа од месо треба да се утврди основната состојка од која концентратот е произведен.

(2) При означувањето треба да бидат опфатени и следните податоци: количество на кујнска сол, на моносодиум-глутаминат и количеството на месен екстракт, ако е додаван на концентратот за супа – изразено во мерни единици или во проценти во однос на нето-тежината на концентратот.

(3) Во означувањето треба да биде наведен и податок за количеството на супа што може да се приготви од поединечно пакување.

(4) Кај концентратите за супа од месо пакувани со прилог, во означувањето, покрај податоците од став (2) на овој член, треба да биде наведено и количество на концентратот, како и видот и количеството на прилогот – изразено во мерни единици или проценти, сметано на нето-тежината на производот.

Член 22

Концентратот за супа од зеленчук или овошје што се пушта во промет треба да ги исполнува следните барања:

1) вкупното количество на сушен зеленчук или овошје да одговара на количество што ги дава органолептичките својства на овој вид зеленчук, односно овошје или по кој концентратот носи име;

2) да не содржи повеќе од 10% вода;

3) да не содржи повеќе од 45% кујнска сол, сметано на нето-тежината на концентратот;

4) да не содржи повеќе од 15% моносодиум-глутаминат, сметано на нето-тежината на концентратот;

5) да не содржи поголемо количество на антиоксиданси од она што го содржи маснотијата употребена за концентратот; и

6) да не содржи повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на концентратот.

Член 23

(1) При означувањето, од името на производот на концентратот за супа од зеленчук или овошје треба да се утврди основната состојка од која концентратот е произведен.

(2) При означувањето треба да бидат опфатени и следните податоци: количество на зеленчук или овошје, на кујнска сол, на моносодиум-глутаминат, како и количества на концентрирани белковини, ако му се додадени на концентратот за супа – изразено во мерни единици или во проценти во однос на нето-тежината на концентратот.

(3) Во означувањето треба да биде наведен и податок за количеството на супа што може да се приготви од поединечно пакување.

(4) Кај концентратите за супа од зеленчук или овошје пакувани со прилог, во означувањето, покрај податоците од став (2) на овој член, треба да биде наведен и податок за нето-тежината на концентратот, како и за видот и количеството на прилогот во мерни единици.

Член 24

Концентратот за супа од печурки треба да ги исполнува следните барања:

1) да не содржи повеќе од 10% вода;

2) да не содржи повеќе од 45% кујнска сол, сметано на нето-тежината на концентратот;

3) да не содржи повеќе од 15% моносодиум-глутаминат, сметано на нето-тежината на концентратот;

4) вкупното количество на печурки треба да одговара на количество што ги дава органолептичките својства на печурките;

5) да не содржи поголемо количество на антиоксиданси од она што го содржат масите употребени за концентратот; и

6) да не содржи повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на концентратот.

Член 25

(1) При означувањето, од името на производот на концентратот за супа од печурки треба да се утврди дека концентратот е произведен од печурки.

(2) При означувањето треба да бидат опфатени и следните податоци: количество на печурки, на кујнска сол, на моносодиум-глутаминат, како и количество на концентрирани белковини ако му се додадени на концентратот за супа – изразено во мерни единици или во проценти во однос на нето-тежината на концентратот.

(3) Во означувањето, покрај податоците од став (2) на овој член треба да биде наведен и податок за количеството на супа што може да се приготви од поединечно пакување.

(4) Кај концентратот за супа од печурки со прилог, во означувањето, освен податоците наведени во став (2) на овој член треба да биде наведен и податок за нето масата на концентратот, како и за видот и количеството на прилогот во мерни единици.

Член 26

Другите концентрати за супа треба да ги исполнуваат следните барања:

1) да не содржат повеќе од 10% вода;

2) да не содржат повеќе од 45% кујнска сол, сметано на нето-количеството на концентратот;

3) да не содржат повеќе од 15% моносодиум-глутаминат, сметано на нето количеството на концентратот;

4) да не содржат поголемо количество на антиоксиданси од она што го содржат маснотиите употребени за производство на концентратот; и

5) да не содржат повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на концентратот.

Член 27

(1) При означувањето, од името на производот на другите концентрати за супа треба да се утврди основната состојка од која е произведен концентратот.

(2) При означувањето треба да бидат опфатени и следните податоци: количество на основна суровина, на кујнска сол, на моносодиум-глутаминат, како и количество на концентрирани белковини, ако му се додадени на концентратот за супа – изразено во мерни единици или во проценти во однос на нето-тежината на концентратот.

(3) Во означувањето, покрај податоците од став (2) на овој член треба да биде наведен и податок за количеството на супа што може да се приготви од поединечно пакување.

(4) Кај другите концентрати за супа, ако се пакуваат со прилог, во означувањето, покрај податоците од став (2) на овој член, треба да биде наведен и податок за нето-тежината на концентратот, како и за видот и количеството на прилогот – во месни единици.

3. Концентрати за сосови

Член 28

На концентратите за сосови можат да им се додаваат и прилозите од член 2, точка 7) од овој правилник.

Член 29

Концентратите за сосови треба да ги исполнуваат следните барања:

1) вкупното количество на состојката по која концентратот за сос е именуван да биде застапена во количеството што е доволно сосот да биде приготвен според упатството за начинот на приготвување наведен во означувањето и да има карактеристични органолептички својства за сос од тој вид;

2) да не содржи повеќе од 10% вода;

3) да не содржи повеќе од 25% кујнска сол, сметано на нето-тежината на концентратот;

4) да не содржи повеќе од 15% моносодиум-глутаминат, сметано на нето-тежината на концентратот;

5) да не содржи повеќе од 35% масти, сметано на нето-тежината на концентратот;

6) да не содржи повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на концентратот; и

7) да не содржи поголемо количество на антиоксиданси од она што го содржи маснотијата употребена за производство на концентратот за сос.

Член 30

(1) При означувањето, од името на производот на концентратот за сос треба да се утврди основната состојка од која концентратот за сос е произведен.

(2) При означувањето треба да бидат опфатени и следните податоци: количество основна суровина, на кујнска сол и на моносодиум глутаминат, сметано на нето-тежината на концентратот.

(3) Кај концентратите за сос со прилог, во означувањето, покрај податоците наведени во став (2) на овој член треба да биде наведен и податок за нето -тежината на концентратот, како и за видот и количеството на прилозите, во мерни единици.

4. Додатоци на јадења и сродни производи

4.1 Додатоци на јадења

Член 31

Додатоците на јадења може да се пуштат во промет во растресита, пастозана и течна состојба.

Член 32

Зависно од употребените состојки, адитиви, од начинот на производство и од конзистенцијата, додатоците на јадења може да се пуштат во промет како:

- 1) додатоци на јадења со зеленчук;
- 2) додатоци на јадења со арома на зеленчук; и
- 3) додатоци на јадења без зеленчук.

Член 33

Додатокот на јадења со зеленчук што се пушта во промет во растресита состојба треба да ги исполнува следните барања:

- 1) да не содржи повеќе од 5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 33% моносодиум-глутаминат, сметано на нето-тежината на производот;
- 3) да не содржи повеќе од 60% кујнска сол, сметано на нето-тежината на производот;
- 4) да не содржи помалку од 8% сушен зеленчук, сметано на нето-тежината на производот; и
- 5) да не содржи повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на производот.

Член 34

За производство на додатоци на јадења со арома на зеленчук, покрај кујнската сол како основна состојка, можат да се користат ароматични екстракти на зеленчук и хидролизати на растителни белковини заради подобрување на вкусот.

Член 35

Додатоците на јадења со арома на зеленчук треба да ги исполнуваат следните барања:

- 1) да не содржат повеќе од 99% кујнска сол, сметано на нето-тежината на производот;
- 2) да не содржат повеќе од 2,5% вода; и
- 3) да не содржат повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на производот.

Член 36

Додатоците на јадења без зеленчук треба да ги исполнуваат следните барања:

- 1) да не содржат повеќе од 5% вода;
- 2) да не содржат повеќе од 90% кујнска сол, сметано на нето-тежината на производот;
- 3) да не содржат повеќе од 25% моносодиум-глутаминат, сметано на нето-тежината на производот; и
- 4) да не содржат повеќе од 1,5% аморфен силициум диоксид, сметано на сувата материја на производот.

Член 37

Додатоците на јадења во течна состојба треба да ги исполнуваат следните барања:

- 1) да не содржат повеќе од 60% вода;

- 2) да не содржат повеќе од 25% кујнска сол, сметано на нето-тежината на производот; и
- 3) да не содржат помалку од 1% вкупен аминокислотен азот.

Член 38

(1) Во означувањето за додатоките на јадења треба да бидат наведени следните податоци: количество на кујнска сол и на мононатриум-глутаминат во мерни единици или во проценти, сметано на нето-количество на производот.

(2) Кај додатоките на јадења со зеленчук, со означувањето треба, освен податоците наведени во став (1) на овој член, да биде опфатен и податок за процентот на вкупно застапениот зеленчук, сметано на нето-тежината на производот, а кај додатоките на јадења со арома на зеленчук во означувањето треба да биде истакнат и податок за видот на аромата на зеленчукот чиј што екстракт се наоѓа во производот.

4.2 Сродни производи

Член 39

(1) Зависно од компонентата што преовладува по маса (белтачинести производи, друг прехранбен производ, мирудија односно екстракт на мирудија или адитив), како и од намената што ја имаат во определени прехранбени производи, смесите за прехранбени производи се произведуваат и се пуштаат во промет како:

- 1) смеса на белтачинести производи со мирудии односно екстракти на мирудии и адитиви;
- 2) смеса на белтачинести производи со мирудии односно екстракти на мирудии;
- 3) смеса на мирудии односно екстракти на мирудии со адитиви;
- 4) смеса на други прехранбени производи со мирудии односно екстракти на мирудии, белтачинести производи и адитиви;
- 5) смеса на адитиви со белтачинести производи, други прехранбени производи и мирудии односно екстракти на мирудии.

(2) Смесите од точки 4) и 5) на овој член можат да бидат составени и од помалку компоненти што се наведени во тие точки, со тоа што во името на смесата да се наведат само компонентите што влегуваат во нивниот состав.

Член 40

Смеси за прехранбени производи можат да се произведуваат и да се користат во производството на определени прехранбени производи доколку ги исполнуваат следните барања:

- 1) квалитетот на сите компоненти за смесата да биде во согласност со барањата што се утврдени за тие компоненти;
- 2) името на смесата да биде во согласност со член 39, став (1), на овој правилник; и
- 3) да постои податок за кој производ е наменета смесата.

Член 41

За смеси за прехранбени производи, покрај адитивите од член 18, можат да се користат и сите други адитиви што се утврдени во прописите за квалитетот на производите за кои е наменета смесата.

Член 42

(1) Кај производите сродни на додатоките на јадења (основи и заправки), во означувањето треба да бидат наведени и следните податоци: количества на кујнска

сол и на мононатриум-глутаминат изразено во мерни единици или во проценти сметано на нето количество на производот.

(2) Во означувањето за заправките, освен податоците од став 1 на овој член, треба да биде наведен и податок за количеството на маснотија по проценти, сметано на нето-тежината на производот.

(3) Во означувањето за смеси за прехранбени производи наместо податоците за количеството на одредени состојки или категории состојки употребени во производниот процес или при преработката на прехранбениот производ, се внесуваат податоци за процентот на учеството на компонентите што влегуваат во состав на смесата.

Член 43

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да се применува Правилникот за квалитетот на супите, концентратите за супа, концентратите за сосови и на додатоките на јадење („Службен лист на СФРЈ“ бр. 5/82 и 58/85).

Член 44

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19 – 2556/4
18 јули 2012 година
Скопје

Директор,
Дејан Рунтевски, с.р.

2465.

Врз основа на член 20 став (1) алинеја 13, а во врска со член 38 од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр.157/10, 53/11 и 1/12), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ЗГОЛЕ- МЕНО НИВО НА ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИ НА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ И ХРАНА ОД НЕЖИВО- ТИНСКО ПОТЕКЛО ПРИ УВОЗ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во Решението за зголемено ниво на официјални контроли на храна за животни и храна од неживотинско потекло при увоз во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.93/11, 129/11, 181/11 и 65/12) Прилогот 1 се заменува со нов Прилог 1, кој е составен дел на ова решение.

Член 2

Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 16 – 3018/2
10 јули 2012 година
Скопје

Директор,
Дејан Рунтевски, с.р.

Прилог 1

Храна за животни и храна за исхрана на луѓе од неживотинско потекло која
подлежи на зголемено ниво на официјални контроли на определени места
на влез во Република Македонија

Храна за животни и храна од неживотинско потекло (предвидена употреба)	CN код ¹	Земја на потекло	Опасност	Фреквенција на физички проверки и проверки на идентитет изразени во проценти (%)
Лешници (со лушпа или излупени) (Храна за исхрана на животни и храна)	0802 21 00; 0802 22 00	Азербејџан (AZ)	Афлатоксини	10
Кикирики со лушпа Кикирики излупени Путер од кикирики Кикирики на друг начин приготвени или чувани на друг начин (Храна за исхрана на животни и храна)	1202 41 00 1202 42 00 2008 11 10 2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98	Бразил (BR)	Афлатоксини	10
Сушени тестенини (храна)	ex 1902	Кина (CN)	Алуминиум	10
Свеж цитрон (храна – свежа)	ex 0805 40 00	Кина (CN)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти-резидуални методи врз основа на GC-MS и LC-MS	20

			или со единечни резидуални методи ⁽¹¹⁾	
Чај, ароматизиран или неароматизиран (храна свежа)	ex 0902	Кина (CN)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти- резидуални методи врз основа на GC- MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽¹⁰⁾	10
Вид грав (кинески долг грав, <i>Vigna unguiculata</i> spp. <i>Sesquipedalis</i>) Горчлива Лубеница(<i>Momor dica charantia</i>) Пиперки (слатки и други) (<i>Capsicum</i> spp.) Модри патлиџани (храна – свеж, разладен или смрзнат зеленчук)	ex 0708 20 00; ex 0710 22 00 ex 0709 99 90; ex 0710 80 95 0709 60 10; ex 0709 60 99; 0710 80 51; ex 0710 80 59; 0709 30 00; ex 0710 80 95	Доминиканск а Република (DO)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти- резидуални методи врз основа на GC- MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽³⁾	20
Портокали (свежи или сушени) Праски (со исклучок на нектарини) Калинки Јагоди (храна – свежо овошје и зеленчук)	0805 10 20; 0805 10 80 0809 30 90 ex 0810 90 75 0810 10 00	Египет (EG)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти- резидуални методи врз основа на GC- MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁷⁾	10

Пиперки (слатки и други) (<i>Capsicum</i> spp.) (храна – свежа, разладен или смрзнат зеленчук)	0709 60 10; ex 0709 60 99; 0710 80 51; ex 0710 80 59	Египет (EG)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти-резидуални методи врз основа на GC-MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽¹²⁾	10
Кикирики со лушпа Кикирики излупени Путер од кикирики (Храна за исхрана на животни и храна)	1202 41 00 1202 42 00 2008 11 10	Гана (GH)	Афлатоксини	50
Листови кари (<i>Bergera/Murraya koenigii</i>) (свежи билки)	ex 1211 90 85	Индија (IN)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти-резидуални методи врз основа на GC-MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁵⁾	50
Чили пиперки (<i>Capsicum annuum</i>) – цели Чили пиперки (<i>Capsicum annuum</i>) – толчени или мелени Сушено овошје од родот <i>Capsicum</i> или од родот <i>Pimenta</i> ,	0904 21 10 ex 0904 22 00 0904 21 90	Индија (IN)	Афлатоксини	20

цело, освен слатки пиперки (<i>Capsicum annum</i>)				
Кари (чили производи)	0910 91 05			
Морско оревче (<i>Myristica fragrans</i>)	0908 11 00; 0908 12 00			
Мускатно оревче (<i>Myristica fragrans</i>)	0908 21 00; 0908 22 00			
Ѓумбир (<i>Zingiber officinale</i>)	0910 11 00; 0910 12 00			
Куркума <i>Curcuma longa</i> (храна – сушени зачини)	0910 30 00			
Кикирики со лушпа	1202 41 00	Индија (IN)	Афлатоксини	20
Кикирики излупени	1202 42 00			
Путер од кикирики	2008 11 10			
Кикирики на друг начин приготвени или чувани на друг начин (Храна за исхрана на животни и храна)	2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98			
Адитиви во храна за животни и предмешавини (премикси)	ex 2309; 2917 19 90; ex 2817 00 00; ex 2820 90 10; ex 2820 90 90;	Индија (IN)	Кадмиум и олово	10

(храна за исхрана на животни)	ex 2821 10 00; ex 2825 50 00; ex 2833 21 00; ex 2833 25 00; ex 2833 29 20; ex 2833 29 80; ex 2835; ex 2836; ex 2839; 2936			
Бамија (храна – свежа)	ex 0709 99 90	Индија (IN)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти- резидуални методи врз основа на GC- MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽²⁾	50
Морско оревче (<i>Myristica fragrans</i>) Мускатно оревче (<i>Myristica fragrans</i>) (храна – сушени зачини)	0908 11 00; 0908 12 00 0908 21 00; 0908 22 00	Индонезија (ID)	Афлатоксини	20
Лубеница (<i>egusi</i> , <i>Citrullus lanatus</i>) семки и деривати (храна)	ex 1207 70 00; ex 1106 30 90; ex 2008 99 99	Нигерија (NG)	Афлатоксини	50
Чили пиперки (<i>Capsicum annuum</i>) - цели Чили пиперка (<i>Capsicum annuum</i>)-толчени или мелени Сушено овошје од родот <i>Capsicum</i> или од родот <i>Pimenta</i> , цело, (освен	0904 21 10 ex 0904 22 00 0904 21 90	Перу (PE)	Афлатоксини и Охратоксин А	10

<i>Capsicum annuum</i>) (храна – сушени зачини)				
Пиперки (освен слатки пиперки) (<i>Capsicum</i> spp.) (храна – свежа)	ex 0709 60 99	Тајланд (TH)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти-резидуални методи врз основа на GC-MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁹⁾	10
- Листови коријандер - Босилок (светол, сладок) - Нане (храна – свежи билки)	- ex0709 99 90 - ex1211 90 85 - ex1211 90 85	Тајланд (TH)	Salmonella ⁽⁶⁾	10
- Листови коријандер - Босилок (светол, сладок) (храна – свежи билки)	- ex0709 99 90 - ex1211 90 85	Тајланд (TH)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти-резидуални методи врз основа на GC-MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁴⁾	20
- Вид грав (кинески долг грав, <i>Vigna unguiculata</i> spp. <i>Sesquipedalis</i>) - Модри патлиџани - Зелки (храна – свеж, разладен или смрзнат зеленчук)	ex 0708 20 00; ex 0710 22 00 - 0709 30 00; ex 0710 80 95 - 0704; ex 0710 80 95	Тајланд (TH)	Резидуи од пестициди анализирани со мулти-резидуални методи врз основа на GC-MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁴⁾	50
- Слатка пиперка (<i>Capsicum</i>	- 0709 60 10; 0710 80 51	Турција (TR)	Резидуи од пестициди	10

анализирани со мулти- резидуални методи врз основа на GC- MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁸⁾				
анализирани со мулти- резидуални методи врз основа на GC- MS и LC-MS или со единечни резидуални методи ⁽⁸⁾	- Домати (храна – свеж, оладен или смрзнат зеленчук)	- 0702 00 00; 0710 80 70		
Суво грозје (винско овошје)	0806 20	Узбекистан (UZ)	Охратоксин А	50
Кикирики со лушпа Кикирики излупени Путер од кикирики Кикирики на друг начин приготвени или на друг начин чувани (Храна за исхрана на животни и храна)	1202 41 00 1202 42 00 2008 11 10 2008 11 91; 2008 11 96; 2008 11 98	Јужно Африканска Република (ZA)	Афлатоксини	10

⁽¹⁾ Каде што само одредени производи под било кој CN код се бара да бидат прегледани, при што за тој код не постојат специфични подподелби во номенклатурата на стоките, CN кодот се означува со „ex“ (пример, ex 1006 30: само Басмати ориз наменет за директна исхрана на луѓе е вклучен).

⁽²⁾ Особено резидуи на: ацефат, метамидофос, триазофос, ендосулфан, монокротофос, метомил, тиодикарб, диафентиурон, тиаметоксам, фипронил, оксамил, ацетамипирид, индоксакарб, мандипропамид.

⁽³⁾ Особено резидуи на: амитраз, ацефат, алдикарб, беномил, карбендазим, хлорфенапир, хлорпирифос, CS2 (дитиокарбамати), диафентиурон, диазинон, дихлоровос, дикофол, диметоат, ендосулфан, фенамидон, имидахлоприд, малатион, метамидофос, метиокарб, метомил, монокротофос, ометоат, оксамил, профенофос, пропиконазол, тиабендазол, тиахлоприд.

⁽⁴⁾ Особено резидуи на: ацефат, карбарил, карбендазим, карбофуран, хлорпирифос, хлорпирифос-метил, диметоат, етион, малатион, металаксил, метамидофос, метомил, монокротофос, ометоат, профенофос, протиофос, куиналфос, тридимефон, триазофос, дикротофос, ЕПН, трифорин.

⁽⁵⁾ Особено резидуи на: триазофос, оксидеметон-метил, хлорпирифос, ацетамирид, тиаметоксам, хлотианидин, метамидофос, ацефат, пропаргит, монокротофос.

-
- ⁽⁶⁾ Референтен метод EN ISO 6579 или метод валиден на него, како што е наведено во член 5 од Регулативата 2073/2005 на Европската Комисија.
- ⁽⁷⁾ Особено резидуи на: карбендазим, куфлутрин, кипродинил, диазинон, диметоат, етион, фенитротион, фенпропратин, флудиоксонил, хексафлумурон, ламбда-цихалотрин, метиокарб, метомил, ометоат, оксамил, фентоат, тиофанат-метил.
- ⁽⁸⁾ Особено резидуи на: метомил, оксамил, карбендазим, клотентезин, диафентиорон, диметоат, форметанат, малатион, прокумидон, тетрадифон, тиофанат-метил.
- ⁽⁹⁾ Особено резидуи на: карбофуран, метомил, ометоат, диметоат, триазофос, малатион, профенофоз, протиофос, етионон, карбендазим, трифорин, проксимидон, форметанате.
- ⁽¹⁰⁾ Особено резидуи на: бупрофезин, имидахлоприд, фенвалерате и есфенвалерате (сума од RS и SR изомери); профенофос, трифлуалин, триазофос, триадимефон и триадименол (сума од триадимефон и триадименол), куперметрин (куперметрин вклучувајќи други микстури на конституирачки изомери (сума на изомери)).
- ⁽¹¹⁾ Особено резидуи на: триазофос, триадимефон и триадименол (сума на триадимефон и триадименол), паратион-метил, фентоат, метидатион.
- ⁽¹²⁾ Особено резидуи на: карбофуран (сума), хлорпирифос, куперметрин (сума), купроконазол, дикофол (сума), дифеноконазол, динотефуран, етион, флусилазол, фолпет, прохлораз, профенофос, пропиконазол, тиофанате-метил и трифорин.

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА
ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****2466.**

Врз основа член 22, став 1 и член 199, став 5 и став 8 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/11 и 136/11), , Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 23 јули 2012 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА УКИНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА НАБАВКА
НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА ПОТРЕБИТЕ
НА ТАРИФНИТЕ ПОТРОШУВАЧИ БР. 02-1698/1
ОД 13 ДЕКЕМВРИ 2011 ГОДИНА**

1. Одлуката за набавка на електрична енергија за потребите на тарифните потрошувачи бр.02-1698/1 од 13.12.2011, се укинува.

2. Се задолжува ЕВН Македонија АД Скопје како носител на лиценцата за снабдување со електрична енергија за тарифни потрошувачи, најдоцна до 29 август 2012 година, да ги достави на одобрување до Регулаторната комисија за енергетика Правилата за набавка на електричната енергија.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага нејзиното извршување.

4. Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 октомври 2012 година.

Бр. 02-1250/1

23 јули 2012 година

Скопје

Претседател,

Димитар Петров, с.р.**2467.**

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на член 22, став 1, алинеја 4 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11 и 136/11) и Правилникот за цени на електрична енергија на тарифни потрошувачи („Службен весник на РМ“ бр. 21/11 и 168/11), постапувајќи по Барањето за корекција на одобрениот максимален приход за 2012 година на АД ЕЛЕМ - Скопје, бр. 02-3043/1 од 05.06.2012 година, на седницата одржана на 25 јули 2012 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА РЕГУЛИРАН МАКСИМАЛЕН ПРИХОД И ЦЕНА ЗА ВРШЕЊЕ НА РЕГУЛИРАНАТА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА – СКОПЈЕ ЗА 2012 ГОДИНА, УП1 БР.08-73 ОД 30.12.2011 ГОДИНА****Член 1**

(1) Во Одлуката за одобрување на регулиран максимален приход и цена за вршење на регулираната енергетска дејност производство на електрична енергија на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА – Скопје за 2012 година, УП1 бр.08-73 од 30.12.2011 година („Службен весник на РМ“ бр. 185/11) (во понатамошниот текст: Одлука, УП1 бр.08-73 од 30.12.2011 година), точка 1 се менува и гласи:

„На АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА – Скопје, за 2012 година се одобрува регулиран максимален приход (MAR) за вршење на регулираната енергетска дејност производство на електрична енергија да изнесува 14.198.652.633 денари, за обезбедување на количини на електрична енергија, на влез во преносна мрежа, од сопствено производство во износ од 5.700.640.000 kWh и количини на електрична енергија од други производители и/или трговци на електрична енергија во износ од 327.554.000 kWh.“

Член 2

(1) Точка 3 се менува и гласи:

„Цената на електричната енергија (BEGP) за 2012 година за вршење на регулираната енергетска дејност производство на електрична енергија на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА – Скопје, утврдена согласно член 21 од Правилникот за цени на електрична енергија на тарифни потрошувачи, изнесува 2,3704 ден/kWh.“

Член 3

(1) Точка 4 се менува и гласи:

„Во согласност со цената на електрична енергија утврдена во член 2 на оваа Одлука, како и регулираната просечна тарифа за пренос на електрична енергија и регулираната просечна тарифа за организирање и управување со пазарот на електрична енергија, цените за пресметковните елементи за електрична енергија и моќност испорачана на потрошувачи директно приклучени на преносната мрежа кои вршат дејност од јавен интерес, се утврдени да изнесуваат:

Напон Kv	Пресметковен елемент	Единица	Тарифно време	цена (денари)
110	Моќност	Kw		855,5908
	Енергија	kWh	BT	2,0833
			HT	1,0416
		kvarh	BT	0,5287
			HT	0,2083

Член 4

(1) Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага нејзиното извршување.

Член 5

(1) Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 август 2012 година.

УП 1 Бр. 08-115/1
25 јули 2012 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

2468.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на член 22, став 1, алинеја 4 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11 и 136/11) и Правилникот за цени на електрична енергија на тарифни потрошувачи („Службен весник на РМ“ бр. 21/11 и 168/11), постапувајќи по Барањето за одобрување на основен приход, регулирани максимални приходи, регулирана тарифа и цена за регулиран период на ЕВН Македонија АД Скопје, бр. 07-6092/1 од 20.06.2012 година, на седницата одржана на 25 јули 2012 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА РЕГУЛИРАН МАКСИМАЛЕН ПРИХОД И ЦЕНА ЗА ВРШЕЊЕ НА РЕГУЛИРАНАТА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ СНАБДУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА ТАРИФНИ ПОТРОШУВАЧИ НА ЕВН МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ ЗА 2012 ГОДИНА, УП1 БР. 08 – 74/1 ОД 30.12.2011 ГОДИНА

Член 1

(1) Во Одлуката за одобрување на регулиран максимален приход и цена за вршење на регулираната енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи на ЕВН Македонија АД Скопје за 2012 година, УП1 бр. 08 – 74/1, („Службен весник на РМ“ бр. 185/11) (во понатамошниот текст: Одлука, УП1 бр.08-74/1 од 30.12.2011 година), точка 1 се менува и гласи:

„На Акционерското друштво за дистрибуција и снабдување со електрична енергија, ЕВН Електростопанство на Македонија – Скопје, за 2012 година се одобрува регулиран максимален приход (MAR), за вршење на регулираната енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи да изнесува 24.560.017.064 денари, за испорачани 5.191.292.161kWh електрична енергија.“

Член 2

(1) Точка 2 се менува и гласи:

„Просечната продажна цена на електричната енергија по која ЕВН Македонија АД – Скопје, ги снабдува тарифните потрошувачи за 2012 година се утврдува да изнесува 4,7310 денари за kWh електрична енергија.“

Член 3

(1) Точка 3 се менува и гласи:

„Во согласност со просечната продажна цена на електрична енергија утврдена во член 2 на оваа Одлука, цените на пресметковни елементи врз основа на кои тарифните потрошувачи ја плаќаат испорачаната електрична енергија изнесуваат:

3.1 За категорија на тарифни потрошувачи на 35 kV напонско ниво и категорија на тарифни потрошувачи на 6kV, 10(20) kV напонско ниво

Пресметковен елемент	Единица	Време на испорака на електрична енергија во текот на денот	Цени за пресметковни елементи (денари)		
			Категорија на тарифни потрошувачи на 35 kV напонско ниво		Категорија на тарифни потрошувачи на 6kV, 10(20) kV напонско ниво
			Група 35 kV директни	Група 35 kV	
Активна моќност	kW		948,57	999,88	771,16
активна електрична енергија	kWh	ВДО	2,34	2,94	3,24
		НДО	1,18	1,52	1,59
прекумерно превземена реактивна електрична енергија	kvarh	ВДО	0,58	0,76	0,71
		НДО	0,22	0,37	0,44

3.2 За категорија на тарифни потрошувачи на 0,4 kV (380 / 220V) напонско ниво

Пресметковен елемент	Единица	Време на испорака на електрична енергија во текот на денот	Цени за пресметковни елементи (денари)				
			Категорија на тарифни потрошувачи на 0,4 kV (380 / 220V) напонско ниво				
			Група домаќинства		Група останати		Група јавно осветлување
			Едно тарифно мерење	Дво тарифно мерење	Подгрупа I тарифен степен	Подгрупа II тарифен степен	
Активна моќност	kW		(*)	(*)	749,67	(*)	
активна електрична енергија	kWh	ВДО	3,35	4,18	3,59	6,51	5,59
		НДО		2,09	1,76		
прекумерно превземена реактивна електрична енергија	kvarh	ВДО			0,89	1,65	
		НДО			0,45		

(*)Во согласност со Тарифниот систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи („Службен весник на РМ“, бр. 88/11) активната моќност на потрошувачите од категорија на тарифни потрошувачи на 0,4 kV (380 / 220V) напонско ниво, група „домаќинства“ и група останати, подгрупа останати, подгрупа II-тарифен степен учествува во вкупната вредност на електричната енергија од 25 %, а се пресметува на таков начин што вредноста на превземената активна електрична енергија (kWh) се зголемува за 33,33% за секој потрошувач.

Член 4

(1) Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага нејзиното извршување.

Член 5

(1) Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 август 2012 година.

УП 1 Бр. 08-143/1
25 јули 2012 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2012 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2012095